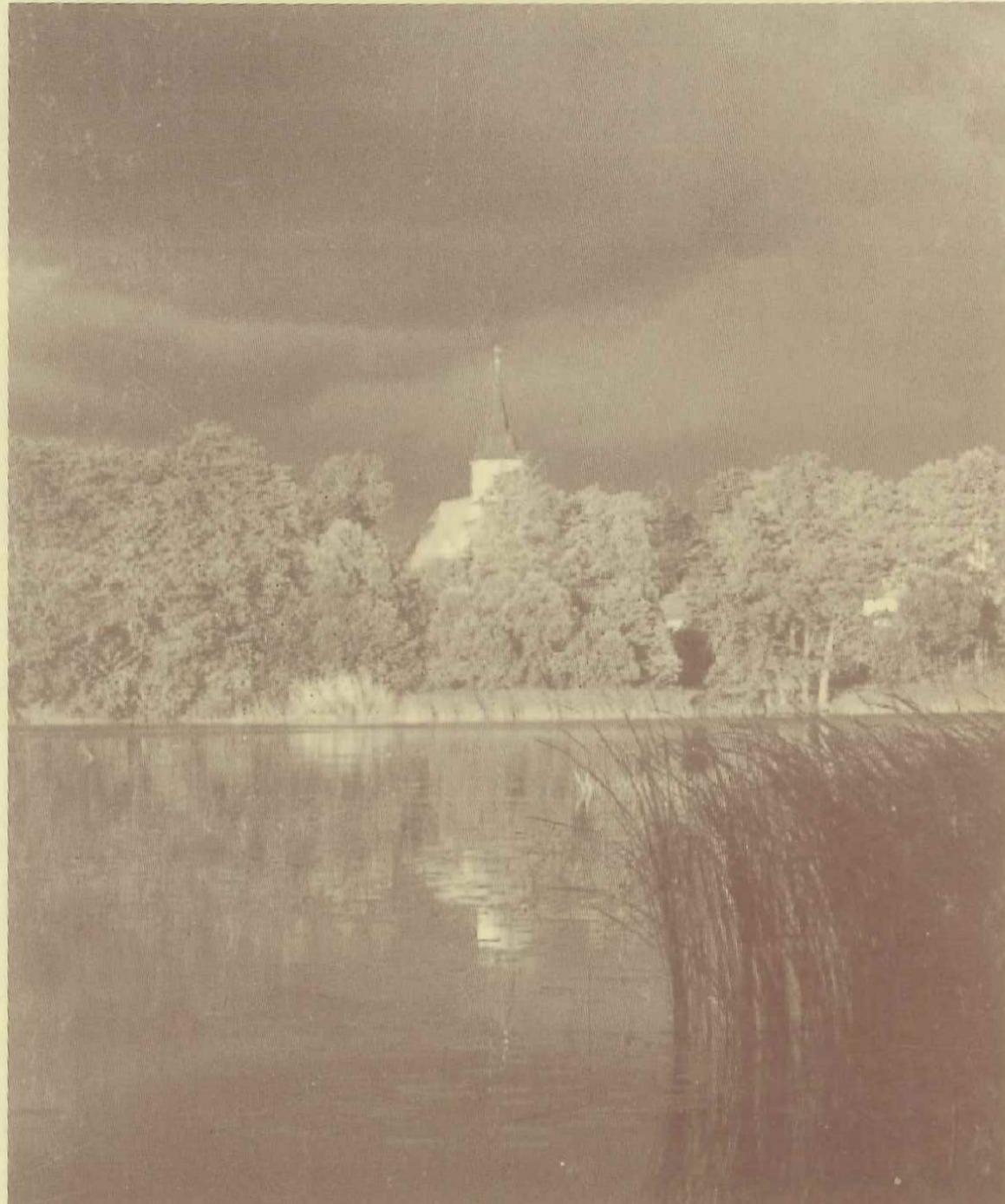

1999

EIROPA -
KOPĪGS MANTOJUMS.
BAZNĪCAS LATVIJĀ
EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA
DIENAS

· ATKLĀŠANA 11. SEPTEMBRĪ PLKST. 17.00
SV.JĀŅA BAZNĪCĀ RĪGĀ

· 100 BAZNĪCĀS VISĀ LATVIJĀ EIROPAS
KULTŪRAS MANTOJUMA DIENĀM VELTĪTI
DIEVKALPOJUMI UN DAŽĀDI KULTŪRAS
PASĀKUMI

Eiropas kultūras mantojuma dienas Latvijā
1999. gada 11.-12. septembris
“EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS.
BAZNĪCAS LATVIJĀ”

Latvijas lauku un pilsētu gadsimtu gaitā izkoptās kultūrvides neatņemama sastāvdaļa ir baznīcas. Ikvienai no tām, gan varenai galvaspilsētas katedrālei, gan klusai un nelielai lauku baznīciņai ir sava nozīme un loma tautas garīgās energijas uzturēšanā un vairošanā.

Latvijas baznīcu arhitektūrā varam izsekot stilu evolūcijai sākot no romānikas un gotikas līdz pat jūgendstilam 20.gs.sākumā un 20.,30.gadu būvmākslas īpatnībām. Kulta ēku celtniecība Latvijā aizsākās 12.gs.otrajā pusē ar Ikšķiles baznīcu, kurai sekoja romānikas - gotikas dievnamī Rīgā Sv.Pētera un Sv.Marijas jeb Doma baznīcas, Sv.Sīmaņa baznīca Valmierā un citas. Izcils renesanses laika piemineklis ir Rīgas Sv.Jāņa baznīcas kora daļa, bet manierisma - Katrīnas baznīca Kuldīgā. 17.gs. Latvijas arhitektūrā nostiprinājās baroka stils, kas briedumu sasniedza 18.gadsimtā un spēcīgi ietekmēja mūsu valsts sakrālo arhitektūru - Sv.Pētera baznīcas tornis Rīgā, luterānu baznīcas Limbažos, Matīšos, katoļu baznīcas Krāslavā, Pasienē, Piedrujā, Dagdā un citās vietās. Vesela virkne baznīcu pārstāv klasicisma arhitektūru, piemēram, Jēzus un Aleksandra Nēvska baznīcas Rīgā, Katlakalna un Alūksnes baznīcas u.c. 19.gs.otrā puse un 20.gs.sākums arī ir aktīvs baznīcu celšanas laiks. Visiem zināmas ir izcilās katoļu neogotikas baznīcas Viļakā, Līksnā, Riebiņos, gotikas formās celtie luterānu dievnamī laukos - Cesvainē, Jaunpiebalgā un Rīgā - Vecā Ģertrūdes, Anglikāņu, Pāvila, Torņkalna Lutera un citi. Sava loma Latvijas kultūrainavā ir pareizticīgo baznīcām un katedrālēm pilsētās - Jelgavā, Rīgā, Liepājā un laukos. Par jūgendstila ietekmi Latvijas sakrālajā arhitektūrā liecina Dubultu baznīca, Sv.Krusta baznīca Rīgā un Lutera baznīca Liepājā. Ar kādām kulta celtnēm varētu reprezentēt 20.30.gadu arhitektūru? Tās ir Ikšķiles, Ogres un Allažu luterānu baznīcas, kā arī daudzu citu konfesiju dievnamī, kas celti šajā laikā.

Latvijas sakrālās arhitektūras tēlu gadsimtu gaitā ir veidojuši ievērojami arhitekti, piemēram, F.B.Rastrelli, K.Hāberlands, J.D.Felsko, V.Neimanis, V.Bokslafs P.Kundziņš.

Daudzu Latvijas baznīcu iekārta un rituāla priekšmeti ir ievērības cienīgi mākslas pieminekļi, kuri atspoguļo gan vietējo meistaru un darbnīcu veikumu, gan citzemju ietekmi. Ar īpašu krāšņumu pretēji askētiskajam ārējam veidolam izceļas Kurzemes baznīcu iekštelpas baroka un rokoko laikā, Latgales baznīcās šī stila dzīvīgums un kustība vairāk jūtama visā ēkā kopumā. Neogotikas baznīcu interjeri vēl tikai gaida savu novērtējumu atbilstoši mūsdienīgam skatījumam uz šī laikmeta mākslas parādībām.

Okupācijas gados daudzas baznīcas, draudzēm varmācīgi atņemtas, gājušas bojā, izpostītas vai nelietīgi pārveidotas. Baznīcu iekārta un mākslas priekšmeti iznīcināti. Līdz ar dievnamu izpostīšanu gājusi bojā arī ar tiem saistītā kultūrvēsturiskā vide kopumā - mācītājmužu apbūve, raksturīga pilsētu un lauku ainava, plānojuma struktūra. Atsevišķas unikālas celtnes, kā piemēram Sv.Pētera baznīca un Doma baznīcas Rīgā tomēr tika atjaunotas un uzturētas, taču kalpoja citiem mērķiem.

Jau pirms Latvijas neatkarības atjaunošanas aizsākās draudžu aktivitātes savu dievnamu atgūšanā un atjaunošanā. Tās turpinās arī tagad un daudzās vietās vainagojās ar panākumiem. Tai pat laikā finansiālo grūtību un sabiedrības atsevišķas daļas morālās degradācijas dēļ daudzas baznīcas, kapelas, lūgšanu nami atrodas graustu stāvoklī - neatgriezeniski iet bojā unikālas arhitektūras un mākslas vērtības, izzūd raksturīgi kultūrvēsturiskās vides elementi. Tādēļ Latvijas baznīcām - šai nozīmīgajai kultūras mantojuma sastāvdaļai tiek veltītas 1999.gada Eiropas kultūras mantojuma dienas.

Tekstu autori:

Marina Levina

Nr.7,8,18,19,55,56,63-70,80,93-95.

Agrita Tipāne

Nr. 22-24,33,35-37,50,82-84,86,88,89.

Ligita Silkāne

Nr.10,28,46,90,91.

Rihards Pētersons

Nr. 38-41,43-45,98-100

Jānis Zilgalvis

Nr. 1-6,9,11-17,20,21,25-27,29-32,34,42,47-
49,51-54,57-62,71-79,81,85,87,92,96,97 un
literatūras saraksts.

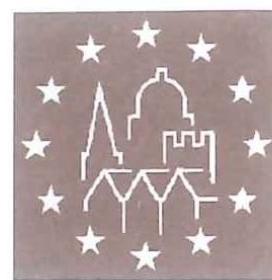
Tulkojums angļu valodā:

Renāte Meija, Agnese Orupe

1.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

GOSTIŅU LUTERĀNU BAZNĪCA GOSTINI LUTHERAN CHURCH

Aizkraukles raj., Pļaviņas

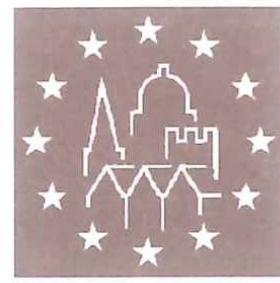
Senākā Gostīnu baznīca atradusies Aiviekstes upes krastā Daugavas malā. Tā saukta par Grīvas baznīcu. Altāra akmens ar iegravētiem rakstiem tās vietā atradies vēl līdz 1.Pasaules karam. Tai sabrūkot N.fon Korfs 1828.gadā licis celt jaunu baznīcu citā vietā - Aiviekstes upes labajā krastā. 1830.gadā tās celtniecība pabeigta. 1869.gadā baznīcā iebūvētas jaunas ērģeles. Otrā pasaules kara laikā baznīca stipri izpostīta. Gostīnu baznīca ir ievērojams vēlā klasicisma piemineklis. Tā ir halles tipa ar piebūvētu ģērbkambari un zemu torni, kuru nosedz kupols. Gandrīz visu simetriskās ēkas torņa fasādi aizņem portiks. Baznīcas draudzes telpa ir ļoti vienkārša. Tieši pretim galvenajai ieejai novietots t.s. kancelaltāris : altāris kombinēts ar kanceli. Tās abās pusēs pāra kolonnas nes augšējās konstrukcijas smagumu. Kancele novietota virs konsoles. Altārglezna "Kristus Ģetzemenes dārzā" (20.gs.s.?). Kolonnas ar vienkāršākiem kapiteļiem balsta luktas, kurās varam nonākt pa simetriski izvietotām kāpnēm galvenās ieejas abās pusēs.

The original Gostini Church was situated on the bank of the Aiviekste river next to the Daugava river. It was called Grivas Church. The altar stone with engravings was still preserved there until World War I. When it collapsed in 1828, N.von Korff commissioned to build a new church in another place - on the right bank of the Aiviekste river. The new building was completed in 1830. A new organ was added to the church in 1869. The church and furnishings were severely damaged during World War II. Gostini Church is an outstanding monument of late Classicism. It is a hall church with a vestry in the annex and a low tower crowned with a dome. A portico occupies almost the whole facade of the tower. The congregation room is very modest. The altar is combined with the pulpit and it is situated right across the main entrance. It is flanked by columns, supporting the stress of upper constructions. A corbel is situated under the pulpit. Altarpiece "Christ in Gethsemane Garden". Columns with modest capitals support the lofts. Passage to the lofts is provided by symmetrical staircases that flank the main entrance.

2.

EUROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

AIZKRAUKLES LUTERĀNU BAZNĪCA AIZKRAUKLE LUTHERAN CHURCH

Aizkraukles raj., Aizkraukles pag.

Baznīca celta 1680. gadā. Tā bijusi neliela vienjoma celtne ar poligonālu altāra apsīdu un mazu ģērbkambara piebūvi pie tās. Divi nelieli lodziņi ar pusloka arku katrā pusē izgaismoja draudzes telpu. Šis dievnamā dalēji nopostīts 1706.gadā un laika gaitā vairākkārt pārbūvēts. Pēdējo reizi pagājušajā gadsimtā tas darīts 1899.gadā (arh. G.Krons) pēc 1896.gadā izstrādātā projekta. Ievērojami paplašināts celtnes altārgals - pagarināts garenjoms, izbūvēts jauns šķērsjoms ar ieeju vienā no galiem, jauna poligonāla altāra apsīda. Pārbūvju rezultātā baznīcas apjoms ievērojami palielinājās. Tā kļuva greznāka, cildenāka un atbilstoši laikmeta modei - būvformās bagātāka un plastiskāka. Aizkraukles baznīca cietusi Pirmā pasaules kara laikā, kad sadegušas arī ērģeles. Otrais pasaules karš nav bijis mazāk nežēlīgs. Padomju laikā, pateicoties draudzes locekļu pašaizliedzībai, baznīca netika izpostīta un kalpo savam uzdevumam vēl šodien. Baznīcas altārglezna "Kungs palīdzī mums, mēs grimstam" ("Kristus glābj slīkstošos") ir pēdējais ievērojamā meistara Augusta Annusa darbs Latvijā (1943). Figurālās kompozīcijas pamatā ir trīs tēli - Kristus un slīkstošs vīrs, pie kura pleca piespiedies zēns. Interesants ir Kristus traktējums gaišmataina latvju jaunekļa izskatā, baltā kreklā ar dzeltenīgu apmetni. Abu pārējo tēlu sejās izcelts traģiskums, kuram pretējs ir Kristus pārliecinošais garīgais spēks un ticība.

The church was built in 1680. It was a tiny single-nave building with

2.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

a polygonal altar apse and a small sacristy annex next to it. Two small windows with semicircular arcs brought the daylight to the congregation room. In 1706, this building was partly destroyed and it underwent several reconstruction during the course of time. In 1899 the reconstruction was carried out by architect G.Kron (design from 1896). The chancel of the edifice was greatly enlarged: the nave was elongated, a new aisle added with a doorway in one end of the aisle and a new polygonal altar apse. In the result of reconstruction, the volume of the church was greatly enlarged. The church became more splendid, noble and, corresponding to the spirit of that time, the shape of the building became more plastic and rich. Aizkraukle Church was damaged during the World War I, when even the organ was got lost. Also World War II caused severe damages. During Soviet time the church was not destroyed and still serves for church services due to the enthusiasm of the parishioners. Altarpiece "The Lord, save us, we are sinking" ("Christ saves the Drowning People") is the last picture of the famous painter Augsts Annuss in Latvia (1943). It pictures three images: Jesus Christ, a drowning man and a boy, leaning to the shoulder of the man. A special focus should be set at the interesting treatment of Christ - the painter has pictured Jesus as a young Latvian man with blond hair, white shirt and yellowish wrap-over. The image of Jesus expresses convincing sacred power and belief, a strong contrast with tragic expressions of both other persons.

3.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS

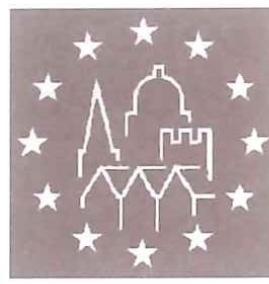
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"

1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS

"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"

September 11-12, 1999

JAUNJELGAVAS PAREIZTICĪGO BAZNĪCA JAUNJELGAVA ORTHODOX CURCH

Aizkraukles raj., Jaunjelgava

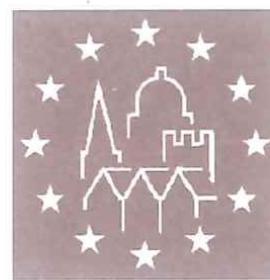
Par savdabīgu pilsētiņas simbolu kļuvusi no granītakmeņiem un sarkanajiem ķieģeļiem 1896.-1897. gadā būvētā Jaunjelgavas pareizticīgo baznīca. Tā labi iekļaujas mazpilsētas ainavā, un tās arhitektūrā atspoguļojas eklektisma perioda Latvijas kulta celtnēm tradicionāls tēls. Virs galvenās ieejas atrodas tornis, kura piramidālā jumta galā likts mazs sīpolveida kupoliņš. Lielāks šādas formas kupols atrodas altārgalā. Sienas sadala pilastri, logailu pārsedzes ir pusapļa un sasaucas ar analogas formas jumta izbūvēm torņu pakājēs. Dievnamā saglabājušies daudz 18. un 19. gs. mākslas pieminekļu - ikonas.

Built of granite stones and red bricks, Jaunjelgava Orthodox Church from 1896-1897 forms a peculiar symbol of the town. It is an integral part of the townscape and exemplifies a traditional shape of Eclectic sacral buildings in Latvia. Above the main entrance there is a tower, the pyramidal roof of which is crowned by a small onion cupola. Another dome of the same shape is placed at the altar part. The walls are divided by pilasters, semi-circular window lintels harmonise with jetties of the same shape at the foot of the tower. The church contains many icons dated from the 18th and 19th centuries.

4.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

KURMENES KATOĻU BAZNĪCA KURMENE CATHOLIC CHURCH

Aizkraukles raj., Kurmenes pag.

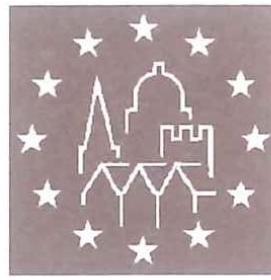
Kurmenes katoļu baznīca celta 1870.gadā vēcās koka baznīcas vietā. Tā ir trīsjomu celtne ar diviem torniem, kuriem barokāls noslēgums. Vidusdaļā esošo frontona smaili rotā koka skulptūra "Sv.Pēteris." Šis mākslas darbs ir kokgriezēja Zālīša 1930.gadā darināta vecās statujas kopija. Vidējais joms pārsegts ar cilindrisku velvi, malējiem ir līmenisks pārsegums, griestu smagumu nes divi četrstūra mūra pīlāri. Baznīca atrodas Kurmenes muižas parka nostūrī. Tās pagalmu apjož mūra žogs. Virs sakristejām ir ložas, kur senāk sēdējuši vietējie muižnieki. Baznīcēnu solu gala pildījus rotā rozetes. Baznīcas vecā altārglezna (19.gs.pirmā puse) kādreiz atradusies Kankāļu baznīcā. Tās sižets - Kristus pie krusta ar Mariju un Mariju Magdalēnu. Otra altārglezna "Sv. Antonijs" (19.gs.) Ērģeļu prospekts darināts 19.gs.otrajā pusē.

In 1870, Kurmenes Catholic Church replaced the old wooden church. It is a building with a nave, two side aisles and two Baroque towers. The spire of the gable is adorned by a wooden sculpture "St.Peter", a copy of a sculpture (1930) by woodcarver Zalitis. The nave has a cylindrical vaulting, the ceiling is supported by two rectangular stone pillars. The church is situated in the park of Kurmenes Estate. The courtyard is surrounded by a stone wall. The lofts situated above the sacristies, previously were used by local landlords. The pews are very nicely done, the panels are decorated by rosettes. The old altarpiece (early 19th cent.) was previously situated in Kankali Church. It pictured Christ on the cross together with Mary and Mary Magdalene. The other altarpiece "St.Anthony" (the 19th cent.). Organ prospect from the late 19th century.

5.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

NERETAS LUTERĀNU BAZNĪCA NERETA LUTHERAN CHURCH

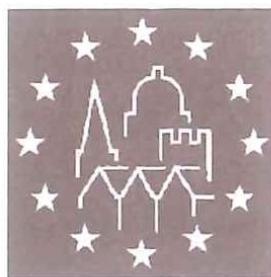
Aizkraukles raj., Nereta

Neretas luterānu baznīca celta 1584.-1593.gadā kā vienjoma ēka ar sašaurinātu poligonālu altārdaļu. Baznīcas galvenās ieejas fasādē atrodas astoņstūra tornis ar arku galeriju augšdaļā. To noslēdz piramidāla smaile, kurā atrodas vēja rādītājs - gailis (18.gs.). Baznīcas arhitektūrā dominē vēlinās gotikas un manierisma stils. 1670. gadā zibens iespēris ēkas tornī un tas nodedzis līdz mūra sienām. Tornis 1672.gadā atjaunots sākotnējā izskatā. Arī vēlākos gados veikti remontdarbi un nelielas pārbūves - 1862. un 1868. gadā draudzes telpai paplašinātas logu ailas, 1893.gadā uzstādītas jaunas Vācijā būvētas ērģeles (R.Knauf,Bleicherode). Baznīcas interjers ar nelielām izmaiņām saglabājis sākotnējais. Ķieģeļu balsinātām krusta velvēm ir komplīcēts tīklveida profilētu ribu raksts. Baznīcas iekārta ir atturīga, altāris, kancele un ērģeles veidotās neogotikas formās. Dievnamā atrodas vairāki izcili memoriālās tēlniecības darbi. Viens no tiem ir G.fon Efferna kapa plāksne (1596), kura atspoguļo Ziemeļeiropas manierisma laikmeta tradīcijas un pieder izcilākajiem šī laika tēlniecības paraugiem Latvijā. Blakus šim, profesionāla meistara darbam atrodas citi, domājams vietējo akmeņkaļu darinājumi - V.fon Efferna kapa plāksne (16.gs.beigas) un virs ārdurvīm esošais baznīcas dibināšanas piemiņas cilnis (1593). Baznīcā saglabājušies arī citi mākslas pieminekļi - altārglezna "Golgāta" vai "Kristus pie krusta" (1863., Paul Haendler, Dresden), vitrāžas (1900., E.Beyermann, Riga).

5.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

Neretas Lutheran Church was built between 1584 and 1593. It was a single-nave structure with a narrowed polygonal chancel. The main facade contains an octagonal tower with a gallery of arches at the upper part. The tower is crowned with pyramidal spire and a weather-cock. Late Gothic and Mannerism styles dominate the church architecture. In 1670, the lightning struck the tower and it burned down to the stone walls. The tower reconstructed in its original appearance in 1672. Some repairs and small transformations were made during the coming years: in 1862 and 1868 the windows were enlarged in the congregation room, 1893 a new organ was installed in the church (R.Knauf, Bleicherode, Germany). Church interior has generally remained intact. Groined vaulting is designed in complicated pattern of profiled reticulated ribs. The church furnishings are restrained; altar, pulpit and organ bear Neo-Gothic features. The church contains several outstanding pieces of memorial sculpture. One of them is the commemorative plaque to G.von Effern (1596), that exemplifies the traditions of Northeuropean Mannerism and in this capacity it is one of the most remarkable Mannerism monuments in Latvia. Beside this plaque that is made by a professional master we can also see other pieces that are probably made by local stone-cutters, eg., commemorative plaque to V.von Effern (the late 16th cent.) and relief commemorating the foundation of the church (1593). The church contains several other monuments of art, like altarpiece "Gotha" or "Christ on the Cross" (1863, Paul Haendler, Dresden), stained glass (1900, E.Beyermann, Riga).

6.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

ALŪKSNES LUTERĀNU BAZNĪCA ALUKSNE LUTHERAN CHURCH

Alūksnes raj., Alūksne, Pils iela 25

Alūksnes muižas īpašnieka Otto Hermaņa fon Fītinghofa ierosmē 1781.-1788.gadā celtā Alūksnes luterānu baznīca ir ievērojams Latvijas agrīnā klasicisma piemineklis. Tās arhitektūrā projekta autors Kristofs Hāberlands atkārtojis atsevišķus Rīgas Pētera Pāvila katedrāles torņa kompozīcijas paņēmienus. Ar kupolu segtais daudzpakāpju tornis ir 55 m augsts. Tā smaili rotā gailis. Galveno ieeju akcentē pāra toskāniskā ordera kolonnas, kuru veidotais portiks, salīdzinot ar Rīgas Pētera Pāvila katedrāles ieejas risinājumu, ir vairāk traktēts kā patstāvīgs elements. Ēkas apjoma formas kopumā ir tradicionālas luterānu 18.gs. dievnamiem - viens tornis, stāvs divslīpju jumts, kas no torņa gala paslēpts aiz barokālām volūtām, piezemēta, mazliet smagnēja draudzes telpas būvmasa. Baznīcas fasāžu apdare daļēji veidota no granīta blokiem. Materiāla dažādība bagātina fasāžu māksliniecisko izteiksmību. To vairo arī izmantotie pāra pilastri, stūru rusti, sandriki, slēgakmeņi un citi dekoratīvie elementi. Nišās abās

pusēs ieejai kādreiz atradās Aristoteļa un Sokrāta antīko skulptūru kopijas. Baznīcas iekštelpas pārsteidz ar savu plašumu un greznumu. Pusapļa apsīdā izvietots monumentāls altāra retablels ar evanģēlistu Marka un Lukasa koka skulptūrām. Tas, kā arī kancele un luktas ir K.Hāberlanda darbs, neatņemama interjera sastāvdaļa. Visus iekštelpu dekoratīvās tēlnieciskās apdares darbus, domājams veicis Bohēmijas meistars Kārlis Kalopka. Dievnamā atrodas lielākās A.Martina būvētās ērģeles (1885).

The construction of Alūksne Lutheran Church was initiated by the owner of Alūksne Estate Otto Hermann von Vietinghoff in 1781-1788. It is a remarkable monument of early Classicism in Latvia. In the design of the church, Christoff Haberland has used some composition elements from Riga Peter Pavil's Cathedral tower. The multi-levelled tower surmounts in the height of 55m, crowned with a cupola and a rooster. Main entrance is accentuated by a pair of columns of Tuscan order. If compared to the portico of Riga Peter Pavil's Cathedral, the portico in Aluksne Church is treated as a more independent architectonic element. In general, the building structure is typical for the 18th century Lutheran churches: a single tower, a steep gable roof, tucked in behind Baroque volutes, and a bit heavy building mass of congregation room. The finish of facades is partly made of granite blocks. Variety of materials enriches the expressiveness of the facades. Different other decorative elements adorn the facades, like quoins and pairs of pilasters. Previously, copies of antique sculptures of Aristotle and Socrates were placed in the niches on either side of the doorway. The church interior surprises with its size and magnificence. A monumental altar retable, adorned with sculptures of evangelists Marcus and Lucas, occupies the semi-circular apse. The retable and altar, made by C.Haberland, are integral parts of the interior. It seems likely that all the decorative schemes in the interior were executed by Bohemian master Karl Kalopka. The church contains the biggest organ, made by A.Martin

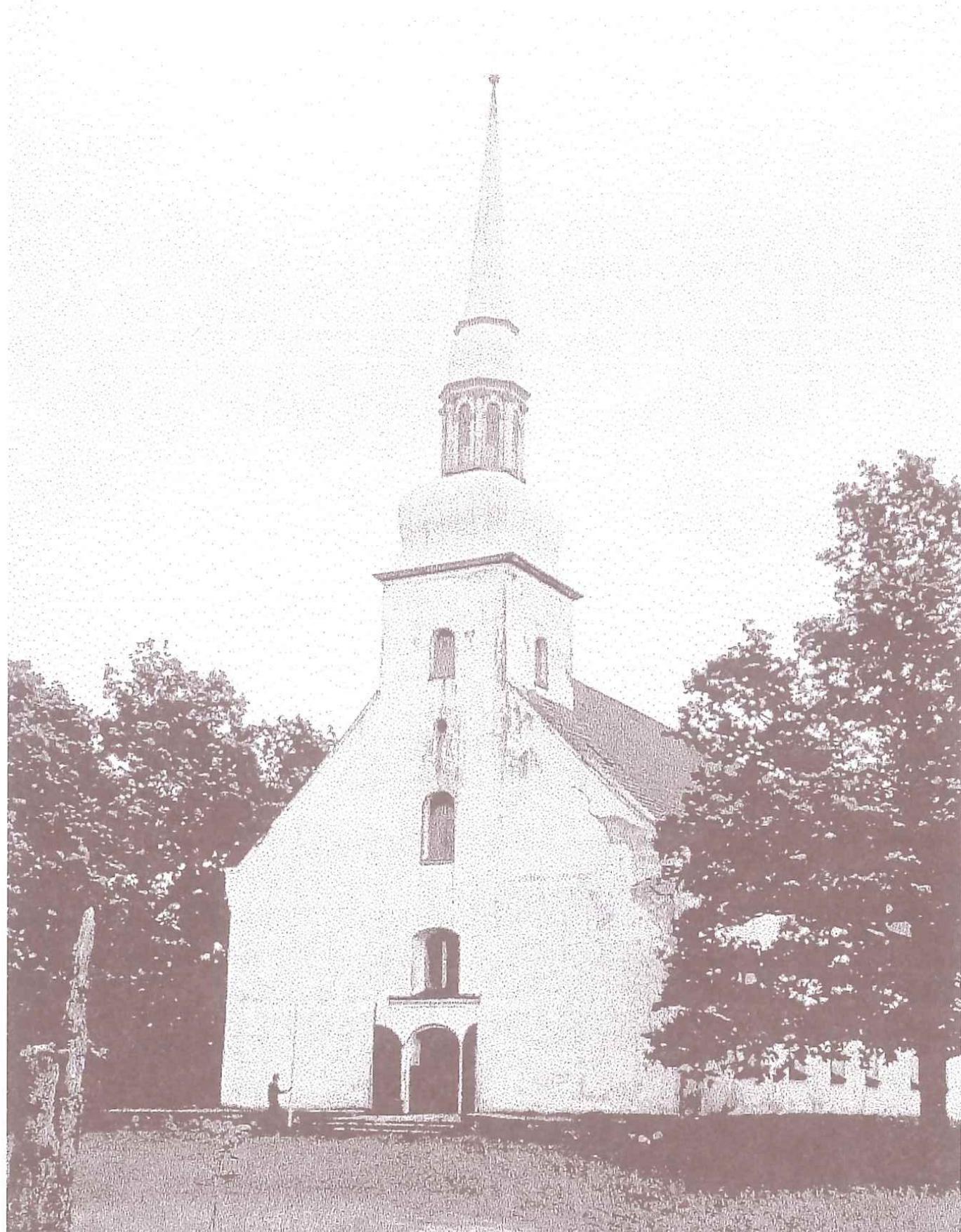
7.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

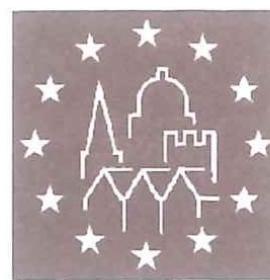

APEKALNA (OPEKALNA) LUTERĀNU BAZNĪCA APEKALNA (OPEKALNA) LUTHERAN CHURCH

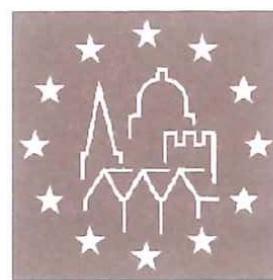
Alūksnes raj., Jaunlaicenes pag.

Nozīmīgs Ziemeļvidzemes 18.gs. baroka un klasicisma formās celtā dievnama paraugs. Pirmā Apekalna draudze šeit minēta jau 1693.gadā. Neliela mūra, halles tipa, vienjoma baznīca celta 1774.-1779.g., domājams - koka baznīcas vietā. Celtnie - taisnstūra garenplāna, ar poligonālu altārdaļas noslēgumu, baznīcas joma griestu pārsegums līmenisks, virs kura paceļas augsts divslīpju jumts. Tornis frontāls (augstums 23m) ar nelielu galeriju un barokālu smaili, kuru rotā vējrādis gaiļa formā. Fasāžu apdare izteikti askētiska - galvenā un sānu fasādes apmestas, krāsotas un pilnīgi gludas. Sānu fasāžu logailas vertikāli izceltas, ar loka segmentveida pārsedzi un

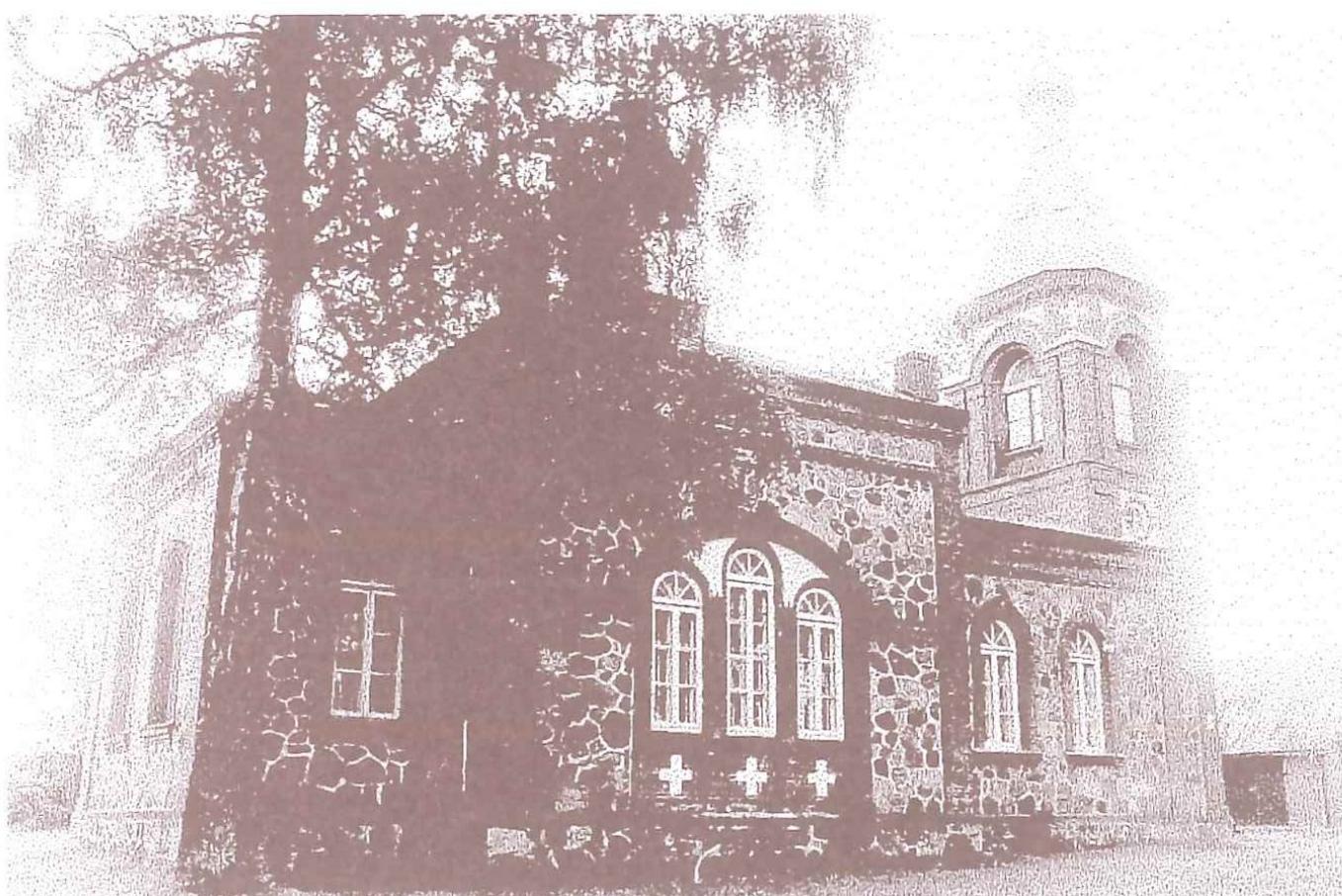

logu rāmju trīsdaļīgo dalījumu, sīki rūtotas. Galvenās un dienvidrietumu fasāžu ieejas ailas rotā vienkārši portāli. Interjera apdarē redzami daudzi gan baroka, gan klasicisma stiliem raksturīgie elementi. Saglabājušies vairāki durvju apkalumi un rokturi, kāpņu margu pildījīgi greznās barokālās formās. Altāris un divi sānu portāli veidoti klasicisma stila tradīcijās. Neliela 18.gs. II putas kancele piebūvēta kulisveidīgai sienai, kas norobežo altārdaļu no lūgšanu telpas. Bronzas lējuma zvans ir baznīcas lepnumis, tā sānus rotā uzraksts: "ME FECIT IOHAN AVGUST HETZEL IN RIGA ANNO 1799". Divi kroņlukturi darināti 1895.gadā, baznīcas ērģeles iebūvētas 19.gs.vidū. 1823.gadā Apekalna dievnams paplašināts, 1928.gadā koka tornītis nomainīts pret mūra, atjaunojot barokālo smaili. 1959.g. veikti plaši remonta - restaurācijas darbi. Pēdējais baznīcas remonts notika 1994.gadā, baznīcai zaudējot savu krāšņo dakstiņu jumtu, kuru nomainīja pret koši krāsotu, sarkanbrūnu šīfera segumu.

Apekalna Church is an important sample of the 18th century Baroque and Classicism in Northern Vidzeme. The first congregation in Apekalns is known from 1693. It is supposed that this tiny masonry church replaced the old wooden church. The single-nave building has horizontal ceiling, rectangular planning, polygonal chancel, and a steep gable roof. The frontal tower is 23 m high, with a small gallery and Baroque spire, decorated with a weather-cock. The facade finish is very ascetic: the main and the side facades are plastered, painted and completely plane. Flank window apertures have vertical accents, segmental bay lintels and three-sectioned window jambs. The doorways in the main and the southern facades are decorated with plain portals. Interior decorations comprise elements of both Baroque and Classicism styles: there are several door fittings and door-handles, banister panels in magnificent Baroque patterns preserved in the church, while the altar and two side portals are treated in Classicism style. A small pulpit (late 18th cent.) is built next to a culisse-shaped wall, that separates altar part from oratory. The church bell is casted in bronze and is considered to be the pride of the church. One can read the following inscription on it :"ME FECIT AVGUST HETZEL IN RIGA ANNO 1799". Two chandeliers are from 1895, but the organ was built in the middle of the 19th century. In 1823, Apekalna Church was enlarged, in 1928 the wooden tower was replaced with a masonry one and the Baroque style spire was renovated. In 1959, the church underwent large scale renovation and restoration work. During the latest renovation in 1994 the nice tile roofing was replaced by brightly painted red brownish slate roofing.

ALŪKSNES PAREIZTICĪGO BAZNĪCA ALŪKSNE ORTHODOX CHURCH

Alūksnes raj., Alūksne, Helēnas iela 56

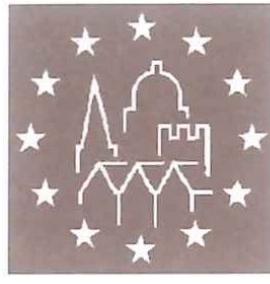
Vidzemes reģionā 19.gs.beigās tipoloģiki plaši izplatīts, uz krustveida plāna celtas pareizticīgo kulta celtnes paraugs. Baznīca celta 1895.gadā eklektisma stilā, tās autors nav zināms. Būvapjomā izcelts frontāls divlīmeņu zvanu tornis ar poligonālu smaili, ka arī kvadrātplāna šķērsjoms ar četrslīpņu skārda jumtu, virs kura atrodas miniatūrs tornītis. Abus torņus vaiņago mazi sīpolveida kupoliņi. Smagnējās plēsto laukakmeņu mūra sienas ar sarkano kieģelu ailu, sienu pilastru, zobināto dzegu un ēkas stūru apdari tikai pasvītro celtnes neoromānikas un bizantiešu stilu formu monumentalitāti. Dievnama interjers veidots ortodoksālās baznīcas tradīciju formās - altārdāļu grezno divu līmeņu ikonostass, kā arī nelieli sānu altāri ar 19.gs.b - 20.gs.s. ikonām un svēto tēliem. Baznīca pieder Alūksnes pareizticīgo Sv. Trīsvienības draudzei.

Aluksne Orthodox Church is a sample of Orthodox cult building, rather typical for Vidzeme region at the end of the 19th century. The church was built in Eclectic patterns by unknown author in 1895. The two-levelled frontal belfry with a polygonal spire is accentuated in the church structure, as well as a square transept with a four-slope roof, topped with a tiny tower. Both towers are crowned with tiny onion cupolas. Weighty rubble walls with an aperture of red bricks, wall pilaster, castellated cornice and finish of building corners emphasises the monumentality of Neo-Romanic and Byzantine style. The church interior is designed according to Orthodox traditions: altar is decorated with two-leveled iconostasis, as well as small side altars with icons and figures of saints from late 19th century and early 20th century. The church is now the property of Aluksne Orthodox congregation of the Holy Trinity.

9.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

ŠĶILBĒNU (REKAVAS) KATOĻU BAZNĪCA ŠĶILBĒNI (REKAVA) CATHOLIC CHURCH

Balvu raj., Šķilbēnu pag.

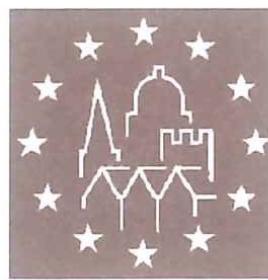
No šķeltiem laukakmeņiem celtajam Šķilbēnu dievnamam ir divi pazemi un drukni torņi, gari izstiepts lūgšanu telpas apjoms, kas segts ar stāvu divslīpju jumtu. Ēka celta 20.gados, izmantojot kādu senāku celtni. Par katoļu draudzes aktivitātēm Šķilbēnos liecina 20.gados tapušais jaunas baznīcas projekts. Salīdzinoši ar šodien skatāmo celtni, tā bija paredzēta grandioza - bazilikas tipa ar diviem gracioziem torņiem. Pusapļa apsīdā projektēta arī altāra apeja. Ar nožēlu jāsecina, ka šī iespaidīgo apjomu būve netika realizēta.

The rubble Šķilbēni Church has two low and heavy-set towers, a long protruded volume of the oratory that is covered with a steep gable roof. The building was erected in the 20s using some older construction. The project for a new church designed in the 20s proves the activity of the Catholic congregation at Šķilbēni. In comparison with the building which we can see today, it was meant to be grandiose - a basilica with two graceful towers. In the semicircular apse an altar circumambulation was also designed. Regretfully, the construction of the impressive building was not carried out.

10.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

ŠĶILBĒNU PAREIZTICĪGO BAZNĪCA ŠĶILBĒNI ORTHODOX CHURCH

Balvu raj., Šķilbēnu pag.

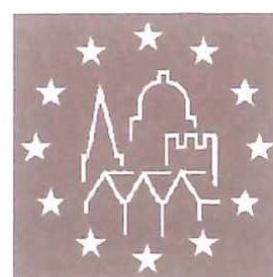
1927.gadā piešķirta zeme Šķilbēnu pareizticīgo baznīcas celtniecībai. Tā celta 1928.-1929.gadā pēc arhitekta V.M.Šervinska projekta nelielā pakalnā. Dievnamis iesvētīts 1929.gada 2.maijā. Baznīca ir koka, trīstorņu, krusta tipa ar horizontālu dēļu sienu apšuvumu un izvirzītu laukakmeņu cokolu. Ēkai ir astoņstūra divpakāpju zvanu tornis, poligonāla altārdaļa. Pārējie divi tornīsi ar "sīpolveida" kupolu. Fasādēs redzami sešrūšu logi ar balti krāsotu koka aplodu, ieejas portālu balsta četras kolonas ar dekoratīviem kokgriezumiem. Interjerā - sienām un griestiem - gaiši zilā tonī krāsots dēļu apšuvums, savdabīgas konstrukcijas perimetrāli pakāpienveida griesti ar paaugstinātu vidusdaļu.

In 1927, a plot of land was assigned for the construction of Skilbeni Orthodox Church. It was built in 1928-1929 to a design of V.M.Schervinsky. The church was consecrated on 2 May 1929. It is a wooden building with three towers, cross-type planning, walls are panelled with planks, saliented boulder socle. The edifice has an octagonal two-level tower, polygonal chancel. Other two towers have onion-shaped cupolas. Windows in facades are six-sectioned with white wooden jambs. The portico at the entrance is supported by four columns with decorative wood-carvings. As to the interior, walls and ceiling are panelled and painted in light blue, perimeter corblestep ceiling of peculiar construction with an elevated middle part.

11.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

BAUSKAS SV.GARA LUTERĀNU BAZNĪCA BAUSKA LUTHERAN CHURCH OF THE HOLY SPIRIT

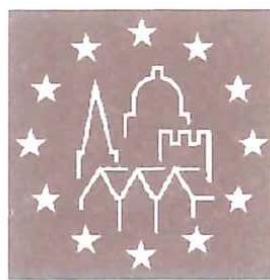

Bauskas raj., Bauska, V.Plūdoņa iela 13a

Viduslaicīgi smagnējo un skarbo Sv.Garam veltīto vācu draudzes dievnamu sāka celt 1591.gadā un pabeidza 1594.gadā. Torņa celtniecība ieilga līdz pat 1623.gadam. 1756.gadā baznīcai nomainīts jumts un griesti. 18.gs.beigās baznīca piedzīvoja lielāku kapitālremontu, bet torņa atjaunošana uzsākta 1813.gadā, un šajā laikā tapušo veidolu mēs redzam vēl šodien. 1839.gadā Kurzemes gubernijas arhitekts Frīdrihs Šulcs izgatavoja projektu dievnama plašam kapitālremontam. Savukārt arhitekta Paula Kampes vadībā liels remonts notika 1933.gadā. Baznīca ir masīva garenbūve, kurai piekļaujas kvadrātisks tornis un kora daļa ar poligonālu apsīdu. Kora ziemeļu pusē piebūvēta neliela sakristeja, bet blakus tornim mazs, t.s. kaulu kambaris. Torņa stūru stiprību nodrošina trīspakāpju kontrforsi, kuri mazākos izmēros redzami arī kora dalā. Baznīcas altāris savu tagadējo izskatu ieguvis 1861.gadā pēc Jelgavas mākslinieka Jūliusa Dēringa projekta, kurš ir arī altārglezñas "Kristus pie krusta" autors. Kancele darināta 1762.gadā greznās rokoko stila

11.

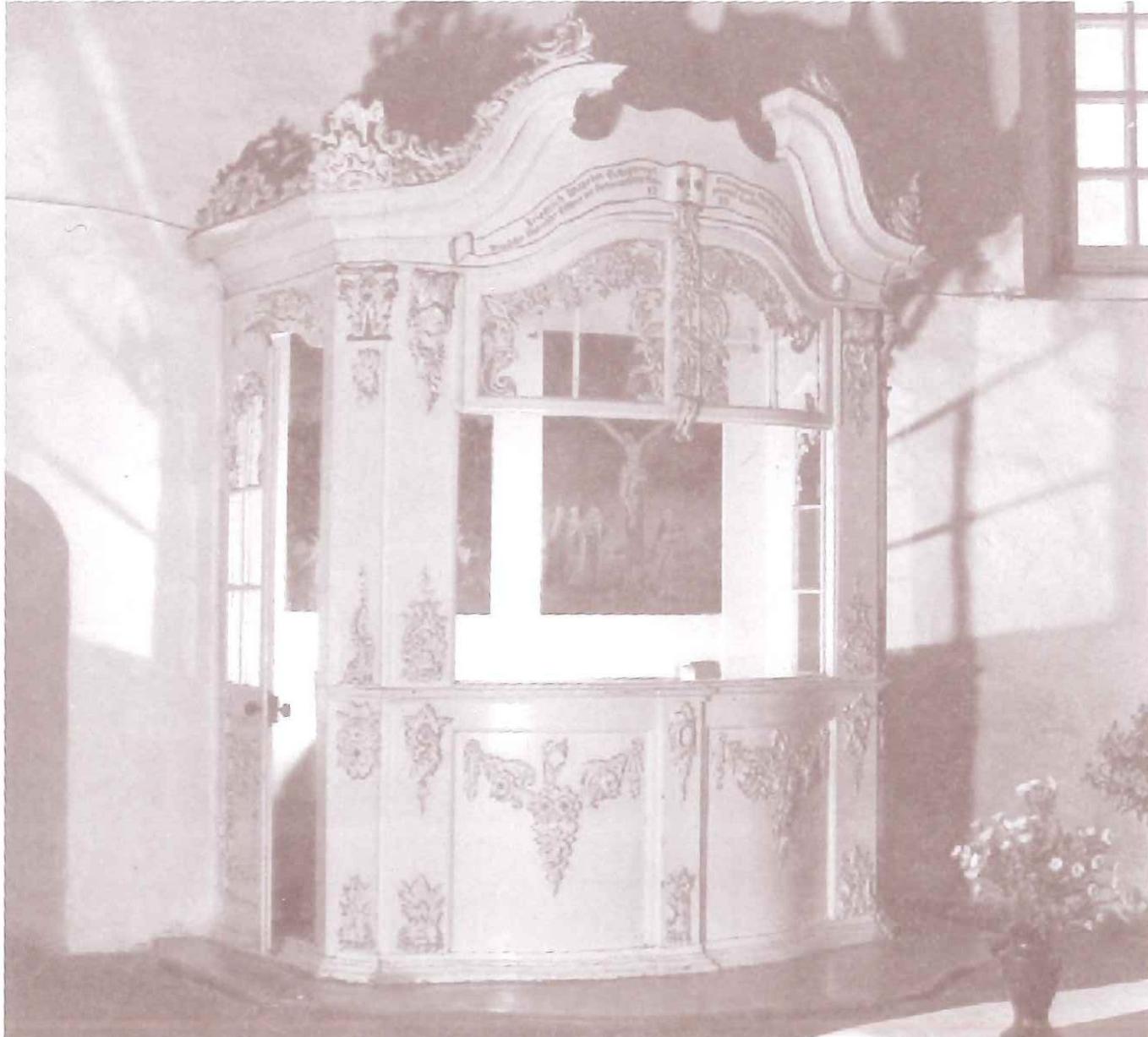
EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

formās. Bez īpašām izmaiņām līdz mūsdienām saglabājies ērģeļu prospeks (1766). Ievērības cienīgi ir baroka un rokoko laikā tapušie baznīcas soli, piemēram, H.Jankes dāvātais (1688), H.fon Felkerzāma dāvātais (ap 1700.g.), Šepingu dāvātais (1770). Nozīmīgs arī baznīcā saglabātais kapa plāksņu krājums. Izcilis piemineklis ir kokgriezuma ietvarā ievietotā gleznotā epitāfija J.Henningam (1677., D.Ceics).

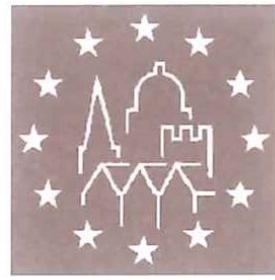
Begun in 1591, this Medieval weighty church of German congregation was completed in 1594. It was dedicated to the Holy Spirit. Tower was added to the church as late as in 1623. Roof and ceiling were replaced in 1756. At the end of the 18th century extensive restoration in the church, renovation of the tower begun in 1813 when the tower got its present appearance. In 1839, architect of Kurzeme province Fridrich Schultz worked out a design for a larger capital repair. Another large repair was supervised by architect Pauls Kampe. The church is a massive longitudinal structure with a square tower and a choir with a polygonal apse. A tiny sacristy is added to the northern side of the tower. Tower corners are fastened by three-levelled abutments, that are also used in the choir part. Altar has acquired its present appearance in 1861 to a design by Jelgava painter Julius Dering, who is the author of the altarpiece "Christ on the Cross", too. Pulpit (1762) bears features of sumptuous Rococo style. Organ prospect has survived almost intact from 1766. Baroque and Rococo pews are of special interest, eg., the pews donated by H.Jancke (1688), H.von Felckerzam (about 1700) and Shepings (1770). The church contains remarkable commemorative plaques. A painted epitaph in woodcarving frame to J.Henning (1677, D.Ceich) is another outstanding monument of art.

12.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

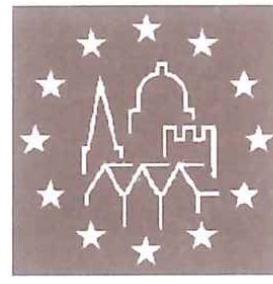

IECAVAS LUTERĀNU BAZNĪCA IECAVA LUTHERAN CHURCH

Bauskas raj., Iecavas pag.

Iecavas luterānu baznīca ir garenbūve ar piekļautu masīvu kvadrātisku torni un kora daļu, kuru noslēdz poligonāla apsīda. Tās vienā malā pieslēgta sakristeja. Torņa noslēgumu veido astoņstūra galerija ar piramidālu smaili. Šādu risinājumu tornis ieguva 1874.gadā. Pirms tam to sedza zems četrsliņju jumts, kā to varam spriest pēc F.Krauzes 1823.gadā litogrāfētā K.J.R.Minkeldē zīmējuma. Pati baznīca celta 1641.gadā Iecavas muižas pārvaldnieka Johanesa Fabriciusa pārraudzībā. 1699.gadā ēka remontēta un vēlāk tā minēta atkal ļoti sliktā tehniskā stāvoklī un līdz galam nepabeigta. 1769.gadā baznīcā darbu uzsāk namdaris Pauše un mūrnieks Miķelis. Pēc trim gadiem draudzes telpa bija savesta kārtībā. 1793.gadā atsākās torņa būve, kas ieilga. Baznīcas fasāžu apdare ir atturīga. Sākotnēji tikai dzega apvija būvformas. Neoromānikas portāls tapis 1874.gadā, kad radies arī dzeguļu motīvs torņa fasādēs. Iecavas baznīca smagi cieta 1.Pasaules kara laikā. Atjaunotā dievnama iesvētīšana notika 1934.gadā. 2.Pasaules karš dievnamam nebija mazāk postošs. 1946.gadā draudze uzsāka tā atjaunošanu, kas vairāk līdzinājās izmisīgiem pūliņiem to saglābt. Šo darbu traucēja biežie vandālisma akti un varas iestāžu draudi baznīcu atsavināt. To dedzināja, demolēja, līdz 1976.gadā draudzei atņēma atstājot lietošanā tikai ģērbkambari. 1982.gadā tika izstrādāts projekts koncertzāles ierīkošanai, kurš netika īstenots. Tagad norisinās baznīcas atjaunošana tās sākotnējai funkcijai. Nav saglabājies 1862.gadā pārbūvētais altāris, 1864.gadā uzstādītā jaunā kancele un citi iekārtas priekšmeti. Baznīcas vecākā altārglezna "Golgāta" (17.gs.vidus, Markus Švarcs)

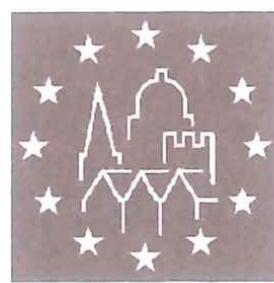
glabājas Rundāles pils muzejā. Tā gleznota uz koka un attēlo trīs krustā sisto figūras. Priekšplānā redzami romiešu karavīri un sievietes.

Iecava Lutheran Church is a longitudinal building with a massive square tower and attached loft part that ends in a polygonal apse. There is a sacristy added to its one side. The closing of the tower is comprised of an octagonal gallery with a pyramidal spire. The tower acquired such a development in 1874. Before that it was covered with a low helm roof as it may be judged from K. J. R. Minkelde's drawing that was litographed by F. Krauze in 1823. The church itself was built in 1641 under the monitoring of the superintendent of Iecava Estate Johaness Fabricius. In 1699, the building was repaired and later on it was reported to be in a very poor condition , as well as unfinished. In 1769, woodworker Pauše and bricklayer Miķelis began to work in the church. In three years the congregation room was fixed. In 1793, the construction of the tower proceeded, but it lingered. The decoration of the facades is modest. Initially, the volume of the construction was enwinded by a cornice. The Neo-Romanesque portal was created in 1874; the motif of the tablings in the facades of the tower also originated at that time. Iecava Church suffered heavily during the First World War. The consecration of the renewed temple took place in 1934. The Second World War was not less destructive for the church. In 1946, the congregation began to reestablish it which resembled more desperate pains to save it. Vandalism and the threat of the authorities to alienate the church often interrupted the work. It was burnt and destracted, until in 1976 it was taken away from the congregation leaving only the vestry for its use. In 1982, a project for a concert hall's organization was worked out, however, it was not implemented. At present the renovation of the church is taking place. The altar, which was reconstructed in 1862, has not remained, as well as the new pulpit and other items of the furnishing. The oldest altar painting "The Golgothe" (the middle of the 17th century) is kept in the museum of Rundāle Palace. It is painted on wood and depicts figures of three crucified people. There are Roman soldiers and women in the foreground.

13.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

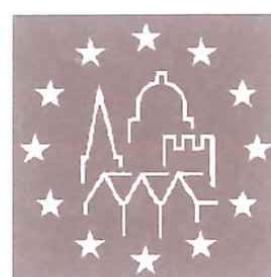
SKAISTKALNES KATOĻU BAZNĪCA SKAISTKALNE CATHOLIC CHURCH

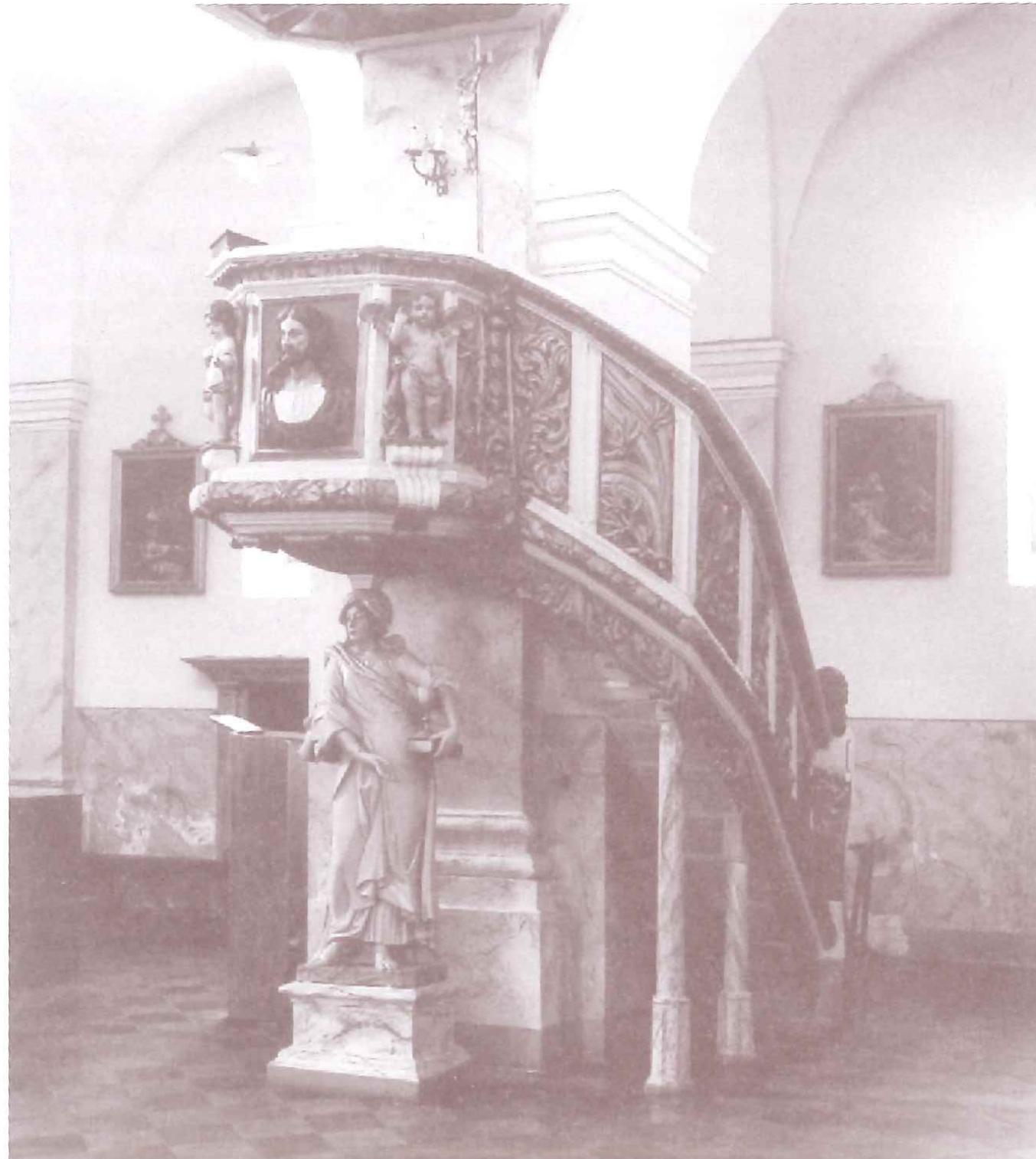
Bauskas raj., Skaistkalnes pag.

Skaistkalnes Vissvētākās Jaunavas Marijas debesīs uzņemšanas katoļu baznīca celta 1692.gadā. Latvijas arhitektūrā tas ir visai agrāk liela mēroga baroka celtnes tapšanas laiks. Latgalē divtorņu tipa katedrāles parādījās tikai 18.gs.vidū. Laika gaitā dievnams nav būtiski mainījies, ja neskaitām postījumus Otrajā pasaules kara laikā. Baznīca remontēta 1728.un 1742.gadā. Skaistkalnes katoļu baznīca ir divtorņu bazilika ar pusaploces apsīdu. Piecstāvu torņus sākotnēji sedza astoņstūru kupols ar vairākpakāpju smaili un laternas veida galeriju. Torņi tika sagrauti pēdējā kara laikā un skatāmi vienīgi G.Langes gravīrā pēc V.Z.Stafenhāgena 1866.gada zīmējuma, kā arī vēlāka laika fotoattēlos. Baznīcai ir trīs jomi, vidējais no tiem krietiņi augstāks, platāks un veido sešas travejas. Vienu no tām aizņem ērģeļu luktas. Sānu jomu austrumu gala travejas ir atdalītas no joma un veido sakristejas, bet rietumu galā tās iekļaujas torņu stāvā. Vidusjoma pīlāri balsta iespaidīgu, bagātīgi profilētu dzegu. Interjera emocionālo iespaidīgumu vairo dekoratīvās tēlniecības elementi - stuka frīze, akantu un rozetu joslas, velvju krustpunktu rozetes u.c. Baznīcas iekārtu veido trīs altāri - galvenais (1692) un divi sānu - dienvidu jomā (1742) un ziemeļu jomā (1856), kancele, kura tapusi 1692.gadā, ērģeļu prospekts (17.gs.beigas/18.gs.sākums), trīs biktssoli (viens no tiem 17.gs.beigas). Altārtelpas nišās novietotas Sv.Pētera un Sv.Pāvila skulptūras (17.gs.beigas).

Skaistkalne Catholic Church of the Assumption of the Blessed Virgin Mary was built in 1692. Construction of a Baroque building of such a large scale is a rather early phenomenon in the perspective of Latvian architecture, cathedrals of the two-towers type were intro-

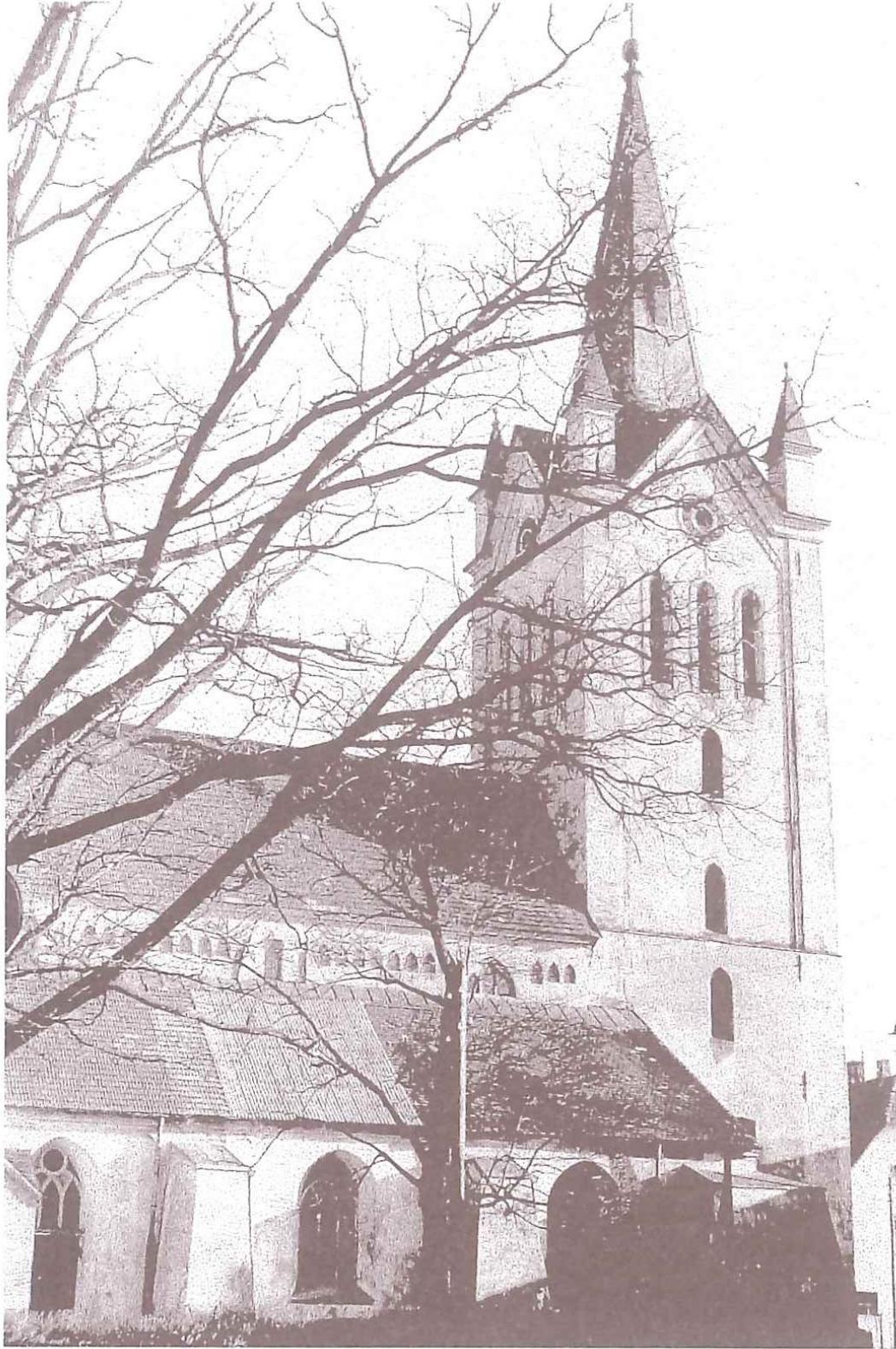

duced in the catholic Latgale region as late as in the middle of the 18th century. In the course of time the church has not underwent any significant alterations with exception for damages caused during the World War II. Renovations in 1728 and 1742. Skaistkalnes Catholic Church is a basilica with two towers and a semi-circular apse. Originally, the five-storey towers were crowned with an octagonal dome with a corblestep spire and lantern-shaped gallery. The towers were wrecked during the World War II and thus can be viewed only on the engraving by G.Lange, made after a drawing by V.Z.Stephenhaagen from 1866, as well as on photos from later periods. The church has three naves, the middle nave is considerably higher and wider than the aisles, and forms six bays. Organ lofts are placed in one of them. Pillars in the middle nave support an impressive, lavishly profiled cornice. Emotional impressiveness of the interior is articulated with sculpture elements, like stucco frieze, compositions of acanthus and roses, rosettes in the points of vault intersections, and others. Church furnishings contain three altars: the high altar (1692) and two side altars - one in the southern aisle(1742) and one in the northern aisle (1856), a pulpit (1692), organ prospect (late 17th century/early 18th century), three confessional pews (one of them dated from the late 17th century). There are sculptures of St.Peter and St.Pavil situated in the niches of presbytery (late 17th century).

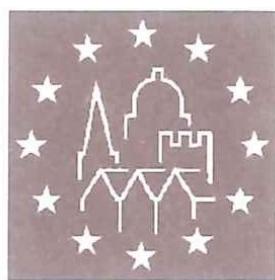

CĒSU SV. JĀŅA LUTERĀNU BAZNĪCA ST.JOHN'S CHURCH IN CESIS

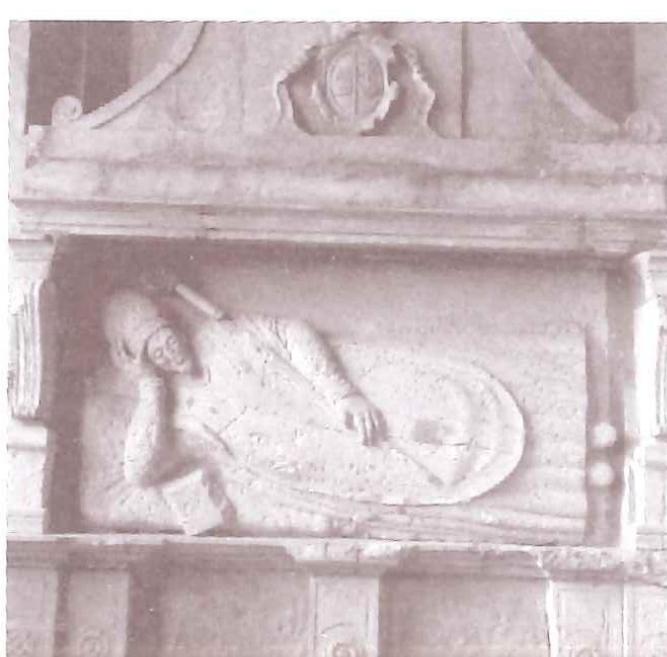
Cēsu raj., Cēsis, Skolas iela 8

Cēsu Jāņa baznīca ir lielākā viduslaiku bazilika ārpus Rīgas. Tā celta 1281.-1284.gadā kā galvenā Livonijas ordeņa katedrāle. 1582.-1621.gadā baznīca bija Inflantijas katoļu bīskapa katedrāle, pēc tam - luterānu baznīca. Ēkas pārsegumā izmantotas krusta velves. Kādu vidusjoma velvju konsoli pie triumfa arkas rotā vīrieša galvas atveidojums (14.gs.). Baznīca modernizēta 15.gs., kad pagarināts un paaugstināts prezbitērijs un ziemeļu jomam piebūvēta taisnstūra plāna kapela. Domājams, ka šajā laikā uzcelts arī ziemeļu tornis ar augstu smaili, kurš sabruka 17.gs.sākumā. Tornim ir t.s. perspektīvais portāls - baznīcas galvenā ieeja, kuru rotā 15.gs. akmens kalumi - pūķu figūras. 17.-18.gadsimtā sakarā ar sienu deformācijām un ugunsgrēkiem ārējās sienas nostiprinātas ar masīviem kontrforsiem. Tagadējais baznīcas neogotiskais tornis ir 1853.gadā pirmā pazīstamākā latviešu būvuzņēmēja Mārča Sāruma celts pēc arhitekta Alvila Punšela skices. Dievnama interjerā saglabājušies vairāki ordeņa mestru un bīskapu kapa pieminekļi un liels skaits kapa plākšņu. Vēlīnai renesansei piederīgs ir bīskapa J.P.Nidecka piemineklis (ap 1587.g.),

kapa plāksne H.Brigenejam Hāzenkampam (1549). Blakus tiem uzlūkojamas epitāfijas - Hiršeitiem, Fegezakiem (1690) u.c. Baznīcā atrodas Livonijas ordeņa mestra V. fon Plettenberga kapa plāksnes fragments (1535) un piemineklis (1855). Barokālā koka kancele tapusi 1754.gadā, neogotiskais altāra retabls darināts pēc Pēterburgas arhitekta A.Štakenšneidera projekta (1858). Logus rotā 1880.gados izgatavotas vitrāžas, kā arī 1938.gadā pēc P.Kundziņa meta darināta vitrāža. Baznīcas altārglezna "Golgāta" ir pazīstamā igauņu mākslinieka J.Kēlera darbs (1858).

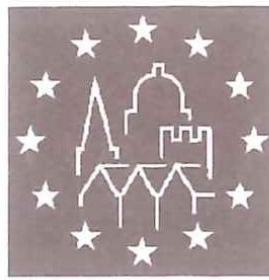
St.John's Church in Cesis is the largest medieval basilica outside Riga. It was built between 1281 and 1284 to be the main cathedral of the Livonian Order. Between 1582 and 1621 the church was the cathedral of Inflanty Catholic bishop, but later it served as a Lutheran church. The building is designed with groined vaulting. In the nave, one of the vault consoles at the triumphal arch is decorated with a sculpture of a man's head (the 14th c.). The church was modernised in the 15th century, when the presbytery was extended in both length and height and a rectangular chapel was added to the northern aisle. It seems likely that the northern tower was built at the same time period. The tower had a high spire that collapsed in the beginning of the 17th century and the renovation work took nearly one hundred years. The tower is designed with the so called perspective portal which forms the main entrance, apart from other two entrances situated in the flanks of the church. The portal is decorated with stylised zoomorph figures (dated with about 1400) that remind the decoration of capitals at Catherine Church in Viljandi, Estonia. In the 17th and 18th centuries the exterior walls were fastened with massive abutments in order to prevent from fire and deformation of the walls. The present Neo-Gothic tower is designed by architect A.Punselis and built by the first well-known Latvian building contractor M.Sarums. A number of grave stones and commemorative plaques to bishops and masters of the Orders are still preserved in the church as a part of the interior. Monument grave-stone to the bishop J.P.Nidecky (about 1587) and commemorative plaque to H.Bringay Hazenkampf (1549) are attributed to late Renaissance. Other notable epitaphs are to the Hirschteiht and Feghezachs families (1690). The church contains a fragment of commemorative plaque to V.von Plettenbergh, Master of the Livonian Order (1535) and monument (1855). Wooden Baroque pulpit is from 1754, Neo-Gothic altar retable is designed by St.Petersburgh architect A.Schtachenshneider (1858). Windows are decorated with stained glass from 1880s, as well as one window designed by P.Kundzins in 1938. The altarpiece "Golgotha" is painted by famous Estonian painter J.Kehler (1858).

15.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

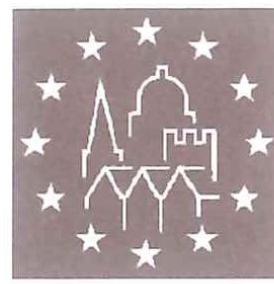

RAUNAS LUTERĀNU BAZNĪCA RAUNA LUTHERAN CHURCH

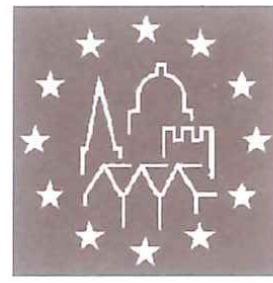
Cēsu raj., Raunas pag.

1262.gadā arhibīskaps Raunā lika celt pili un baznīcu, kuras vecākās daļas tad arī, domājams, attiecināmas uz 13.gadsimtu. Baznīca cietusi karadarbības rezultātā 16.un 17.gs. Mērnieka J.H.Keltča 1691.gada zīmējumā redzam baznīcu pēc atjaunošanas. Tās apjoms ir tradicionālās formās, torņa smailes izveidojumā bikli izpaužas baroka stila ietekme. Torņa biezajās sienās iebūvētas kāpnes uz luktām, pie altārgala redzams ģērbkambaris. Dievnams atkal cieta Ziemeļu kara laikā (1702., 1705.). 1724.gadā baznīca minēta kā sabrukusi, bet 1736.gadā atjaunots tornis baroka stilā. 1803.-1804.gadā baznīcas dienvidu pusē piebūvēta jauna plaša daļa, būtībā otra baznīca, un altāris pārvietots no vecās baznīcas austrumgala pie tās ziemeļu sienas. Jauna pārveidojumu virkne baznīcu sagaidīja 1936.-1937.gadā (arh.P.Kundziņš). Par dominējošo baznīcas telpiskajā organizācijā tika pieņemts dienvidu - ziemeļu virziens, t.i. 1803.-1804.gada pārveidojumi. Izlaužot vecās baznīcas sānu sienas daļu, izveidota

poligonāla altāra apsīda, senākajā korī iekārtota mazā baznīca (kapliča), kurai pieslēdzas mācītāja un draudzes ģērbkambari. Šajā laikā kapitāli remontēts baznīcas jumts un atjaunotas inženiertehniskās iekārtas. Pārsegumā no jauna izveidota daļa velvju - apmetumā uz koka konstrukcijām. Dievnama fasādes rotā divi plienakmens cīņi - "Kristus pie krusta" virs dienvidu ieejas un "Ādams un leva" virs torņa ieejas (13.-14.gs. un 16.gs.). Pirmā cīņa izveidojums ir samērā arhaisks, taču otrajā jūtama profesionāla meistara darbība. Dievnamu ieskauj mūra žogs ar vārtiem. Interjerā redzams neliels, kompakts baroka stila altāris (18.gs.otrā puse) ar V.Junkera altārgleznu "Golgāta" (1858). Baznīcā atrodas arī kapa plāksne Raunas draudzes pirmajam luterāņu mācītājam G.Gravam (1654), kas ir tipisks 17.gs. memoriālās akmens tēlniecības paraugs.

In 1262, the archbishop ordered to build a castle and a church in Rauna. The older parts of the church are thus related to the 13th century. The church was heavily affected during the wars in the 16th and 17th centuries. The drawing of the land surveyor J.H.Keltch of 1691 shows the church after the renovation. The volume is of a rather traditional form, while the tower spire is designed with a slight touch of Baroque. Staircase to the lofts is built in the thick walls of the tower and vestry adjoins the altar. The church was repeatedly damaged during the Northern War (1702, 1705). Chronicles say that in 1724 the church was ruined, yet the tower was reconstructed in Baroque style in 1736. In 1803-1804, a new, large annex was built in the southern part of the church. Actually it was a new church. The altar was moved from the eastern end of the old church to the northern wall. A number of new transfigurations were performed in the church by architect P.Kundzins in 1936-1937. Spatial organisation was now based on south-northern orientation, i.e. according to the transformations from 1803-1804. polygonal apse was created by breaking out a part of the old church wall. The previous choir housed a small chapel, adjoined by vestries. At the same time a thorough repair of the church roof and technical appliances were performed. A partly new vaulting was introduced on timber constructions. The church facades are decorated by two limestone relieves, "Christ on the Cross" at the southern entrance and "Adam and Eva" above the entrance in the tower (both relieves are dated back to the 13th-14th century). The first relief is rather archaic in its design, while the other relief is handled in a professional approach. The church is surrounded by a stone wall with a gate in it.

ĀRAIŠU LUTERĀNU BAZNĪCA ĀRAIŠI LUTHERAN CHURCH

Cēsu raj., Drabešu pag.

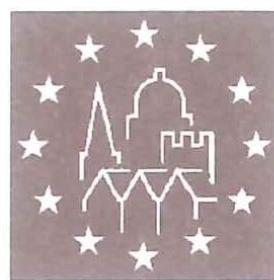
Seno Āraišu luterāņu dievnamu, kurš redzams 1691.gada uzmērījumā, izpostīja Ziemeļu kara laikā. 1726.gadā un 1774.gadā to saveda lietošanas kārtībā. Šī laika baznīcas skatu attēlojis 1772.gadā J.K.Broce. 1791.-1793.gadā notika ievērojamas pārmaiņas. Altārdaļa tika noārdīta, tās vietā pagarināta draudzes telpa, kura nobeigta ar poligonālu apsīdu. Celtnē pārsegta ar dēļu velvi. Baznīca sākumā bija bez torņa. Pēc pārbūves tas tika uzcelts virs draudzes telpas stāvā divslīpu jumta kores. Tornis segts ar barokālu trīsdaļīgu smaili, kuru vainago lode un krusts. Austrumos apsīdas galā uzbūvēta sakristeja. Baznīca ir garenbūve ar vienu jomu. Tās ārsienas sedz apmetums. Iekštelpās izbūvētas luktas, kuras apvij pusi no draudzes telpas pie ieejas. Levērības cienīgs mākslas piemineklis ir dievnama divviru ārdurvju vērtnes. (19.gs.pirmā puse). To kompozīciju veido divi pildiņi, kurus ierāmē ornamentāla josla. Augšējā pildiņa centru grezno rozete. Dievnamā atrodas ērģeles (1904) un divas vitrāžas (1939., A.Bērziņa mets, A.Kālerta firma). Pa labi no altāra "Lieldienu rīts," pa kreisi - "Kristus dzimšana." Atsevišķi citi iekārtas priekšmeti darināti 19.gs.otrajā pusē. Pie baznīcas atrodas mācītāja muiža. Tās apbūve veidojusies 18./19.gs. un lielā mērā saglabājusi savu oriģinālo vēsturisko substanci.

The old Araisi Lutheran Church, mentioned in the survey from 1691, was ruined during the Northern War. It was reconstructed in 1726 and 1774. A picture by J.K.Brotze keeps evidences of the church from 1772. Remarkable transformations took place between 1791 and 1793. The chancel was pulled down, and instead of that the

16.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

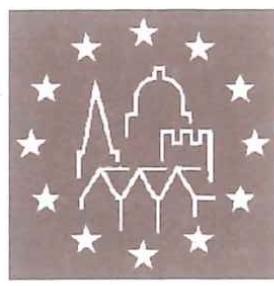
congregation room was elongated and ended with a polygonal apse. The building has a board vault. Originally the church had no tower, but it was added to the building after reconstruction works and placed above the congregation room on the ridge of the steep gable roof. The tower has a three-level Baroque spire, crowned with a ball and a cross. A sacristy was added to the eastern end of the apse. The building has one nave, exterior walls are plastered. Inside the church, lofts frame a half of the congregation room at the entrance. The leaves of the outer door (early 18th century) are remarkable monuments of art. The leaf composition is made of two panels, framed by an ornamental ribbon. A rosette decorates the centre of the upper panel. There is an organ (1904) and two stained-glass windows (1939, designed by A.Berzins, A.Kalert's company) in the church: "The Easter Morning" situated to the right of the altar and "The birth of Christ" to the left of the altar. Some other articles of the church furnishings date from the late 19th century. A parsonage dated with the 18th and 19th cent. adjoins the church. Most of the original features have remained intact.

17.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

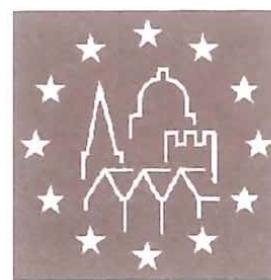

DAUGAVPILS LUTERĀNU BAZNĪCA DAUGAVPILS LUTHERAN CHURCH

Daugavpils, 18. novembra iela 68a

Dievnama pamatakmens likts 1891.gadā, un 1893.gadā ēka iesvētīta. Baznīcas projekta autors ir pazīstamais arhitekts Vilhelms Neimanis. Jaunā baznīca ir simbols luterīcībai, kas īpaši uzsvērts ar asimetrisko apjomu kompozīciju un torņa novietojumu sānos. Jāpiebilst, ka kompozicionāli līdzīgā Rīgas Jaunā Sv.Ģertrūdes baznīca celta tikai 1900.-1907.gadā (arh.V.fon Strīks) un Gārsenes baznīca Augšzemē ap 1907.gadu (arh. K.fon Engelhards (K.von Engelhardt)). Daugavpils baznīca celta no speciāli gatavotiem ķieģeļiem, stilistiski ir viendabīga kā interjerā tā eksterjerā. Tās varenais stāvs pirms vairākkārtējas sagraušanas 2.Pasaules karā vislabāk redzams gadsimta sākuma fotogrāfijās. Draudzes telpas stāvus divslīpju jumts sasaucās ar torņa vimpergiem un vienas lūgšanu telpas sānu fasādes zelmiņiem. Otra šīs daļas fasāde bija vienkāršāka – to papildināja tikai kontrforsi. Baznīcas apsīdai piekļaujas sakristeja, torņa sāniem poligonāla

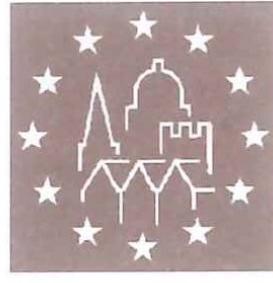
piebūve kāpnēm. Varens un iekšēja spēka pārpilns ir fasāžu risinājums. Milzīgais rozes logs, izvirzītais galvenās ieejas portāls, arkatūras motīvs zelmiņos un citi elementi un detaļas ir izveidotas ar vērienu, spēcīgi izceļas no fasādes plaknes un rada atraktīvu gaismēnas rotaļu un spriedzi. Tādu droši vien arī draudze gribēja redzēt savu dievnamu blakus iespaidīgajām katoļu un pareizticīgo baznīcām – Aleksandra Nēvska pareizticīgo baznīcāi (1897), Jaunavas Marijas katoļu baznīcāi (1905), Sv.Pētera katoļu baznīcāi (1848., 1924.), Sv.Nikolaja pareizticīgo baznīcāi (1894) u.c. Arhitekta Vilhelma Neimaņa neogotiskais darbs Daugavpilī līdz mūsdienām palicis pienācīgi nenovērtēts. Ir uzsākta tā atjaunošana un atgriešana garīgajā dzīvē. Šī uzdevuma turpināšana ir neatliekams pasākums turpmāk.

Foundation-stone of the church was laid in 1891 and the church was consecrated in 1893. The author of the design is the famous architect Wilhelm Neumann. This new church is a symbol of Lutheranism, and it is specially accentuated with the help of asymmetric composition and the tower, which is situated aside. It should be mentioned that Jauna St.Gertrudes Church in Riga, displaying a similar compositional pattern, was built as late as 1900-1907 (arch.V.von Streek) and Garsene Church in Augszeme at about 1907 (arch.K.von Engelhardt). Daugavpils Church is built of bricks that were specially ordered for this building. The edifice has stylistic monolith of exterior and interior. The mighty building can be best appreciated in old photographs from the beginning of the 20th century. Unfortunately it was severely damaged during World War II. The steep gable roof of congregation room harmonised with the Gothic gables of the tower and pediments of one of the side facades. Other facade was more ascetic since the only supplements there were the abutments. Sacristy is built next to the church apse. Facade treatment expresses mightiness and inner power. The large rose window, the salient portal of the main entrance, the motif of decorative archways in pediments, as well as other details and elements are treated in a wide scope, are powerful accents of the facade and create attractive play of lights and darks. It seems likely that this was the image how the congregation wished to see their church alongside with other impressive Catholic and Orthodox churches, like Alexander Nevsky Orthodox Church (1897), Catholic Church of The Virgin (1905), St.Peter's Catholic Church (1848, 1924), St.Nikolay's Orthodox Church (1894) and others. This building in Neo-Gothic patterns in Daugavpils by architect Wilhelm Neuman has not been due appreciated in a larger context. Now the reconstruction is on its way and it is also a way of giving a second life to the sacral functions of the church. It is a task of the greatest importance in the nearest future.

18.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

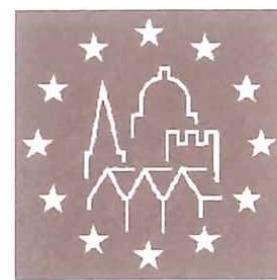

DAUGAVPILS JAUNAVAS MARIJAS KATOĻU BAZNĪCA DAUGAVPILS CATHOLIC CHURCH OF THE VIRGIN

Daugavpils, A.Pumpura iela 11a

Reģionam rets, neobaroka formās celtais arhitektūras piemineklis - Jaunavas Marijas bezvainīgās ieņemšanas Romas katoļu baznīca uzbūvēta 1905.gadā pēc pazīstamā arhitekta un mākslas vēsturnieka Vilhelma Neimaņa (1849-1919) projekta. Daugavpilī saglabājušās vairākas izcilā meistara projektētās kulta celtnes, tai skaitā - Daugavpils luterāņu baznīca (1893.) un Grīvas katoļu baznīca (1889.). Meistaram , kas teicami darbojās eklektisma stila ietvaros, tuvāka bija izsmalcinātā gotikas formu valoda, tāpēc šis objekts ir īpaši interesants viņa atstātā mantojuma apzināšanas darbā. Jaunavas Marijas katoļu baznīcas būvapjoms ir baroka laikmeta klasiskās divtorņu bazilikas interpretācija. Domājams, par prototipu varēja kalpot gan Aglonas vai Krāslava bazilikas, gan Rietumeiropas paraugi. Smagnējam, taisnstūra plāna būvapjomam ir trīsdaļīgs dalījums: galvenās ieejas daļa ar simetriskiem sānu zvanu torņiem (četru līmeņu, daudzprofilēto dzegu

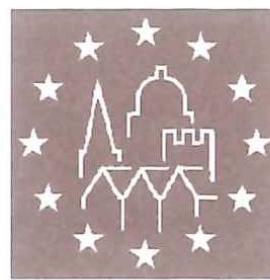
dalījumu) un centrālo, starptorņu frontonu, aiz kura atrodas galvenā trīsjomu bazilikas telpa, gandrīz kvadrātplāna ($27,8 \times 23,2$ kv.m) ar trīs logailu sānu fasādēm. Būvapjomu noslēdz zemāka, pusapļa plāna altārdaļa (prezbiterijs) ar sānu ģērbkambariem. Baznīcas iekārta galvenokārt saglabājusies no ēkas celšanas laika. Altārdaļas sienas un dzegu frīzu joslas sedz ornamentāli gleznojumi, bet uz pārseguma kupola ir sižetiska aina. Zem tās atrodas grezns, neobaroka formās darināts, divstāvu altāris ar slavenā spāņu gleznotāja B.E. Muriljo "Sv. Dievmātes" gleznas kopiju (1906.g., A.Boravskis, Sankt-Pēterburga). Arī sānu altāri ir neobarokāli, tomēr koka kancele veidota neogotikas formās ar ažūriem metālkalumiem, kuri, domājams, darināti vēlāk. Baznīcā atrodas poļu firmas "Adolf Homan" būvētas ērģeles (1909.g., Varšava) un divi kokgriezuma krucifiksi (20.gs. un 19./20.gs.).

Daugavpils Catholic Church of The Holy Virgin is designed in Neo-Baroque style and thus is a rarity of Latgale region. In 1905, the church was built to a design of a famous architect and art historian Wilhelm Neumann (1849-1919). There are several cult buildings designed by this outstanding master in Daugavpils, eg. Daugavpils Lutheran Churc (1893) and Grivas Catholic Church (1889). V.Neumann successfully worked in Eclecticism, yet the subtle language of Gothic forms was among his favourites. This is why this object is of a special interest among other of his creative works. The building mass of the church is an interpretation of the classic Baroque twin-tower basilica. The prototype probably was basilicas in Aglona or in Kraslava, but maybe some Westeuropean churches. The heavy building mass is divided into three sections: the main entrance with symmetric side belfries (four-level, multi-profiled section of cornices); central gable behind which the nave of the basilica is situated. The planning of the main space is almost square ($27,8 \times 23,2$ m). The building mass ends with a lower, semi-circular presbytery with flank vestries. Church furnishings have remained almost intact since the very beginning. Ornamental paintings cover walls of the chancel and friezes in the cornice, but the cupola is adorned by a painting. The magnificent 2-storey Neo-Baroque altar is decorated by a copy (1906, A.Boravsky, St.Petersburgh) of the picture "The Virgin" by famous Spanish painter B.E.Muriljo. Side altars are also treated in Neo-Baroque patterns, while the wooden pulpit is designed in Neo-Gotic forms with open-work forgings (probably added later). The church contains an organ built by Polish company "Adolf Homan" (1909, Warsaw) and two crucifixes in wood-carving (the late 19th and early 20th cent.).

19.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

1. VECTICĪBNIEKU KOPIENAS LŪGŠANU NAMS THE FIRST MEETING-HOUSE OF THE COMMUNITY OF OLD-BELIEVERS

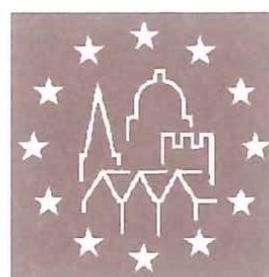
Daugavpils, Puškina iela 16a

Daugavpils 1.vecticībnieku ("Jaunbūves") kopienas lūgšanu nama būvapjoms veidots uz taisnstūra plāna (32,20x18,95 m) pamata ar skaidru trīs apjomu dalījumu: galvenās ieejas divstāvu apjoms ar centrālo zvana torņa virsbūvi savienots ar lielo kvādrātplāna lūgšanu telpu (17,05x17,15 m) caur divstāvu kora balkona izbūvi, balstītu uz trīs masīvām arkām. Ēka celta ilgā būvperiodā ar vairākām izmaiņām no 1908. līdz 1928.gadam. Celtnes plānojuma un būvapjomu kārtojuma kompozīcija ir izteikti vienkārša un simetriska. Zvanu torņa un lūgšanu telpas četrsliņu jumti vainagoti ar krievu arhitektūras sakrālai tradīcijai raksturīgiem sīpolveida kupoliņiem. Ēka sākotnēji celta kā neapmesta kieģeļu mūra celtne. Fasāžu rotājums ļoti plastisks - ir interesanti centrālās ieejas un lūgšanu telpas sānu fasāžu milzīgi, smagnēji divstāvu portāli, kas veidoti uz kontrforsu pamatiem un vainagoti ar šķelta sīpolveida kupola frontoniem. Dzegu arkātūras joslas, logu

19.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

apmales un to dalījums veidoti iztekti "bizantiešu tradīcijās", tomēr atsevišķos apdares plastikas elementos un proporcijās jūtama t.s. "krievu moderna" (20.gs.s.) stila ietekme. Dievnamam pieder bagātīga ikonu (18.-20.gs.) un grāmatu kolekcija (17.-20.gs.).

The volume of Daugavpils First Meeting-House of the Community of Old-Believers is based on a rectangular plan (32,20x18,95) with a clear division into three volumes: the two-storey volume of the main entrance is connected to the belfry's superstructure with a big square oratory (17,05x17,15) through the two-storey balcony's construction for the choir supported by three massive arches. The building was constructed during a long period of time - from 1908 till 1928, and it has experienced several modifications. The composition of the layout and the arrangement of the volume is extremely simple and symmetrical. The helm roofs of the belfry and the oratory are crowned with onion-shaped domes characteristic to the sacral tradition of Russian architecture. Initially, the building was constructed as a brickwork building which was not to be daubed. The decoration of the facades is very plastic – the side-facades of the central entrance and the oratory present interesting two-storey unwieldy and immense portals which are based on buttresses and crowned with split onion-shaped dome gables. The lanes of the cornice decorative archways, the window borders and their sections are patterned according to "Byzantine traditions", however, in separate elements and proportions of the decoration plastic the influence of the so called "Russian Modern" style (the beginning of the 20th century) can be sensed. The temple owns a rich collection of icons (c. 18th-20th) and books (c. 17th-20th).

NīCGALES KATOĻU BAZNĪCA NīCGALE CATHOLIC CHURCH

Daugavpils raj., Nīcgales pag.

Nīcgales katoļu baznīca salīdzinoši ar citām katoļu vientorņu neogotikas baznīcām celta agrāk - 1862.-1863.gadā vecās koka baznīcas vietā, kura savukārt šeit pastāvējusi no 1803.gada. Jaunais dievnamis būvēts muižnieka H.Plātera-Zīberga ierosmē un veltīts Jaunavas Marijas dzimšanas godam. Baznīcai ir viens joms, to pārsedz cilindra velve. Tās lūgšanu telpa salīdzinoši ar citām 19.gs.otrās puses baznīcām izceļas ar lielāku augstumu. Baznīcas tornis, savukārt blakus monumentālajam draudzes telpas apjomam nav ar īpaši izteiku vertikālu raksturu. Nīcgales baznīca stipri cieta Pirmajā pasaules kara laikā. Vēlāk tā atjaunota. Neogotiskā interjera dekoratīvā apdare un iekārta tapusi 19.gs.60.gados, centrālā altāra augšdaļa pārveidota 1957.gadā. Baznīcas ērģeles uzstādītas 1961.gadā.

Nicgale Catholic Church was built between 1862-1963, earlier than other catholic Neo-Gothic churches with single tower. It was raised at the same place where the old wooden church stood from 1803. The new church was built upon initiative of landlord H.Plater-Ziberg and it was dedicated to the birth of the Blessed Virgin Mary. It is a single-nave building with a barrel vaulting. In comparison with other churches from the late 19th century, the congregation room is peculiar because of the height of the ceiling. Next to the monumental volume of the congregation room, the church tower does not form a vertical accent. Nicgale Church was severely damaged during the World War I, yet it was renovated later on. The decorative trimming of the church interior and furnishings in Neo-Gothic shapes are from 1960s, the upper part of the high altar altered in 1957. The organ is from 1961.

21.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

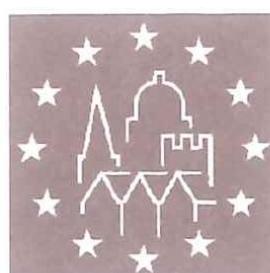
SUBATES LUTERĀNU BAZNĪCA SUBATE LUTHERAN CHURCH

Daugavpils raj., Subata, Baznīcas iela 32

Subātes luterānu baznīca ir vienīgā kulta celtne Latvijā, kuras plāns un telpiskā uzbūve tuva 17.gs. izstrādātajai protestantu baznīcas uzbūves ideālajai shēmai. Baznīca celta 1680.gados. Tai ir viens joms, kompakts taisnstūra apjoms, cilindra velves pārsegums ar linetēm. Dievnama fasādēs izceļas logailu ierāmējumi antīkās formās ar sandrikiem. Visai savdabīgs un netipisks ir ēkas stūru akcentējums ar nelieliem tornīšiem. Viens no tiem novietots arī virs kores. Baznīca remontēta un nedaudz pārbūvēta 1761.gadā un 1880.gados. Iekštelpu arhitektoniskais risinājums ir vienkāršs, pretstatā greznajai baroka iekārtai : ērģeļu prospēktam (18.gs.sākums, 1853., ērģeļmeistars A.Martins) un luktām, kā arī kokgriezumu ansamblim, kuru veido altāra retabls (18.gs.sākums), biktssols (18.gs.sākums), kristāmtrauka postaments un kancele ar bagātīgu skulpturālo dekoru (18.gs.sākums). Baznīcas altāra izveidojumam tuvi ir vairāki katoļu baznīcu altāri Kurzemē (Vecpils), Latgalē (Indricas) un Lietuvā. Tas liek domāt par vienas darbnīcas veikumu, kura tiek dēvēta par "Subates meistarū darbnīcu." Subates luterānu baznīcas kokgriezumu iekārta pieder nozīmīgākajiem baroka koktēlniecības paraugiem Latvijā. Īpaši jāmin ļoti greznais baroka kokgriezumu rāmis, paredzēts gleznai "Kristus un grēciniece" ("Jēzus un nabaga atraitne"), kas darināts 18.gs.sākumā. Baznīcā saglabājusies arī epitāfija J.Brinkenai (1792), ziedoju mu lādīte ar postamentu (18.gs.) un zvans (1682).

Subate Lutheran Church is the only one cult building in Latvia where the layout planning and the spatial structure corresponds to the ideal church scheme, elaborated by the 17th century Protestantism. The

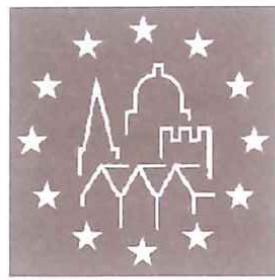
church was built in 1680s. It is a single-nave building with a compact rectangular body, cylindrical vaulting. A rather peculiar and untypical detail is that the corners of the building are accentuated by small towers. One of them is also placed on the ridge. The church underwent repair and some alternations of smaller scale in 1761 and 1880. Architectonic plain interior gives way to lavish Baroque furnishings: organ prospect (early 18th cent., 1853, organ builder A.Martin) and lofts, as well as a group of woodcarvings, consisting of altar retable (early 18th cent.), confessional pew (early 18th cent.), pedestal of font and pulpit with a rich sculptural decor (early 18th cent.). Altar design bears some similarities to several other Catholic church altars in Kurzeme region (Vecpils), Latgale region (Indricas) and Lithuania. This makes us to believe that these pieces were produced by one and the same workshop, the so called "Subates Workshop". The wood-carved furnishings of Subates Lutheran Church is one of the most outstanding samples of wooden Baroque sculpture in Latvia. A special attention should be paid to the extremely lavish wooden Baroque framework for the picture "Christ and the Sinner" ("Jesus and the Poor Widow"), dated with the beginning of the 18th century. The church also contains an epitaph to J.Brinkenn (1792), a donation box with a pedestal (the 18th cent.) and a bell (1682).

22.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

MEŽMUIŽAS LUTERĀNU BAZNĪCA MEŽMUIŽA LUTHERAN CHURCH

Dobeles raj., Augstkalnes pag.

Luterānu baznīca Mežmuižā celta pēc hercoga Gotharda Ketlera rīkojuma 1567.gadā , bet jau 1591.gadā tā bijusi sliktā stāvoklī. Tagadējo mūra baznīcu celj hercoga atraitne Elizabete Magdalēna 1648.gadā un tā saukta par Elizabetes baznīcu. Baznīca ir vienjoma garenbūve ar nedaudz pazeminātu piecstūra poligonālu altāra apsīdu un ziemeļos piebūvētu taisnstūrveida sakristeju. Draudzes telpai līmeniski koka griesti ar nelielu noapaļojumu pie sienas. Rietumu fasādei piebūvēts kvadrātisks tornis ar pyramidālu astoņstūra smaili. Sienas mūrētas no laukakmens, apmestas, tajās izvietoti logi ar pusaploces pārsedzēm.1699. gadā baznīcu remontē un tā iegūst jaunu, barokālās

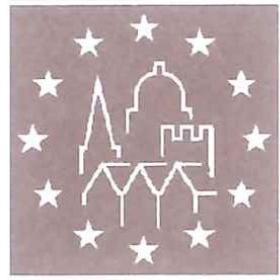
formās veidotu iekārtu - kanceli un altāri, būvētus ap 1700.gadu, kas pieskaitāmi Rīgas baroka tēlniecības skolai. 1732.gadā baznīcā uzbūvē ērģeles. Kapitāli baznīcu remontē 1880. un 1930.gadā. Pēdējā remontā izpētīti arī baznīcas pagrabi, kas izvietoti visā baznīcas garumā – pa vidu iet gaitenis, kam abās pusēs atrodas ar krusta velvi segtas kapenes. Ieeja pagrabā bijusi no torņa telpas, kuras vietā tagad iemūrēts kapakmens. Remonta darbi baznīcā turpinās arī šodien. Mežmuīžas dievnams ir viens no tipiskākajiem Kurzemes sakrālajā arhitektūrā. Tam ir 17.gs. raksturīgs askētisks eksterjers, bet interjers - ar bagātu, baroka formās risinātu iekārtu.

Mežmuīža Lutheran Church was built in 1567 owing to the bidding of the duke Gothard Ketler, though already in 1591 it was in a poor condition. The present stone church was built by the duke's widow Elizabeth Magdalen in 1648, and, from then on, it was called Elizabeth's Church. The church is a single-nave longitudinal building with a slightly lowered pentagonal polygonal altar apse and a rectangular sacristy attached to the building in the North. The congregation room has a horizontal wooden ceiling with a small rounding at the wall. A square tower with a pyramidal octagonal spire is added to the building. The walls are built from rubble, daubed, there have been placed windows with semicircular lintels. In 1699, the church was restored, and it acquired a new Baroque style furnishing – a pulpit and an altar built in about 1700. They can be put to Riga Baroque Sculptural School. In 1732, there is an organ built in the church. In 1880 and 1930, the church has an overhaul. During the last repair the church cellars located all along its length are investigated – there is a passageway amid which is surrounded by crypts covered with a cross vault. The entrance into the cellar once extended from the tower's room instead of which a gravestone has been immured. The repair is still continued today. Mežmuīža Church is one of the most typical buildings in the sacral architecture of Kurzeme. It has an ascetic exterior characteristic to the 17th century, whereas the interior has a rich furnishing developed in the Baroque forms.

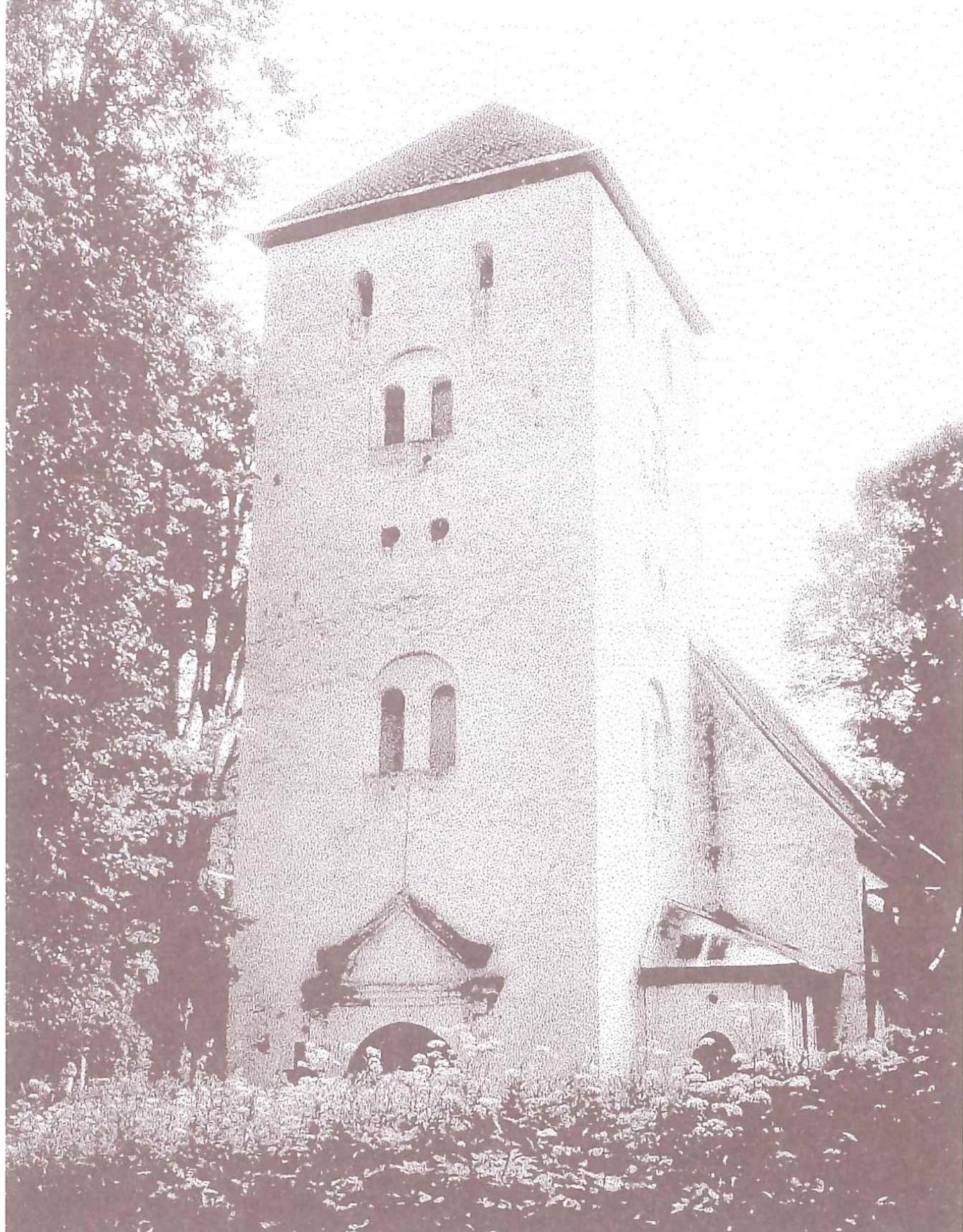
23.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

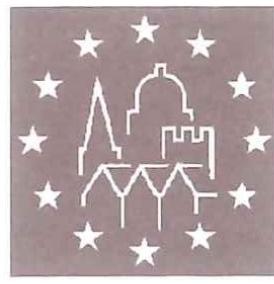

KALNAMUIŽAS LUTERĀNU BAZNĪCA KALNAMUIŽA LUTHERAN CHURCH

Dobeles raj., Tērvetes pag.

Kalnamuižas baznīca celta hercoga Jēkaba Iaikos no 1614 – 1620.gadam pēc A.fon Hoenastenberga, saukta Vīganta, pasūtījuma. Pēc 1697. gada inventarizācijas datiem tā bijusi mūra ēka bez torņa. No šī būvperioda ir saglabājusies sienu dekoratīvā apdare sgraffito tehnikā – kā logailu, durvju ailu un rietumu fasādes dekoratīvais noformējums, kas attiecas uz manierisma stilu. Mūra tornis uzcelts 18.gs. sākumā, iespējams 1709.gadā. Tornis plānā kvadrātisks, ar vienkāršu ieejas portālu, ko veido divi pilastri, profilēta dzega un frontons. Torņa būvmasu uzirdina dažādas formas logi un tas noslēdzas ar pyramidālu jumtu. 1814.gadā baznīcā kapitālo remontu veicis Pērnava galdukiekmeistars P.K.Montcs. 1888.gadā mākslinieks

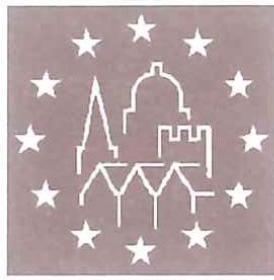
J.Dērings uzglezno baznīcāi jaunu altārgleznu. Baznīcas interjeru 1934.gadā atjauno gleznotājs A.Anuss, rotājot sienas ar latviskām saulītēm un jumjiem, kā arī uzgleznojot jaunu altārgleznu un divas jaunas gleznas altāra apsīdai. Pēc kara baznīca ir pamesta, draudze savu darbību atsāk tikai 1988.gadā, tad arī sākas baznīcas atjaunošanas darbi, kas turpinās vēl šodien. Kalnamuižas baznīca ir vienjoma taisnstūra garenbūve ar garenass virzienā izbūvētu pazeminātu altāra apsīdu ar poligonālu noslēgumu un kontrforsiem, un ziemeļu daļā piebūvētu taisnstūra sakristeju. Sienas celtas no laukakmeņiem, apmestas un tajos izvietoti logi ar pusaploces pārsedzēm. Logos kādreiz bijušas vitrāžas – sīkas, krāsainas rūtis svina ietvaros un metāla logu rāmjos, kas zudušas pēdējā remonta laikā. Baznīcas draudzes telpai līmeniski koka griesti un gludas sienas. Poligonālā altāra telpa pārsegta ar zvaigžņu velvi, kas ir atskanjas no vēlās gotikas, un no draudzes telpas atdalīta ar pusaploces arku. Kalnamuižas baznīca ir viens no savdabīgākajiem 17. – 18.gs. Kurzemes baznīcu piemēriem, kurā atspoguļojas vairāku stilu iezīmes.

Kalnamuiža Church was built during the reign of the duke Jacob from 1614 till 1620 on the order of A. fon Hoenastenberg, also called Veegant. According to the data presented by the inventory in 1697, it was a stone building without a tower. There has remained the ornamentation of the walls crafted in the sgraffito technique – a decorative mounting relevant to the Mannerism style. The stone tower was built in the beginning of the 18th century, possibly in 1709. The planning of the tower is square with a simple entrance portal comprised of two pilasters, a profiled cornice and a gable. The mass of the tower is decorated with windows of different shapes, and it is completed with a pyramidal roof. In 1814, P. K. Montz, a carpenter from Pernav, made an overhaul. In 1888, artist J. Dering painted a new altar painting. In 1934, the interior of the church is renewed by a painter A. Annuss who decorated its walls with Latvian signs representing the sun and the spirit of the fields. He also painted a new altar painting and two other altar paintings for the altar's apse. The church was deserted after the war, and the congregation returned to its work only in 1988. This was the time when the renewal of the church was begun, and it is still continued today. Kalnamuiža Church is a single-nave longitudinal building with a lowered altar apse built on the longitudinal axis which ends in a polygonal closing and buttresses, and a rectangular sacristy added to the building in the North. The walls are built from rubble, daubed and there have been placed windows with semicircular lintels. Once there have been stained glasses in the windows – tiny, colourful pieces of glass in lead mountings and in ore panes that have been lost during the last repair. The congregation room has a horizontal wooden ceiling and smooth walls. The polygonal chancel is covered with a star vault which is an aftermath of the late Gothic style and which is separated from the congregation room with a semicircular arch. Kalnamuiža Church is one of the most original samples of the 17th-18th century's churches in Kurzeme. Features of several styles can be seen there.

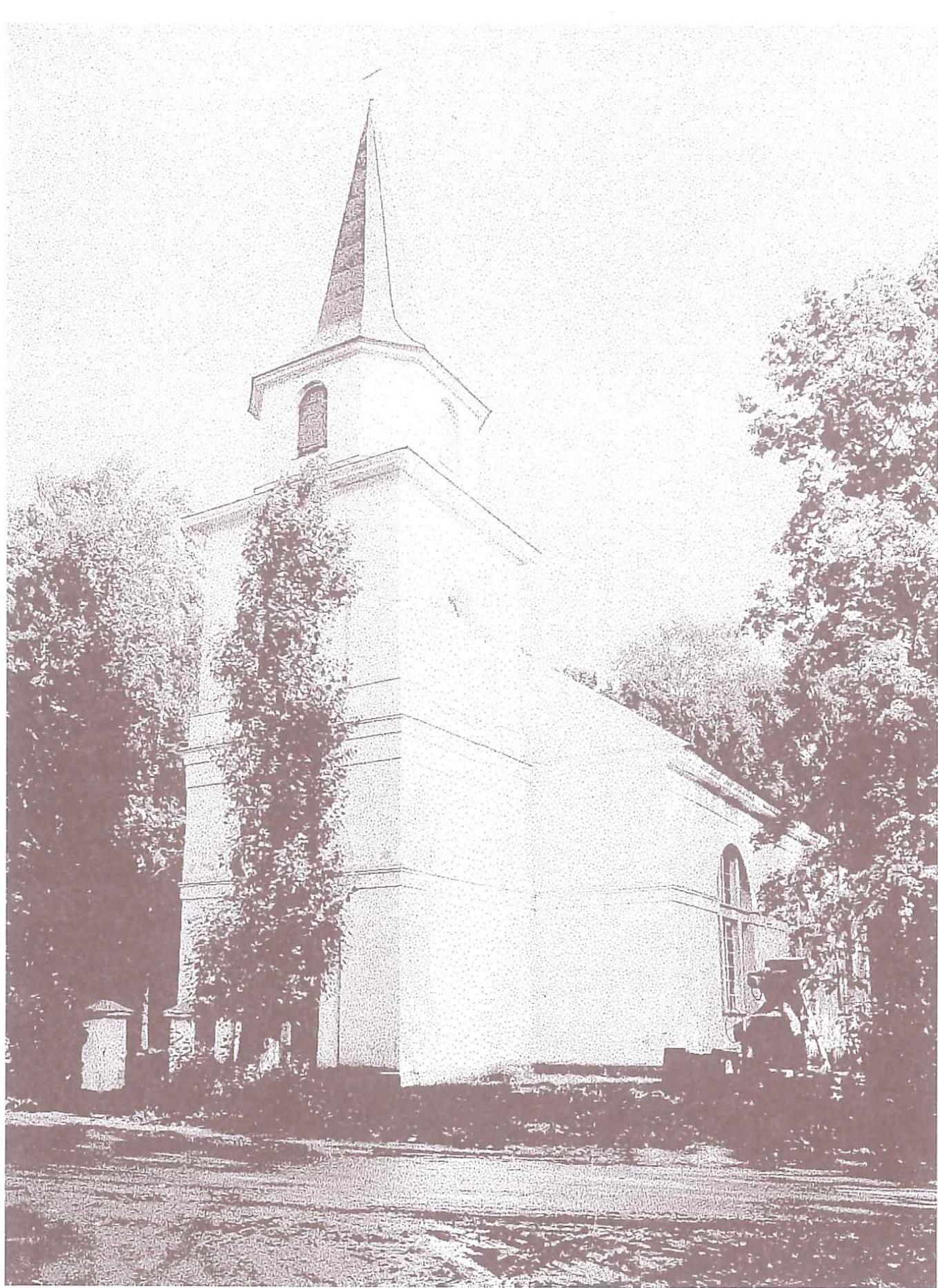
24.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

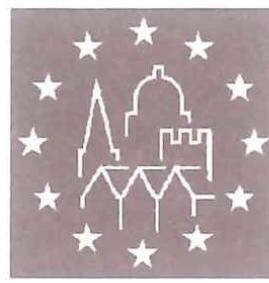

BĒRZES LUTERĀNU BAZNĪCA BĒRZE LUTHERAN CHURCH

Dobeles raj., Bērzes pag.

Tagadējā Bērzes luterānu baznīca celta 1743.gadā pēc landhofmeistara F.fon Osten-Sakena pavēles. Lieli pārbūves darbi baznīcā norisinājušies 19.gs. pirmajā pusē, iespējams, 1849. –1850. gadā, pēc Kurzemes gubernjas arhitekta H.E.Dihta projekta. Pārbūves un remontdarbi notikuši 1887.un 1923.gadā. Bērzes baznīca stipri cieš 1944.gadā, kad bojā aiziet visa baznīcas iekārta, daļēji sagrautas ir arī sienas, jumts un tornis. Bērzes luterānu baznīca ir halles tipa ar rietumu fasādei piebūvētu izvirzītu, plānā kvadrātisku torni. Tas izbūvēts trīs līmeņos, divi apakšējie plānā ir kvadrātiski, uzirdināti ar ampīra stilā risinātiem logiem, virs kuriem paceļas poligonāla

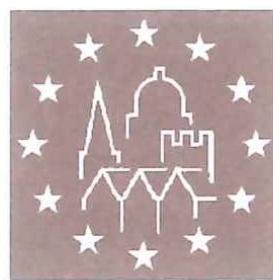
astoņstūru virsbūve. Tā noslēdzas ar lēzenu pyramidālu smaili. Baznīca ir taisnstūra garenbūve ar garenass virzienā izbūvētu taisnstūrveida sakristeju. Sienas mūrētas no laukakmens, apmestas. Draudzes telpai plaši, trīsdalījuma logi ar pusaploces noslēgumu. Ieejas un ģērbkambara portāli risināti identiski – tie iekļaujas pusaploces nišā, kuras augšējā daļā atrodas pussegmenta logs, bet pašu ieeju akcentē divas masīvas toskāniskā ordera kolonas. Interjers atjaunots tikai daļēji. Draudzes telpai līmeniski koka griesti, pēckara gados veidots altāris ar A. Annusa altārgleznu. Blakus baznīcai atrodas arhitekta A. Lazdāna 1934.gadā funkcionālisma formās projektētā kapliča, kura stipri cietusi pēckara pārbūvju rezultātā. Bērzes luterāņu baznīca ir viens no vēlā ampīra piemēriem Kurzemē, kura būvapjomī un būvformas sniedz liecību par sava laika arhitektūras attīstības tendencēm.

The present Bērze Lutheran church was built in 1743 on the bidding of the landhofmaster F. fon Osten-Saken. A large reconstruction took place in the first half of the 19th century, possibly, from 1849-1850 according to the project of the architect from Kurzeme Province – H.E.Dicht. The reconstruction took place in 1887 and 1923. Bērze Church suffers severely in 1944 when the interior furnishing fully perishes. The walls, the roof and the tower were also partly destroyed. Bērze Lutheran Church is a hall-church with a projected square tower added to the facade. It is built in three levels; the two lower have a square planning and are decorated with Amphiric style windows above which there towers a polygonal octagonal superstructure. It closes with a flat pyramidal spire. The church is a rectangular longitudinal building with a sacristy constructed on the longitudinal axis. The walls are built from rubble, daubed. The congregation room has wide tripartite windows with semicircular closings. The entrance and vestry portals are developed identically – they incorporate into a semicircular recess in the upper part of which there is a half-segmented window, whereas the entrance is accentuated with two massive columns of the Tuscan order. The interior has been renovated only partly. The congregation room has a horizontal ceiling. During the post-war years the altar has been made. A. Annuss's altar painting has been inserted there. Besides the church there is a Functional style mortuary designed in 1934 by architect A. Lazdāns. It suffered badly during the post-war reconstruction. Bērze Lutheran Church is one of the late Amphire style samples in Kurzeme, the volume and forms of which witness the development of the architectural tendencies of its time.

25.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

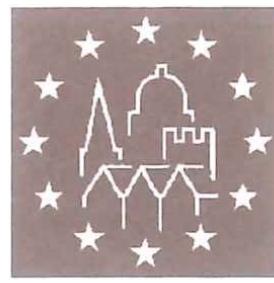

STĀMERIENAS ALEKSANDRA ŅEVSKA PAREIZTICĪGO BAZNĪCA STĀMERIENA ALEXANDER NEVSKY ORTHODOX CHURCH

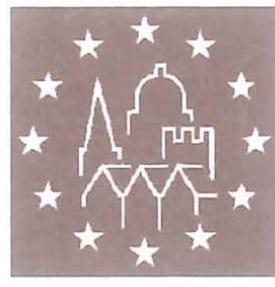
Gulbenes raj., Stāmerienas pag.

Stāmerienas Aleksandra Ņevska pareizticīgo baznīca iekļaujas Stāmerienas muižas apbūves kompleksā. Nepieciešamību celt pareizticīgo baznīcu noteica tas, ka daļa pagasta iedzīvotāju bija pārgājuši pareizticībā un šai ticībai piederēja arī muižas īpašnieka Johana Gotlība Eduarda fon Volfa sieva Sofija Potjomkina. Pirms šīs baznīcas Stāmerienā pastāvēja tās priekštece - neliela koka ēka ar 250 dievlūdzēju vietām. Nekvalitatīvu būvmateriālu izmantošanas dēļ tā ātri nolietojās. Jaunās pareizticīgo baznīcas pamatu likšanas svinības notika 1902.gada 29.jūnijā, bet tās celtniecība pabeigta 1904.gadā. Šajā laikā arī nojaukta vecā baznīca. Jaunajā dievnamā

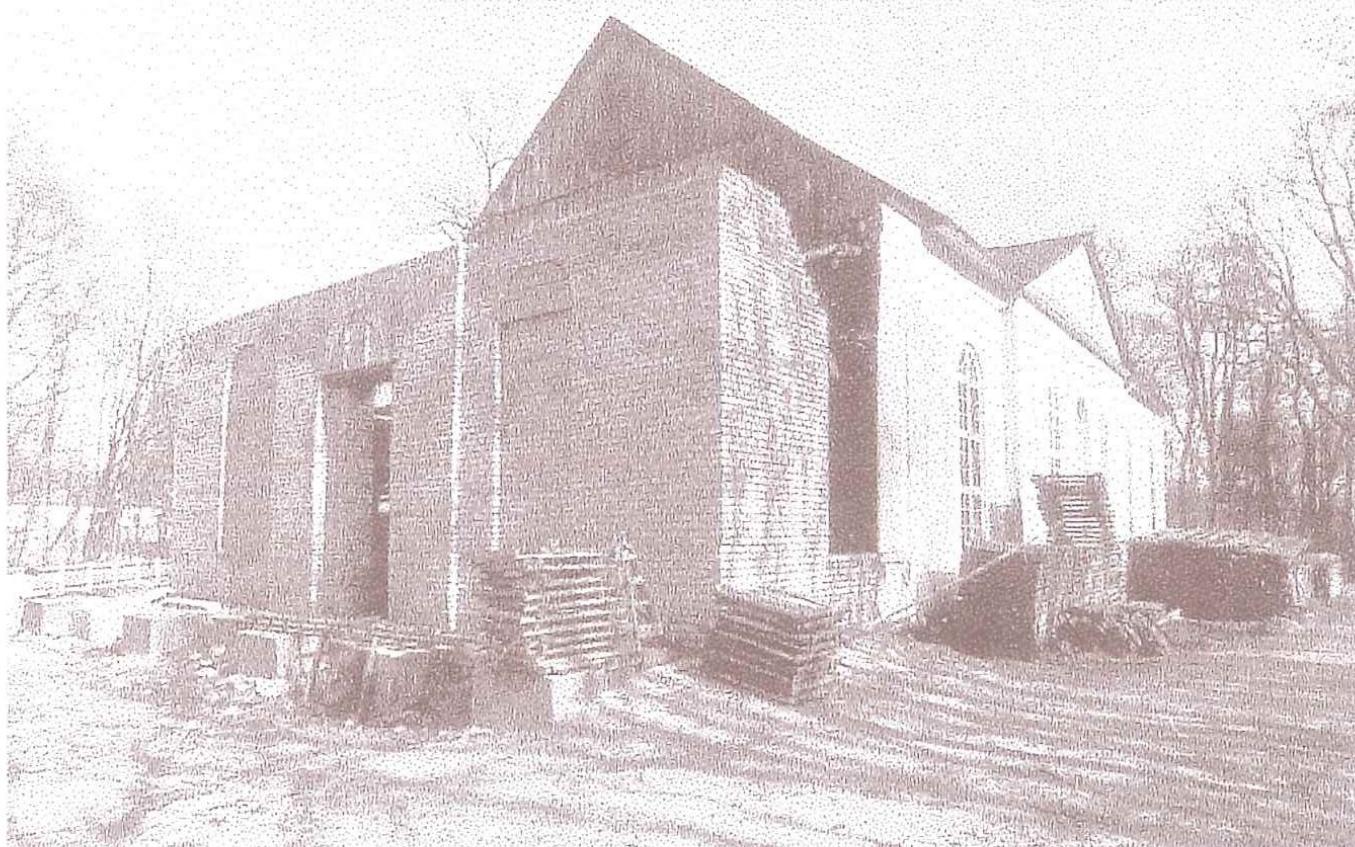

bija paredzētas 650-700 vietas un tās celtniecība izmaksāja vairāk nekā 35000 rubļu. Pēc 2.Pasaules kara dievkalpojumi tika pārtraukti un baznīcā ierīkota noliktava. 1980.gadu beigās, Kultūras fonda ierosmē, uzsākti baznīcas atjaunošanas darbi, ar mērķi ierīkot tajā nelielu koncertzāli. Līdzekļu trūkums traucēja šo nodomu īstenot līdz galam. 1995.gada nogalē Stāmerienā savu darbību atjaunoja pareizticīgo draudze, kura apņēmusies ēku savest kārtībā. Baznīcas centrālo daļu, virs kvadrātveida pacēluma rotā centrālais sīpolveida kupols un četri mazāki pie tā. Fasādes bagātīgi uzirdinātas ar arhitektoniskām detaļām un dekora elementiem.

Stamerienas Alexander Nevsky Orthodox Church is a part of Stameriena Estate complex. The need of an Orthodox Church was determined by the fact that a part of Stamerena inhabitants had converted to Orthodoxy, as well as Sofy Potjomkin, wife of Stameriena Estate owner Johan Eduard von Wolf. Previously there had been a church, a small timber structure housing about 250 persons. Yet, because of bad building materials the old church got used up quite soon. The foundation stone of the new church was laid on June 29, 1902 and the building was completed in 1904. At about the same time the old church edifice was pulled down. The new church building was planned to house about 650-700 persons and construction expenses exceeded 35 000 rubles. After World War II, church services were no more held in the church and the building was used as a warehouse. In the end of 1980s renovation works were started in the church upon initiative of the Culture Foundation. The idea was to arrange a small concert hall in the church, yet financial difficulties did not allow to implement the project. In 1995, Stameriena Orthodoxal congregation resumed its work and took charge of the building. The central part of the church body is decorated by a central onion dome and four smaller cupolas around it. The facades are lavishly adorned with architectonic details and decorations.

VECGULBENES LUTERĀNU BAZNĪCA VECGULBENE LUTHERAN CHURCH

Gulbenes raj., Gulbene, Brīvības iela 13

Vecgulbenes luterānu baznīca celta 1838.-1843.gadā. Tās sienas būvētas no laukakmens, apmestas un krāsotas. Draudzes telpu sedz stāvs divslīpju jumts. Baznīcas tornis uzspridzināts 1944.gadā. Atjaunošanas un restaurācijas darbi norisinājās 1993.gadā. Draudzes telpas ārsieni izteiksmīgu padara šķērsjoms ar trīsstūra frontonu un pilastru dalījumu fasādē. Dievnama logailas ir izteikti augstas un noslēdzas ar pusapļa arku.

Vecgulbene Lutheran Church was built between 1838 and 1843. Rubble walls are plastered and painted. A steep gable roof covers the congregation room. The church tower was blasted in 1944. Reconstruction and restoration in 1993. The exterior wall of the congregation room is accentuated with the help of a transept with a triangle gable and row of pilasters in the facade. Window openings are very tall and end in a semi-circular arc.

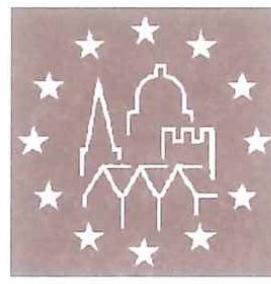

VELĒNAS LUTERĀNU BAZNĪCA VELĒNA LUTHERAN CHURCH

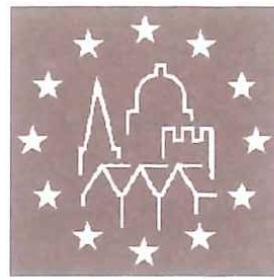
Gulbenes raj., Lizuma pag.

Velēnas luterānu baznīcas pamatakmens likts 1896.gadā. Nākošā gada pavasarī nojaukta vecā koka baznīciņa, kas atradusies tajā pašā vietā. Kā būvdarbu vadītājs un baznīcas plāna autors draudzes dokumentos minēts būvuzņēmējs Johans Brauns. Baznīcas iesvētīšana notikusi 1898.gadā un tās celtniecība izmaksājusi 30000 rubļu. Dievnama iekārtošanai ziedotas vairākas dāvanas, piemēram, Lizuma muižas pārvaldnieks E.Knappe dāvājis 500 rubļu jaunajam zvanam, Sinoles muižas īpašnieks fon Mengdens dāvājis divus kroņlukturus, Mālu muižas īpašnieks fon Ceimerns altārgleznu, bet baronese fon Mengdena pašas pagatavotu altāra segu. Baznīcas ērģeles būvētas Zauera firmā 1898.gadā. Velēnas dievnamis ir viens no tiem retajiem, kas izticis bez lielākiem remontdarbiem līdz mūsu dienām. Tas liecina par izcilu amatnieku darba sniegumu. Nav pamata apšaubīt minēto faktu par J.Brauna autorību dievnama tapšanā. Ľoti līdzīga Velēnas baznīcai ir arī Gaujienas baznīca, par kuras autoru tāpat tiek minēts J.Brauns. Velēnas baznīca ir ievērojams neogotikas arhitektūras piemineklis. Tajā saliedētas tautas celtniecības un amatniecības tradīcijas ar sava laika modernākām atziņām gotikas formu interpretēšanā. Gotikas elementi ieviesti arī baznīcas interjerā. Tā, pirmkārt, ir iekārta - altāris, kancele, ērģeles, otrkārt, pārseguma koka konstrukcijas - sava veida fermas, kuras balsta griestu slīpnes. Konstrukciju ierāmētās daļas aizpilda gotiskie trejlapji un četrlapji. Interesants ir baznīcas iekštelpu apraksts, kurš publicēts pāris gadus

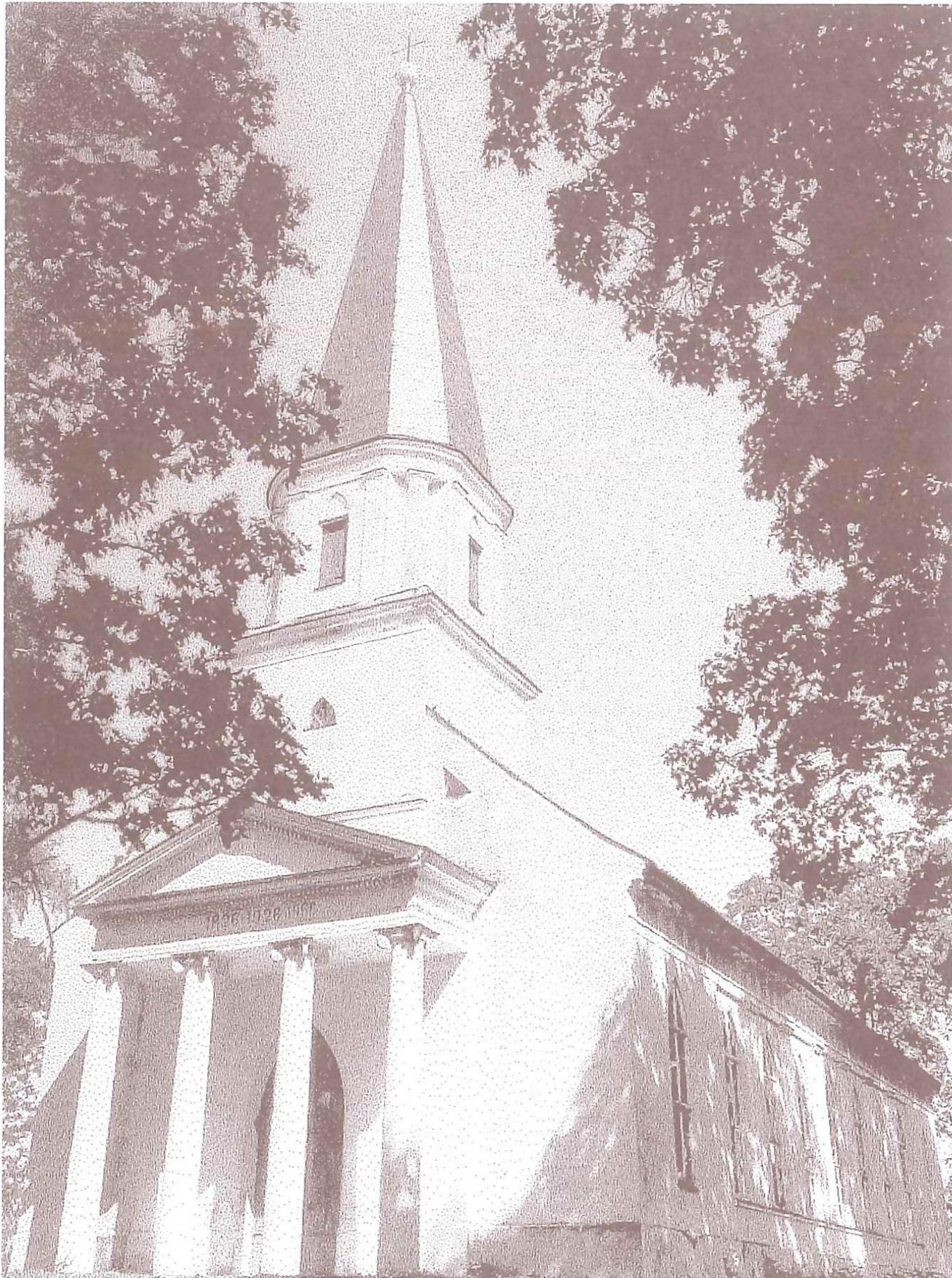

pēc tās iesvētīšanas "Baznīcas vēstnesī" (1899). Tur teikts, ka "baznīcu apgaismo 15 diži augsti logi. Vidustelpu griesti un sienas izkrāsoti balti. Altāris tērpts debesīlā krāsā (domāti altārtelpas griesti). Pār pēdējo paceļas gotiskā stilā būvētas arkas (velve). Baznīcas griesti ir augsti un izskatās kā šķirsta vāks."

The foundation stone of Velēna Lutheran Church was laid in 1896. In the following spring the old wooden church was taken down; it was situated in the same place. In the documents of the congregation, builder Johan Brown is mentioned as the monitor of the construction and the author of the church's plan. The consecration of the church took place in 1898, and the expenses of the construction reached 30,000 rubbles. Several presents were contributed for the establishment of the church, for instance, the superintendent of Lizums Estate E. Knappe gave 500 rubbles for a new bell, the proprietor of Sinole Estate fon Mengden presented two chandeliers to the church, the proprietor of Māli Estate fon Ceimern – the altar painting, but the baroness fon Mengden - a self made altar cover. The organ was built in Zauer's firm in 1898. Velēna Church is one of the few churches that has dispensed with larger repair works up to now. Craftsmen have shown an outstanding work performance. There is no reason to suspect J. Brown's authorship in the making of the church. Gaujiena Church is very alike to Velēna Church; J. Brown is said to be the author of the first church as well. Velēna Church is a remarkable Neo-Gothic architectural monument. The traditions of folk- and craft-construction are united with the present-day cognitions of how to interpret the Gothic forms. The Gothic elements were also introduced in the interior of the church. Firstly, it is the furnishing – the altar, the pulpit, and the organ; secondly, the wooden constructions of the covering – a certain kind of trusses that support roof slopes. The framed parts of the constructions are filled with Gothic trifoliate and quadrofoliate. There is an interesting description of the interior that was published several years after the church's consecration in the newspaper "Baznīcas Vēstnesī" (1899). It says: "The church is illuminated by 15 high, mighty windows. The ceiling and the walls of the middle rooms are painted white. The altar is dressed in sky-blue (the ceiling of the presbytery should be understood). Above the latter, there tower the Baroque style arches (a vault). The ceiling of the church is high and it looks like a cover of a chest."

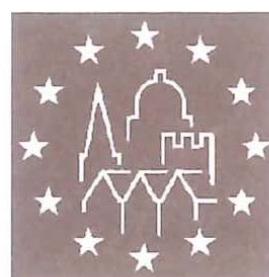

TIRZAS LUTERĀNU BAZNĪCA TIRZA LUTHERAN CHURCH

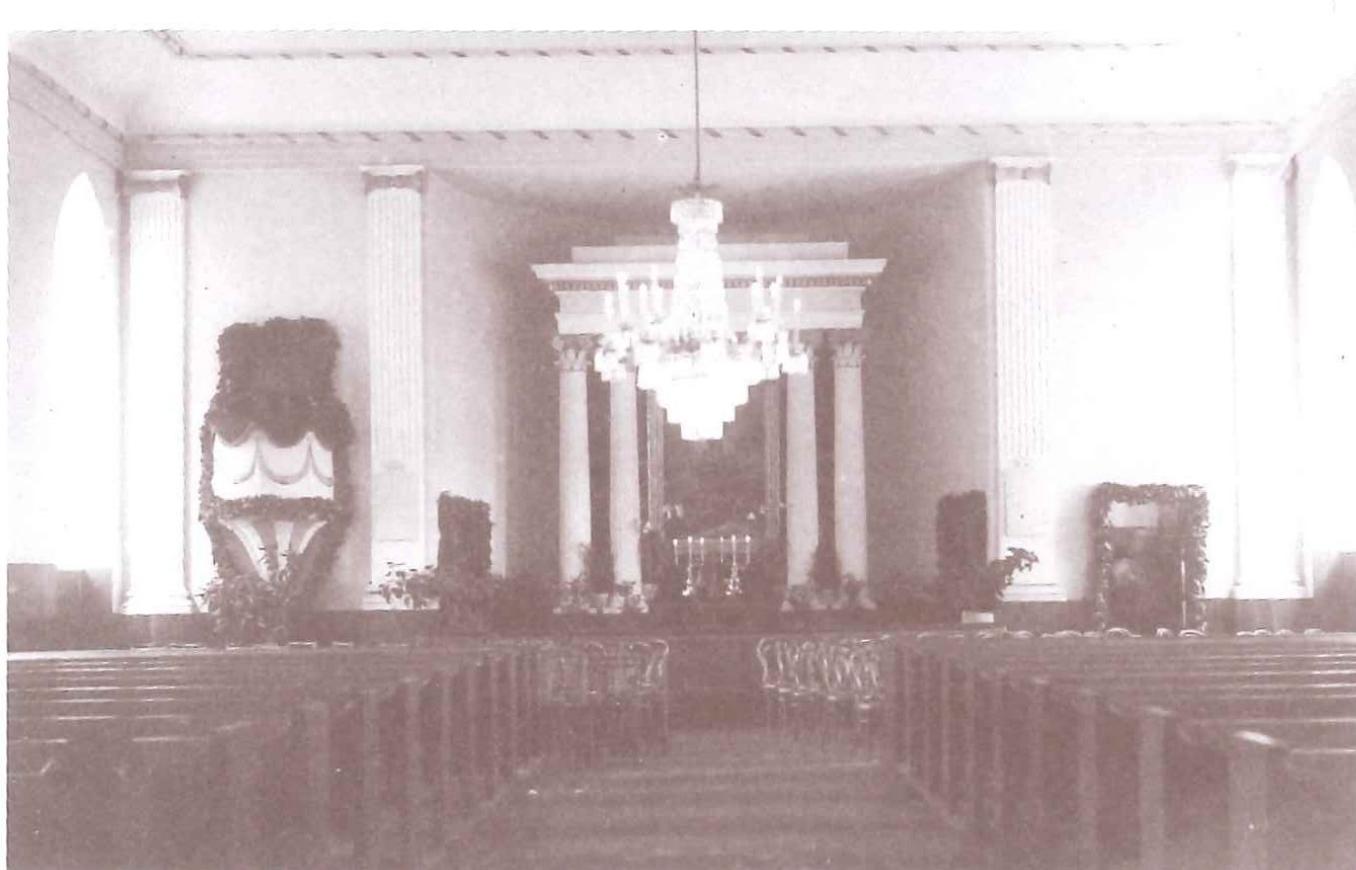
Gulbenes raj., Tirzas pag.

Tirzas luterānu baznīca celta 1823.-1826.gadā pēc arhitekta Zīgela projekta un iesvētīta 1826.gada 25.jūlijā. Tā ir vienjoma halles tipa balti apmesta laukakmeņu un ķieģeļu mūra baznīca ar divslīpju kārniņu seguma jumtu un divpakāpju četrstūra zvanu torni ar astoņstūra smaili. Baznīcai ir klasicismam raksturīga fasāžu dekoratīvā apdare. Ieejas portiks ar trīsstūrveida zelmini balstīts uz četrām joniskām kolonnām. Fasāžu apdarē izmantotas profilētas dzegas, pilastri, zobinājumi un triglifu joslas. Koka pildiņu ieejas durvju aila un logailas ar smailloka arkām. Logi baznīcai ir deviņrūšu ar dekoratīvu dalījumu augšdaļā. Arī interjerā izmantota klasicismam raksturīgi dekoratīvās

apdares elementi - pilastri, profilētas dzegas u.c. No iekārtas priekšmetiem jāpiemin kancele (1826), ērģeļu prospeks (19.gs.30.gadi), altārglezna "Kristus Ģetzemenes dārzā" (1849), ērģeles (19.gs.30.gadi).

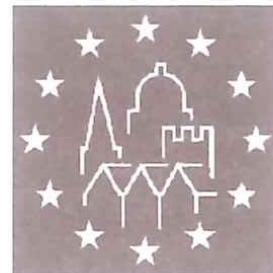
Tirza Lutheran Church was built between 1823 and 1826 to a design of architect Zeegel and consecrated on July 25, 1826. It is a white plastered masonry church of rubbles and bricks. The single-nave building has a gable roof with tile roofing and a two-levelled rectangular belfry with an octagonal spire. The decorative scheme of the main facade is designed in Classicism pattern. The entrance portico with a triangle shaped pediment is supported by four Ionic columns. Facade decorations displays profiled cornices, pilasters and ribbons of triglyphs. The church has a doorway of wooden panels and nine-sectioned lancet windows with decorative compartments in the upper part. Elements of decorative finish in Classicism style are also used in the interior design, eg., pilasters, profiled cornices, etc. Notable pieces of furnishings are pulpit (1826), organ prospect (1930s), altarpiece "Christ in Gethsemane Garden" (1849) and organ (1930s).

29.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

GĀRSENES LUTERĀNU BAZNĪCA GĀRSENE LUTHERAN CHURCH

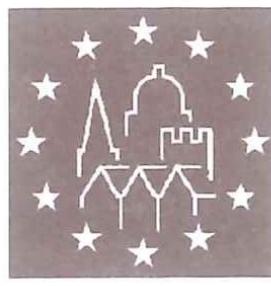
Jēkabpils raj., Gārzenes pag.

Gārzenes luterānu baznīca celta ap 1907.gadu pēc arhitekta K.fon Engelharta projekta, bet būvdarbus vadīja arhitekts E.Kupfers. Tās vietā pirms tam atradās vecā Gārzenes baznīca. Baznīcas celtniecība bija ievērojams sava laika notikums. Tas atspoguļots periodiskajā izdevumā "Jahrbuch für Bildende Kunst in den Ostsee provinzen" (1907). Dievnams pārstāv tās kulta celtnes, kuru apjoma telpiskā uzbūve ir asimetriska, proti, zvanu tornis novietots sānos. Taču plānojumā jūtama arī tradicionālā simetriskā plānojuma ietekme - lūgšanu telpai pieslēdzas koris ar poligonālu apsīdu un divas vienādas sakristejas. Galvenās ieejas priekštelpai piekļaujas jau minētais zvanu tornis, bet otrā pusē - kāpņu telpas pusapļa veidā risinātais apjoms. Gārzenes baznīcai uzbūves ziņā līdzīga ir Daugavpils luterānu baznīca

(1891.-1893., arh.V.Neimanis) un jaunā Sv.Ģertrūdes baznīca Rīgā (1900.-1907., arh.V.fon Strīks). Interjera iekārta: altāris, kancele, ērģeļu prospeks, soli un krēsli, tapusi 1906.gadā. Iekārtas priekšmetu rotāšanai izmantots apaļposmu ķēdes motīvs, kas aizgūts no baznīcas cēlāju fon Boninghauzenu – Budbergu dzimtas ģerboņa. Altārdaļas apaļajos logos vitrāžas ar heraldiskām kompozīcijām (1904). Baznīcā atrodas arī piemiņas plāksnes E. fon Boninghauzenam – Budbergam (1834) un baznīcas uzcelšanai (1906). 1906.gadā baznīcā uzstādītas arī ērģeles (E.F.Valkers, Ludvigsburga).

Gārsene Lutheran Church was built around 1907 following the project of architect K. fon Engelhart, but the construction was monitored by E. Kuper. Instead of it, there was the old Gārsene Church. The construction of the church was a remarkable event of the time. It was reflected in the periodical "Jahrbuch fur Bildende Kunst in den Ostsee provinzen" (1907). The church represents those ceremonial buildings whose dimensional structure of the volume is asymmetrical, that is, the belfry is situated on the side. However, one can feel the influence of the traditional symmetrical planning – a choir with a polygonal apse and two similar sacristies adjoin the oratory. The above mentioned tower adjoins the vestibule of the main entrance, whereas to the other side – the extent of the staircase developed in a semicircular form. Daugavpils Lutheran Church (1891-1893, arch. V. Neumann) and the New St. Gertrude's Church in Riga (1900-1907, arch. V. fon Strick) are similar to Gārsene Church in their structures. The furnishing of the interior - the altar, the pulpit, the organ prospect, the pews and the chairs – were made in 1906. A round chain motif has been used for the decoration of the furnishing. It has been borrowed from the coat of arms of fon Boninghauzen – Budberg family; they were also the builders of the church. In the round windows of the chancel there are stained glasses with heraldic compositions (1904). There are memorial plates in the church: in honour to the construction of the church (1906) and to E. fon Boninghauzen-Budberg (1834). In 1906, the organ was installed in the church (E. F. Valker, Ludvigsburg).

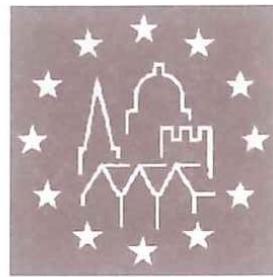
KRUSTPILS LUTERĀNU BAZNĪCA KRUSTPILS LUTHERAN CHURCH

Jēkabpils raj., Jēkabpils, Rīgas iela 211a

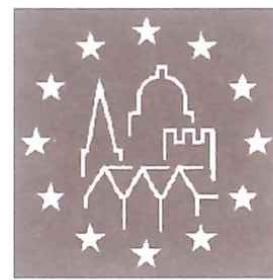
Krustpils draudze pirmo reizi rakstos minēta 1457.gadā, taču tai pašai savai baznīca bijusi tikai 1522.gadā. No jauna to luterānu konfesijai ceļ 1618.gadā Krustpils muižas īpašnieks Nikolajs Korfs. Šī celtne nodegusi un nākošā celta 1683.gadā tagadējās vietā. Šis dievnamam pastāvējis līdz 1818.gadam, kad uzsākta jaunas ēkas celtniecība. Tā pabeigta 1820.gadā. 1848.gadā, pārbūvējot pili, atjaunotas baznīcas ērģeles un izgatavota kancele. Pirmajā pasaules karā dievnamam smagi cieta - pāri palika tikai mūra daļas. Pēc kara, neskaitoties uz finansiālajām grūtībām, ēka atjaunota un dievkalpojumi atsākās 1924.gadā. Pēc tam salabots arī mūra žogs ap baznīcu. Baznīcas tornis nedaudz iekļaujas draudzes telpas apjomā, tas segts ar mazu sešķautņu smaili. Altārgalu akcentē klasicismam raksturīgu formu apsīda ar lielu pusapļa arku un frontonu. Ar vērienu izveidoti lūgšanu telpas trīsdaļu logi. Trīs vidējie ievietoti nišā un tos ritmiski sadala doriskās kolonnas. Klasicisma stilā celtajam dievnamam ir trīs jomi, vidējais augstāks un pārsegts ar cilindra velvi, malējie - horizontāli. Lūgšanu telpas sānos novietotas luktas. Ar 19.gs. pirmo ceturksni datējama baznīcas interjera dekoratīvā apdare, kurā izceļas vidusjomu nodalošās monumentālās marmorētās kolonnas ar kompozīta ordena kapiteļiem. Virs greznajām baznīcas ārdurvīm (abas 1818.g.) atrodas Krustpils īpašnieku Korfu ģerboņa cīlīji (1686.g. un 1818.g.). Baznīcas torņa telpā saglabājušās kapa plāksnes mācītājam Kristapam Engelbertam no Pomerānijas (17./18.gs.) un Krustpils muižas virspārraugam Goldbergam (1708.g.). Ērģeles 1935.g. izgatavojis J.Dūrējs (Valmiera).

The first time Krustpils congregation was mentioned in documents in 1457, however, it obtained its own church only in 1522. It is built

anew for the Lutheran confession in 1618 by the proprietor of Krustpils Estate Nikolai Korf. This building burnt down and the next was built in 1683 instead of the present church. This church existed till 1818 when the construction of a new building was begun. It was finished in 1820. In 1848, while reconstructing the castle, the organ was renovated and the pulpit was made. During the First World War the church suffered severely – there were only stone parts left. After the war, in spite of the financial hardship, the building was renovated and the church services began again in 1924. Afterwards the stone fence around the church was repaired. The tower of the church slightly incorporates in the extent of the congregation room; it is covered with a small hexagonal spire. The chancel is accentuated with an apse characteristic to the forms of the Classical style that has a big semicircular arch and a gable. The oratory's tripartite windows are shaped with an amplitude. The three middle windows are inserted into a recess and they are separated rhythmically by Doric columns. The Classically built temple has three naves; the middle nave is a little higher and covered with a cylindrical vault; the aisles are horizontal. There are lofts placed on the sides of the oratory. The decoration of the interior can be dated with the first quarter of the 19th century. The monumental, marble columns with the capitals of the composite order, separating the middle nave, outshine there. Above the splendid outer doors of the church (both of the year of 1818) there are mouldings with coat of arms of the proprietor of Krustpils Estate – Korf (1686 and 1818). In the tower's room there have remained tomb plates of the father Kristaps Engelberts from Pomerania (c. 17th/18th) and the superintendent of Krustpils Estate – Goldberg (1708). The organ was built by J.Dūrējs (Valmiera) in 1935.

VIESĪTES LUTERĀNU BAZNĪCA VIESĪTE LUTHERAN CHURCH

Jēkabpils raj., Viesīte

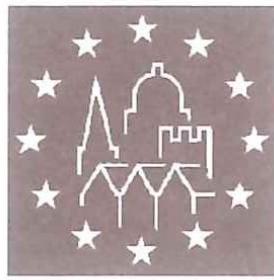
Viesītes luterānu baznīca celta 1937.-1939.gadā. Tā ir tipisks sava laika arhitektūras meklējumu paraugs. Lūgšanu telpa segta ar stāvu divslīpju jumtu, kura gali veido iespaidīgi lielus zelmiņus. To centrā novietots apaļš logs ar ornamentāli izveidotiem spraišļiem. Piecstāvu zvanu tornis novietots asimetriski. Atšķirīgs ir tā augšējais stāvs – nedaudz samazināts, vainagots ar trijsstūra frontoniem. Virs tā paceļas stāva astoņstūra smaile. Baznīcas celtniecībā izmantots ķieģelis. Domājams, ka to nākotnē bija paredzēts segt ar apmetumu. Interjera iekārta izveidota līdz ar baznīcas uzcelšanu. Altārī novietota Ligitas Caunes glezna "Madonna" (1994).

Viesīte Lutheran Church was built from 1937-1939. It is a typical sample of the architectural quest of its time. The oratory is covered with a steep gable roof the ends of which comprise impressively large pediments. In the centre a round window with ornamental ribs is placed. The five-storey belfry is allocated asymmetrically. The upper storey is different – it is a little minified and crowned with triangle gables. Above it there towers an octagonal spire. For the construction of the church bricks have been used. Supposedly, the church was meant to be plastered some time later. The interior was created along the building of the church. There is a Ligita Caune's painting "Madonna" (1994) in the altar.

32.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

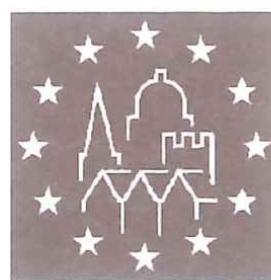

JELGAVAS SV.JURA KATOĻU BAZNĪCA JELGAVA ST.GEORGE'S CATHOLIC CHURCH

Jelgava, Katoļu iela 11

Mazapzināta sakrālās arhitektūras jomā ir Liepājas arhitekta Kārla Eduarda Strandmaņa darbība. Viņa celtās baznīcas ir visai iespaidīgas, mākslinieciskais rokraksts tipisks savam laikmetam, formu izjūta tradīcijās un vēsturisko stilu formās sakņota. Pazīstamākais K.E.Strandmaņa darbs Latvijā ir Jelgavas Sv.Jura un Dievmātes

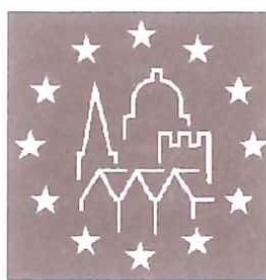
Jaunavas Marijas debesīs uzņemšanas godam veltītā katoļu baznīca (1904.-1906., būvdarbu vadītājs P.Pumpītis). Iepriekšējā Sv.Marijas katoļu baznīca Jelgavā (1630.-?) šajā vietā 1904.gadā tika nojaukta, jo draudēja sabrukt. Jaunā baznīca kļuva par vienu no lielākajā pilsētas sakrālajām celtnēm. Tā ir sarkano ķieģeļu būve ar vienu torni, transeptu un trīs jomiem. Baznīcas torņa apakšējā daļa visai īpatnēji ieaudzēta lūgšanu telpas apjomā, kaut gan tornis ir ar to tikai bloķēts. Tas panākts, akcentējot poligonālos kāpņu telpas izvirzījumus abpus tornim ar lieliem gabarītiem un teltsveida jumtu. Baznīcas apjoma kompozīcijā dominē vertikālisms, fasādes ir atraktīvi uzirdinātas, lietojot frīzu joslas, arkatūras, rozes logu. Atsevišķās vietās, kā nišās, torņa fasādes augšdaļā izmantota arī apmetuma virsma. Tornis tādejādi kļuvis optiski vieglāks, jo smagnējais sarkanais ķieģelis tikai ierāmē vimpergus un plaknes virs smailloka logailām. Šis ievērojamais neogotikas piemineklis cieta 1944.gadā, bet vēlāk atjaunots. Torņa smaile atjaunota 1992.gadā. Ja Jelgavā Standmanis izmantojis tikai gotikas formas, tad viņa darbs Lietuvā - Alantos Sv.Jakuba katoļu baznīca (1904.-1912.) ir neoromānikas celtne, bet Višķu katoļu baznīca (1908.-1915., 1930.) ir viens no iespaidīgākiem jūgendstila ietekmētiem dievnamiem Latgalē.

Sacral buildings, designed by Liepāja architect Kārlis Eduards Strandmanis, are still not very well known. Churches, designed by him are rather impressive, corresponding to the spirit of that time, displaying patterns of traditional form and historic styles. The probably best known of K.E.Strandmanis' works in Latvia is St.Juris and Catholic Church devoted to the Assumption of the Blessed Virgin Mary in Jelgava (1904-1906, supervising architect P.Pumpitis). The old St.Maria's Catholic Church in Jelgava (1630-?) was pulled down there in 1904 because of the extremely bad condition. The new church was one of the biggest sacral buildings in the town. This red brick building has single tower, a transept and three naves. The lower part of the church tower is a rather peculiar incorporated in the church body due to some architectural accents, like the huge polygonal protrusive staircases on both flanks of the tower and the tent-shaped roof. The church has an articulated vertical composition, the facades are broken up with rows of friezes, decorative archways and rose window. Red bricks are framing only the Gothic gable and surfaces above the lancet windows, and thus creates a touch of optical lightness of the tower. This outstanding monument of Neo-Gothic style was damaged in 1944 and later restored. The congregation could not afford restoration of the church spire, which was restored as late as in 1992. In Jelgava K.E.Standmanis has displayed only Gothic forms and patterns, while other of his architectural designs, eg. St.Jakub's Catholic Church in Alantos (1904-1912, Lithuania) is developed in Neo-Romanic style, but Viski Catholic Church (1908-1915, 1930) is one of the most impressive Art Nouveau-inspired churches in Latgale region.

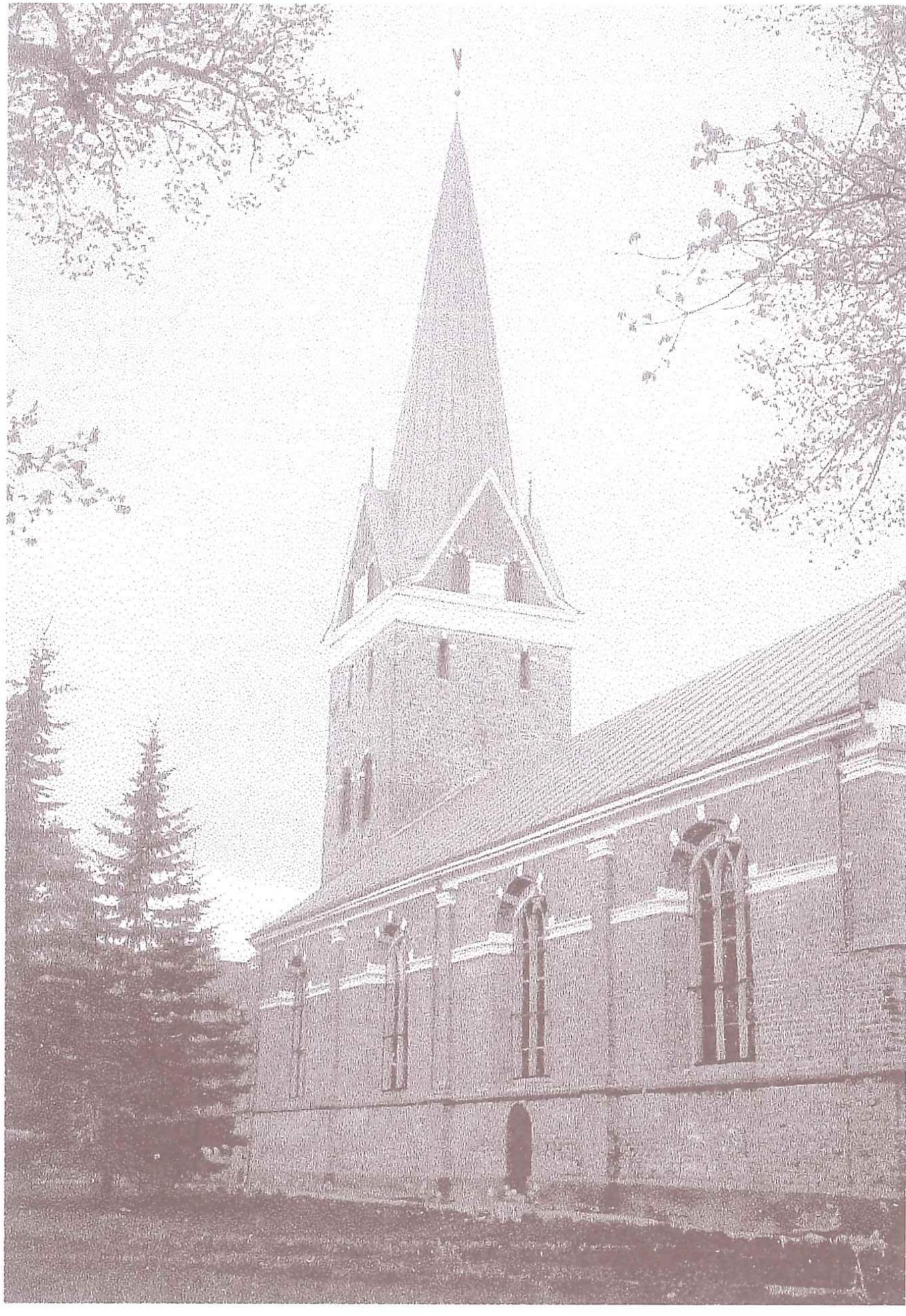
33.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

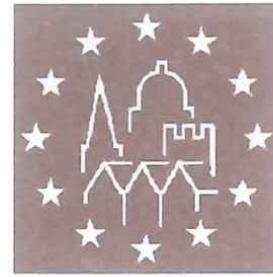

JELGAVAS SV. ANNAS LUTERĀNU BAZNĪCA JELGAVA ST. ANN'S LUTHERAN CHURCH

Jelgava, Jaunatnes iela 1

Pēc hercoga Gotharda Ketlera pavēles 1567.gadā un ar tā sievas hercogienes Annas fon Meklenburgas atbalstu Jelgavā sāk celt koka baznīcu latviešu draudzei, kura jau darbojas 1573.gadā. 1619.gadā sākas baznīcas atjaunošanas darbi, sākta mūra torņa celtniecība. 1621.gadā baznīca stipri cieš zviedru uzbrukumu rezultātā. Pilnībā baznīca atjaunota 1689.gadā. Sv. Annas luterānu baznīca ir trīs jomu bazilika ar garenass virzienā novietotu poligonālu, divstāvu apsīdu

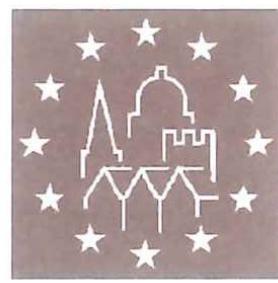
un rietumu fasādē izvirzītu kvadrātisku torni. Celtnes dekoratīvajā noformējumā dominē celtniecības materiāls – sarkanais ķieģelis, kuru atdzīvina baltā apmetumā veidotās detaļas – palodzes, dzegas un pilastru kapiteļi. Sv. Annas baznīca ir viens no retajiem manierisma stila pieminekļiem Latvijā. Remonta darbi baznīcā notiek 1750.un 1826.gadā, pēdējo rezultātā tiek klasicizēts celtnes interjers, uzbūvēta jauna kancele, pārbūvētas luktas un pēc mākslinieka J.Dēringa ziņām, iznīcināti senie griestu gleznojumi. Baznīcāi ir bijis baroka formās veidots altāris, kuru pārveido 1848.gadā, ievietojot tajā mākslinieka J.L.Eginka altārgleznu. Draudzes telpa ar toskāniskā ordena arkādes palīdzību sadalīta trīs jomos. Visplatākais ir vidējais joms, kas pārsegts ar koka velvi. Aiz pusaploces arkas izvietojas altāra apsīda. Sānu jomiem pārsegumi ir līmeniski, iespējams, ka kādreiz virs tiem atradušās luktas, kas nojauktas 18.gs. Ieejas daļā izvietotajām luktām bijusi ampīra stila dekoratīvā apdare. Tornis pārbūvēts 1859.gadā pēc zibens spēriena nodarītā posta. Torņa paralēlskaldņa skaldnes tiek noslēgtas ar trīsstūrveida frontoniem un vainagotas ar pyramidālu smaili. Baznīcas iekārta iet bojā 1944.gadā, kad kara darbības rezultātā dievnams tiek sagrauts. Ēka atjaunota 1950.-1956.gadā (arh.P.Saulītis).

On the bidding of the duke Gothard Ketler in 1567 and with the support of his wife Ann fon Meklenburg, a wooden church was erected for a Latvian congregation in Jelgava which was already working in 1573. In 1619 the church was renovated and a tower was built. In 1621 the church suffered severely from the attack of Swedes. The church was fully renovated in 1689. St. Ann's Church is a three-nave basilica with a polygonal, two-storey apse situated on the longitudinal axis and a square tower projected in the western facade. In the decoration, there dominates one building material – red brick - that is refreshed by details from white plaster – sills, cornices and pilaster capitals. St. Ann's Church is one of the few monuments of the Mannerism style in Latvia. From 1750 till 1826, the church underwent a repair during which the interior of the building was reformed more to the Classical style. A new pulpit was built, the lofts were reconstructed and, according to the data provided by artist J.Dering, the old paintings on the ceiling were destroyed. The church has had an altar patterned in Baroque forms, which was rebuilt in 1848 in order to install an altar painting painted by artist J.L.Eginks. The congregation room is divided into three naves with the help of the arcade of the Tuscan order. The widest is the middle nave which is covered with a wooden vault. Behind the semicircular arch the altar apse is disposed. The coverings of the aisles are horizontal, possibly, once there used to be lofts that were taken down in the 18th century. The lofts arranged in the entrance part once have had a decoration of the Empirical style. The tower was rebuilt in 1859 after the damage done by a stroke of lightning. The sides of the parallel-epiped are closed with triangle gables and are crowned with a pyramidal spire. In 1944, as a result of the war, the furnishing of the church was destroyed. The building was reconstructed from 1950 till 1956 (arch. P.Saulītis).

34.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

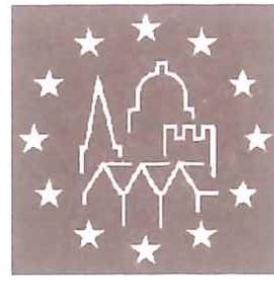

JELGAVAS SV.SIMEONA UN ANNAS PAREIZTICĪGO KATEDRĀLE JELGAVA ST.SIMEON'S AND ANN'S ORTHODOX CHURCH

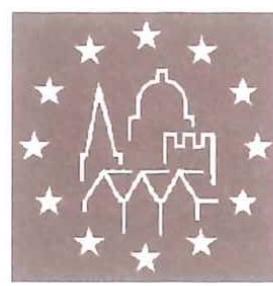
Jelgava, Akadēmijas iela 12

Nepieciešamība celt pareizticīgo baznīcu Jelgavā radās 18.gs. 1.ceturksnī, kad Krievijas cara Pētera I brāļa meita apprecējās ar Kurzemes hercogu Frīdrihu Vilhelmu. Sākumā tika celtas koka ēkas un tikai 1774.gadā pēc arhitekta F.B.Rastrelli projekta celta jauna mūra baznīca. Celtniecība ilga piecus gadus. To vadīja hercoga būvju pārraugs O.F.Laue. Jāpiebilst, ka F.B.Rastrelli projektu jau bija izstrādājis 1767.gadā un finansiālu grūtību dēļ ēkas celtniecība iekavējās. Jaunā baznīca iesvētīta 1780.gadā. Tā bija neliela, ar vienu

zvanu torni, pusapļa apsīdu, bez kupola un sānu ieejām. Pagājušā gadsimta beigās Jelgavas iedzīvotāju skaits pieauga un mazā baznīciņa kļuva par šauru. 1888.gadā arhitekts akadēmiķis N.M.Čagins izstrādāja dievnama pārbūves projektu. 1890.gadā likti pamati lielai pieckupolu baznīcrai daļēji izmantojot vecās, F.B.Rastrelli celtās baznīcas pamatus. Būvdarbi nobeigtī 1892.gadā. Lielā, "krievu - bizantiešu stilā" celtā ēka pēc 2.Pasaules kara atradās drupās. 1957.gadā tika nolemts baznīcu nojaukt, bet 1983.gadā tā bija sagatavota uzspridzināšanai. Šos nodomus aizkavēja sabiedrības protesti. Tagad tā ir atjaunota un kalpo Jelgavas pareizticīgo draudzei. Virs lūgšanu telpas paceļas lielais puslodes veida kupols, tā pakājē izvietoti mazākie, sīpolveida, bet zvanu torņa stūrus virs starpstāvu dzegas rotā četri mazi sīpolveida kupoliņi, kuri saskanīgi harmonē ar tādas pašas formas kupolu virs torņa smailes. Kupolu jumts krāsots zils un to ribas ir zeltītas. Pēc atjaunošanas baznīca kļuvusi par Jelgavas pilsētas rotu blakus citu konfesiju dievnamiem.

In the first part of the 18th century, when the niece of the Russian tsar Peter I married the duke of Kurzeme Fridrich Vilhelm, there appeared a necessity to build an Orthodox church in Jelgava. In the beginning only wooden buildings were constructed and as late as in 1774 a new masonry church was designed by architect F.B.Rastrelli. The construction took five years under supervision of O.F.Laue. It should be added that the design was worked out already in 1767, yet the construction were delayed because of financial difficulties. The new church was consecrated in 1780. It was rather tiny, with single belfry, semi-circular apse, without dome and side doorways. At the end of the 19th century the number of inhabitants in Jelgava increased and the church was too small. In 1888, architect and academician N.M.Chagin worked out a design for reconstruction of the church. In 1890, a foundation-stone was laid for a new, large church with five domes. The foundation of the old Rastrelli church was partly integrated in the new building. The church was completed in 1892. This huge Russian-Byzantine style building was totally ruined during the World War II. In 1957, a decision was taken to pull down the church, and in 1983 the ruins were prepared to be blasted. However, these intentions were stopped by protests from society. Now the church is reconstructed and is used by Jelgavas Orthodox congregation. A large hemispheric dome rises above the oratory, surrounded by smaller onion cupolas. The domes are painted in blue, while the ribs are gilded. After reconstruction this church has become one of the treasures of Jelgava city.

SESAVAS LUTERĀNU BAZNĪCA SESAVA LUTHERAN CHURCH

Jelgavas raj., Elejas pag.

Pirmā koka baznīca Sesavā uzcelta 1567.gadā pēc hercoga Gotharda Ketlera pavēles. Baznīcas pārbūves darbi sākas 1611.gadā, kuru rezultātā 1633.gadā uzcelta jauna mūra baznīca. Baznīcas būvniecība un remonts turpinās līdz 1698.gadam, kad uzceļ sakristeju un pēc gada arī jaunu torni. Lieli remontdarbi baznīcā sākas 1753.gadā – sienas pārmūrē mūrnieks Frike un jumtu labo mūrnieks Hāzelbergs, bet kopš 1759.gada – mūrnieki Kukēvics un Tisens. 1768.gadā pārmūrē torni – tam tiek uzlikts zems jumts ar bumbu un gaili. Baznīcas jumtu vēl šodien rotā vējrādis ar gadskaitli 'ANNO 1745'. 1770.gadā piebūvē jaunu sakristeju un paaugstina baznīcas sienas. 19.gs. draudzes vēsturē saistīts ar grāfu Mēdemu vārdu, kuru dzimtas pārstāvji uzdod arhitektam J.G.Ā.Berlicam izgatavot Sesavas baznīcas pārbūves projektu. 19.gs.20.gados Berlics izstrādā vairākus projektus klasicisma stilā, tomēr neviens no tiem netiek realizēts. Lieli pārbūves darbi sākas 1855.gadā, kad baznīca iegūst savu tagadējo izskatu. Remontdarbi baznīcā veikti arī 1889.gadā. Sesavas baznīca ir vienjoma taisnstūra garenbūve ar garenass virzienā novietotu taisnstūrveida sakristeju. Rietumu fasādei piebūvēts izvirzīts, plānā kvadrātisks tornis, kas ar dzegām sadalīts četros līmeņos un noslēdzas ar poligonālu astoņstūru smaili, kuras pamatnē izbūvēti logi. Torņa dekoratīvā apdare raksturīga 19.gs. otrajai pusei. Sienas mūrētas no laukakmeņiem, apmestas un sadalītas ar 18.gs. mūrētām pusloka arkām, kurās saglabājušās senas logailas. Draudzes telpai cilindriski koka velves griesti ar burām virs logiem. Lukas veidotas 'U' formā un balstās uz toskāniskā ordera kolonnām. Baznīcas

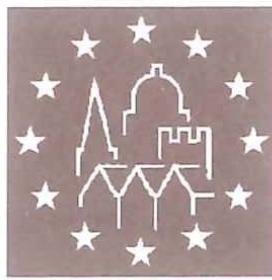
interjeru grezno labi saglabājusies iekārta – 1756.gadā baroka formās izgatavotā kancele un biktssols, 1753.gadā būvētās ērģeles ar vienu no retajiem rokoko formās grieztaijiem ērģeļu prospektiem un samērā jaunais, 19.gs. otrajā pusē darinātais altāris neogotikas formās, kuru rotā mākslinieka J.Dēringa altārglezna (1860).

The first wooden church at Sesava was built in 1567 on the bidding of the duke Gothard Ketler. Its reconstruction began in 1611 which resulted in building a new stone church in 1633. The construction of the church and the repair continued till 1698 when a sacristy and, after a year, a new belfry were built. A wide repair was begun in 1753 – the walls were rebuilt by bricklayer Frike and the floor is repaired by bricklayer Hazelberg, but since 1759 – by bricklayers Kukēvics and Tissen. In 1768, the tower is rebuilt – it acquires a new roof with a ball and a cock. A weather-vane with the year "ANNO 1745" still decorates the tower of the church. In 1770, a new sacristy is added to the church and the walls are heightened. In the history of the congregation the 19th century is connected with the earls from Medem family; its representatives gave an assignment to architect J. G. A. Berlic – he was to design a rebuilding project of the church. In the 20s of the 19th century Berlic worked out several projects in the Classical style; none of them was implemented though. A wide reconstruction took place in 1855 when the church acquired its present appearance. A repair also takes place in 1889. Sesava Church is a single-nave rectangular longitudinal building with a rectangular sacristy placed on the longitudinal axis. A square planning projected tower has been added to the western facade; it is divided into four levels with the help of cornices, and it closes with a polygonal, octagonal spire with windows built in its foot. The decoration of the tower is characteristic to the second half of the 19th century. The walls are built from rubble, daubed and divided with semicircular arches built in the 18th century. The old window openings have remained in the windows. The congregation room has a cylindrical wooden vault ceiling with sails above the windows. The lofts are U-shaped and are supported by columns of the Tuscan order. The interior of the church is decorated with a well-remained furnishing – a pulpit and a confessional pew created in Baroque forms in 1756, an organ with one of the few organ prospects that is made in the Rococo style (1753), and a relatively new altar of the Neo-Gothic style made in the second half of the 19th century which is decorated with an altar painting by J.Dering (1860).

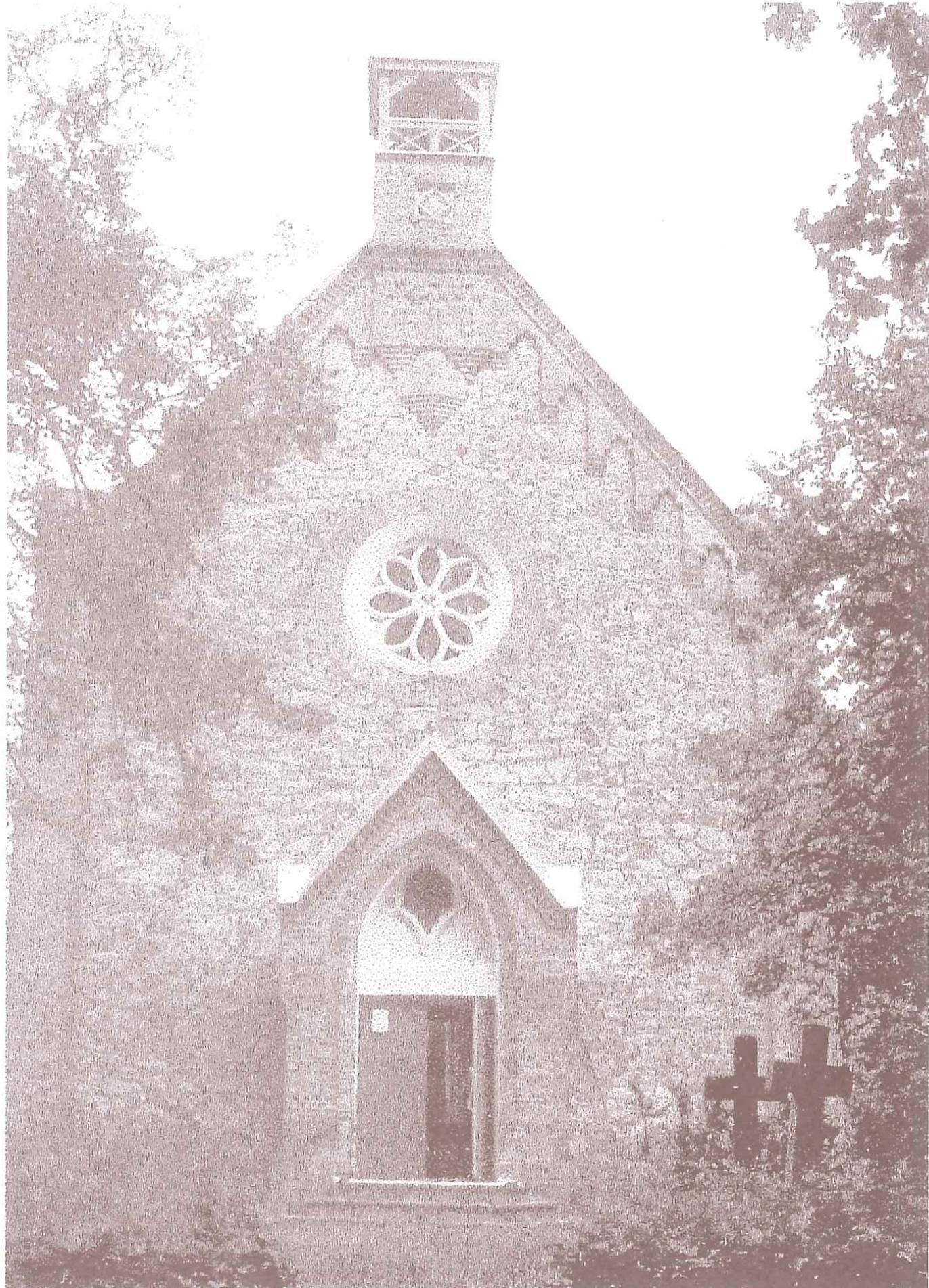
36.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

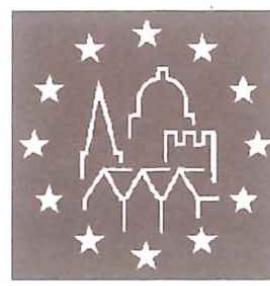

DALBES LUTERĀNU BAZNĪCA DALBE LUTHERAN CHURCH

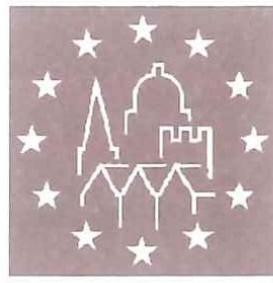
Jelgavas raj., Cenu pag.

Ziņas par Dalbes luterānu baznīcu saglabājušās no 17.gadsimta, kad 1640.gadā pēc hercoga Frīdriha pavēles uzcelta pirmā koka baznīciņa. Otrā koka baznīca pēc hercoga Ferdinanda pavēles celta 1717.gadā, bet arī tā ir neizturīga un 1758.gadā būvē trešo, bet 1818.gadā - ceturto koka baznīcu. Pēdējā sabrukšanas stāvoklī ir jau 1842.gadā. Mūra baznīcu Dalbē ceļ 1869.gadā pēc Krievijas gubernjas arhitekta Nikolaja Guseviča projekta. Dalbes baznīca ir vienjoma taisnstūra garenbūve ar augstu, divslīpju jumtu un virs zelmiņa

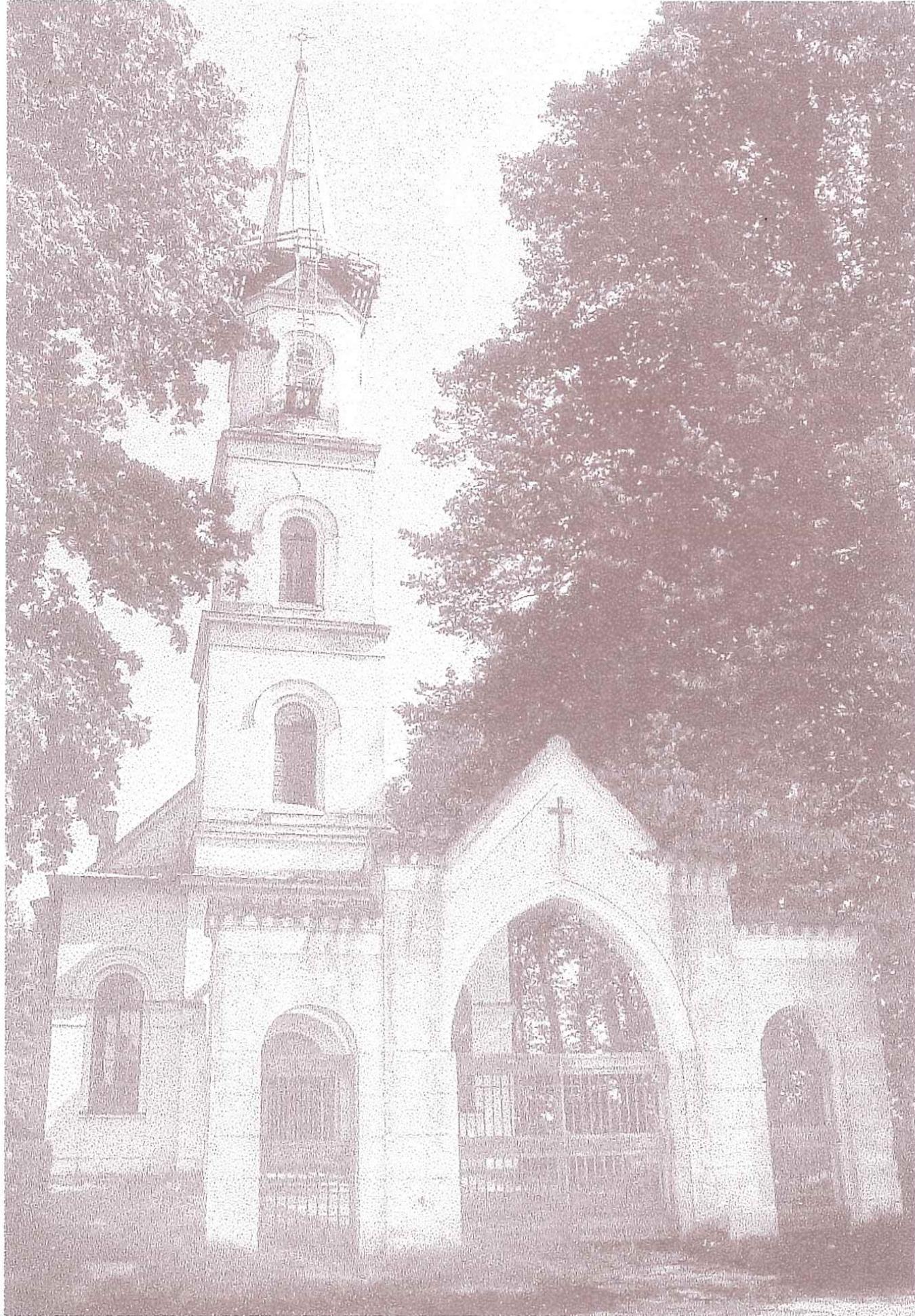

izbūvētu tornīti ar pyramidālu jumtu. Sienas celtas no plēstiems laukakmeņiem, bet apdarei izmantots sarkanais ķieģelis, tādejādi radot mākslinieciski augstvērtīgu celtnes eksterjeru. Baznīca celta neogotiskās formās, par ko liecina smailloka formas logu un durvju ailas, rozes logi un zelminī izvietotās arkatūru joslijas. Baznīcas interjers atturīgi vienkāršs – draudzes telpai līmeniski griesti, ieejas daļā atrodas koka luktas, altāra apsīda iebūvēta baznīcas apjomā, izdalot no tās kvadrātisku telpu, kuru no draudzes telpas atdala ar smailloku arku. Altāra gleznu 1926.gadā gleznojis A. Annuss. Baznīca atjaunota un iesvētīta 1985.gadā. Baznīcas tornīts no jauna uzlikts 1998.gadā. Dalbes dievnams ir viens no labākajiem neogotikas arhitektūras piemēriem Zemgalē.

The information about Dalbe Lutheran Church dates back to the 17th century when in 1640 on the bidding of the duke Fridrik the first little wooden church was built. The second wooden church was erected in 1717 on the bidding of the duke Ferdinand, but it is also not sturdy, and in 1758 the third church is built, whereas in 1818 – the forth wooden church is erected. The last one was in the condition of collapsing already in 1842. A stone church in Dalbe is built in 1869 according to the project of Russian Province's architect Nicolaj Gusevich. Dalbe Church is a single-nave rectangular longitudinal building with a high, gable roof and a small tower with a pyramidal roof constructed above the pediment. The walls are built from rubble whereas bricks are used for the decoration, in such way forming artistically valuable exterior of the building. The church is built in Neo-Gothic forms with pointed arch window and door openings, rose windows and decorative archways placed in the pediment. The interior of the church is very modest – the congregation room has a horizontal ceiling, there are wooden lofts in the entrance part, the altar apse is built in the nave isolating a square room which is separated from the congregation room by a pointed arch. In 1926, A. Annuss painted the altar painting. The church was renovated and consecrated in 1985. The tower of the church was replaced in 1998. Dalbe Church is one of the best samples of the Neo-Gothic architecture in Zemgale.

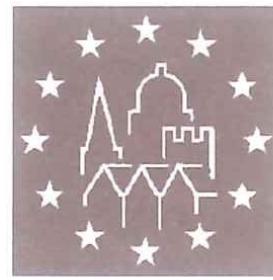

ZAŁĘNIEKU LUTERĀNU BAZNĪCA ZAŁĘNIEKI LUTHERAN CHURCH

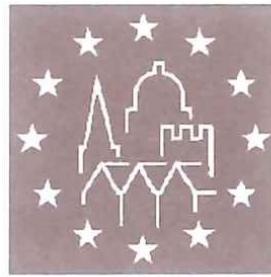
Jelgavas raj., Zaļenieku pag.

Zaļās draudzes luterānu baznīcu paredz celt 1567.gadā pēc hercoga Gotharda Ketlera rīkojuma. 1632.gada vizitācijas protokolos rakstīts, ka baznīca ir ļoti veca un nolemj celt jaunu, kura arī nav izturīga. 1655. gadā uzceļ trešo - jau mūra baznīcu, kuru remontē un atjauno 1766. gadā. Sliktā tehniskā stāvokļa dēļ veco baznīcu nojauc 1824. gadā un sāk jaunas baznīcas celtniecību, kuru iesvētī 1872.gadā. Zaļenieku luterānu baznīca ir taisnstūra garenbūve ar garenass virzienā piebūvētu poligonālu sakristeju. Tornis būvēts 1870.gadā, novietots rietumu fasādē un tam abās pusēs pieslēdzas kāpņu telpas ar uzejām luktās. Torņa būvmasa ar dzegām sadalīta četros līmeņos,

no kuriem trīs apakšējie plānā ir kvadrātveida, bet ceturtais – kvadrātveida ar nošļauptiem stūriem, kura sienas beidzas ar frontoniem un virs tā paceļas astoņstūru pyramidāls tornis ar krustu. Baznīca mūrēta no ķieģeļa, apmesta. Logu ailas iedziļinātas, izceltas ar perspektīvajām arkām. Logu un durvju ailām pusapļa arku pārse- dzes un koka rāmja augšdaļā veidota gotiskā stilizācija rozes motīva veidā. Baznīcas draudzes telpa sadalīta trīs jomos ar slaidu, profilētu koka kolonnu palīdzību, kuru kapiteļi rotāti ar vīnogulāju motīviem. Virs ieejas veidotas ērģeļu luktas, kas turpinās kā balkoni sānu jomos. Griesti vidējā jomā divslīpju, bet sānu jomos līmeniski. Baznīcas iekārta saglabājusies no 19.gs. otrās puses – neogotiskās formās risinātie soli, luktas, kancele un altāra retabls ar Drēzdenes mākslinieka J.Hibnera altārgleznu (1873). Baznīcas logos redzamas četras vitrā- žas, kas datētas ar 1873.gadu un ērģeles, kuru autors ir K.Hermanis (iesvētītas 1862.gadā).

The Lutheran church of the Zaļā congregation was schemed for building in 1567 owing to the bidding of the duke Gothard Ketler. The visitation protocols of 1632 state that the church is very old and it has been decided to build a new one which was also found not to be sturdy. In 1655 the third church is built - now it is built from stone. This church is repaired and renovated in 1766. Because of the poor technical condition, the old church was taken down in 1824, and the construction of a new church is begun. The building is consecrated in 1872. Zaļenieki Lutheran Church is a rectangular longitudinal building with a polygonal sacristy added to the building on the longitudinal axis. The tower was built in 1870 and is placed in the western facade; there are stairways with passes to the lofts adjoining on both sides. The mass of the building is divided into four levels with the help of cornices. The three lower levels have a quater planning, whereas the fourth is a quadrate with bevelled corners, walls of which end in gables and above which there towers an octagonal pyramidal tower with a cross. The church is built from bricks, daubed. The window openings are deepened, marked with perspective arches. The window and door openings in the upper part of the lintels of the semicircular arches and the wooden frame are made in a Gothic stylisation with a rose motif. The congregation room of the church is divided into three naves with the help of slender, profiled wooden columns, capitals of which are decorated with motives of vines. There are organ lofts built above the entrance which continue as balconies on the side naves. The ceiling in the middle nave is gabled, whereas it is horizontal on the aisles. The furnishing of the church has remained from the second half of the 19th century – in Neo-Baroque forms developed benches, lofts, the pulpit and the altar retable with the altar painting by a painter from Dresden - J. Hibner (1873). In the windows of the church one can see four stained glasses dated with the year of 1873 and the organ, the author of which is K. Hermann (consecrated in 1862). Zaļenieki Lutheran Church is one of the stylistically most original construc- tions. Its exterior is developed in the forms of the Neo-Renaissance and the interior – in the forms of the Neo-Gothic style accordingly making an original sample of the Eclectism.

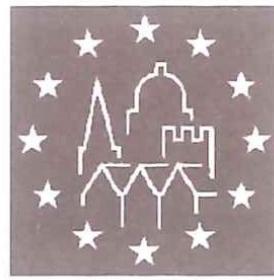

DUBULTU LUTERĀNU BAZNĪCA DUBULTI LUTHERAN CHURCH

Jūrmala, Dubulti, Baznīcas iela 13

Dubulti evaņģēliski luteriskā baznīca uzcelta un iesvētīta 1909.gadā. Projekta autors ir pazīstamais baltvācu arhitekts Vilhelms Bokslafs (1858 – 1945). Dubulti baznīcas mūra ēka ir valsts nozīmes arhitektūras piemineklis un monumentālākā celtne Jūrmalā vēsturiskās arhitektūras skatījumā. Ēkas būvapjoms un detaļas spilgti raksturo jūgendstila romantisma tradīciju. Tornis slejas pār Dubultu apkārtni un

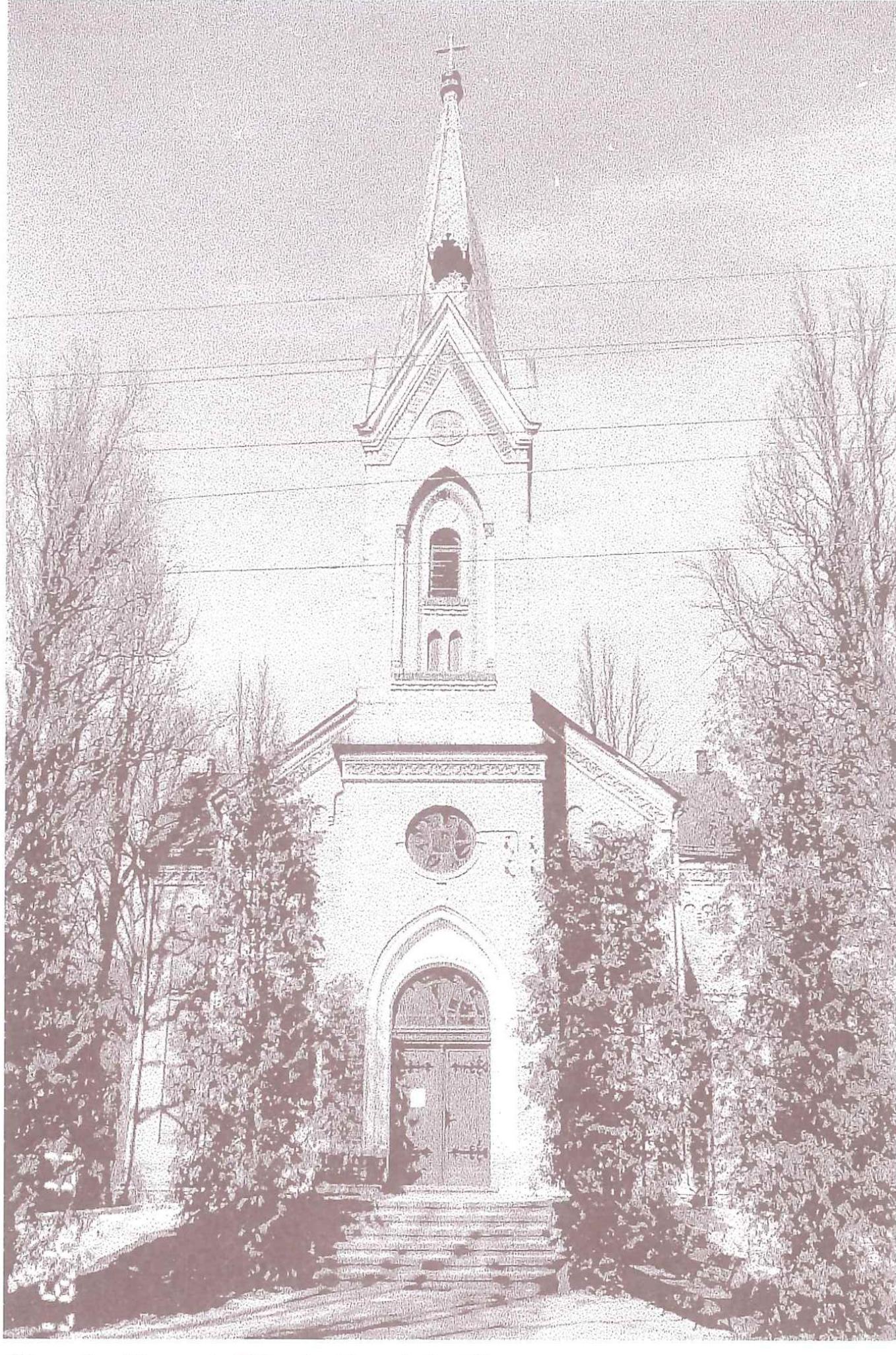

ir centrālās ielas - Z.Meierovica prospekta vidusass vizuālā dominante. Tā smagnējo mūra masu vainago vieglāka pildrežģa konstrukcija ar zvanu galeriju un jumta kupolu. Interjera mākslinieciskā programma balstīta uz koka konstrukciju un mūra sienu dekoratīvā kontrasta, paspilgtinot romantisma iezīmes. Kokā veidoti ērģeļu un sānu joma balkoni, līmenisko griestu konstrukcija. Uz iekšsienu mūra apmetuma uzkrāsotas jūgendstilam raksturīgas frīžu joslas. Vienkāršs un formās tīrs ir altāris, mūrēts no kaļķakmens blokiem ar lielu krustu centrā un īpašiem šim altārim gatavotiem diviem metāla svečturiem stūros. Baznīca atsavināta drīz pēc Jūrmalas pilsētas izveidošanas 1959.gadā un padomju okupācijas laikā tur atradās Jūrmalas pilsētas muzejs. Nojaucā arī līdzās esošo Dubulti vidusskolas ēku, kuras vietā uzlikā Ķeņina pieminekli. Draudze turpināja izmantot Slokas luterāņu baznīcu, tur novietojot arī demontēto altāri. Dievnams atgūts 1991.gadā. Ir veikti remontdarbi, tostarp atjaunots krusts virs baznīcas un oriģinālais altāris.

Dubulti Evangelical-Lutheran Church was built and consecrated in 1909. The author of the project is the well-known architect Vilhelm Bokslaf (1858-1945). Dubulti stone church is an architectural monument of a state value and it is the most monumental building in Jūrmala from the point of view of the historical architecture. The volume and the details of the edifice markedly characterize the romantic tradition of the Art Nouveau style. The tower raises above the vicinity of Dubulti and is a visual dominant located on the middle axis of the central street – K.Meierovic's avenue. A lighter timber framing construction with a bell gallery and roof dome crowns its unwieldy stone mass. The artistic program of the interior is based on wooden constructions and the contrast of the stone walls, enhancing the features of the Romanticism. The organ and aisle balconies are made of wood, as well as the horizontal ceiling structure. On the plaster of the inner stonework the frieze lanes characteristic to the Art Nouveau style have been painted. The altar is simple and clean in forms. It is made of limestone blocks with a large cross in the centre and two metal candlesticks created specially for this altar. The church was alienated after the establishment of Jūrmala city in 1959, and during the years of the Soviet occupation there was the museum of Jūrmala city. Dubulti secondary school was also taken down instead of which a statue of Lenin was placed. The congregation continued to use Sloka Lutheran Church. The disassembled altar was also placed there. The church was regained in 1991 and has had several repairs during which the cross above the church and the original altar were renovated.

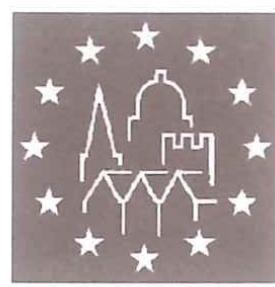

ĶEMERU LUTERĀNU BAZNĪCA ĶEMERI LUTHERAN CHURCH

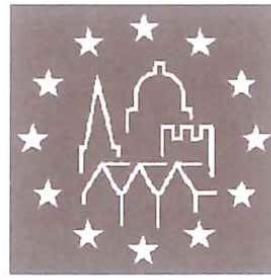
Jūrmala, Ķemeri, Rūpniecības iela 18

Ķemeru evaņģēliski luteriskā baznīca uzcelta un iesvētīta 1897.gadā. Projekta autors ir baltvācu arhitekts Heinrihs Šēls (1829 - 1901). Ēka ir ķieģeļu mūra, neapmesta un pirmā nozīmīgākā mūra ēka Ķemeru kūrortā. Tai ir luterāņu draudžu dievnamiem reti sastopamais centriskais plānojums, kas gan vizuāli nav uzsvērts, jo galveno ieeju no austrumiem vainago pie draudzes daļas piebūvēts slaidi tornis,

bet pretējā - rietumu pusē ir sakristejas mūra piebūve ar otru ieeju baznīcā. Celtnes arhitektūra atbilst historisma laika būvniecības tradīcijai un ir ar atturīgi gotizējošām iezīmēm, kā galvenās minot smailloka logailas un stūru kontrforsus. Ķieģeļu mūrim visai bagātīgs dekoratīvo elementu klāsts kā arkātu joslas, dekoratīvas frīzes, dzegu profili un tml. Interjēra nozīmīgākais mākslas darbs ir Indriķa Zeberiņa altārglezna "Kristus izdziedina slimos" (1944.g.). Baznīcas iekštelpa neliela, pat mājīga, kas izriet no plānojuma īpatnībām. Ērģeles un ērģeļu prospekts pārvesti no Anglikāņu baznīcas Rīgā. Baznīcas dārzā ir Pirmā pasaules kara latviešu strēlnieku Brāļu kapi un Brīvības cīņu laikā (1919.g.) pie Kauguriem kritušo latviešu karavīru atsevišķas apbedījuma vietas. Pieminekļa meta autors, arhitekts Eižens Laube (1880 - 1967).

Ķemeri Evangelic-Lutheran Church was built and consecrated in 1897. The author of the project is the architect Heinrich Shel (1829-1901). The construction is built from brick, it is not daubed and the first most significant brickwork building in Ķemeri resort. It has a central planning rare for the Lutheran churches, not visually emphasized though as the main entrance from the East is crowned with a slender tower added to the congregation section. On the opposite – western side there is a sacristy added to the building with a second entrance into the church. The architecture of the edifice corresponds with building traditions of the Historicism Age and has reserved Gothic style features mainly pointed arch window openings and corner buttresses. The brickwork is rich in decorative elements such as lanes wooden archways, friezes, cornice profiles, etc. The most important artwork of the interior is Inriķis Zeberiņš's altar painting "Christ Cures the Sick" (1944). The church is small from inside, even homelike, which is a result of the planning peculiarities. The organ and the organ prospect are taken over from Anglican Church in Riga. In the churchyard there is a Brethren Cemetery of Latvian archers who have been killed during the First World War, as well as separate burial places of Latvian soldiers who have been killed at Kauguri during the Liberty battle (1919). The author of the monument sketch is the architect Eižens Laube (1880-1967).

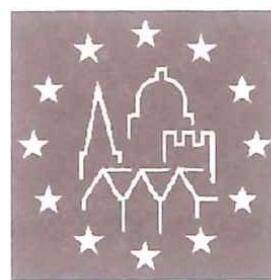
ĶEMERU KATOĻU BAZNĪCA ĶEMERI CATHOLIC CHURCH

Jūrmala, Ķemeri, Sēravotu iela 10a

1899. gadā iesvētītā Ķemeru katoļu baznīca ir vienjoma koka celtne ar draudzes daļu un tai rietumu pusē piebūvētu trīsstāvu torni. Ēkas arhitektūra atbilst historisma tradīcijai ar tai raksturīgo vēsturisko stilu atdarinājumu. Konkrēti - gotizējošas formas logailām un portālu. Stilistisko savdabību un celtnes izteiksmību paspilgtina pamatapjoma stūros virs jumta izbūvētie nelielie tornīši. To veidols atkārto lielā torņa siluetu, izmantojot klasiskās arhitektūras formu valodu. Celtnē ir nozīmīgs, kūrorta videi raksturīgs koka arhitektūras piemineklis. Interjēra iekārta un priekšmeti tradicionāli, atzīmējama ir kokamatniecības augstā kvalitāte draudzei darinātajiem soliem. 1999.gadā sakarā ar baznīcas 100 gadu jubileju tika pasūtīta un iesvētīta mākslinieces Mairas Veisbārdes darinātā altārglezna "Kristus kristīšana".

Ķemeri Catholic Church is a single-nave wooden building (consecrated in 1899) with a congregation section and a three-level tower in the North. The architecture of the building corresponds with the Historicism traditions and its imitation is characteristic to historical styles. These are Gothic forms of window openings and the portal. The small towers built above the roof at the corners of the basic volume brighten the expressiveness of the building and its stylistic originality. The images of the towers repeat the silhouette of the large tower by using the language of the Classical architecture. The building is a significant wooden architectural monument characteristic to the environment of the resort. The interior and its articles are traditional. Remarkable is the high woodcraft quality of the pews made for the congregation. In 1999, in connection with the jubilee of hundred-year existence, Maira Veisbārde was asked to paint an altar painting "Christ's Baptism" that was consecrated afterwards.

SV. PĒTERA UN PĀVILA PAREIZTICĪGO BAZNĪCA ST. PETER'S AND PAVEL'S ORTHODOX CHURCH

Jūrmala, Ķemeri, Katedrāles iela 1

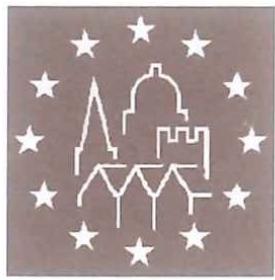
Ķemeru pareizticīgo baznīca ir centriskā krusta kupola koka baznīca ar zvanu torni virs ieejas. Uzcelta un iesvētīta 1893.gadā. Projekta autors ir arhitekts V.Lunskis /1862 - ?/. Līdz Pirmajam pasaules karam Ķemeros bija populāras krievu stila tautiskā romantisma ēkas, jo Ķemeri kopš 1838.gada bija valsts pārvaldīts kūrorts ar administrācijas tiešu pakļautību Pēterburgai. Daudzie Krievijas atpūtnieki, īpaši sezonas laikā, bija Ķemeru pareizticīgo baznīcas bieži apmeklētāji. Celtnes arhitektūrā veiksmīgi apvienojas pareizticīgo kulta ēku, īpaši Krievijas ziemeļu rajonu koka būvniecība ar tās daudzkrāsainību un neostiliem raksturīgo eklektisko, brīžiem robusto detalju traktējumu. Ķemeriem un arī baznīcai ievērojami postījumi nodarīti Pirmā pasaules kara laikā. Nozīmīga ir ēkas interjera iekārta. Tā stilistiski izturēta, jo veidota vienlaikus ar pašu celtni. Baznīca vairākkārt aplaupīta. Pēdējā zādzība notikusi 1987.gadā, kad zudušas 12 ikonas, tostarp valsts nozīmes mākslas pieminekļi. Pie baznīcas Pirmā un Otrā pasaules karā kritušo apbedījumi ar piemiņas zīmēm. Pareizticīgo

koka baznīca ir viens no skaistā, bet nu jau daudzus gadus novārtā atstātā Ķemeri parka pievilcīgākajiem objektiem.

Ķemeri Orthodox Church is a centric planning cross-dome wooden church with a belfry above the entrance. It was built and consecrated in 1893. The author of the project is the architect V.Lunskis (1862-?). Until the First World War the building of Russian folk Modernism were very popular in Ķemeri because since 1838 Ķemeri was a state-administered resort with the administration directly subjected to Petersburg. A great many vacationists, especially during the season, often attended Ķemeri Orthodox Church. In its architecture the wooden construction traditions relevant to Orthodox ceremonial buildings, especially in the North of Russia, consolidate with its colourfulness and the treatment of Eclectic, at places robust details characteristic to Neo-styles. During the First World War Ķemeri and also the church were badly damaged. The interior of the building is significant. It is stylistically moderate because of being created at the same time as the church. The church has been robbed several times. The last robbery was in 1987 when 12 icons got lost. There were art monuments of a state value among them. Besides the church there are burial places with remembrances of those who were killed during the First and the Second World War. The Orthodox Church is one of the most attractive objects of the lovely though forgotten Ķemeri park.

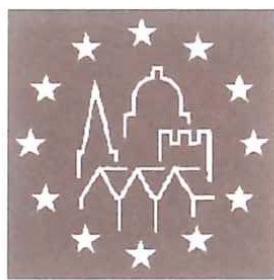

KRĀSLAVAS KATOĻU BAZNĪCA KRĀSLAVA CATHOLIC CHURCH

Krāslavas raj., Krāslava, Baznīcas iela 2

Krāslavas baznīca ir viens no spilgtākajiem Latgales vēlīnā baroka stila baznīcu paraugiem (1755.-1767., arh. A.Parako). Tā ir mūra trīsjomu bazilika bez torņiem, ar divām piebūvēm - bij. garīgā semināra ēku un Sv.Donata kapelu (1818). Baznīca ir taisnstūra ar izvirzītu altārdaļu, kā vidusjoma turpinājumu. Zvanu tornis celts 1838.gadā. Baznīcas iekštelpas monumentālās, atturīgās baroka formās izmantojot lielā ordera elementus. Tā pārsegta ar cilindriskām un krusta velvēm. Interjera mākslinieciskā kulminācija ir centrālā altāra (18.gs.3. cet.) glezna "Sv.Ludvigs dodas krusta karā". To 1884.gadā darinājis poļu mākslinieks T.Lisjēvičs pēc Jana Matejko skices. Vertikāla formāta gleznas centrā attēlots Sv.Ludvigs. Tā vienā rokā, kas piespiesta pie krūtīm, atrodas kails zobens, otrā karoga kāts. Sv.Ludvigs tērpts bagātīgi drapētā apmetnī. Kreisajā pusē no Sv.Ludviga stāv gaišmataina sieviete zaļā apmetnī. Sv.Ludvigu aptver arī citas pavadītāju figūras - sieviete gaiši dzeltenā apmetnī, vairāki vecāki vīri, bruņās tērpts karavīrs, garīdznieks. Fonā attēlota meiteņu grupa baltos tērpos ar krustiem rokās, buru kuģis ar krustnešiem. Gleznojums ir pastozs, reālistisks. Darba kopējā noskaņa pauž romantismam raksturīgo patētiku un teatrālismu. Altārglezna ir viens no nozīmīgākiem 19.gs. otrās puses poļu gleznotāju darbiem Latvijā. Baznīcā atrodas arī barokāla kancele (18.gs.3.cet.), septiņi biktssoli (18.gs.vidus un 2.puse), kokgriezuma feretrons (18.gs.2.puse). Sānu altāros gleznas, starp kurām izceļas pazīstamo poļu gleznotāju J.Peškas "Kristus Sirds" ar rizu (1824., 1888.), "Čenstohovas Dievmāte" ar rizu (1824). Saglabājušies arī F.Kastaldi gleznotie baznīcas un klosteru fundatoru grāfu Annas Plāteres un Konstantīna Ludviga Plātera portreti (18.gs. 3.cet.).

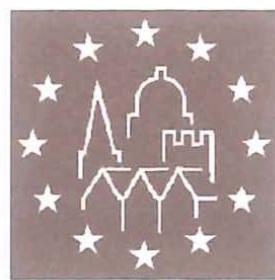
Krāslava Catholic Church (1755-1767, arch. A.Paracco) is one of the most outstanding samples of late Baroque churches in Latgale region. It is a three-nave basilica without towers. The structure has two annexes: the former seminary and Chapel Of St.Donat (1818). The church has a rectangular body with projected chancel as an extension of the nave. Belfry from 1838. Church interior is designed in monumental, reserved Baroque patterns with elements of the big order. Cylindrical and cross vaulting. Altarpiece of the high altar "St.Loudvig Goes to War" (the 3rd quarter of the 18th cent.) forms the culmination of the interior. It is painted in 1884 by Polish painter T.Lisjevich to a sketch of Jan Matejko. St.Loudvig is pictured in the centre of this vertical painting. St.Loudvig is surrounded by figures of various persons who see him off, like a blond woman in a green wrap-over, some old men, a solder, a priest. A group of young women in white and a sailor with crusaders form the background. The painting is realistic and features the pathetic and theatrical spirit of Romanticism. This altarpiece is one of the most remarkable works of Polish painter in Latvia from late 19th century. The church contains a Baroque pulpit (the 3rd quarter of 18th cent.), seven confessional pews (middle and late 18th cent.), portable altar in woodcarvings (late 18th cent.). Side altars contain altarpieces, the most notable ones are "The Heart of Christ" with riza (1824, 1888) by favourite Polish painter J.Pescka, "The Virgin of Chenstokhov" with riza (1824). Portraits of counts Anna Plather and Constantin Loudvig Plather, founders of the church and monastery, made by F.Castaldi (the 3rd quarter of 18th cent.) can also be seen in the church.

43.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

KULDĪGAS SV.KATRĪNAS LUTERĀNU BAZNĪCA KULDĪGA ST. KATHERINE'S LUTHERAN CHURCH

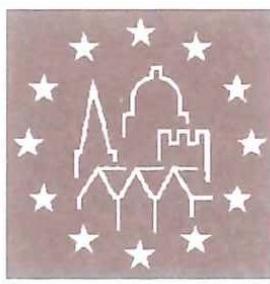
Kuldīgas raj., Kuldīga, Baznīcas iela 33

Kuldīgas Sv.Katrīnas baznīca ir apmesta mūra celtne ar Kurzemei tradicionālu trīsdaļīgu dievnama uzbūves shēmu: mūra torņa stāvu, piebūvētu trīsjomu draudzes daļai un taisnstūra plāna altāra telpu ar tai abpus esošiem ģērbkambariem. Baznīcas būve iesākta Kurzemes hercoga Jēkaba laikā 1654. g. un ēka iesvētīta 1665. g. Pirms tam tur atradusies koka baznīca. Turpmākos divsimt gados dievnamā veikti pārbūves darbi un remonti. Eksterjerā uzmanību piesaista gotizējošās tendencies, ko raksturo smailloka logailas, perspektīvie ķieģeļu portāli un kontrforsi. Iekštelpās draudzes daļu dala divi kolonnu pāri, atklājot platākā vidusjoma telpas iespaidīgumu. Toskānu orderī risinātie druknie balsti notur mūrētas krusta velves. Nervīru veidojums ir netradicionāls, jo bez funkcionālām detaļām griestu apmetumā veidoti arī dekoratīvi elementi. Šķīrējarkas sienu plaknēs balsta horizontālas formas konsoles ar briljanta rusta motīvu. Tās ir manierisma (ziemeļu renesances) stila iezīmes, kuras savdabīgas plastikas veidā atainojas arī kolonnās. Draudzes telpu no altārdaļas šķir zema un plata smailloka triumfa arka. Telpa pārsegta ar vienkāršu krusta velvi. Iekārtas priekšmetiem ir liela mākslinieciska vērtība. Altāris un kancele darināti vienā laikā, no 1660. līdz 1663.gadam. Koktēlniecības darbus veicis Ventspils meistars Nikolass Sefrenss vecākais. Mākslinieciski nozīmīgi ir arī ērģeļu luktu gleznojumi no 17.gs.2.puses un ērģeļu prospekts (17.gs.b. vai 18.gs.s.).

43.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

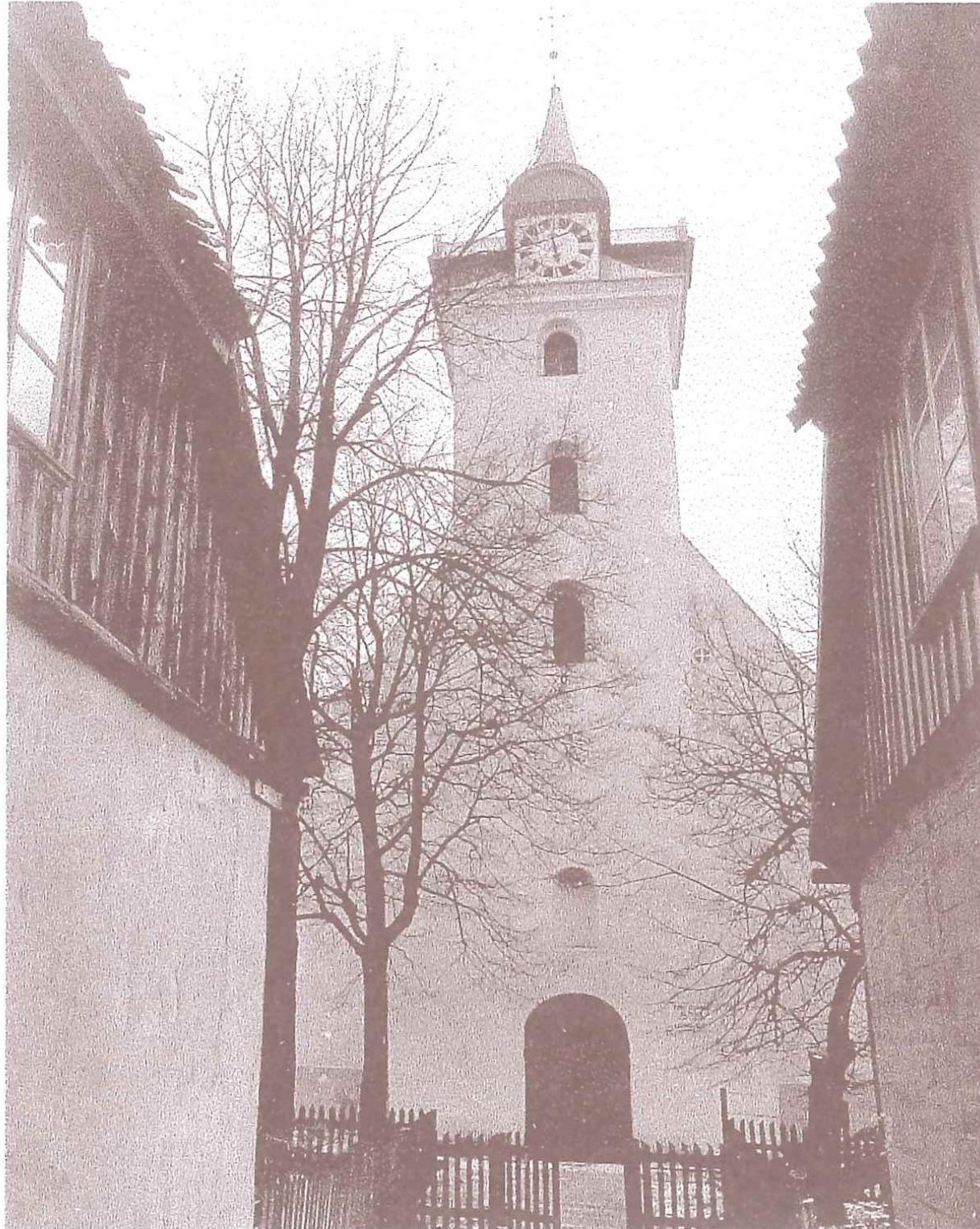

Kuldīga St. Katherine's Church is a daubed stone building with a traditional structure for Kurzeme churches: a stone tower, a three-nave construction added to the congregation room and a rectangular altar room with vestries on either side of it. The church was built during the reign of Kurzeme duke Jacob in 1654, and it was consecrated in 1665. Beforehands, a wooden church used to be there. During the next two hundred years the church repaired and reconstructed. In the exterior Gothic tendencies catch the attention. They are pointed arch windows, perspective brick portals and buttresses. In the interior two pairs of columns revealing the impressiveness of the inner rooms divide the congregation room. The heavy bearings of the Tuscan order hold the cross-vaults. The figuration of the nerviers is untraditional as there are decorative elements created in the ceiling plaster besides the functional details. Horizontal cantilevers with the rustication of the brilliant motif support the dividing arch wall. These are the Mannerism (northern Renaissance) style features which are also depicted in an original plastic way in the columns. The congregation room is separated from the chancel with a low and wide pointed triumph arch. The room is covered with a simple cross-vault. The interior articles have a high artistic value. The altar and the pulpit are created at the same time – from 1660 till 1663. A master from Ventspils - Nicolas Sefrenss, Sr. - has done the wooden sculptural workmanship. Artistically valuable are also the paintings of the organ lofts (the second half of the 17th century) and the organ prospect (the end of the 17th century or the beginning of the 18th century).

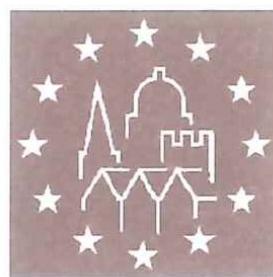

KULDĪGAS SV.TRĪSVIENĪBAS KATOĻU BAZNĪCA KULDĪGA ST. TRINITY'S CATHOLIC CHURCH

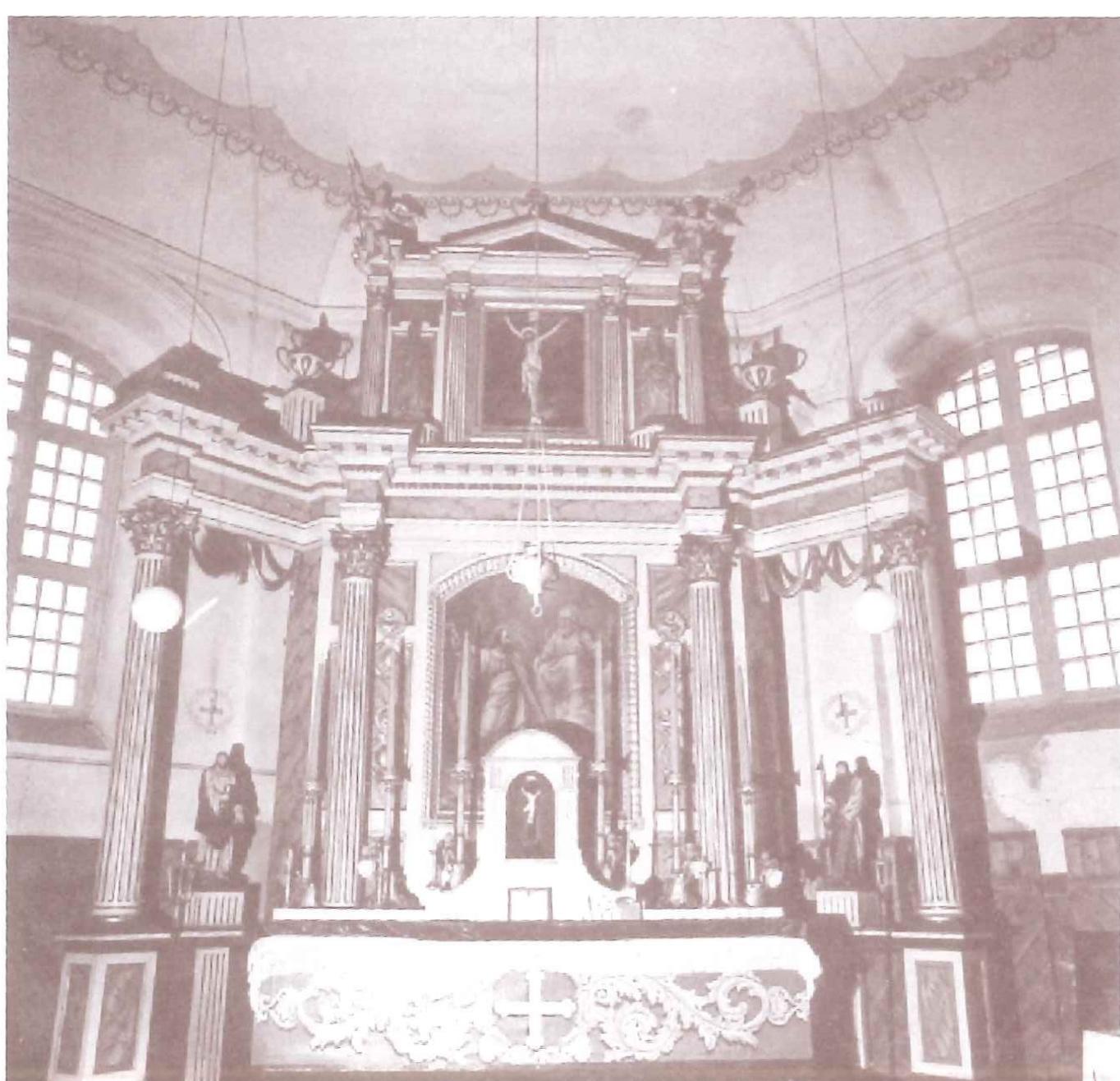
Kuldīgas raj., Kuldīga, Raiņa iela 6

Kuldīgas Sv.Trīsvienības katoļu baznīca celta 1640.gados, Kurzemes hercogistes laikā. Celtnēi ir tradicionāls Kurzemes baznīcu veidols, kad pie draudzes daļas piebūvēts masīvs tornis. Mūra apmestā ēka fasādēs ir bez rotājumiem, kā dēļ galvenā estētiskā vērtība ir šo vizuāli patstāvīgo apjomu, ieskaitot divas simetriski izbūvētas sakristejas, kompozīcijai. Fasāžu vienmuļību novērš segmentveida pārsedžu logi, to ailu izteiksmību paspilgtinot ar mūrī veidotu taisnstūra ierāmējumu. Interjers mākslinieciski spilgtāks un iekārtas priekšmetiem bagāts. Trīsjomu telpu noslēdz poligonāla apsīda. Stabi un sienu pilastri balsta krusta velvju pārsegumu. Ar 1691.gadu datēts biktssols, kas rotāts dekoratīviem gleznojumiem un ir rets paraugs starp šāda veida iekārtu priekšmetiem Latvijā. Nozīmīga mākslas pieminekļu daļa attiecas uz baroka un rokoko laika mākslu. Tie ir kancele (17.gs.b., 18.gs.s., 18.gs.2.puse), sānu altāri (1777.g.), ērģeļu prospeks (18.gs.60.gadi), centrālā altāra sētiņa / 18.gs.2.puse /. Klasicisma stilā veidots centrālais altāris (1818.-1820.). Kristus un Mozus skulptūras šajā altārī ir no agrākā, 18.gadsimta altāra. Diemžēl,

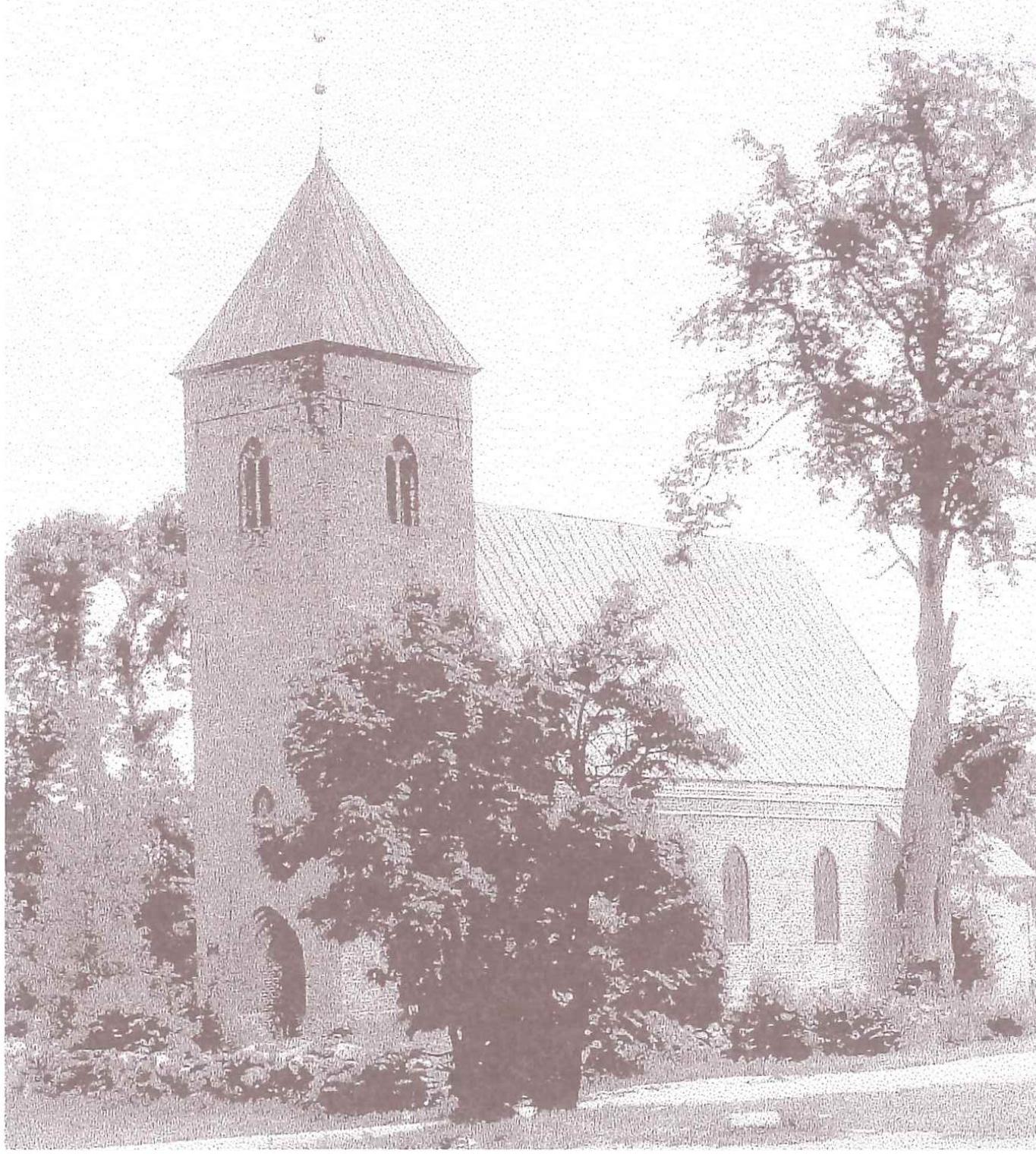
baznīcas iekārtas koka daļas ir ķirmju bojātas un to saglabāšana nākotnē būs saistīta ar ievērojamām problēmām.

Kuldīga St. Trinity's Catholic Church was built in the 40s of the 16th century during the existence of Kurzeme dukedom. The building has a traditional Kurzeme church image until a massive tower was added to the congregation section. The daubed stone building has no ornaments on its facades because of what its main aesthetic value is the visually independent volume composition including two symmetrically built sacristies. The monotony of the facades is eliminated with segmented lintel windows brightening the expressiveness of their openings with a rectangular framing created in the stonework. The interior becomes artistically brighter and richer in furnishing articles. The three-nave building is closed with a polygonal apse. Posts and pilasters support the covering of the cross vaults. The confessional pew is dated with the year of 1691. It is decorated with paintings and is a rare sample of that type furnishing articles in Latvia. A significant part of the art monuments date from the Baroque and Rococo Ages. They are: the pulpit (the end of the 17th century, the beginning of the 18th century, the second half of the 18th century), the side altars (1777), the organ prospect (the 60s of the 18th century), the railing of the central altar (the second half of the 18th century). The central altar (1818-1820) has been made in Classic forms. The sculptures of Christ and Moses are from the previous, the 18th century's altar. Sadly, borers have damaged the wooden parts of the church and their preserving will be quite problematic in future.

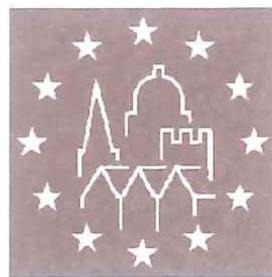

ĒDOLES LUTERĀNU BAZNĪCA ĒDOLE LUTHERAN CHURCH

Kuldīgas raj., Ēdoles pag.

Baznīcu 1648.gadā cēlusi Ēdoles pils īpašnieku fon Bēru dzimta. Kieģeļu mūra, neapmesta ēka ir savdabīgs kieģeļu arhitektūras paraugs, 17. gadsimta celtnē atainojoties viduslaiku būvtradīcijai. Šo saistību paspilgtina profilētu kieģeļu smailloka portāls. Baznīcas plānojums ir Kurzemei tradicionāls. Mākslinieciski izteiksmīgs ir iekštelpas veidojums saistībā ar interjera apdari un iekārtas priekšmetiem. Dievnama plānā altāra un draudzes telpas saplūst vienotā būvapjomā bez redzamas, arhitektoniski uzsvērtas pārejas. Vienjoma telpas griestu koka pārsegums veidots kā trīsjomu velvējums ar 15 travejām. Redzam stalaktītu velvju idejas atainojumu Latvijas būvmākslā. Kancele un altāris ir nozīmīgi 17.gadsimta vidus, ar manierisma /ziemeļu renesanses / mākslu saistīti pieminekļi. Kanceles kāpņu margas rotāšanai izmantots stilam raksturīgais auss skrimstalas motīvs. 17.gs. sānu luktas lietotas kā kungu loža. To marga sadalīta 10 pildiņos ar Kristus dzīves ainām, gleznotām 18.gs.beigās. Arī ērģeļu luktas un ērģeļu prospekts ir no 18.gs. 2.puses. Ērģeles būvējis Kristofs Vilhelms Bravleits no Prūsijas un tas ir šī meistara vienīgais saglabājies instruments, gan ar vēlāka laika pārveidojumiem.

The church was built in 1648 by the proprietors of Ēdole Castle - von Behr family. Being a brick and daubed building, it is an original sample of the brick architecture resembling the traditions of the Middle Age construction style in the buildings of the 17th century. A profiled, wooden pointed-arch portal emphasizes this relation. The planning of the church is traditional to Kurzeme. The interior is artistically expressive together with the interior decoration and the furnishing articles. In the plan, the altar and congregation rooms merge in a unitary construction volume without a visible, architectonically emphasized transition. The single-nave's wooden covering of the ceiling is made as a three-nave vaulting. We can see the ideas of stalactite vaults depicted in Latvian art of construction. The pulpit and the altar are two art monuments of the 17th century that are closely connected with the art of the Mannerism (the nor-thern Renaissance) style. For the decoration of the handrail of the pulpit stairs the motif of the ear's cartilage has been used. In the 17th century the side lofts were used as a maters' box. Their banister is divided into 10 panels with the scenes from Christ's life painted at the end of the 18th century. The organ loft and the organ prospect is also from the second half of the 18th century. Kristof Vilhelm Bravleit from Prusia built the organ and it is the only instrument that has remained from his works, with a later reconstructions though.

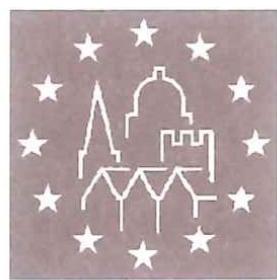
VALTAIKU LUTERĀNU BAZNĪCA VALTAIKI LUTHERAN CHURCH

Kuldīgas raj., Laidu pag.

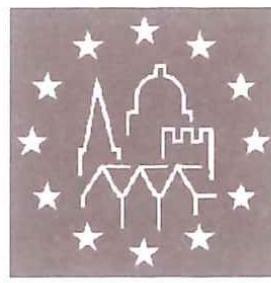
1568.g. Valtaikos uzcelta pirmā baznīca. Mēra laikā 1710.gadā tā sagrūst un tiek uzcelta pagaidu baznīca. 1736.gadā uzbūvē jaunu baznīcu ar torni un ģērbkambari. Tā pastāv 56 gadus. 1792.gadā uzceļ tagadējo baznīcu, kurā saglabāti arī senāki atribūti (tornja gailis-1685.g., altāris-1695.g.). 1833.gadā darināta altārglezna "Kristus pie krusta", kuras autors ir J.L.Eginks. Gleznas centrā atrodas Kristus pie krusta, labajā pusē redzama Marija Magdalēna, aiz viņas Dievmāte Marija. Kreisajā pusē Kristus mācekļa, apstuļa, vēlāk evanģēlista Jāņa figūra. Fonā ainava. Kopējā noskaņa - romantiskas sāpes par notikušo. 1908.gadā pabeidz uzstādīt Itālijā gatavotas logu vitrāžas. Valtaiku baznīca ir vienjoma taisnstūra garenbūve ar poligonālu altārgalu, piebūvētu ģērbkambari un izvirzītu četrstūra torni ar nelielas četrstūra piramīdas veida jumtu. Tā ir apmesta, balsināta laukakmeņu un ķieģeļu mūra celtne ar divslīpju kārniņu seguma jumtu. Arī tornja jumtam ir kārniņu segums. Fasādes- atturīgas, vienīgais dekoratīvais elements ir profilēta koka dzega. Arī pusaploces logu un ieejas durvju ailas būtiski vairo fasāžu izteksmību. Interjers gaišos toņos, jomam apmesti trapeces veida koka griesti; sienas noslēdzas ar dzegu, kuras līmenī šķērsām telpai iebūvētas koka savilces, 15 logailās izvietotas vitrāžas.

In 1568 the first church was built in Valtaiki. It collapsed in 1710 during a period of plague and instead of it a temporary church was

built. In 1736 a new church with a tower and a vestry was built. It existed 56 years. In 1792 the present church was built; some older attributes also have been preserved (the tower cock – 1685, the altar – 1695). The altar painting "Christ at the Cross" was created in 1833 and its author is J. L. Eginks. In the centre of the painting there is Christ at the cross; on the right hand side we see Maria Magdalene and behind her – Our Lady Maria. On the left hand side there is a figure of Christ's apprentice, apostle and later evangelist John. A landscape is in the background. The common atmosphere – romantic pain for what has happened. In 1908 the stained glasses made in Italy are finally installed. Valtaiki Church is a single-nave rectangular longitudinal building with a polygonal chancel, an added vestry and a projected square tower with a small square pyramidal roof. The church is a daubed, whitewashed, rubble and brick building with a gable roof that has a tile sheathing. The roof of the tower also has a tile sheathing. The facades are reserved, the only decorative element is a profiled wooden cornice. The semicircular window and door openings essentially increase the expressiveness of the facades. The interior has been painted light, the nave has a trapezoidal wooden ceiling; the walls end in a cornice in the level of which across the room wooden constrictors have been built. There are stained glasses placed in 15 window openings.

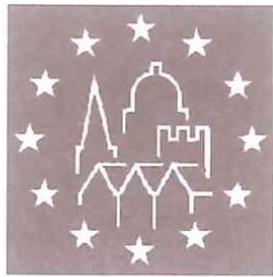

LIEPĀJAS SV.TRĪSVIENĪBAS LUTERĀNU BAZNĪCA LIEPĀJA LUTHERAN CHURCH OF THE HOLY TRINITY

Liepāja, Lielā iela 9

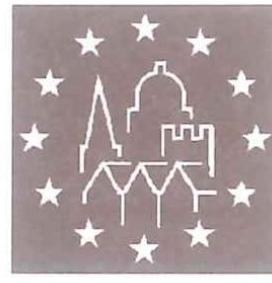
Liepājas Sv.Trīsvienības baznīcas pamatakmens likts 1742.gadā. Celtnes būvplānus sagatavoja mūrniekmeistars J.K.Dorns no Kēnigsbergas. Dievnamis iesvētīts 1758.gadā, taču celtniecība un iekšdarbi vēl kādu laiku turpinājās, piemēram, ērģeļu būve - 1779.gadā (ērģeļbūvētājs H.A.Konciuss, 1885.gadā ērģeļu reģistrus būtiski papildināja Grīneberga firma Štetīnē), tornis nobeigts tikai 1866.gadā. Vēlīnā baroka celtnēi ir trīs jomi, tā pārsegta ar lēzenām krusta velvēm, kuras balsta seši kolonnu pāri. Velves rotātas ar 18.gs.pirmajai pusei raksturīgu profiljoslu rakstu. Šķērsjoms ir vāji izteikts un būtībā tikai akcentē abas sānu ieejas. Īpaši izteiksmīgi un profesionāli augsta līmenē ir baznīcas portāli. Akmens kalumu autori, domājams, nāca no Austrumprūsijas un viens no tiem varētu būt 1745.gadā minētais J.B.Otenbergers. Baznīcas arhitektūra sakņojas Prūsijas barokā. Ar žilbinošu rokoko mākslas piesātinātību izceļas baznīcas interjers: altāris (18.gs.50.gadi), kancele (18.gs.50.gadi, J.Slavičeks?), biktssols (18.gs.50.gadi, J.Slavičeks?), hercoga loža (18.gs.60.gadi),

ērģeļu prospekts ar luktām (18.gs.50.gadi). Baznīcas iekārtas priekšmetus rotājošās skulptūras izpildītas ar augstu meistarību, tāpat arī pārējās ornamentālās kokgriezuma detaļas. Domājams, pie stilistiski viengabalainā baznīcas interjera strādājuši vairāki meistari, kuri izmantojuši arī dažādus paraugus no 18.gs. gravīru krājumiem.

The foundation stone of Liepāja Church of the Holy Trinity was laid in 1742. The design was prepared by masonry master J.C.Dorn from Königsberg. The church was consecrated in 1758, yet the construction works were continued for some time, organ was built in 1779 (organ builder H.A.Concius), the tower was completed as late as in 1866. This is a late Baroque building with a nave and two side aisles, gently sloping groined vaulting, supported by six pairs of columns. The vaulting is adorned with a profiled pattern, characteristic of the early 18th century. The transept is quite insignificant, it rather accentuates both side entrances. Portals are designed with an outstanding expressiveness and professionalism. The authors of stone sculptures probably are from Eastern Prussia, and one of them probably was J.B.Ottenbergher, mentioned in 1745. The church architecture is rooted in Prussian Baroque. Church interior is a brilliant treasure of Rococo art: the altar (1850's), the pulpit (1850's, by J.Slavichek ?), the confessional pew (1850's, by J.Slavichek?), duke's box (1860's), organ prospect with lofts (1850's). Sculptures that adorn the church furnishings are executed very professionally, as well as other wood-carved ornamental details. It seems likely that several masters have been working with the church interior and that they have used different examples from engravings of the 18th century.

SV.NIKOLAJA PAREIZTICĪGO KATEDRĀLE ST.NIKOLAY'S ORTHODOX CATHEDRAL

Liepāja, Katedrāles iela 7

Liepājas Sv. Nikolaja pareizticīgo katedrāle lieluma ziņā ir līdzīga Pareizticīgo katedrālei Rīgā (1876.-1884., arh.R.Pflūgs). Ēka celta 1900.-1903.gadā. To iesvētīja svinīgos apstākļos, piedaloties caram Nikolajam II un viņa ģimenes locekļiem. Visbiežāk par baznīcas autoriem minēti V.Kosjakovs un mākslinieks V.Frolovs. Katedrāle celta par Kara ministrijas līdzekļiem. Tās apjomu veido zvanu tornis virs galvenās ieejas rietumos, galvenais kupola tornis virs draudzes telpas un četri mazāki torņi pamatapjoma stūros. Torņus sedz raksturīgie sīpolveida kupoli. Dekoratīvi piesātinātas ir baznīcas fasādes. Visi elementi, kā piemēram, logailu apdare, dzegas, portāli u.c. izpildīti kieģelī variējot tā formas un sējumu. Nišās izvietotas mozaīkas ar

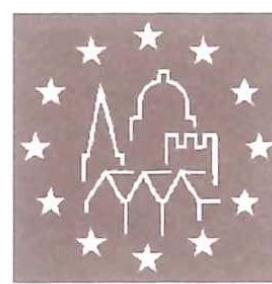
svēto tēliem un ornamentālām kompozīcijām. Katedrāle iekļaujas Kara ostas apbūvē, kura ir atsevišķa Liepājas pilsētas apbūves daļa. Ar pilsētas koptēlu un plānojuma struktūru tai ir maz kopēja. Kara ostas apbūve, katedrāli ieskaitot, radīta krieviskās arhitektūras un kultūrvides izpratnē.

Liepāja St.Nikolay's Orthodox Cathedral corresponds in its sizes to the Orthodox Cathedral in Riga (1876-1884, arch.R.Pflug). Built between 1900 and 1903, it was ceremoniously consecrated in the presence of tsar Nikolay II and his family. V.Kosjakov and V.Frolov are most often mentioned as the authors of the church design. Construction works were financed by the Ministry of War. The church body is formed by a belfry above the main entrance in the western part, the main dome tower above the congregation room and four smaller towers in the corners of the body. Towers are crowned with typical onion cupolas. Church facades are decoratively reach. All elements, like , finish of window apertures, cornices, portals, etc., are made of bricks in various shapes and composition. There are mosaics, picturing saints and ornamental compositions, situated in niches. The cathedral is an organic part of Military harbour, that is an independent part of Liepāja cityscape, bearing almost nothing common with the image and planning structure of Liepāja. Buildings in the Military Harbour, including the cathedral, are designed according to the ideas of Russian architecture and cultural environment.

49.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

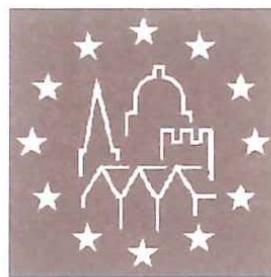

RUCAVAS LUTERĀNU BAZNĪCA RUCAVA LUTHERAN CHURCH

Liepājas raj., Rucavas pag.

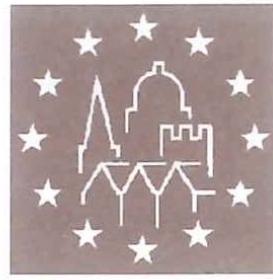
Pirmā baznīca Rucavā celta 16.gadsimta pirmajā pusē. Šīs koka celtnes precīza atrašanās vieta nav zināma, bet var pieņemt, ka tā atradusies uzkalniņā Paurupes centrā (Paurupe - Rucavas senākais nosaukums), kur tika būvētas arī visas nākošās baznīcas līdz pat 1874.gadam, kad uzbūvēts tagadējais Rucavas luterānu dievnams. No Prūsijas sūtītā revidenta Funka vizītes laikā 1560.gada vasarā, Rucavas baznīca bijusi koka ēka. Vēlākajos gados tā degusi, atjaunota vai būvēta no jauna. Tagadējā Rucavas baznīca ir neoromānikas formāli stilistiskā virziena paraugs. Lūgšanu telpas apjomam piekļaujas zvanu tornis, kura kvadrātisko trīsstāvu daļu vainago astoņstūra mazāks stāvs ar teltsveida jumta smaili. Fasāžu dekoratīvajā apdarē plaši lietotas arkātūras - zem torņa jumta un starpstāvu dzegām,

portālu vainagojošās daļas slīpnēs, simetriskajās kāpņu telpu izbūvēs pie torņa. Baznīcas stalrais stāvs un atrašanās vieta - tirgus laukuma vienā malā padara to par klusā, vēstures liecībām un senām tradīcijām piesātinātā Lejaskurzemes miesta galveno pilsētbūvniecisko dominanti un mākslinieciskās kompozīcijas kulminācijas punktu. Baznīcas iekārta var lepoties ar ērģeļu prospektu (1936) un ērģelēm (1936).

The first church at Rucava was built in the first half of the 16th century. The location of this building is not clearly known, but it might have been placed on a hillock in the centre of Paurupe (Paurupe - the oldest name of Rucava) where all the other churches were built up to the year of 1874 when the present Rucava Lutheran Church was built. During the visit of the controller Funk, who was sent from Prussia in the summer of 1560, Rucava Church was a wooden building. In the later years it had burnt, was repaired or reconstructed anew. The present Rucava Church is a sample of the Neo-Romanesque Formal Stylistic art. A belfry adjoins the oratory whose square, three-storey part is crowned with an octagonal, smaller storey with a tent-like roof spire. In the decoration of the facades decorative archways have been used widely – under the roof of the tower and the cornices between the floors, in the crowning parts of the portal's pitch, in the constructions of the symmetrical stairways at the tower. The stateliness and the location of the church – on a side of the marketplace – makes it the main dominant and the culmination point of the artistic composition of Lejaskurzeme village that is saturated with historical testimonies and ancient traditions.

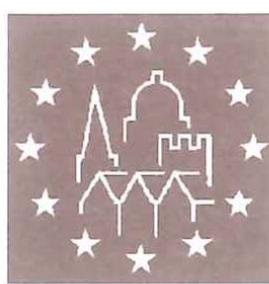

AIZPUTES SV. JĀŅA LUTERĀNU BAZNĪCA AIZPUTE ST. JOHN'S LUTHERAN CHURCH

Liepājas raj., Aizpute, Liepājas iela 3

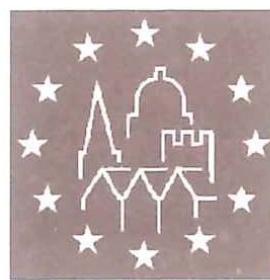
14.gs. vidū Piltenes bīskaps Aizputē, Baznīcas kalnā Tebras upes krastā, būvē savu rezidenci un baznīcu (1254.?). Dokumentos baznīca pirmoreiz minēta 1378.gadā kā Sv.Jāņa baznīca, kad uz vecās Doma baznīcas pamatiem sāk jaunas celtniecību. 16.gs. baznīcu atjauno Dānijas hercogs Magnuss. 1623.gadā baznīca ir avārijas stāvoklī un tās atjaunošanas darbi norisinās no 1698. līdz 1699.gadam. 1733.gadā baznīcu atjauno Boju muižas īpašnieks F. fon Montovs. Pēdējā lielākā pārbūve notikusi 1860. – 1867.gadā, kad baznīca iegūst savu tagadējo izskatu. Aizputes baznīca ir halles tipa baznīca ar sānos piebūvētu torni. Celtnē ir trīs jomu garenbūve ar gandrīz jomu platumā izbūvētu prezbiteriju un garenass virzienā piebūvētu pazeminātu, kvadrātveida sakristeju. Tornis izbūvēts baznīcas ziemeļu pusē, kā rietumu fasādes turpinājums. Šādu risinājumu noteica reljefs. Plānā tas ir kvadrātisks, risināts divos līmeņos, kurus atdala dzega. Torņa augšējā daļā atrodas gotiskā arkātūras josla un katra fasāde noslēdzas ar nelielu frontonu, virs kā paceļas astoņstūru pyramidāla jumta smaile. Galvenā ieeja baznīcā veidota no ziemeļu puses. Perspektīvais portāls akcentēts ar smailloka arhivoltām. Baznīcas korpusa gala fasādes un sakristejas zelmiņi noslēdzas ar dzeguļiem neogotiskās formās. Draudzes telpas visi trīs jomi segti ar cilindriskām koka velvēm. Velves balstās uz slaidām koka kolonnām.

Kancele un altāris veidoti neogotiskās formās. Ērģeles baznīcā uzstādītas 1904.gadā (V.Zauera firma Vācijā).

In the middle of the 14th century Piltene bishop builds his residency and a church (1254?) at Aizpute, on Baznīca hill on the bank of the river Tebra. The church was first mentioned in documents in 1378 as a St John's Church when the construction of a new church is begun on the foundation of the old Dome Church. In the 16th century the church is renovated by Magnus, the duke of Denmark. In 1623, the church is in the condition of breakdown and the renewal of it takes place from 1698 till 1699. In 1733, the church is renovated by the proprietor of Boja Estate F. fon Montov. The last largest reconstruction was carried out from 1860 till 1867 when the church acquires its present appearance. Aizpute Church is a hall-church with a tower attached to it at the flank. The construction is a three-nave longitudinal building with a presbytery constructed almost in the length of the naves and with a lowered, square sacristy added to the building on the longitudinal axis. The tower is constructed in the northern side and it is a continuation of the western facade. Such a development was determined by the relief. It is square in the plan, developed in two levels that are separated by a cornice. In the upper part of the tower there is a lane of decorative archways of the Gothic style, and each facade closes with a small gable above which towers an octagonal pyramidal roof spire. The main entrance of the church is built on the northern side. The perspective portal is accentuated with pointed archivolts. The ending facades of the block and the pediments of the gables close with tablings in Neo-Gothic forms. All three naves of the congregation room are covered with cylindrical wooden vaults. The vaults are supported by slender wooden columns. The pulpit and the altar are shaped in Neo-Gothic forms. The organ was installed in the church in 1904 (made by V. Zauer's firm in Germany).

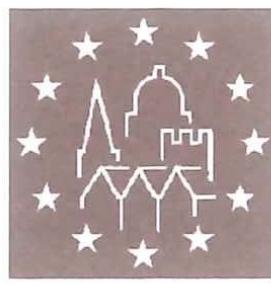
LIMBAŽU LUTERĀNU BAZNĪCA LIMBAŽI LUTHERAN CHURCH

Limbažu raj., Limbaži, Lībiešu iela 2

Limbažu luterānu baznīca celta 1680.gadā. Tās arhitektūrā izpaužas Vidzemes kulta celtnēm raksturīga iezīme - galvenās fasādes izcelšana īpaši pievēršot uzmanību ieejai un portālam, kā arī dekoram. Baznīcas tornis paceļas virs draudzes telpas jumta kores, ir tievs, graciozs un tā viena šķautne saplūst ar gala fasādes zelmini. Celtni projektējis Ruperts Bindenšū - Rīgas Sv.Pētera baznīcas torņa autors. Šāda dievnama kompozīcijas ideja ieguva popularitāti Vidzemes baznīcu celtniecībā 18.gs.pirmajā pusē, piemēram, Rubenes, Lugažu, Lēdurgas luterānu baznīcas. Baznīcas iekštelpās uzmanību saista griestu dekoratīvā apdare, sienas skapis ar durvīm (1780), altāris (1785), altārtelpas margas (1780), baznīcēnu soli (18.gs.otrā puse), ērģeles (1852., 1898.). Mākslinieciski nozīmīgas ir arī baznīcas durvju vērtnes (1780).

Limbaži Lutheran Church was built in 1680. The building is designed by Rupert Bindeshue, the author of St.Peter's Church spire in Riga. This compositional principle became rather popular in church building in Vidzeme region in the early 18th century, eg. Rubenes, Lugazu and Ledurgas Lutheran churches. As to the church interior, special attention should be paid to the ceiling decorations, wall-cupboard with doors (1780), banisters at the chancel (1780), pews (late 18th cent.) and organ (1852, 1898). Also the door leafs (1780) are of high value.

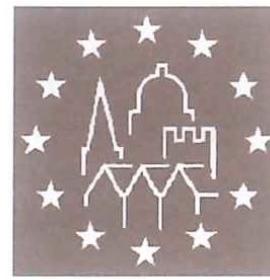
AUGSTROZES LUTERĀNU BAZNĪCA AUGSTROZE LUTHERAN CHURCH

Limbažu raj., Umurgas pag.

Augstrozes luterāņu baznīca celta 1858.gadā maza koka dievnama vietā. Tā ir vienjoma garenbūve ar noapalotu altārgalu. Tornis pacejas virs lūgšanu telpas kores, ir neliels, divpakāpju, ar zemu četrslīpju smaili. Sienas celtas no laukakmeņiem un apmestas. Apjomu stūrus rotā granīta kvadru rusti. Baznīcas logailas ir smailloka, to augšdaļu rotā grezni koka siluetgriezumi, kuros izmantoti gotikas motīvi. Pārsegumā lietotas koka konstrukcijas, kurās no iekšpuses ir apmestas. Altārgals no lūgšanu telpas nodalīts ar sienu, aiz kurās atrodas divas mazākas telpas (sakristejas). Lukas balsta divas apalas kolonnas. Baznīca remontēta 1927.gadā. 1968.gadā dievnams bija izdemolēts un tajā iekārtota labības noliktava. 1991.gadā atjaunota draudze un uzsākta baznīcas sakopšana.

Augstroze Lutheran Church was built in 1858 instead of a small wooden temple. It is a single-nave longitudinal building with a rounded chancel. The tower rises above the oratory's ridge; it is small, two-level with a low helm spire. The walls are built from rubble and daubed. The corners of the extent have a granite decoration. The window openings of the church are in the form of the pointed arch and their upper parts are decorated with splendid silhouette wood-carvings where the Gothic motives are used. In the covering the wooden constructions are used; they are daubed from inside. The chancel is separated from the oratory with a wall behind which there are two smaller rooms (sacristies). Two round columns support the lofts. The church was repaired in 1927. In 1968 the temple was vandalized and a grain storehouse was organized there. In 1991 the congregation was renewed and it began to put the church in order.

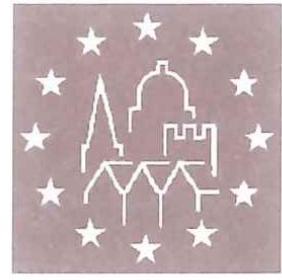
UMURGAS LUTERĀNU BAZNĪCA UMURGA LUTHERAN CHURCH

Limbažu raj., Umurgas pag.

Umurgas baznīca celta 1596. gadā, bet pārbūvēta 1859.gadā. Tā ir neliela halles tipa celtne. Virs draudzes telpas paceļas neliels tornītis, kurš nav izdalīts no apjoma. Altārgalā izveidota apsīda. Galveno fasādi, kurā atrodas ieeja, rotā ailas ar pusapļa arkām. To augšdaļu daļēji apvij profilētas dzegas. Dievnama stūrus rotā rusti. Baznīca var lepoties ar iekārtas detaļām - altāri (18.gs. otrā puse) un kanceli (18.gs. otrā puse).

Umurga Church was built in 1596, but it was reconstructed in 1859. It is a small hall-church. Above the congregation room there towers a small tower which is not marked out from the extent. There is an apse in the chancel. The main facade, where the entrance is located, is decorated with openings with semicircular arches. Their upper part is partly enwinded by profiled cornices. The corners of the church are decorated with a rustification. The church can be proud of its furnishing details – the altar (the second half of the 18th century) and the pulpit (the second half of 18th century).

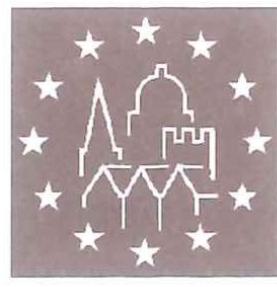

VIĻKENES KATRĪNAS LUTERĀNU BAZNĪCA VIĻKENE KATHERINE'S LUTHERAN CHURCH

Limažu raj., Viļkenes pag.

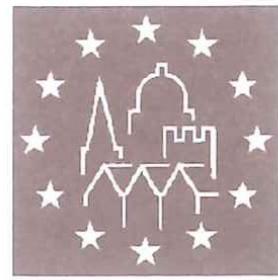
Viļkenes baznīca ir ievērojams eklektisma stila piemineklis. Dievnamā celts 19.gs. vidū. Apjoma telpiskās kompozīcijas ziņā līdzīgi objekti šajā laikā celti arī, piemēram, Sv. Nikolaja baznīca Piņķos (1872. - 1874., arh. J. D. Felsko). Baznīcas celtniecībā izmantots sarkanais ķieģelis un apmetums. Ķieģelī izceltas detaļas un būvformas, piemēram, kontrforsi, dzegas ar arkātu, tornis, apmetumā darinātas lūgšanu telpas sienu plaknes, logailu ieloces. Abu materiālu tonālais kontrasts vairo celtnes māksliniecisko izteiksmību. Pie lūgšanu telpas piekļautais tornis ir trīspakāpju ar vimpergiem stāvās astoņšķautņu smailes pakājē. Abās pusēs ieejai torņa sānos izbūvēti poligonāli

izvirzījumi. Altārgalu kuplina sakristeja. Ailām ir pusapļa arkas pārsedze un neoromānikas stilistiskais traktējums.

Vilkene Church is a remarkable monument of the Eclecticism style. The church was built in the middle of the 19th century. There are also other objects similar in the respect of the dimensional composition built during this period, for instance, St. Nicolas's Church at Piņķi (1872-1874, arch. J.D.Felsko). In the construction of the church red brick and plaster are used. The details and the forms have been emphasized with bricks, for example, buttresses, cornices with decorative archways, the tower, plastered wall planes of the oratory, folds of the window openings. The contrast of the two materials enhances the artistic expressiveness. The tower adjoining the oratory is three-level. On either side of the entrance on the sides of the tower there are polygonal corbels. The chancel is enriched with a sacristy. The openings have semicircular lintels and the stylistic treatment of the Neo-Romanesque style.

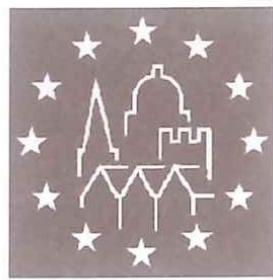

EVERSMUIŽAS KATOĻU BAZNĪCA EVERSMUIZA CATHOLIC CHURCH

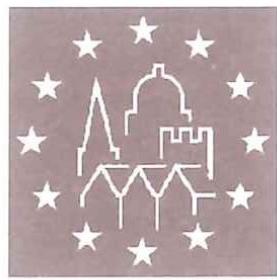
Ludzas raj., Ciblas pag.

Eversmužas katoļu baznīca ir baroka laikmeta koka sakrālās celtnes paraugs, kas bija plaši izplatīts 18.gs. Latgales arhitektūrā, tomēr mūsdienās vairs reti sastopams. 1771.gadā vietā, kur jau 1698.g. atradusies dominikānu mūku kapella, par Eversmužas īpašnieka M. Karnicka līdzekļiem tiek celta jauna baznīca. Tā ir halles tipa, sākotnēji vienjoma koka guļbūve ar horizontālu dēļu apšuvumu, kas 19.gs.s.(?) pārbūvēta par 3 jomu baznīcu. Taisnstūra plāna barokālā celtne ar poligonālo altārdaļu un diviem sānu ģērbkambariem, slēgtu priekštelpu un frontāliem sānu torņiem. Sānu jomi no vidusjoma atdalīti ar 3 daudzskaldņu kolonnveida stabiem. Domājams, ka baznīca paplašināta 1870-tajos gados. Baznīcai saglabāta ļoti vienkārša, četrstūraino torņu forma ar stāvām, pyramidālām smailēm. Barokam raksturīgās formās risināts baznīcas logu veidojums - ar pusaploces pārsedzi un starveida dalījumu, greznu ailu apdari. Tomēr vairāk stila ietekme jūtama interjeru apdarē - barokāls ir centrālā altāra veidojums, sānu altāru un feretrona (mazs, pārnēsājams altāris, arī procesiju altāris) apdarē izmantoti rokoko dekora elementi. Galvenā altāra (18.gs./19.gs.) retabls aizņem visu altāra telpu starp diviem logiem, tā centrā - glezna "Svētā ģimene". Sānu altāri ir divu stāvu un darināti 18.gs.trešajā cet. Uz to pašu laiku attiecināmi baznīcas soli. Baznīcā atrodamas divas unikālās gleznas - "Sv.Pēteris" (1745.g.) un "Sv. Rozālija" (1746.g.). Tās ir vecākās zināmās datētās gleznas Latgalē. Pie baznīcas 1883.gadā uzcelts zvanu tornis. Mūra sēta ap to būvēta 1896.gadā.

Eversmuiza Catholic Church is an example of wooden sacral architecture of Baroque style, widely spread in Latgale region in the 18th century. However, only some buildings have survived until nowadays. In 1771, a new church was built at the same place where a chapel of Dominican monks was located since 1698. Construction was financially supported by owner of Eversmuiza manor M.Karnicky. Originally it was a hall church of horizontal logs with a single nave. In the beginning of the 19th century (?) it was extended with two aisles. This Baroque building of rectangular layout has a polygonal chancel, two side sacristies and frontal side towers. Side naves are divided from the main nave with the help of three polyhedral columns. It seems likely that church extension works were carried out in 1870s. The church has remained very modest rectangular towers with high pyramidal spires. Windows are designed in typical Baroque patterns with a semicircle lintel, beam-shaped division and splendid window casings. The interior finish displays more expressive touch of style, like the Baroque patterns in the high altar, while side altars and a portable altar, also used are designed with the elements of Rococo. Retable of the high altar (18th-19th cent.) occupies the whole space between two windows. Painting "The Holy Family" is placed in the very centre. Two-levelled side altars date from the 3rd quarter of the 18th century. The pews are regarded to the same time period. The church contains two unique paintings: "St.Peter"(1745) and "St.Rosaly"(1746), the oldest known paintings in Latgale region. A belfry was built next to the church in 1883, a stone wall around it is from 1896.

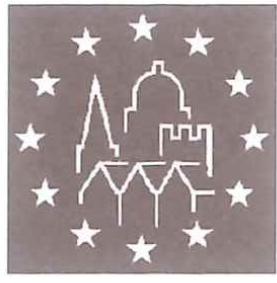

MALNAVAS KATOĻU BAZNĪCA MALNAVA CATHOLIC CHURCH

Ludzas raj., Kārsava, Puškina iela 2

Izcils un tipoloģiski raksturīgs koka arhitektūras baroka piemineklis Latgalē. Baznīcu sāka celt 1741.gadā, bet finansiālu grūtību dēļ to pabeidza tikai 1763.g., ar Kārsavas un Malnavas īpašnieku - poļu muīžnieku Šadursku atbalstu. Tā ir trīsjomu, taisnstūra garenbūve ar altāra daļu kā galvenā joma poligonālu noslēgumu un altārdaļai piebūvētiem sānu taisnstūra ģērbkambariem. Altāra daļa un galvenais joms pārsegsti ar koka mucveida velvēm. Galvenās ieejas fasādi grezno divi frontāli taisnstūra torņi ar cekulveida barokāliem kupoliņiem. Vēl viens kupoliņš vainago altārgala jumta kori. Sienas - guļbūve ar horizontālu dēļu apšuvumu un vienkāršu pilastru kārtojumu, kas kopā ar sapārotām, vertikāli izstieptām sīkrūšu logu ailām un smagnējām, daudzprofilētām dzegām piešķir būvapjomam īpašu, lakovisku skaistumu. Interjeros sienām nav apšuvuma, kas ļauj skaidri saskatīt, kā ar cirvi apstrādāti balķi un sienas. Jomi atdalīti ar astoņstūra kolonnām, četras mazākas kolonniņas balsta kora balkonu. Kapiteļos izmantots akanta lapu motīvs. Centrālais un abi sānu altāri veidoti rokoko formās. 18.gs.60.gados darināto galveno altāri papildina krāsotas koka skulptūras - centrālajā nišā, zem baldahīna atrodas krucifiks ar Kristus tēlu, abās pusēs Sv. Marijas un Sv. Jāņa figūras, kuras ieskauj divu kolonnu pāri uz rizalītiem. Virs kolonnām - plats antablements ar daudzprofilētu, lauztu dzegu. Altāra otrs stāvs rotāts volūtām, vāzēm un enģeļu skulptūrām. Vidusdaļā glezna - "Kristus sirds". Intarsēta kancele un soli, kas izgatavoti 18.gs.3. cet., izceļas ar barokālo formu bagātību un kokgriezumu plastiku. Šim

Iaikam pieder arī sakristejas bufete (ap 1760.g.). Blakus baznīcai atrodas 3 apaļas laukakmeņu mūra kapličas ar kupolveida pārsegumiem, kā arī 1937.gadā pēc būvinženiera J.Cīruļa meta celtās Kārsavas luterānu baznīcas būvapjoms, kas 1990-tajos gados tiek pārbūvēts par katoļu dievnamu.

This church is an outstanding example of wooden Baroque architecture in Latgale region and presents a characteristic typology design of that time. Construction was begun in 1741, but completed as late as in 1763 because of financial difficulties. Construction works were supported by Polish landlords Schadursky, owners of Karsava and Malnava. The church has three naves, rectangular layout, polygonal chancel completes the main nave, and rectangular sacristies that flank the chancel. The chancel and the nave are barrel-vaulted with wooden panels. The facade of the main entrance is decorated with two frontal rectangular towers, crowned with Baroque cupolas. Another small cupola crowns the ridge at the chancel. Walls are made of horizontal logs, panelled and simply arranged pilasters that in combination with paired, vertical fine squared tracery windows with heavy, profiled cornices gives a peculiar, laconic beauty to the building in the whole. As to interior, the walls are not panelled, thus demonstrating how the logs and walls are treated with an axe. The naves are separated from each other with octagonal columns, four smaller columns support balcony. Capitals are designed with the motifs of acanthus leaves. The high altar and both side altars are treated in Rococo patterns. The high altar (dated with 1860s) is decorated with painted wooden sculptures: a crucifix with the figure of Christ is situated in the central niche under the baldachin, flanked with the figures of St.Mary and St.John, surrounded by two pairs of columns on risalites. There is a wide entablement with profiled cornice situated above the columns. The second level of the altar is decorated with volutes, vases and figures of angels. The middle part is occupied by altarpiece "The Heart of Christ". Dated with the 3rd quarter of 18th century, the marquetry pulpits and pews are notable for the richness of Baroque forms and plastic wood carvings. The sacristy sideboard (about 1760) is from the same time period as well. The church is adjoined by three rubble mortuaries with cupola-shaped roofs, as well as the building of Karsava Lutheran Church (1937, design by civil engineer J.Cirulis), that is transformed into Catholic Church in 1990s.

PASIENES KATOĻU BAZNĪCA PASIENE CATHOLIC CHURCH

Ludzas raj., Pasienes pag.

Pasiene Sv.Krusta baznīca ir vienjoma būve, kas celta 1761.-1770.gadā iepriekšējās 17.gs.beigu baznīcas vietā. Baznīcas plāns ir tuvs kvadrātam, kuram pieslēdzas izstiepts taisnstūra prezbiterijs un divu torņu ietvertā priekštelpa. Baznīcas tektoniskā uzbūve kopumā atbilst visizplatītākajam Latgales katoļu baznīcu tipam - ar diviem torņiem un greznu centrālo daļu starp tiem. Taču īpatnējs ir baznīcas torņu stāvu dalījums, tā radītais trauksmainais siluets, ar vērienu veidotais galvenās ieejas portāls un vidusdaļas frontona kaprīzais rokoko smalkums. Minētās īpatnības jauj šo baznīcu salīdzināt ar Viļņas baroka sakrālajām celtnēm. Šim Viļņas skolas meistarū lokam, spriežot pēc analogijām, varētu piedēvēt arī Pasiene baznīcas celtniecību. Emocionāli iespaidīgas ir baznīcas iekštelpas. Lēzenas krusta velves balstās uz taisnstūra piloniem, starp kuriem izveidotas sānu kapelas. To augstums ir vienāds ar joma augstumu. Galvenais altāris (1760.gadi) veidots stucco tehnikā un aizņem lielāko daļu no prezbiterija, tam ir grandiozs divpakāpju retabls un divi altāra galdi. Meistarīgi izpildītas tā smalki izzīmētās arhitektoniskās detaļas. Svēto figūras, putti un eņģeļi ir ekspresīvi un aizkustinoši sentimentāli. Galvenā altāra mākslinieciskajā kompozīcijā izmantots t.s. Loreto altāru uzbūves princips. Jāpiemin arī ērģeles (1766.-1769., 1809., 19.gs.otrā puse), kancele (1760.gadi), skulpturālā grupa "Kristus kristīšana" un trīs sānu altāri (1760.gadi), kuri kompozicionāli ir saistīti ar galveno altāri.

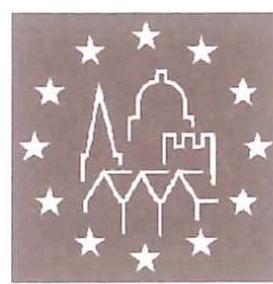
Pasiene Catholic Church of the Holy Cross is a single-nave structure, built in 1761-1770 in order to replace the old church from the late 17th century. The church is almost square with a rectangular longitudinal presbytery and a hall flanked by two towers. The church responds to the most popular type of Catholic churches in Latgale region, i.e., a building with a splendid central section between two towers. However, the towers here are designed with an untypical division of storeys that creates an impetuous silhouette, impressive portal of the main entrance and the middle part of the facade designed with a capricious Rococo delicacy. The above mentioned features allows to compare this church to Baroque sacral buildings in Vilnius. Pasienna Church could be probably built by these masters from Vilnius. Church interior is emotionally imposive. Gently sloping groined vaults are supported by rectangular pylons. Flank chapels are situated among these pylons. The high altar (1760s) is designed in stucco and occupies the most of the presbytery. It has a magnificent two-levelled retable and two altar tables with beautiful architectonic details. Figures of saints, putty and angels are expressive and touching sentimental. The composition of the high altar is featured with the so called locetto principle. Other remarkable church articles are organ (1766-1769, 1809, late 19th cent.), pulpit (1760s), sculptural group "The Baptism of Christ" and three side altars (1760s) that are compositionally connected with the high altar.

58.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

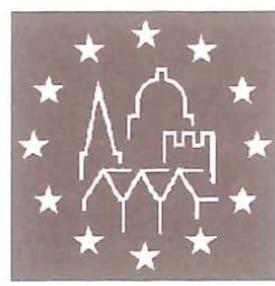

LUBĀNAS LUTERĀNU BAZNĪCA LUBĀNA LUTHERAN CHURCH

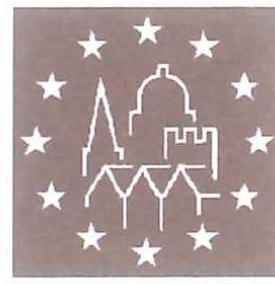
Madonas raj., Lubāna, Baznīcas iela 1

Lubānas luterānu baznīca celta 1869.-1872.gadā, vecās koka baznīcas vietā. Celtniecību finansēja pati draudze un tuvējo muižu īpašnieks barons Gotlībs Volfs. Baznīca ir vienjoma ar nedaudz pamatapjomā ievirzītu trīspakāpju torni un poligonālu apsīdu, kuras abās pusēs ir nelielas piebūves ar ieejām. Baznīcas proporcijas, siluets, būvmasu kārtojums liecina par profesionāla meistara darbu. Celtnes izteiksmību vairo materiālu dažādība - apmetumā izveidotas

fasāžu detaļas līdzās sarkanajam ķieģelim. Čpaši jāpiemin logailu gotiskais spraišlojums ar smailloka arkām, gotisko četrlapju un trejlapja motīvu. Visai netipisks ir baznīcas plānojums. No ārienes nav iespējams nojaust, ka ēkā apvienotas divas baznīcas - lielākā - latviešu un mazākā - vācu, t.s. mazā baznīciņa jeb sakristeja. Abas baznīcu telpas atdala siena ar divām durvīm, no kurām vienas ved ģērbkambari. Interesanti atzīmēt, ka vācu daļā nav kanceles un altāris ir mākslinieciski izteiksmīga vitrāža greznā gotiskā ierāmējumā. Latviešu daļa ir bagātāka ar astoņu kolonnu balstītu kori, bet pati draudzes telpa ieguvusi kvadrātam tuvu plānu. Gotikas formās ieturētas arī baznīcas iekštelpas. Ozolkoka altāris gatavots Rīgā, grezni izveidota kancele un iekšdurvju portāli. Durvis, kas savieno torņa telpu ar draudzes telpu rotātas ar vitrāžām "Mozus" un "Kristus" (19.gs.). Arī baznīcas griesti atbalso gotikas stilu. Telpa pārsegta ar vāji izteiktu trīsslīpu pārsegumu. Griestu plaknes sīkākās daļās sadala profilētas koka sijas un pasijas. Siju krustpunktī akcentēti ar virpotiem koka piekariem, bet sienu - griestu sadurvietā siju galus balsta koka konsoles.

Lubāna Lutheran Church was built between 1869-1872 to replace the old timber church structure. Construction work was financed by the congregation and the owner of the neighbouring estates Gothlieb Wolf. This single-nave church has a three-levelled tower and a polygonal apse, flanked by two small annexes with doorways. Church proportions, silhouette and arrangement of building masses give proof that the author of the design was a professional. The impressive image of the building is accentuated by mix of different building materials, i.e. plaster mouldings in a combination with red bricks. A special focus should be set at Gothic vaults with lancet arches, and motifs of Gothic trefoils and quatrefoils. The layout of the church is rather untypical. Looking from exterior, one can hardly imagine that the building comprises two churches: a larger Latvian church and a smaller German church, the so called sacristy. Rooms of both churches are separated by a wall with two doors in it, one of which leads to the vestry. It is interesting that the German church lack a pulpit and an altar is replaced by a beautiful stained glass in a Gothic frame. The Latvian church is more sumptuous, where eight columns support a choir. The congregation room is nearly squared. Even the church interior is featured in Gothic style. The oak-tree altar is made in Riga, pulpit and portals are lavishly adorned. Doorway between the tower and the congregation room contains two stained glasses: "Moses" and "Christ" (the 19th cent.). The church ceiling also bears some Gothic patterns: the room has a three-slope covering. Profiled wooden beams and trimmers divide the ceiling plane into smaller sections. Intersection of beams are accentuated by turned wooden pendants, but at the intersection of walls and ceiling the beams are supported by wooden corbels.

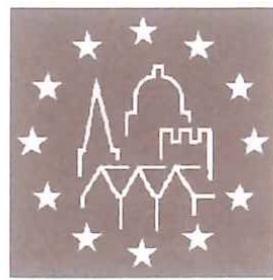
ĻAUDONAS PAREIZTICĪGO BAZNĪCA LAUDONA ORTHODOX CHURCH

Madonas raj., Laudona, Brīvības iela 18

Sakarā ar straujo pareizticībā pārgājušo zemnieku skaita palielināšanos 19.gs.40.gados, kļuva nepieciešams celt kulta ēkas. Tādas celtas arī 19.gs.otrajā pusē, taču ne tik lielā skaitā. Viena no 19.gs.beigu pareizticīgo baznīcām redzama Laudonā. Tā ir neliela garenbūve ar draudzes telpai piekļautu kvadrātisku, masīvu divpakāpju torni. Torņa augšējais stāvs ir astoņstūra, segts ar vidēji augstu astoņšķautņu smaili. Otrs mazāks baznīcas tornis atrodas virs draudzes telpas. Dievnama arhitektūra ir tuva luterānu baznīcām, kas liecina par attālināšanos no lauku vēsturiskajai videi pasvešajām, ķieģelī ietērptajām "krievu - bizantiešu stila" formām.

Owing to the rapid growth of the number of those peasants that had changed their beliefs for the Orthodoxy, in the 40s of the 19th century it became necessary to build ceremonial constructions. Such buildings were also erected in the second half of the 19th century; not so many though. One of the late 19th century Orthodox churches may be seen at Laudona. It is a small longitudinal building with a square, massive two-level tower adjoined to the congregation room. The upper storey of the tower is octagonal, covered with a relatively high octagonal spire. The second, smaller tower is situated above the congregation room. The architecture of the church is similar to Lutheran churches which witnesses the estrangement from the "Russian-Byzantine" brick forms that were foreign to the countryside's historical environment.

VARAKLĀNI CATHOLIC CHURCH VARAKLĀNI KATOĻU BAZNĪCA

Madonas raj., Varakļāni, Rīgas iela 2

Ziņas par pirmo Varakļānu baznīcu dažādos avotos ir pretrunīgas. Pazīstamais Latgales sakrālās celtniecības pētnieks A.Krūmiņš raksta, ka pirmā mūra baznīca šeit celta jau 1675.g.(?). 1814.gadā Varakļānu īpašniece Eleonora Borha (Borch) baznīcu paplašina, bet 1852.-1855.gadā pēc Karla Borha pasūtījuma to pārbūvē Citos vēstures avotos iet runa par 1854.gadā jaunuzceltu mūra baznīcu. Tā veltīta Jaunavas Marijas debesīs uzņemšanai. Domājams, ka jaunās baznīcas projekta autors bijis arhitekts V.Masotto (pēc viņa projekta 18.gs.b. celta Varakļānu muižas kungu māja) - liela, klasicisma stilā celtā 3 jomu garenbūve, ar būvapjomā izceltu šķērsapjomu un divām sānu ieejām, diviem augstiem poligonāliem zvanu torņiem un pusaploces plāna apsīdu, ir labi proporcionēta un arhitektoniski izteiksmīga. Galvenās ieejas fasādi rotā smagnējs klasiskā ordera kārtojuma 6 kolonnu portiks ar trīstūrveida frontonu. Līdzīgi frontoni vaiņago sānu fasāžu šķērsapjoma rizalītus. Fasāžu apdare ļoti plastiska - ar vertikālo pilastru dalījumu, sīkrūšu šauro un plato logu ritmu, kas virsdaļā nobeigti ar pusaploces virsgaismas lodziņiem.

Bagātīgi veidoti baznīcas interjeri, altāros izmantots baltais, melnais un krāsainais marmors. Arī grīdu pamatsegumā ir marmora flīzes. Jomiem koka mucveida velvju pārsegumi, cenrtālā joma pārsedze apgleznota ar kesonveida ģeometriskiem rakstiem, kas rada vēl augstākās telpas efektu. Iekārta pārsvarā saglabājusies no 19.gs. II puses.

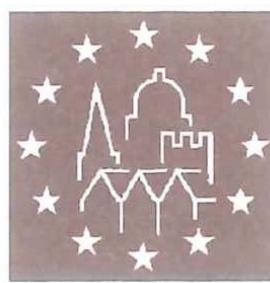
The data about the first Varakļāni Church are contradictory in different sources. A well-known investigator of Latgale sacral construction A. Krūmiņš writes that the first stone church was built here already in 1675 (?). In 1814 the proprietor of Varakļāni Eleonora Borchs enlarges the church, though it is reconstructed on the order of Karl Borchs from 1852-1855. Other historical sources speak about a new stone church built in 1854. It is dedicated to the admission of Virgin Maria to heaven. Supposedly, the author of the project was the architect V. Masotto (?). It is a large, Classical style three-nave longitudinal building with an emphasized crossing nave and two side entrances, two high polygonal belfries and a semicircular apse. The church is well-proportioned and architectonically expressive. The facade of the main entrance is decorated with an unwieldy six-column portico in the arrangement of the Classical order. It has a triangle gable. The decoration of the side facades is very plastic – with a vertical pilaster division, fine squired tracery narrow and wide window rhythm that in the upper part are ended with semicircular skylight windows. The interior of the church is made richly. Black, white and coloured marble has been used in the altars. Marble flagstones comprise the basic deck. The naves have wooden barrel-shaped vault coverings; the covering of the central nave is painted with caissoned geometrical ornaments which create the effect of the structure being higher than it actually is. The furnishing has mostly remained from the second half of the 19th century.

61.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

LIELVĀRDES LUTERĀNU BAZNĪCA LIELVĀRDE LUTHERAN CHURCH

Ogres raj., Lielvārde

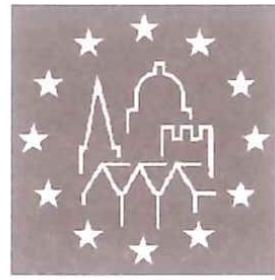
Lielvārdes luterānu baznīcai, kura atrodas iepretim Andreja Pumpura muzejam, ir sena un notikumiem bagāta vēsture. 1671.gada baznīcu vizitācijas dokumentos minēts, ka dievnamā netrūkst nepieciešamā dievkalpojumu inventāra. 1726.gadā ziņots, ka baznīca ir ļoti veca. Droši vien tāpēc 1747.gadā uzcelta jauna baznīca ar 300 sēdvietām. 1774.gadā zibens iespēris tās tornī, kurš atjaunots tikai 1845.gadā. Pirmajā pasaules karā baznīca sagrauta. Pēc arhitekta Paula Kundziņa projekta tā atjaunota un 1932.gadā atsākušies dievkalpojumi. Baznīcas solu, altāra un kanceles izbūvei līdzekļus dāvinājis valsts prezidents K.Ulmanis. Dievnamā atrodas gleznotāja K.Miesnieka altārglezna "Kristus Getzemenes dārzā" (30.gadi). Baznīcas

kvadrātveida tornis daļēji ieaudzis lūgšanu telpas, stāvu divslīpju jumtu pārsegtajā apjomā. Galveno ieeju rotā portāls. Stāvā jumta smaile jau iztālēm informē par dievnama atrašanās vietu. Draudzes locekļu pašaizliedzība nosargāja dievnamu padomju varas gados. 1989.gadā restaurēta altārglezna, izremontētas iekštelpas un ierīkota centrālā apkure.

Lielvārde Lutheran Church that is situated opposite Andrejs Pumpurs's Museum has an old and eventful history. In 1671 in the church visitation protocols it has been mentioned that the temple does not lack the necessary service inventory. In 1726 it has been written that the church is very old. Possibly that was the cause why in 1747 a new church with 300 seats was built. In 1774 lightning stroke the tower, and it was renovated only in 1845. During the first world war the church was ruined. It was reestablished according to the project of the architect Pauls Kundziņš, and in 1932 the church services were resumed. The president of Latvia K. Ulmanis bestowed the money for the construction of pews, an altar and a pulpit. There is an altar painting "Christ in the Gethsemane Garden" (the 30s) painted by K.Miesnieks in the church. The square tower of the church has partly ingrown in the extent of the oratory that is covered with a steep gable roof. The main entrance is decorated with a portal. The steep roof spire informs about the location of the church from afar. The unslefishenss of the congregation members saved the church during the years of the Soviet power. In 1989 the altar painting was restored, the interior was repaired and the central heating installed.

MENĢELES LUTERĀNU BAZNĪCA MENGELE LUTHERAN CHURCH

Ogres raj., Menģeles pag.

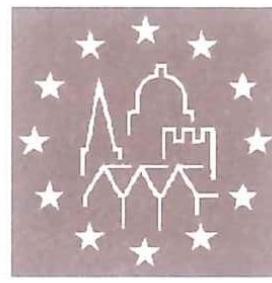
Menģeles luterānu baznīca celta 1795.gadā. Tā laika gaitā nekad nav pārtraukusi savu darbību un ir sava veida retums Latvijas draudžu dzīvē pēckara periodā. Baznīca remontēta 1833.-1834.gadā. Remonta darbi atkārtoti 1933.gadā. Nelielā dievnama pamatapjoms ir mūra, bet mazais zvanu tornis ir koka, tāpat kā zelminis. Fasāžu izteiksmību rada stūru rusti, logailas ar segmentveida pārsedzēm un sīkrūšu dalījumu. Laika gaitā baznīca nav zaudējusi savu barokālo noskaņu. Baznīcā atrodas Z.Karinga 1864.gadā gleznotā altārglezna "Golgāta."

Mengele Lutheran Church was built in 1795. It has never interposed its work and is a rarity of a certain kind in the life of Latvian congregations in the post-war period. The church was repaired from 1833 till 1834. The repair was reappeared in 1933. The basic extent of the chapel is made of stone, however, the small belfry is wooden, as well as the pediment. The expressiveness of the facades is created by the rustication, the window openings with segmented lintels and fine squared tracery division. The church has not lost its Baroque atmosphere in the course of time. There is an altar painting "The Golgotha" in the church (Z.Karing, 1864).

63.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

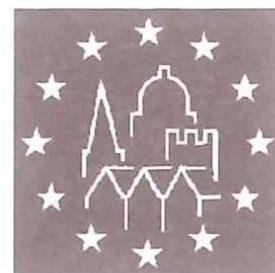

RUŠONU KATOĻU BAZNĪCA RUŠONA CATHOLIC CHURCH

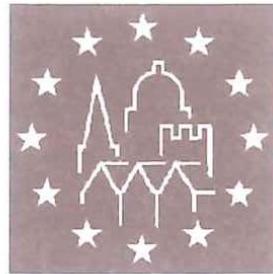
Preiļu raj., Rušonas pag.

Rušonas baznīcu ar klosteri ceļ dominikāņu mūki 18.gs. otrajā pusē. Tā ir laukakmeņu un daļēji ķieģeļu mūra trīs jomu halles tipa garenbūve ar centrālo, frontālo zvanu torni virs galvenās ieejas. Kvadrātveida tornis ar četrām ailām pret katru debess pusi vaiņagots ar nelielu pyramidālo smaili. Būvapjoma uzbūve ļoti vienkārša, pat askētiska: taisnstūra apjoms bez kādām izbūvēm, ar slēgtu divstāvu priekštelpu, kuru no trīs jomu lūgšanu telpas atdala smaga mūra siena ar trīs pusaploces arkām otrā stāva līmenī. Lūgšanu telpas centrālais joms noslēdzas ar altāra nišu, kur sākotnēji atradās barokalās formās (?) celts zems mūra altāris, ko balstīja divi pāri dorisku kolonnu ar izliektu virsdzegu. Virs zemākā altāra, visas telpas augstumā, atradās otrs altāra stāvs divu kolonnu portika ierāmējumā. Tas skatāms tikai

1920.gadu fotoattēlos. Aiz altāra nišas atradās slēgta prezbiterija telpa, uz kuru varēja tikt tikai caur sānu ģērbkambariem, kas no abām pusēm pieklāvas altāra nišai. Liels baznīcas remonts notika 1939.-1940.gadā. Iekštelpas tika pamatīgi atjaunotas: izveidojot vienotu centrālā altāra telpu zuda arī senākais mūra altāris, interjera apdare ieguva klasicisma stila iezīmes. Tomēr izteikti askētiska fasāžu apdare - lēzenie sienu stūru pilastri, dzegu profilējums, kolonnu veidojums, bet galvenais plāna vienkāršība, kur sienu biezums vietām sasniedz 1,40 m, smagnējie mazi logi ar segmentveida pārsedzi, nišu un ailu proporcijas liek domāt, ka tā ir drīzāk viduslaiku arhitektūra, nevis klasicisma laika būve. Baznīcā atrodas glezna "Kristus Augšāmcelšanās" (19.gs. 1.p.), feretrons ar gleznām "Sv. Tekla" un "Sv. Juris" (19.gs. 1.p.), litogrāfija "Sv. Jāzeps ar Kristus Bērnu" (19.gs.v., S.Legrāns) un divi kokgriezuma krucifiksi (19.gs.). Aiz baznīcas atrodas divstāvu klosterā ēka, kas ilgu laiku ir avārijas stāvoklī.

Rušona Church together with a monastery was built by Dominican monks in the second half of the 18th century. It is a rubble and partly brick three-nave hall-type longitudinal building with a central, frontal belfry above the main entrance. The square tower with four openings towards each cardinal point is crowned with a small pyramidal spire. The structure of the construction volume is very simple, even ascetic: the rectangular volume without any additional constructions and a closed two-storey vestibule that is separated from the three-nave oratory by a heavy stone wall with three semicircular arches on the level of the second floor. The central nave of the oratory closes with a recess for the altar. Initially, a low stone altar patterned in Baroque forms and supported by two pairs of Doric columns with a curved overhead cornice was placed there. Above the lowest altar in the height of the whole room there was the second floor of the altar framed in two columns' portico. This can be seen only in the photographs of the 20s. Behind the altar's recess there was a presbytery to which one could come only through side vestries that joined on either side of the altar's recess. A wide repair of the church was implemented from 1939 till 1940. The interior rooms were renovated thoroughly: by creating a united room for the central altar, the elder stone altar disappeared; the interior acquired the features of the Classicism style. However, the markedly formed ascetic decoration of the facades – the flat pilasters of the wall corners, the profiling of the cornices, the column shapes and especially the simplicity where the depth of the walls reach 1.4 m at places; the unwieldy small windows with a segmental lintel, the proportions of the recess and the openings make think that it is sooner the architecture of the Middle Ages than the building of the Classicism. There is a painting "The Resurrection of Christ" (the first half of the 19th century), a feretron with the paintings "St. Tekla" and "St. George" (the first half of the 19th century), a lithography "St Jasper with Jesus Child" (the middle of the 19th century, S.Legrāns) and two woodcarving crucifixes (c. 19). Behind the church there is a two-storey monastery which has been in the condition of breakdown for a long time.

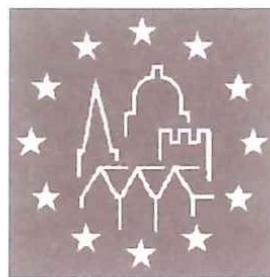

BĒRZGALES (BIRŽGAĻU) KATOĻU BAZNĪCA BĒRZGALE (BIRŽGAĻI) CATHOLIC CHURCH

Preiļu raj., Aglonas pag.

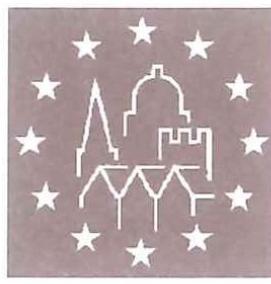
Viena no skaistākām koka baznīcām Latvijā - Bērzgales katoļu baznīca atrodas starp Rušonas un Biržkalnu (Kapiņu) ezeriem, pie Jaunaglonas - Kapiņu lielceļa. Bērzgales koka baznīcas celtniecību ierosināja un vadīja draudzes prāvests (priesteris) S.Mickēvičs ar vietējo muižnieku Benedikta (Venedikta) Sokolovska un Heronīma Oskerko finansiālo atbalstu. Ēkas pamati likti 1744.gadā, bet 1751.gadā tā iesvētīta. Būvapjomā tā ir trīs jomu koka guļbūve ar vertikālu dēļu apšuvumu uz mūra pamatiem. Tās arhitektūra ir līdzsvarota un harmoniska - neliela koka celtne ar tikko iezīmētiem sānu jomiem un vienkāršotu krusta veida plānu celta pēc lielas mūra bazilikas parauga. Galveno rietumu fasādi ar nelieliem sānu ierāvumiem grezno divi četrstūraini sānu torņi. Tos vaiņago astoņskaldņa veida noslēgumi ar lēzeniem, pyramidāliem jumtiņiem. Austrumu galu noslēdz altāra telpa ar poligonālu apsīdu, kas būvapjomā ir centrālā joma turpinājums, nosegti ar vienu augstu divslīpju jumtu. Iekārta pārsvarā tapusi 18.gadsimta vidū: centrālais altāris, ērģeļu prospeks, ērģeles (18.gs.v., 1940.g.), trīs biktssoli, soli (18.gs.). Ar 19.gs. sākumu datēto sānu altāru gleznas veltītas baznīcas patroniem Sv.Stefanam un Sv.Laurencijam (autors Z.Stefinskis). Intarsijām rotātais altāra tabernakuls tapis 19.gs. 1.pusē. Pie baznīcas 19.gs vidū (1848.g.) uzcelts grezns zvanu tornis ar klasicisma (ampīra) stila elementiem reģionālā traktējumā, tomēr savā arhitektoniskā uzbūvē ļoti veiksmīgs un dekoratīvs.

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

One of the most beautiful churches in Latvia – Bērzgale Catholic Church – is situated between Rušona and Biržkalni (Kapiņu) Lakes at Jaunaglona-Kapiņu highroad. The construction of Bērzgale wooden church was suggested and monitored by the dean (the priest) of the congregation Stefan Mickevich together with the financial support from the local noblemen Benedikt (Venedict) Sokolovsky and Heroneem Oskerko. The foundation of the church was laid in 1744, but in 1751 it was consecrated. In its extent the church is a three-nave structure of horizontal beams with a vertical timber sheathing on the stone foundation. Its architecture is balanced and harmonic – a small wooden building with faintly marked side naves and a simplified cross-shaped plan; it is built according to the sample of a large stone basilica. The main facade with small side tears is decorated with two square side towers. They are crowned with octagonal closings with horizontal, pyramidal roofs. The eastern end is closed by the altar room with a polygonal apse that is a prolongation of the central nave covered with one high gable roof. The furnishing was created in the middle of the 18th century: the central altar, the organ prospect, the organ (the middle of the 18th century, 1940), three confessional pews, the pews (c. 18th). The paintings of the side altars dated with the beginning of the 19th century are devoted to the church's patrons – St. Stefan and St. Lawrence (the author – Z. Stefinskis). The altar tabernacle was created in the first half of the 19th century. In the middle of the 19th century (1848) besides the church a splendid belfry with the elements of the Classical (Empire) style in the regional treatment was erected. However, it is very successful and decorative in its architectonic structure.

AGLONAS KATOĻU BAZILIKA AGLONA CATHOLIC BASILICA

Preiļu raj., Aglonas pag.

Viens no Latgales baroka sakrālās celtniecības visplašāk pazīstamākajiem piemēriem ir Aglonas katoļu baznīca. Pēc koka baznīcas un klosteru nodegšanas dominikāņu mūki 1768.gadā sāka celt jaunu mūra baznīcu, tās svētīšana notika 1800. gadā. Celta kā garenplāna, trīs jomu mūra bazilika ar izteiku centrālo jomu, prezbiterijs (altārdaļa) noslēgts ar poligonālu apsīdu. Galvenās fasādes stūrus grezno divi frontāli, pakāpienveida torņi. Pretstatā vienkārši risinātām sānu fasādēm, galvenā fasāde izceļas ar savu greznumu: trīs ieeju portāli ir izteikti barokāli. Ārējais baznīcas apjoms

monumentāls un reizē trauksmains, pateicoties uz augšu sašaurinātiem piecstāvu zvanu torņiem, kas pastiprina perspektīvo ilūziju. Iekštelpās centrālais un sānu jomi pārsegti ar krusta velvēm, kas ieskautas starp pusaploces dubultarku rindām. Jomi savā starpā ir atdalīti ar sešiem masīviem piloniem, kas galvenajā lūgšanu telpā veido monumentālas sānu arkādes. Centrālo priekštelpu no galvenā joma nošķir divas masīvas kolonas, kas balsta kora balkonu ar ērģelēm. Dievnama interjera apdare un iekārta tapusi 18. – 19.gs. Centrālais altāris (1799.g.) pieder t.s.Loreto tipam. Tā retablā atrodas glezna "Aglonas Brīnumdarītāja Dievmāte" (17.gs.). Baznīcas iekārtas priekšmeti (kancele, ērģeļu prospeks, ērģeles, soli, biktssols) veidoti 18.gs. Sānu altāri darināti 19.gs. sākumā un 1827.gadā. Dievnamā glabājas plaša gleznu kolekcija. levērību pelna arī četras 19.gs. kokskulptūras un Aglonas baznīcas fundatoru Evas Justinas Šostovickas un Dadziboga Šostovicka portreti (18.gs.beigas, 1886.g.). Esošā klostera ēka celta 18.gs. vidū.

Aglona Catholic Basilica is one of the best known samples of the Baroque style sacral constructions in Latgale. In 1768 Dominican monks began to erect a new stone church as the old one together with the monastery had burnt down. The ceremonial consecration was held in 1800. The church is a three-nave longitudinal stone basilica with a marked central nave and a presbytery closed with a polygonal apse. The corners of the main faēade are decorated with two frontal, stepped towers. In opposition to the simply developed side facades, the main faēade is notable for its splendour: the three entrance portals are wholly Baroque. The outer extent of the church is monumental and at the same time impetuous due to the five storey belfries that are narrowed in their upper parts which intensify the perspective illusion. In the inner rooms the central and side are covered with groins that are surrounded by the rows of semicircular double-arches. Six massive pylons that form monumental side arcades in the main oratory separate the naves. The central vestibule is separated from the main nave by two massive columns that support the choir's balcony and the organ. The decoration of the interior and the furnishing was created in the 18th-19th century. The central altar (c. 17th) belongs to the so-called Loretto type. In its retable the painting "Our Lady, the Wonderworker of Aglona" (c. 17th) has been placed. The furnishing articles (the pulpit, the organ prospect, the organ, the pews, the confessional pew) were created in the 18th century. The side altars were created in the beginning of the 19th century and in 1827. There is a wide collection of paintings. The four wooden sculptures of the 19th century and the portraits of the fundators of Aglona Church Eva Justina Shostovick and Dadzibog Shostovick (the end of the 18th century, 1886) are also noteworthy. The present wooden building was erected in the 18th century.

RĒZEKNES PAREIZTICĪGO BAZNĪCA RĒZEKNE ORTHODOX CHURCH

Rēzekne, Atbrīvošanas aleja 98

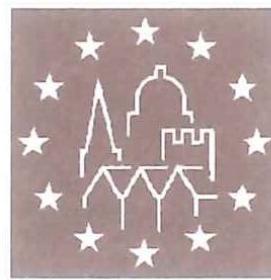
Rēzeknes pareizticīgo baznīca (Dievmātes piedzimšanas katedrāle) cieši saistīta ar pareizticības attīstību Latgalē. Literatūrā sastopamas ziņas par pirmo Pokrovas grieķu-uniātu koka baznīcu, kas jau 1786.gadā atradās Rēzeknē. 1834.gadā šeit nodibināta pareizticīgo draudze. 1836.gadā Pēterburgas "projektu un tāmju komisijas" arhitekti Šarlemāns un Viskonti izstrādā mūra katedrāles būvprojektu. Sākotnēji ēka bija iecerēta lielāka, ar centrālo un divām sānu ieejam, kuras greznoja portiki. Tomēr celtniecības gaitā ēkas būvapjoms tika vienkāršots un samazināts. Katedrāli pabeidza 1846.gadā, bet patreizējo izskatu tā ieguva pēc lielā remonta 1906.gadā. Tā ir klasicisma stilā celta kulta ēka ar simetrisku krusta veida plānu un centrālo sīpolveida kupolu uz augsta astoņstūru barabāna. Paplašināta, slēgta priekštelpa ar frontālo, kvadrātplāna zvanu torni un lielā ordena kārtojumu ar trīsstūra frontonu galvenajā fasādē. Zvanu tornis vainagots ar otru sīpolveida kupoliņu. Tas ir klasiskais bizantiskā tipa bazilikālās kulta celtnes paraugs. Fasāžu rotājumā izmantoti pilastri ar korintiskiem kapiteļiem, daudzprofilētas dzegas ar frīzu joslām un frontoniem, pusloka logailu aplodas un nišas ar cilīņa krusta veidojumiem. Interjeru iekārta galvenokārt ir saglabājusies no 20.gs.sākuma, kad 1906.gadā tika uzstādīts jauns trīslīmeņu (stāvu) ikonostass, apgaismes lukturi, ielikta flīžu grīda, ornamentāli apgleznoti sienu fragmenti, apzeltīti kupoli. Katedrāles priekšā redzamas vēl divas memoriāli sakrāla rakstura celtnes. Pa kreisi no tās atrodas Aleksandra Nēvska kapela, ko 1867.gadā par pilsētnieku ziedojumiem uzbūvēja Krievijas imperatora Aleksandra II izglābšanai no nāves.

atcerei un, kas līdz 1931.gadam atradās Latgales Māras ("Vienoti Latvijai") pieminekļa vietā. Pa labi redzama neliela, ažūru metālkalumu tehnikā darināta kapliča ar mazu sīpolveida kupoliņu. Kādreiz tai bijušas arī stikla sienas un to sauca par "stikla kapliču". Tā uzcelta 1908.gadā vietējo muižnieku Karaulovu dzimtai, kas bija lieli pareizticīgās baznīcas atbalstītāji Latgalē.

Rēzekne Orthodox Church (Cathedral of the Birth of The Virgin) is directly connected with the development of Orthodoxy in Latgale region. In written sources the old wooden Pokrova Greek-union Church in Rezekne is mentioned as early as in 1786. An orthodox congregation was founded there in 1834. In 1836, two architects from St.Petersburg, Sharlemann and Viscontti prepared a design for masonry cathedral. Originally the building was planned to be much bigger, with one central and two side doorways, decorated with porticoes. Yet during the course of the construction works the volume of the edifice were reduced both in proportions and details. The cathedral was finished in 1846, the present appearance was acquired during the large scale renovation in 1906. This is a cult building in Classicism style with a symmetrical cross-shaped planning and an onion-shaped central dome. The enlarged hall displays a frontal square belfry and a big order with a triangle gable in the main facade. This church is a sample of classical Byzantine type. The belfry is topped with another onion cupola. The facades are decorated with pilasters with Corinthian capitals, multiprofiled cornices with friezes and gables, half-bay window jambs and niches with cross-shaped reliefs. The interior furnishings are basically from the early 20th century, when the church got a new three-storey iconostasis, lanterns, flagstones, fragments of ornamental wall paintings and a granite staircase. In the front of the cathedral we can see two other memorial and sacral buildings, i.e., the chapel of Alexander Nevsky and a small chapel of family Karaulov.

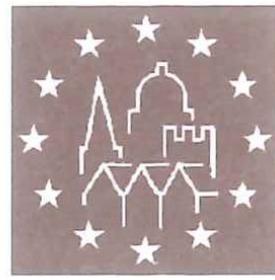

RĒZEKNES LUTERĀNU BAZNĪCA RĒZEKNE LUTHERAN CHURCH

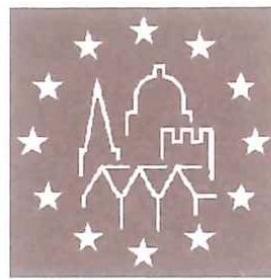
Rēzekne, Raiņa iela 4

Rēzeknes luterānu baznīcas pamatakmens likts 1933.gada Vasarsvētkos, bet 1938.gada augustā neogotiskās formās celtais Dievnams iesvētīts. Jaunās mūra baznīcas projektu izstrādāja Rēzeknes tehnikuma tā laika direktors, būvinženieris J.Cīrulis. Kādreiz šeit atradās 1888.gadā celtā neliela koka baznīciņa. Sākotnēji ēka celta kā sarkano ķieģeļu mūra 3 jomu, halles tipa baznīca ar taisnstūra plānu un poligonālo altārdaļas nobeigumu, kurai abās pusēs piebūvēti simetriski kvadrātplāna ģērbkambari. Baznīcas priekštelpa atvērta, ar 4 masīvu pilonu galeriju, ko noslēdz galvenās fasādes labajā pusē asimetriski izvietots masīvs, daudzstāvu zvanu tornis, vaiņagots ar augstu, gotisku smaili. Galvenās lūgšanu telpas sānu fasādes rotāja trīs milzīgi smailloka logi, priekštelpas trīsstūra frontonā virs arkādes atradās skaists gotiskais "rozes" tipa logs. Iekštelpās baznīcas jomi tika pārsegoti ar velvēm, bet grezno neogotisko altāri rotāja mākslinieka

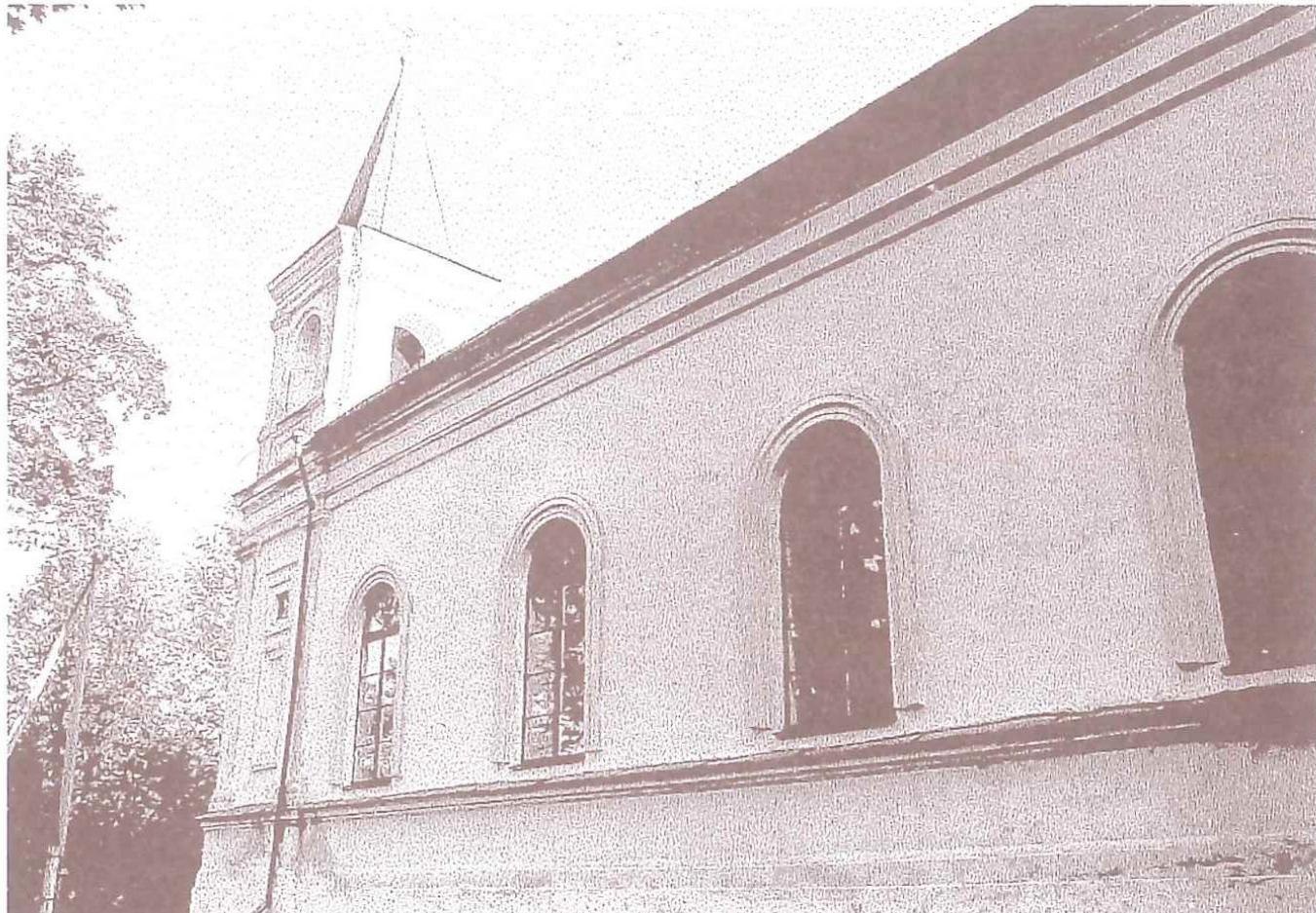

Arvīda Egles dāvātā glezna "Kungs, palīdzi mums, mēs grimstam" (nozagta 1994.gadā). Baznīca cietusi 1944.gada uzlidojumā. Padomju varas laikā baznīca draudzei atņemta. Tās iekšējā struktūra varmācīgi izjaukta, sadalot draudzes telpu divos stāvos un izbūvējot kantora telpas. 1994.gadā ēka atdota Rēzeknes evangēliski - luteriskajai Sv. Trīsvienības draudzei. Kopš 1992.gada baznīcā uzsākti remonta un restaurācijas darbi, tomēr baznīcai vēl nav atjaunots sākotnējais būvapjoms un interjeru apdare.

The foundation-stone of Rezeknes Lutheran Church was laid on Whit Sunday, 1933. This Neo-Gothic church was consecrated in August, 1938. Previously, a tiny wooden church from 1888 was situated on virtually the same site. The design of a new masonry church was worked out by civil engineer J.Cirulis, the head of Rezeknes Technical School. Originally the building was made of red bricks with three naves, it was a hall church with rectangular layout and polygonal, flanked by two symmetrical square sacristies. The hall is open, with a gallery of four massive pylons. At the right side of the main facade there is an asymmetrical, massive belfry, crowned with a high Gothic spire. Side facades of the oratory were decorated by three huge lancet windows. There was a beautiful Gothic rose window situated in the triangle gable above arcade in the hall. The naves were vaulted, but the splendid altar in Neo-Gothic patterns was decorated with altarpiece "The Lord, help us, we are sinking" (stolen in 1994), donated by painter Arvids Egle. The church was damaged by an air raid in 1944. During Soviet time the church was confiscated and the inner structure of the church was dramatically transformed with the insertion of a new 2-storey structure into and arranging office premises in the church. In 1994, the edifice was given back to Rezeknes Lutheran congregation of the Holy Trinity. In 1992, renovation and restoration works were begun in the church, yet the original church body and interior decorations are still not regained.

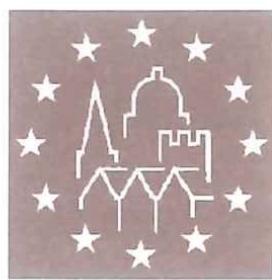
DRICĒNU KATOĻU BAZNĪCA DRICĒNI CATHOLIC CHURCH

Rēzeknes raj., Dricēnu pag.

Dricēnu mūra katoļu baznīca celta 1859.-1860.gadā vecās koka baznīcas vietā, kura šeit atradās jau kopš 1779.g. Baznīcu cēla par muižnieku Riku dzimtas līdzekļiem. Tā ir klasicisma stilā celta halles tipa, vienkārša garenplāna ēka ar izvirzītu poligonālu apsīdu un galvenajā fasādē simetriski izvietotiem, frontāliem sānu zvanu toņiem. Baznīcas projektu 1857.gadā pārstrādā Pēterburgas "projektu un tāmju komisijas" speciālisti un tā iegūst tā laika Krievijas impērijā tik populārā klasicisma stila raksturīgus arhitektūras elementus: sīkrūšu garenlogailu ar pusapļa virsgaismas loga starveida stiegrojumu, divviru pildiņu iekšdurvis ar tādu pašu virsgaismas elementu, smagas dubultās daudzprofilētās dzegas un divkāršu pilastru dalījumu fasādēs. Galvenās fasādes apdare celtniecības laikā tika vienkāršota, pildiņu ārdurvis vaiņago vienkāršas taisnstūra formas virsgaismas elements, arī sānu logiem ir tkai 8 rūšu dalījums, netika izbūvēti projektā paredzētie altārdaļas simetriskie sānu ģērbkambari. Kvadrātveidīgi torņi vaiņagoti ar daudzšķautņu, teltsveida smailēm. Baznīcā atrodas neogotiska interjera iekārta. Centrālajā altārī ievietotas kokskulptūras – ciļņi "Kristus" un "Sv. Pēteris un Pāvils", labajā sānu altārī "Sv. Gara atnākšana" (19.gs.). Līdzās altāriem atrodas brīvstāvošas apaļskulptūras, kurās attēloti apustuļi Sīmanis un Jūda Tadejs, svētais Jāzeps un Jānis Nepomuks (19.gs.v.). Saglabājušies arī divi 19.gs. kokgriezuma krucifiksi un feretrons ar gleznojumu uz skārda (19.gs.),

Dricēni stone Catholic Church was built from 1859 till 1860 instead of the old wooden church that had been there since 1779. The church

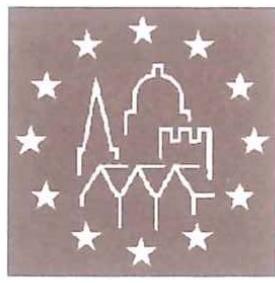
was built from the funds of the Rikki family's noblemen (sister Katherine Ulyanova's and baroness Maria Manteifel's). It is a simple building of a hall type and a longitudinal plan developed in the Classicism style with a protruded polygonal apse and frontal side bell towers placed symmetrically in the main faēade. In 1857 the project of the church was revised by specialists of "the project and calculation commission" from Petersburg and it gained the elements of architecture characteristic to the Classicism style that was so popular in Russian Empire at that time. The decoration of themain faēade was simplified during the first construction, the package outer door is crowned with a simple rectangular skylight element, the side windows also have only the division of 8 panes, the symmetrical side vestries designed in the project were not built. The square towers are crowned with multi-ridge, tent-like spires. One can also feel the influence of the style in the interior. There is a Neo-Gothic interior furnishing in the church. In the central altar two wooden sculptures – relieves "Christ" and "St. Peter and Paul" – are placed, on the right-hand side-altar – "The Coming of the Holy Ghost" (c. 19th). Besides the altars there are free standing round sculptures where the apostles Seeman and Judas Tadey, saint Jasper and John Nepomuk are depicted (the middle of the 19th century). Two woodcarving crucifixes and a feretron with a painting on a tinplate from the 19th century have remained.

69.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

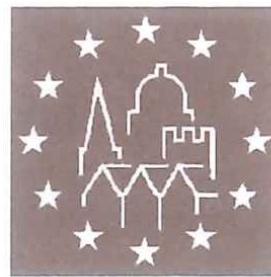

SARKĀNU KATOĻU BAZNĪCA SARKANI CATHOLIC CHURCH

Rēzeknes raj., Lendžu pag.

Sarkaņu katoļu baznīca celta 1860.gadā vecās koka baznīcas vietā. Tā ir neliela apjoma, halles tipa, taisnstūra plāna laukakmeņu mūra celtne ar pusapaļo altārgala piebūvi. Mazs frontāls zvana tornītis uzbūvēts tieši virs galvenās ieejas un "uzsēdināts" uz stāva divslīpu jumta kores. Fasāžu apdarē izmantots sarkanais ķieģelis, tas redzams ailu ierāmējumos, stūru rustojumā un dzegu masīvajā zobinājumā. Visas ēkas proporcijas un fasāžu detaļas liecina par tās amatniecisku izcelsmi. Ľoti lakoviska, pat primitīva savā uzbūvē un apdares elementos, nelielā kulta celtne tomēr pauž naivu estētiku, vienkāršotu priekšstatu par arhitektūras stilu izmantošanu celtniecībā. Interjeros lūgšanu telpai ir mucveida velves pārsegums, altārdaļa atdalīta ar kulises veida sienu un segta ar kupolveida pārsegumu. Sienas grezno starplogu pilastri, kuri balsta smagu, profilētu dzegu ar frīzu joslu. Lielākā daļa no baznīcas iekārtas (altāris, feretrons, krucifikss,

ērģeles, lāde) attiecas uz 19. gadsimtu. Senāka ir centrālā altāra glezna "Madonna" ar rizu (1718), kas atbilst pareizticīgo "Brīnumzīmes Dievmātes" ikonogrāfiskajam tipam. Centrālais altāris darināts kokgriezumos, neogotiskās formās. Blakus baznīcai atrodas paviljona tipa zvanu tornis. Kvadrātplāna būve ar astoņām lēzenām arkām, kuras balsta tik pat ķieģeļu mūra divu līmeņu kolonnas, vainagotas ar piramidālo jumtiņu. Zem celtnes izmūrēts pagrabs.

Sarkani Catholic Church from 1860 replaces the previous wooden church on the same site. The church is of rather tiny dimensions, a hall-type rectangular masonry building of rubbles, with a semi-circular altar annex. A tiny frontal belfry crowns the main entrance on a steep gable roof ridge. Red bricks are used in facade trim, one can see it in arch frames, rustication of corners and massive crennelation of cornices. Proportions and facade elements are treated in a rather modest manner. The edifice is very laconic, even primitive in structure and finish, yet it expresses some sort of naive aesthetic ideals, a simplified idea of the use of architectural styles. Oratory is barrel-vaulted, chancel is separated by a culisse-shaped wall and has a cupola-shaped ceiling. Walls are decorated by pilasters, supporting a heavy, profiled cornice with a frieze. The most of the church furnishings (altar, small portable altar, crucifix, organ, chest) date from the 19th century. Central altar-piece "Madonna" with a riza - metal cover on an icon (1718) corresponds to the iconographic type "The Miracle Signs of The Virgin" in Orthodoxy. The high altar is designed with Neo-Gothic wood-carvings. A pavilion-shaped belfry detaches the church. This square building has eight gently sloping arcs, leaning on two-levelled brick columns. There is a cellar under the edifice.

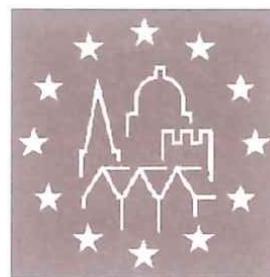

VIĻĀNU KATOĻU BAZNĪCA AR KLOSTERI VIĻĀNI CATHOLIC CHURCH

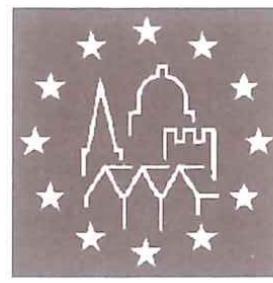
Rēzeknes raj., Viljāni, Kultūras laukums 6a

Latgales reģiona mākslinieciski augstvērtīgs un tipoloģiski rets 18.gs. baroka stila arhitektūras piemineklis. Celts ilgākā būvperiodā, no 1750.gada līdz 1770. gadu vidum, pēc tradicionālā bernardīniešu ordeņa klosteru parauga. Fundātors - vietējais muižnieks Mihals Riks. 1777.gadā baznīca tiek iesvētīta. Baznīcas būvapjoms ir ļoti lakanisks un labi proporcionēts, ko nosaka taisnstūra plāns. Trīs jomos to sadala seši masīvi kvadrātveida piloni. Centrālais joms ir nedaudz augstāks par sānu jomiem. Galveno fasādi rotā divi slaidu torņi, kuru apjoms kāpņveidīgi sadalīts četrās daļās. To augstums sasniedz 24 m un tos grezno barokālās smailēs. Starp torņiem - dekoratīvs frontons ar volūtām. Apjomā izcelta divstāvu, taisnstūra plāna altārdaļa (prezbiterijs), kurai simetriski no abām pusēm pieslienas vienstāva ģērbkambari. Baznīca pārsegta ar krusta velvēm. Interjera dekors veidots baroka stilā. 1924.gadā klostera korpusiem tiek piebūvēts otrs stāvs, bet baznīcas mūra žogā, pretī galvenai ieejai, iebūvē greznas mūra kāpnes ar balustrādi un vārtiem. 1944.gadā baznīca un klostera korpusi daļēji izdeg. 1955.gadā baznīcai atjauno jumtu un torņi iegūst iepriekšējo barokālo novaiņagojumu. Pēckara periodā daļēji atjaunoti klostera ziemeļu un rietumu spārni. Baznīcas iekārta: trīs altāri, kancele, četri biktssoli, tapusi 18.gs otrajā pusē. Altāri parveidoti 1925. un 1935.gadā. Baznīcā glabājas Mihala Rika portreta gleznojums (1772.g.), 18.un 19.gs.koka krucifiksi.

Ensemble is a typological rarity and a remarkable architectural monument of the 18th century. Built during a rather long period from 1750 to the middle of 1770s, according to the traditional monastery design of Bernardinian Order. Financial support was provided by local landlord Michail Rick. The church was consecrated in 1777. The church volume is very laconic and well proportioned, defined by the rectangular layout. Six massive square pylons divide the church into the nave and two aisles. The nave is a bit higher than side aisles. The main facade is decorated with two slim towers, crowned with Baroque spires. There is a decorative gable with volutes between the towers. The two-storey rectangular presbytery is accentuated in the church structure. The church has groined vaults, interior decor is designed in Baroque patterns. In 1924, the second floor was added to the masonry edifices but a pompous staircase with a balustrade and a gate built across the main entrance in the masonry wall surrounding the church. In 1944, the church and monastery buildings were partly damaged in a fire. The roof and Baroque towers renovated in 1955. Northern and western wings of the monastery partly renovated after World War II. The church furnishings contain three altars, a pulpit, four confessional pews from the late 18th century. The altars altered in 1925 and 1935. The church contains portrait of Michail Rick (1772) and wooden crucifixes from the 18th and 19th centuries.

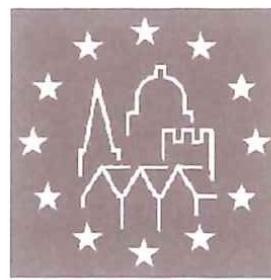
PILCENES KATOĻU BAZNĪCA PILCENE CATHOLIC CHURCH

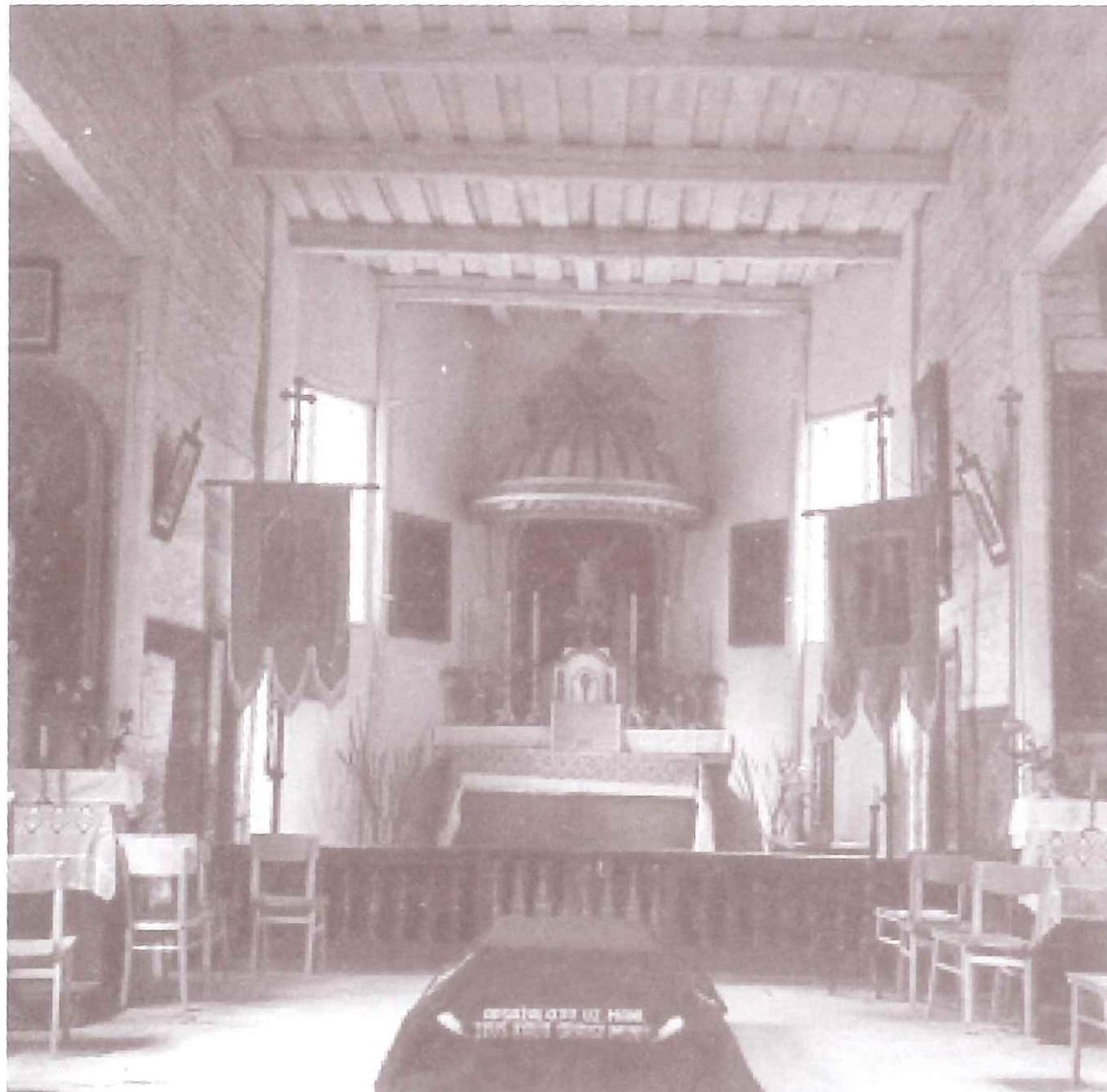
Rēzeknes raj., Dricēnu pag.

Pilcenes katoļu baznīca ir viens no unikālākajiem sakrālās koka arhitektūras paraugiem Latgalē. Senā guļbūve tapusi 1772.gadā tikai ar cīrva palīdzību. 19.gs.pirmajā pusē tā remontēta, domājams, tad arī apšūta no ārpuses ar dēļiem. Baznīcai ir viens joms, poligonāla apsīda. Ģērbkambaru piebūves kora abās pusēs izveidotas pagarinot draudzes telpas jumtu. Pie galvenās ieejas celts lievenis. Fasāde abpus galvenajai ieejai rotāta ar puskolonnām. Tās grezno arī baznīcas iekšsienas. Savdabīgs ir baznīcas nelielais sešstūru tornis ar pusapļa logiem augšpusē. Torna smaili senāk rotāja miniatūrs sīpolveida kupoliņš ar krustu virs tā. Baznīcas fasādēs saglabājušās arhaiski veidotās ailas, piemēram, sānu ieeja baznīcas priekštelpā. Tās vērtnes apdarinātas ar rombveidā uznaglotiem dēļiem. Baznīca glabā vairākus nozīmīgus mākslas pieminekļus. Viens no tiem ir glezna "Madonna ar bērnu" (18./19.gs.) - itāļu renesances meistara A.del Sarto pazīstamā darba "Madonna ar harpijām" lokalizējums. Domājams, ka tās autors ir Latgalē strādājošais gleznotājs, kuram nav bijušas svešas A.del Sarto darba tiražētās gravīras.

Pilcene Catholic Church is one of the most unique examples of sacral wooden architecture in Latgale region. This old structure of horizontal logs was made in 1772, and the only tool used in the construction work was an axe. The church underwent renovation in the early 19th century when a weather boarding was added. It is a single nave building with a polygonal apse. Vestry annexes flank the choir. A porch is situated at the main entrance, the facade is adorned with semi-columns. Columns are used as decorations on the interior

walls, too. A peculiar detail is the small hexagonal church tower with semi-circular windows at the upper section. Previously, the spire was crowned by a miniature onion cupola with a cross. The church facade contains archaic apertures, like the side doorway in the church hall. The leaves are decorated by nailed rhombic planks. The church contains several remarkable pieces of art. One of them is the picture "Madonna with a Child" (the 18th-19th cent.), a localisation of the famous picture "Madonna with Harpies" by Italian Renaissance painter A.del Sarto. It seems likely that the localisation was painted by some painter from Latgale who was acquainted with the engravings of A.del Sarto works.

DOMA BAZNĪCA, LUTERĀNU ARHIBĪSKAPA KATEDRĀLE

DOME CHURCH, LUTHERAN ARCHBISHOP'S CATHEDRAL

Rīga, Doma laukums 1

Bīskapa galvenās, Sv.Marijas jeb Doma baznīcas (katedrāles) pamati likti ap 1211.gadu pēc romānikas katedrāļu sistēmas. Sākotnēji būvēts koris, kam pakāpeniski pievienoti draudzes telpas trīs jomi. Būvniecības gaitā romānikas konstruktīvā sistēma aizstāta ar gotisko, kaļķakmens bluķi ar ķieģeļiem. Rezultātā mainījās baznīcas proporcijas un kompozīcija. Romānikas - gotikas izmaiņas redzamas baznīcas ziemeļu portālā, kapitula sanāksmju zālē un klostera 34x36m lielajā pagalmā - kluatrā. Arkotā galerija ir viens no ievērojamākiem agrīnās gotikas paraugiem Baltijā. Baznīcas celtniecība pabeigta ap 1270. gadu. Sānu jomi noslēdzās ar nelielām pusloka apsīdām, vidusjoms ar taisnstūra altāra telpu un lielāku apsīdu. 14.gs.pirmajā pusē dievnama centrālais joms paaugstināts, un tas pārveidots no halles tipa par baziliku vienlaicīgi paaugstinot arī torni. Baznīcas paplašināšana turpinājās arī 14.un 15.gs., piemēram, starp kontrforsiem izveidotas sānu kapelas, tornis noslēgts ar augstu un pyramidālu smaili u.c. Torņa smaile savu tagadējo barokālo vaiņagojumu ieguva 1776.gadā (arh. R.Bindenšū). 1720.gados radies bazilikālās daļas austrumu puses barokālais frontons un prezbitērija kupolveidīgais jumts. Doma baznīcas ieeja rietumu pusē ar portālu un rozes logu ierīkota 1862. gadā (arh. J.D.Felsko). Arhitekta V. Neimaņa veikums ir ziemeļu portāla piebūve pēc Lībekas Doma parauga. 1898.gadā rekonstruēts klosterā pagalms (arh. V.Neimanis un K.D.Neiburgers). Baznīcas ārējais arhitektoniskais risinājums ir vienkāršs un skarbs, bet vienlaicīgi arī cēls un varens. Baznīca ar saviem 30 blakusaltāriem ir lielākā sakrālā celtne Latvijā. Baznīcas iekštelpas glabā daudzas mākslas vērtības. No agrākā viduslaiku perioda saglabājušies fresku fragmenti virs Ziemeļu portāla kā arī figurālie un ornamentālie kapiteļi (13.gs.). Te atrodas arī bīskapa Meinharda kapa piemineklis (14.gs.,1896.).

EUROPEAN HERITAGE DAYS
 "EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
 September 11-12, 1999

Baznīcā skatāmi arī luktu gleznojumi (1738), vējtvera iluzorais apgleznojums (1689., K.Meijers) ērģeļu prospeks (1601., ērģeļu meistars J.Rābs, 1681., 1773., ērģeļu meistars G.A.Konciuss, 1906.), ērģeles (1883.-1884., Valkera firma Ludvigsburgā), kancele (1641., 1817.), kapa plāknes (13.-18.gs.), kapenes Depkinu dzimtai (17.gs.), E.Koberam (1738) u.c., kokgriezuma un akmens epitāfijas: P.Dreilingam (1686), D.Hermanim (1601), N.Himzelim (1764) u.c., vitrāžas "Ainas no Sv.Jura dzīves" (1902., E.Todes darbnīca Rīgā), "Ainas no Sv. Mārtiņa dzīves" (1902), "Doma katedrāles pamatakmens iesvētīšana" (1883.-1884., A.Dītrihs, H.Meijera darbnīca Drēzdenē) u.c.

Foundation of St.Maria or Dome Church (Cathedral) was laid according to the system of Romanesque cathedrals at about 1211. A choir was made in the very beginning, and gradually a nave and two aisles were added to the structure. During the course of construction work, the Romanesque system was replaced by Gothic, and limestone blocks were replaced by bricks. As a result of it, proportions and composition of the church were altered. Interaction of these two styles can be observed in the northern portal, capitulum meeting hall and the big courtyard of the monastery (34x36m). The arched gallery is one of the most remarkable samples of early Gothic architecture in Baltics. The church was completed at about 1270. The side aisles ended with small semicircular apses, the nave ended with a rectangular chancel and a bigger apse. In the early 14th century, the nave and the tower were elevated, thus transforming the church into a basilica. The extension of the church was continued even during the 14th and 15th centuries, eg., side chapels were added among abutments, the tower got a tall and pyramidal spire, etc. Present Baroque appearance of tower is from 1776 (arch. R.Bindeschue). In 1720, a Baroque fronton of the Eastern part and a cupola-shaped roof of presbytery were added. Western entrance with a portal and rose window were made in 1862 (arch.D.J.Felsko). Arhcitect W.Neumann designed an annex at the northern portal after example of Lubeck Dome Cathedral. Reconstruction of monastery courtyard in 1898 (arch. W.Neumann and K.D.Neuburger). The exterior of the church is simple and ascetic, but noble and mighty at the same time. This church with it 30 side altars is the biggest sacral building in Latvia. The church contains a plenty of valuable art pieces. There are fragments of frescos above the Northern portal and figural and ornamental capitals (the 13th cent.) preserved from the Early Middle ages. Gravestone to bishop Meinhhardt (the 14th cent., 1896). The church contains loft paintings (1738), an illusory painting at the small passage at the entrance (1689, K.Mayer), organ prospect (1601, organ builder J.Raab, 1681, 1773, organ builder G.A.Conciuss, 1906), organ (1883-1884, Walker company from Ludvigsburgh), pulpit (1641, 1817), commemorative plaques (the 13th-18th cent.), mortuary of the Depkins family (the 17th cent.), E.Cober (1738),etc., as well as wood carvings and stone epitaphs to P.Dreiling (1686), D.Hermann (1601), N.Himzell (1764), etc, stained glasses "Scenes from the Life of St.George"(1902, E.Tode's workshop in Riga), "Scenes from the Life of St.Martin" (1902), "Consecration of Dome church foundation-stone" (1883-1884, A.Dietrich, H.Mayer's workshop in Dresden) and others.

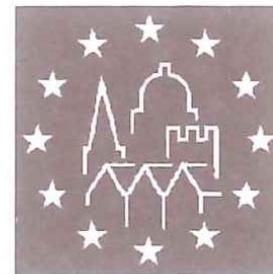

SV.PĒTERA LUTERĀNU BAZNĪCA ST.PETER'S LUTHERAN CHURCH

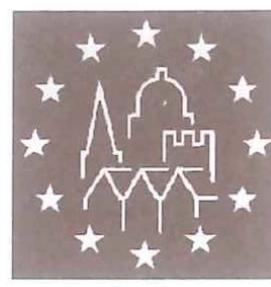
Rīga, Skārņu iela 19

Rīgas Sv. Pētera baznīca minēta jau 1209.gadā. Halles tipa trīsjomu mūra celtne, kas būvēta 13.gs.vidū, daļēji saglabājusies esošās baznīcas vidusdaļā. 1408.-1409.gadā Rostokas meistara Johana Rūmešotela vadībā uzsākta jauna kora daļas (altārgala) celtniecība. Šīs ēkas daļa izceļas ar dižai gotikai raksturīgo proporciju slaidumu, iespaidīgiem izmēriem un pārdrošu konstrukciju. Ap 1470.gadu pabeigta abu celtņu savienošana izveidojot varenu trīsjomu baziliku. Tās pārsegums - zvaigžņu velves bija viens no galvenajiem iekštelpu mākslinieciskajiem akcentiem. 1456.gadā uzsākta jauna torņa celtniecība, kura pabeigta 1491.gadā. Tornim bija četrstūra mūra daļa un astoņšķautņu smaile. 1666.gadā sagāzās Pētera baznīcas tornis, bet jau nākošajā gadā Dancigas meistara Jēkaba Jostena vadībā sākās tā atjaunošana. 1677.gadā torni un daļu fasādes pabeidza meistara Ruperta Bindenšū vadībā. Šajā pašā gadā tornis un baznīcas

iekārta kopā ar apkārtējo apbūvi gāja bojā ugunsgrēkā. Baznīcas atjaunošanu uzņēmās R.Bindenšū. 1688.gadā viņš izstrādāja jaunu torņa projektu, kura būvdarbi pilnīgi pabeigti 1690.gadā un tas kļuva par augstāko koka konstrukciju Eiropā. Pētera baznīcai radīta arī jauna fasāde. To greznoja trīs galvenie ieejas durvju portāli, kuru projektus 1692.gadā izstrādāja R.Bindenšū. 1721.gadā Pētera baznīcas tornis atkal nodega. 1743.gadā Johans Heinrihs Vilberns sāka torni atjaunot iepriekšējā izskatā veiksmīgi koriģējot siluetu. Sv.Pētera baznīca daļēji sagrauta 1941.gadā, atjaunota 1967.-1983.gadā (arh. P.Saulītis un G.Zirnis). Tornis atguva savu iepriekšējo izskatu metāla konstrukcijās 1970.gadā. Pētera baznīcā, saglabājušies tikai atsevišķi mākslas pieminekļi. Vēlīnā baroka stilā celtā "Zilās gvardes" kapliča (1743), Brokhauzena kapliča (18.gs.s.), epitāfijas A.H.Švarcam (1762), V.Barklajam de Tolli (1735), kapa plāksnes K.un B.Pāleniem (1550), M.un M.Brēmeriem (1676) un citi.

St.Peter's Lutheran Church is mentioned in written sources as early as in 1209. A hall church with a nave and two aisles from the middle of the 13th century is partly preserved in the middle of the present structure. In 1408-1409, construction of a new choir (a chancel) was begun under supervision of Rostock building master Jochan Rhummeschottel. This part of the building is featured in tall proportions, imposive sizes and bold construction, characteristic for high Gothic. At about 1470, both buildings were connected, thus forming a mighty basilica with a nave and two side aisles. One of the main interior accents were formed by stellar vaulting. In 1456, construction of a new tower was begun, and it was completed in 1491. The tower had a rectangular masonry body and an octagonal spire. In 1666, the church tower collapsed, yet the renovation was begun in the following year under supervision of Jacob Josten from Danzig. The tower and a part of the facade were completed under supervision of master Ruppert Bindeschue in 1677. Unfortunately, the tower and church furnishings were destroyed in a fire in the same year. Yet, R.Bindeschue undertook the renovation work. In 1688, he designed a new tower. When the construction work was completed in 1690, the tower was the highest wooden construction in Europe. A new facade was designed, decorated by three main portals, designed by R.Bindeschue. In 1721, the tower burned down once more. In 1743, Johan Heinrich Wilbern begun reconstruction of the tower. He used the same design yet made some skilful corrections of the silhouette. Masonry work was executed by Cristoff Meinert. St.Peter's Church was partly destroyed in 1941, reconstructed 1967-1983 (arch.P.Saulitis and G.Zirnis). In 1970, the tower regained its previous appearance, yet in metal constructions. Only some monuments of art are preserved in St.Peter's Church: mortuary of "The Blue Guards" in late Baroque style (1743), mortuary to Brockhauzen (early 18th cent.), epitaphs to A.H.Schwartz (1762), V.Barklay de Tolli (1735), commemorative plaques to K.&B.Pahlens (1550), M.&M.Brehmers, etc.

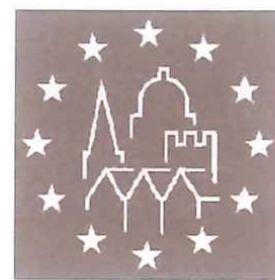
JĒZUS LUTERĀNU BAZNĪCA JESUS' LUTHERAN CHURCH

Rīga, Elijas iela 18

Jēzus luterānu baznīca (1818.-1822., arhitekts Kristians Frīdrihs Breitkreics) ir ievērojams ampīra stila piemineklis. Ēka pabeigta pēc viņa nāves arhitekta Johana Pētera Krīka vadībā. Baznīca atrodas neliela astoņstūra laukuma centrā Elijas un Jēzusbaznīcas ielu krustojumā. Ēkas plāna pamatā ir regulārs oktogens, kuram pieslēdzas četras simetriskas piebūves. Šādu plāna izvēli acīmredzot noteica pilsētbūvnieciskā situācija. Baznīcas celtniecībai šeit vieta bija paredzēta jau I.Truzsona komisijas 1813.gadā izstrādātajā pilsētas plānā. Lielākā no piebūvēm vērsta pret pilsētas centru, un virs tās paceļas 37m augsts divstāvu divpakāpju tornis ar kupola noslēgumu. Galvenās ieejas priekšā atrodas joniskā ordera četrkolonnu portiks. Logailas pirmajā stāvā grezno sandriki. Jēzus baznīca ir lielākā šāda veida koka būve Latvijā. Tās sienas celtas guļbūvē un no ārpuses apšūtas ar dēļiem. Baznīca rekonstruēta 1938.gadā (arh. Pauls Kundziņš). Izbūvēts ieejas vestibils ar tiešu ieeju zālē, (pirms tam tika izmantotas sānu ieejas), paplašinātas draudzes telpas izmainot altāra telpas risinājumu. Baznīcas iekštelpu pārsedz eliptiska apveida koka kupols, kura diametrs ir 20 m. To balsta astoņi joniskā ordera kolonnu pāri. Starp kolonnām un ārsienu atrodas luktas, kas pārtrauktas tikai altāra vietā. Kancele atrodas starp divām kolonnām no altāra pa kreisi. Baznīcas altārgleznu "Kristus apmeklē bāra bērnus" gleznojis A.Anuss 1938.gadā.

Jesus Lutheran Church (1818-1822, arch. Christian Friedrich Brightkreutz) is an outstanding monument of Empire style. After the death of the architect, construction work was completed under su-

pervision of architect Johan Peter Chriech. The church is situated on a small octagonal square on the cross-roads of two streets: Elijs iela and Jezusbaznīcas iela. Layout is formed by a regular octagon, adjoined by four symmetric annexes. It seems likely that this sort of layout was determined by the town planning situation, namely, this place was envisaged for building of a church in the city plan by I.Truzson's committee in 1813. The largest annex faces the city centre and is crowned with 37 m high two-storey two-levelled tower with a cupola. A portico of four Ionic columns is situated in the front of the main entrance. Jesus Church is the biggest timber building of this sort in Latvia. The walls are made of horizontal logs and has a weather boarding. Reconstruction in 1938 (arch.Pauls Kundzins). A vestibule providing a direct entrance into the hall was added, as well an extension of congregation room by transforming the chancel. Inside the building there is an ellipsis wooden dome in a diameter of 20m. The dome is supported by eight pairs of columns of Ionic order. Lofts occupies the space between the columns and external walls with the exception of altar part. Pulpit is located between two columns to the left of the altar. The altarpiece "Christ visits Orphans" is painted by A.Annuss in 1938.

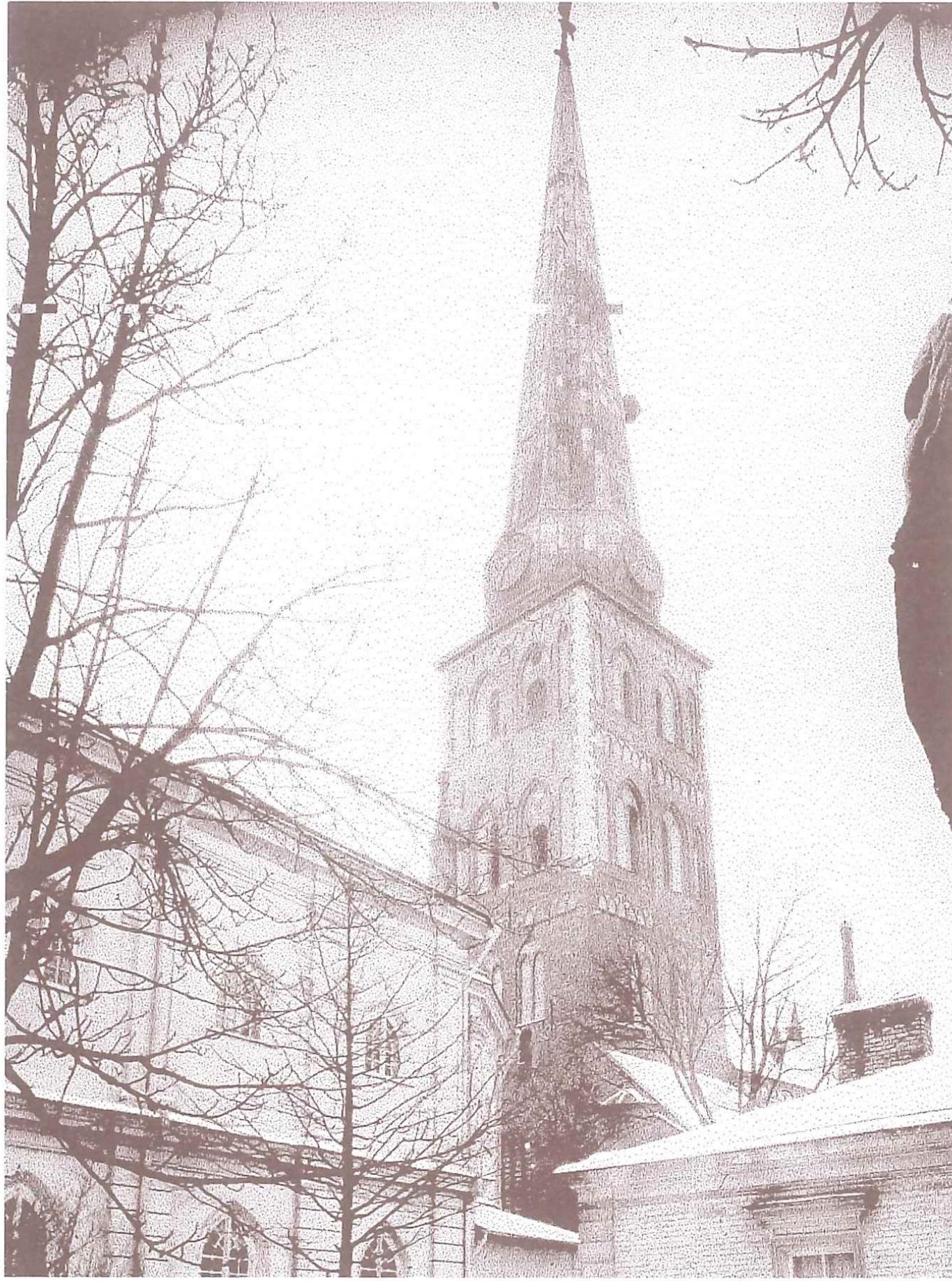
75.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

SV. JĒKABA KATOĻU BAZNĪCA ST.JACOB'S CATHOLIC CHURCH

Rīga, Klostera iela 2

Agrīnās gotikas piemineklis - Sv.Jēkaba baznīca pirmo reizi minēta 1226.gadā. Tā atradusies ārpus pilsētas mūriem. Baznīcas vecākā daļa ir taisnstūra formas altāra piebūve, kas segta ar krusta velvēm un atspoguļo agrīnās gotikas celtniecības principus. Domājams, ka pirmatnējo halles tipa draudzes telpu ar aptuveni vienāda platuma jomiem 13.gs.vidū - 14.gs.sākumā pārbūvēja par baziliku. Baznīcas vidusjoms ir īsāks par sānu jomiem, jo daļu no tā aizņem apjomā iekļautais tornis. Baznīcas dienvidu pusē 15.gs.sākumā piebūvēja Sv.Krusta kapelu - vēlīnās gotikas celtni, kurā atradās licejs - viena no Rīgas pirmajām ģimnāzijām. Baznīcas tornis saglabājis gotisku smailē formu. Tāpat kā Rīgas Doma baznīcai torņa mūra daļa paaugstināta pārveidojot ēku par baziliku. Torņa smailē tagadējais

veidols radies 1756.gadā, kad tā apakšējā daļā izveidots barokāls noapaļojums. Torņa smailes pakājē novietots pulkstenis, bet augstāk esošajā izbūvē pie konsoles kādreiz atradies trauksmes zvans. No baznīcas iekārtas priekšmetiem jāmin kancele (1810., izgatavojis Augusts Gothilfs Heibels), ērģeles (1913), ērģeļu prospekts (1761., 1969., 1973.). No plašā kapa plākšņu krājuma kā nozīmīgākās atzīmējamas D.Rummelam (1474), H.Fotam (1464) un citas. Dievnama iepriekšējais, ap 1680.gadu darinātais - agrākais baroka altāris Rīgā, 1901.gadā aizstāts ar jaunu.

A monument of early Gothic - St.Jakob's Church is mentioned for the first time in 1226. At that time it was located outside the city wall. The oldest part of the church is a rectangular altar annex with groined vaults. It exemplifies the construction principles of early Gothic. It seems likely that the original hall church with the nave and aisles of about the same width were rebuilt into basilica in the middle of the 13th century/early 14th century. The nave is shorter than the side aisles since the tower is partly incorporated in the nave. In the beginning of the 15th century the Chapel of Holy Cross was added to the southern part of the church. This late Gothic building accommodated a lyceum that was one of the first gymnasiums in Riga. The church tower has kept its Gothic spire. Like in the Riga Dome Cathedral, the masonry part of the church body was elevated, transforming it into a basilica. The tower has its present appearance since 1756 when a Baroque rounding was created at the bottom of the tower. A clock is placed at the foot of the spire. Previously the alarm bell was situated in the projection with a corbel above the clock. Notable articles of church furnishings are the pulpit (1810 by August Gothilf Heobell), organ (1913) and organ prospect (1761, 1969, 1973). The church contains a large variety of commemorative plaques, eg., to D.Rummel (1474), H.Fotz (1464) and others. The old altar (about 1680, the earliest Baroque altar in Riga) was replaced by a new one in 1901.

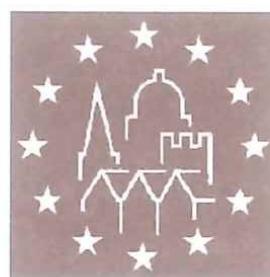

SV.JĀŅA LUTERĀNU BAZNĪCA ST.JOHN'S LUTHERAN CHURCH

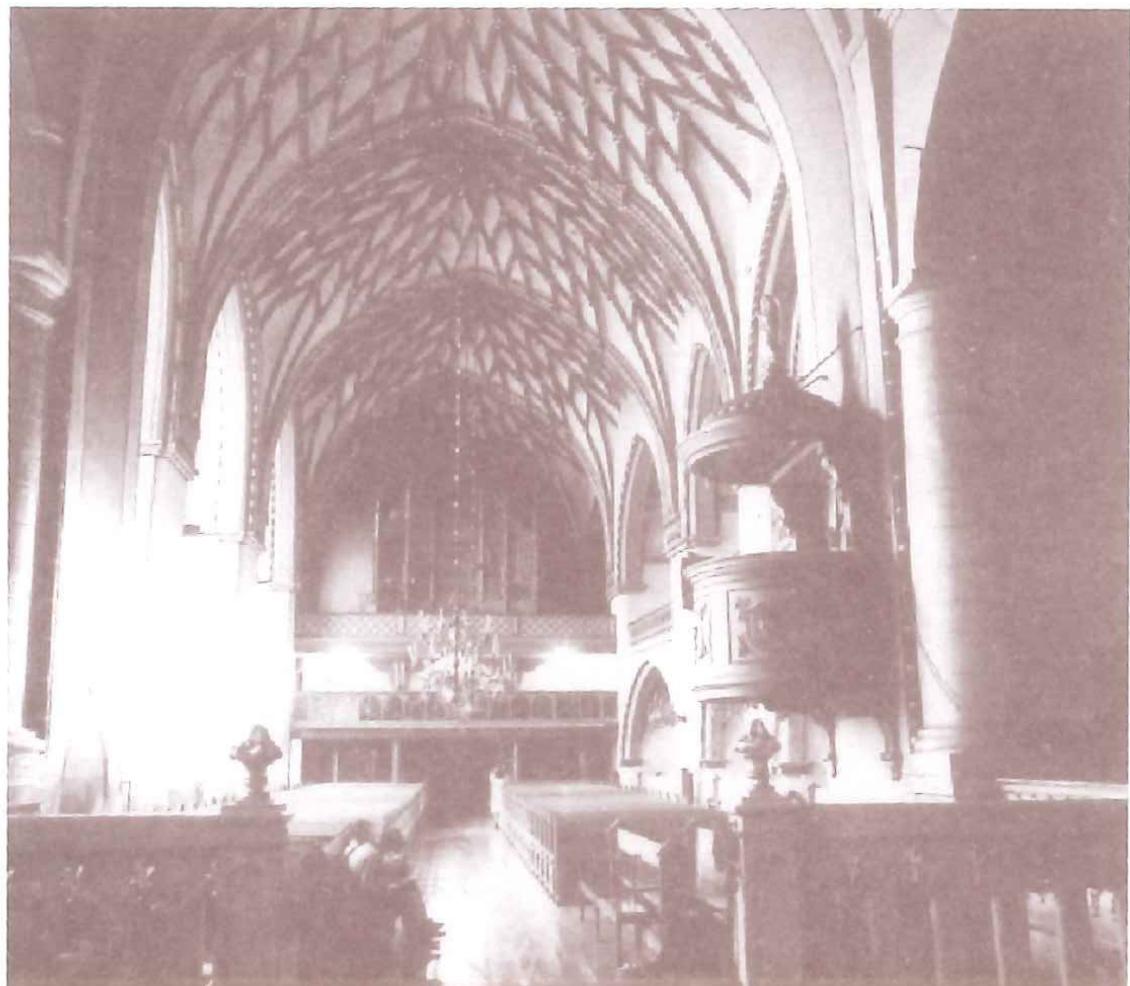
Rīga, Skārņu iela 24

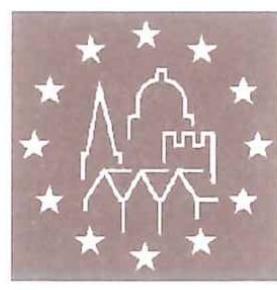
Neliela vienjoma Sv.Jāņa baznīca, domājams, celta reizē ar dominikānu ordeņa klosteri 13.gs.beigās. 1297.gadā minētais dievnams atradies klostera pagalma dienvidu daļā. No klostera krustejas saglabājušās divas travejas un vārti. 14.gs.sākumā baznīca paplašināta. No šī laika līdz mūsu dienām nonācis tās smailloka ieejas portāls. Velvju balstīšanai uzceltie kontrforsi atradās baznīcās iekšpusē un veidoja četru kapelu nišas. 15.gs.beigās vai 16.gs.sākumā baznīcu pārsedza ar greznām tīklveida velvēm un galvenās ieejas fasādē uzbūvēja slaidu, greznu kāpienveida zelmini. Vienjoma baznīcas pamatkodols saglabājās no vēlīnās gotikas. Pēc reformācijas baznīca izmantota kā saimniecības ēka. Tikai 1582.gadā latviešu luterānu draudzei nodotais dievnams atkal ieguva pienācīgu izmantošanas veidu. 16.gs.pēdējā ceturksnī Rīgas arhitektūrā blakus renesansei parādās manierisms. Visspilgtāk šo stilu idejas izpaužas Sv.Jāņa baznīcas kora paplašinājumā. (1587.-1589., pilsētas būvmeistars J.J. Frēze). Jaunā kora daļa bija tikpat plata kā vecā baznīca. Tā sadalīta trīs jomos ar toskāniskā ordena kolonnām uz augsti postamentiem. Ārējā izskatā dominē ordena arkāde. 1768.-1769.gadā uzstādīts

tagadējais altāris, kura autori ir kokgriezējs J.E.Maijers un galdnieks K.G.Apelbaums. 18.gs.vidus luktu pildīņus rotā Kristus ciešanu ceļa tēlojoši gleznojumi. Ziemeļu kara laikā (1700-1721) baznīcai nodarīti dažādi postījumi. 1763.gadā atjaunota tornīša smaile, kura pēdējo reizi pārbūvēta 1849.gadā (arh.J.D.Felsko). 1816.-1817.gadā darināta kancele, ap 1900.gadu tapušas vairāku logu vitrāžas.

A small single-nave St.John's Church was probably built simultaneously with the monastery of Dominican Order in the end of the 13th century. In 1297, the church was situated at southern part of the monastery courtyard. Two bays and a gateway have remained from monastery's cross-vaulted gangway. Extension of the church in the beginning of the 14th century. The sharply-pointed entrance portal is preserved from this period. Abutments that supported the vaults were located inside the church and formed niches for four chapels. At the late 15th or early 16th century, sumptuous reticulated vaulting was added to the church, as well as a tall, splendid stepped pediment in the main facade. The single-nave church core has remained from late Gothic. After Reformation the church was used as an economy building. As late as in 1582 the Latvian Lutheran congregation took over the building and it was again used in an adequate manner. In the late 16th century, Mannerism developed in Riga architecture next to Renaissance. The concepts of these styles are most brightly exemplified in the extension of choir (1587-1589, building master J.J.Freze). The new choir section was as wide as the old choir. Columns of Tuscan order on high pedestals divide the space into a nave and two aisles. The design is dominated by order arcade. The present altar is from 1768-1769, made by woodcarver J.E.Mayer and carpenter K.G.Appelbaum. Loft panels (the mid 18th cent.) are adorned by paintings, picturing sufferings of Christ. The church was damaged during the Northern War (1700-1721). In 1763, the spire was reconstructed. Latest rebuilt in 1849 (arch.J.D.Felsko). Pulpit dated from 1816-1817; stained glasses from about 1900s.

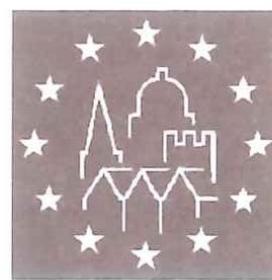

KATLAKALNA LUTERĀNU BAZNĪCA KATLAKALNS LUTHERAN CHURCH

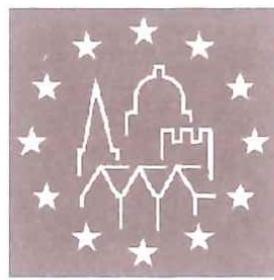
Rīgas raj., Ķekavas pag.

Katlakalna luterānu baznīca (1791-1792, arh. Kristofs Hāberlands) ir viens no ievērojamākajiem t.s. birgeru klasicisma sakrālās arhitektūras pieminekļiem Latvijā. Tās plāna pamatā ir aplis, pārsegumā uz ārsienām balstīts liels sfērisks kupols. Galvenās ieejas mezglu veido portiks, tam pretējā pusē piekļaujas sakristeja neliela rizalīta veidā. Daugavas pussalas pakalnā celtais dievnams izceļas ar veiksmīgām proporcijām, organisku iesaisti dabas vidē un antīko ideālu savdabīgu interpretāciju, izmantojot zelta šķēluma attiecības un atsevišķu dekoratīvo detaļu barokālu atveidojumu. Pēdējais apgalvojums īpaši jāattiecinā uz kupola laternu, kura atgādina Rīgas citadeles Pētera - Pāvila katedrāles kupola noslēgumu (1783.-1785., būvdarbu vadītājs K.Hāberlands). Katlakalna baznīcas laterna nav saglabājusies un 1817.gadā aizstāta ar zvanu tornīti virs sakristejas ieejas. Katlakalna baznīca ir pēdējā K.Hāberlanda celtā lielākā ēka. Visai novatoriska ir tās plānojuma kompozīcija. Apaļā lūgšanu telpa ir mājīga un gaiša. Telpas organizācijas pamatā ir mācītāja saruna ar draudzi nevis mistiska

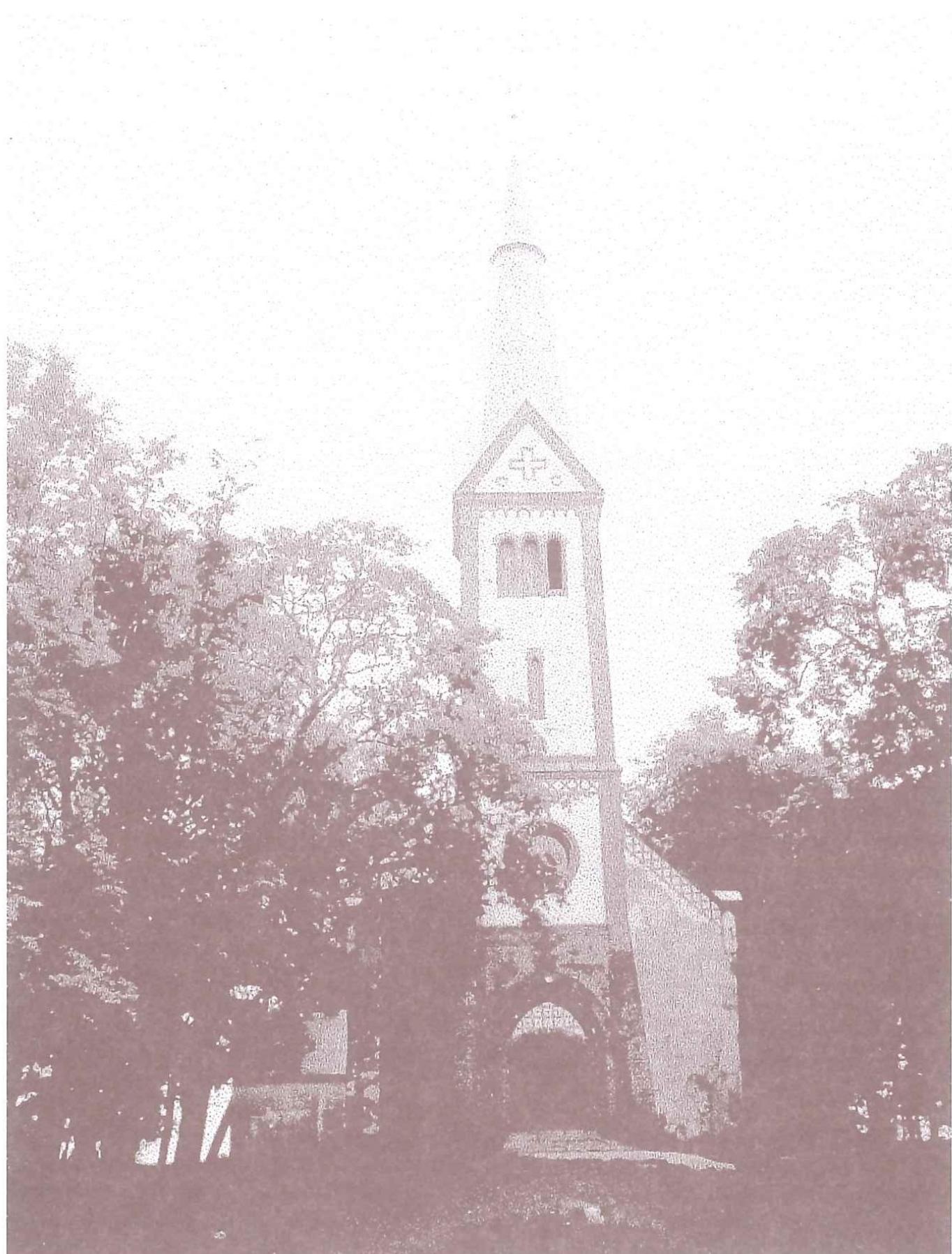

Dieva esamības pielūgsme. Altāris ir telpas idejiskais centrs, un uz to koncentrējas baznīcēnu uzmanība, kuru soli izkārtoti divos lokos ap altāra sētiņas veidoto pusapli. Altāris atrodas pretim galvenajai ieejai un to sākotnēji bija paredzēts apvienot ar kanceli - t.s. kanceles altāris. Altāra retablu veido kolonnas ar pilastriem blakus. Pāri volūtveida konsolēm rotātai mensai izvirzās pusaplocē izliekts baldahīns, kura antablements rotāts ar festoniem. Lūgšanu telpas sienas sadala pilastru pāri, kurus altāra abās pusēs papildina kartušas. Pilastri balsta antablementu un kupola plaknē turpinās lizēnām līdzīgās ribās ar apli satekpunktā.

Katlakalns Lutheran Church (1791-1792, arch.Christoff Haberland) is one of the most outstanding examples of sacral architecture of the so called Burgher Classicism in Latvia. It is a circular building crowned with a large spherical dome. The main entrance is stressed by a portico, and on the other side one can see a sacristy in a shape of a small risalite. The church is situated on a hill on a peninsula in the Daugava river. The well balanced proportions of the church create a natural link with the environment and a peculiar interpretation of antique ideals, with proportions of golden section and Baroque approach to some decorative details. This can be especially attributed to the shape of the church lantern which resembles the one from Peter-Pavil's Cathedral in Riga Citadel (1783-1785, supervising architect C.Haberland). The lantern of the Katlakalns Church is got lost and in 1817 it was replaced with a small bell tower above the entrance to the sacristy. Katlakalns Church is the last of the big buildings, designed by C.Haberland. The planning of the edifice is rather original. The round congregation room is cosy and light. Organisation of the space stresses the dialogue between parson and parish, not a mystical worship of God's existence. The altar forms the ideological centre of the space. The pews are situated in two semicircles around the altar and thus the altar is in the focus of parishioners attention. The altar is situated opposite the main entrance and originally it was planned to be linked with a pulpit (the so called pulpit altar). The altar retable is designed with pillars and pilasters. Above the mensa, adorned by volute-shaped consoles, there is a curved baldachin, the entablement of which is decorated with festoons. The congregation room is divided by pairs of pilasters. On either side of the altar the pilasters are supplemented with cartouches. The pilasters support the entablement and develop in ribs that meet in the centre of the dome.

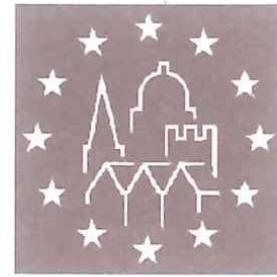

KRIMULDAS LUTERĀNU BAZNĪCA KRIMULDA LUTHERAN CHURCH

Rīgas raj., Krimuldas pag.

Krimuldas luterānu baznīcas pamatakmens likts 1205. gadā. Tā pabeigta 1207.gadā. Vēlāk dievnamus vairākkārt pārbūvēts un remontēts, piemēram, 17.gs.40.gados. 1865.gadā kancele pārvietota vairāk ziemeļu pusē stūrī, ģērbkambarī ierīkota krāsns un tieša uzeja kancelē. Šajā laikā radīti arī jauni griesti, krāsoti soli, durvis. 1870.gadā Bīriņu muižas īpašnieks baznīcai dāvinājis krucifiksu, 1878.gadā iesvētīts jauns zvans. Vecās baznīcas ģērbkambari paplašināja 1898.gadā. Nākošajā gadā logus sāka rotāt E.Todes darbnīcā Rīgā pagatavotās vitrāžas. Seno baznīcu rotāja mazs koka tornītis, kura vietā jau 1899.gadā nolemts celt jaunu. Nākošajā gadā arhitekts

Augsts Reinbergs izstrādāja projektu un 1902.gadā likts pamatakmens. Būvdarbus vadīja Siguldas "Jaunkošu" māju saimnieks Ozols un 1905.gadā jaunā mūra torņa celtniecība pabeigta. Senā baznīca ir halles tipa un samērā neliela. Jaunais tornis kļuva par būtisku tās apjoma papildinājumu. Tam bija četri stāvi, augsta astoņstūra smaile un sānos poligonāla izbūve kāpnēm. Tā fasādēs redzamas neoromānikas formas, izmantoti divi materiāli - sarkanais ķieģelis un apmetums. Virs galvenās ieejas perspektīvā portāla novietots rozes logs ar ritmiski kārtotu rombveida elementu frīzi augšpusē. 1918.gadā baznīcas iekārta gandrīz pilnībā tika iznīcināta. Draudze izpostīto dievnamu atjaunoja un iegādājās arī jaunus iekārtas un rituāla priekšmetus. Padomju varas gados dievnams bija pamests, iekārta zudusi. Tā atjaunošana aizsākās 80 gadu vidū. Baznīcā atrodas kancele, kuras korpuiss izveidots pēc 18.gs.pirmās pusē parauga un uzstādīts 1996.gadā, saglabājot un ievietojot jaunajā kancelē pildījus ar apustuļu tēlu gleznojumiem.

The foundation-stone of Krimulda Lutheran Church was laid in 1205. It was finished in 1207. Later on, the temple was repeatedly reconstructed and repaired, for instance, in the 40s of the 17th century. In 1865 the pulpit was moved more to the northern side's corner, there was a stove and a direct pass installed in the vestry. During this period a new ceiling, painted benches and doors were made. In 1870 the proprietor of Bīriņu Estate presented a crucifix to the church, and in 1878 a new bell was consecrated. The vestry of the old church was widened in 1898. In the following year the windows were decorated with stained glasses from the workshop of E.Tode in Riga. The old church was decorated with a small wooden tower instead of which it was decided to build a new one. In the following year the architect August Reinberg designed a project, and in 1902 the foundation-stone was laid. The construction work was monitored by "Jaunkoši" house's landlord Ozols from Sigulda, and in 1905 the construction of the new stone tower was finished. The old church is a hall-type building, and it is rather small. The new tower became an essential addition to its extent. It had four storeys, a high octagonal spire and a polygonal construction for stairs on its side. One can see the forms of the Neo-Romanesque style in the facades; two materials have been used - red brick and plaster. Above the main entrance's portal there is a rose window holding a frieze with rhythmically arranged rhombic elements in the upper part. In 1918 the furnishing of the church was practically destroyed. The congregation reconstructed the ruined church and purchased new ritual and furnishing articles. During the years of the Soviet power the temple was deserted and the furnishing lost. The renewal of it began in the middle of the 80s. There is a pulpit in the church whose shell was made following the samples of the first part of the 18th century; it was installed in 1996, preserving and installing panels with paintings of apostles in the new pulpit.

79.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

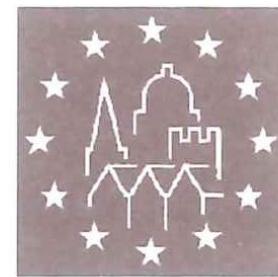

PĒTERUPES (SAULKRASTU) LUTERĀNU BAZNĪCA PĒTERUPE (SAULRKASTI) LUTHERAN CHURCH

Rīgas raj., Saulkrasti

Rīgas-Tallinas šoejas malā, pārbraucot pāri mazajai Pēterupītei, redzama Pēterupes (Saulkrastu) luterānu baznīca. Pirmais koka dievnams šeit gan rakstos jau minēts 1641.gadā, bet tagadējā mūra baznīca celta 1856.gadā. Par to vēsta plāksne ar uzrakstu "Erbaut von August von Pistohlkors. 1856." ieejot ēkā pie sienas labajā pusē. Baznīcā ir tradicionāla apjoma telpiskā kompozīcija. Dalēji izvirzītais torņa apjoms atdzīvina galveno fasādi, kur iespaidīgas kāpnes ved

pie ieejas durvīm, atstājot solīda un cienījama dievnama iespaidu. Garensienu gludajās plaknēs smagnēju ritmiku ievieš pa pāriem kārtotie logi. Torņa fasādi bagātina stūru izcēlumi un arkatūras motīvs zem starpstāvu un jumta dzegām. Abās pusēs galvenajai ieejai izveidotas nišas. Interjera izveidojums kopumā atbilst baznīcas ārējam tēlam un ataino sava laikmeta prasības. No senāka dievnama saglabāta kancele (18.gs.pirmā puse), kuras uzejas durvju barokālo pildiņu rotā apustuļu Pētera un Sīmaņa gleznotie tēli. Līdzīga tipa gleznojumi Vidzemes baznīcās 18.gadsimtā bija plaši izplatīti, un veselu ciklu šāda veida mākslas darbu varam aplūkot netālu - Skultes luterānu baznīcā. Domājams, arī kanceles korpusa pildiņos kādreiz atradās līdzīgi gleznojumi, kuri tagad zuduši. Kanceles jumtiņa apakšā attēlots Svētā gara simbols - putns ar debesīm fonā. Saulkrastu baznīcas altārī atrodas glezna "Golgāta" (1856., J.Millers). Saglabājusies kaļķakmens epitāfija Augustei Amālijai fon Pistolkorsai (1854). Tajā atveidots tumši krāsots sievietes siluets un zem tā sekojošs vēstījuma teksts latviešu valodā : "Enģelis, kas debess mājās, aizgāja, lai šeit piestājas, jaunām dvēselēm, kas staigā, it kā priekš tā kunga vaiga." Dievnama iekštelpas rotā arī fon Pistolkorsu dzimtas ģerboņa cilnis (19.gs.).

When driving along the Riga-Tallinn highway over the small river Pēterupe you will see Pēterupe (Saulkrastu) Lutheran Church aside. The first wooden temple has been mentioned here already in 1641, though the present stone church was built in 1856. This is indicated by the inscription on the right hand side at the entrance: "Erbaut von August von Pistohljors. 1856." The church has a dimensional composition of the traditional volume. The partly protruded tower's extent refreshes the main facade where impressive stairs lead to the entrance door leaving an impression of a decent and respectable temple. Windows arranged in pairs create an unwieldy rhythmic in the planes of the longitudinal walls. The emphasized corners and the motif of the decorative archway under the cornices of the interstoreys and the roof enrich the tower's facade. There are recesses on either side of the main entrance. On the whole the interior corresponds with the outer image of the church and it depicts the requirements of its time. From the oldest temple the pulpit (the first half of the 18th) has been preserved; two painted characters - apostles Peter and Simon – decorate the Baroque door panel. Similar paintings were very common in the churches of Vidzeme in the 18th century, and we can see a full cycle of such artworks a short way off – in Skulte Lutheran Church. Supposedly, similar paintings once also decorated the panels of the pulpit's corpus, which are lost now. On the bottom of the pulpit's roof the symbol of the Holy Ghost is depicted: a bird with the sky in the background. There is a painting "The Golgotha" (1856, J.Miller) inserted in the altar of Saulkrasti Church. A limestone epitaph devoted to Auguste Amaly fon Pistolkorsa (1854) has remained. There is a dark woman's silhouette depicted on it with a following message in Latvian under it: "An angel who is in heaven left so that young souls passing stopped here as for the Lord's cheek." The interior of the temple is also decorated with a coat of arms of fon Pistolkorce's family (c. 19th).

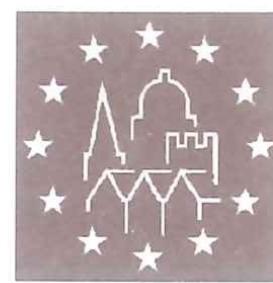

ĀDAŽU (BALTEZERA) LUTERĀNU BAZNĪCA ĀDAŽI (BALTEZERS) LUTHERAN CHURCH

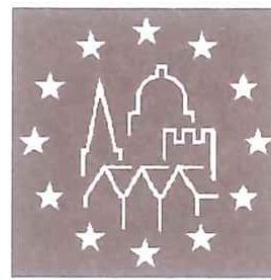
Rīgas raj., Ādažu pag.

Staltā Ādažu luterānu baznīca celta Rīgas tuvumā, gleznainā vietā starp Lielo un Mazo Baltezeru. To ceļ 1772.-1775.g. pēc arhitekta Joahima fon Mazungena projekta un "... šeit gotika jau galīgi atkāpjas baroka priekšā ... Ādažu baznīcas fasādē var runāt ne tikai par baroka uzvaru - samēru vienkāršojumā, masu un plakņu nomierinājumā pilnīgi noteikti izpaužas pirmās klasicisma pazīmes. Visā iepriekšējā Vidzemes baznīcas celtniecības vēsturē vēsturisko stilu ieskaņas nāca no Nīderlandes, Vācijas un Skandināvijas. Ādažu baznīcā pirmo reizi sāk izpausties krievu celtniecības ietekme, kas augstāko spriegumu sasniedz nobrieduša klasicisma laikmetā" (B. Vipers "Latvijas māksla baroka laikmetā", Rīga, 1937.). Tā ir halles tipa

vienjoma vienkārša garenbūve ar poligonālu altārgala noslēgumu, augstu divslīpu jumtu un smagnēju, kvadrātveida frontālo torni, kas vaiņagots ar barokālo smaili un zeltītu gailīti. Galveno rietumu fasādi rotā plats centrālais rizalīts, kas zelmiņa daļā ierāmēts ar lokanām volūtām ar vazoniem malās. Galvenā ieeja izcelta ar barokālo portālu, kas augšdaļā noslēgts ar augstu virsgaismas logailu. Fasādes zelmiņa daļā apaļo logu vietā - ovālie. Sānu fasādēm ir 5 ailu dalījums ar augstiem trīsdaļīgiem sīkrūšu logiem. Arī ziemeļu fasādi rotā barokāls durvju portāls. Iekštelpā pilastri ar joniešu kapiteljiem kalpo ne tik daudz pārsegumu balstam, cik sienu iedalījumam. Griesti pārsegti ar lēzenu mucveida arku un apšūti dēļiem, altārdaļa pārsepta ar mūra velvēm. Iekārta nav saglabājusies, jo pēc kara baznīca tika izdemolēta. 60-to gadu sākumā tai nogāza torņa smaili, vecos kārniņus nomainīja pret viļnotā šīfera segumu un ierīkoja šeit klubu ar kinoteātri. 90-to gadu sākumā baznīca atdota Ādažu luterāņu draudzei, tai uzbūvē jaunu torni metāla konstrukcijā ar kaparu segumu, uzliek jaunu kārniņu jumtu.

The stately Ādaži Lutheran Church was built nearby Riga in a picturesque place between Lielais and Mazais Baltezers (two lakes). It was built from 1772 till 1775 following the project of the architect Joahim fon Mazungen, and "... here the Gothic style resigns before the Baroque style... In the facade of Ādažu Church we can speak not only about the victory of the Baroque style – in the simplicity of proportions and the pacification of the masses and planes the first indications of the Classical style certainly find the expression. The beginnings of the historical styles in the whole preceding history of construction in Vidzeme came from the Netherlands, Germany and Scandinavia. The influence of Russian construction for the first time finds its expression in Ādaži Church, which reaches its highest tensity in the age of the matured Classicism." (B. Vipper, "The Art of Latvia during the Baroque Age", Riga, 1937.) It is a hall-church, a simple, single-nave longitudinal building with a polygonal altar closing, a high gabled roof and an unwieldy, square frontal tower that is crowned with a Baroque spire and a golden cock. A wide central risalite decorates the main western faēade which in the pediment's part is framed with flexible volutes on the sides. The main entrance is highlighted with a Baroque portal that closes with a high skylight window opening. There are oval windows instead of the round in the pediment of the facade. The side facades have divisions of five openings with high tripartite fine squired tracery windows. A Baroque door portal also decorates the northern faēade. In the inner room the pilasters with Jonic capitals serve not so much for the support of the covering, but for the wall divisions. The ceiling is covered with a flat, barrel-like arch and sheathed with planks; the altar part is covered with stone vaults. The furnishing has not remained as the church was vandalized after the war. In the beginning of the 60s the tower's spire was cast down; the old tiles were replaced by waved slate and a club with a cinema was fixed up here. In the beginning of the 90s the church was given back Ādaži Lutheran congregation. A new tower in metallic constructions with a brass sheathing was built; a new tile roof is laid.

ALLAŽU LUTERĀNU BAZNĪCA ALLAŽI LUTHERAN CHURCH

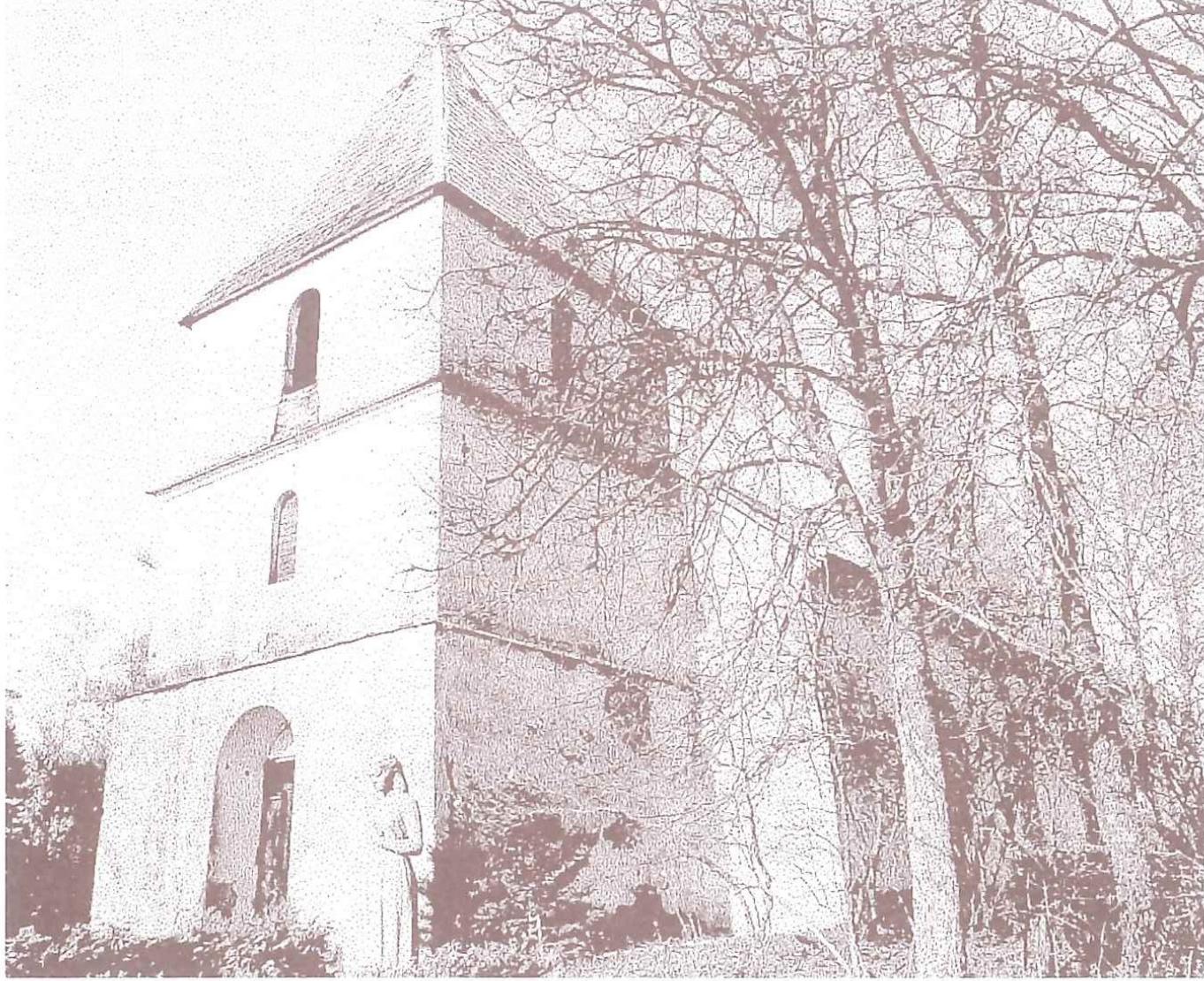
Rīgas raj., Allaži pag.

Baznīca celta 1926.gadā pēc arhitekta Paula Kundziņa projekta (celšanas gads redzams torņa fasādē). Arhitekts savā darbā sekojis tautas celtniecības tradīcijām. Balstoties uz radošu un vispusīgu kultūras mantojuma izpēti, viņš radījis dievnamu, kuru varētu raksturot kā tautas formveides paņēmienu un sakrālās arhitektūras kompozicionālo pamatprincipu sintēzi. Baznīca ir centrālbūve, kuras vienai malai piekļaujas augsts kvadrātveida zvanu tornis ar izstieptu teltsveida smaili. Īpaša nozīme baznīcas ārējā tēla izteiksmības radīšanā ir augstajam stāvajam lūgšanu telpas jumtam. Tā smagnējā forma kontrastē ar graciozi augšup virzīto torni. Padomju varas laikā ēka tika pamesta un izpostīta. Tai neklājas viegli arī tagad. Gausi rit restaurācijas un atjaunošanas darbi.

The church is built in 1926 to a design by architect Pauls Kundzins (the year of construction is shown in the facade of the tower). In the design the architect has used traditions of vernacular architecture. On the background of a creative and all-rounded approach to cultural heritage, P.Kundzins has designed a church that can be characterised as follows: it is a synthesis of vernacular forms and basic compositional principles of sacral architecture. The church has a centralised layout, one side of it is adjoined by a high square belfry with a tall, tent-shaped spire. Special expressiveness of the outer shape of the church is provided by the high and steep roof of the oratory. The heavy volume of it makes a contrast with the graceful tower. During the Soviet time the edifice was abandoned and devastated. Even today renovation and restoration works are carried out slowly.

GRĪVAIŠU LUTERĀNU BAZNĪCA GRĪVAIŠI LUTHERAN CHURCH

Saldus raj., Ezeres pag.

Precīzs Grīvaišu luterānu baznīcas celšanas gads nav zināms, tomēr to datē ar 1697.gadu, kad tur dibināta mācītāja muiža. Baznīca kapitāli pārbūvēta 1864.gadā. Baznīca ir vienjoma taisnstūra garenbūve ar altāra daļu kā galvenā korpusa poligonālu turpinājumu un ziemeļaustrumu daļā piebūvētu taisnstūrveida sakristeju. Rietumu fasādei piebūvēts izvirzīts, plānā kvadrātisks tornis, kas ar dzegām sadalīts trīs līmeņos un noslēdzas ar pyramidālu jumtu, veidojot pazemu, masīvu būvapjomu. Baznīcai ir laukakmens pamati, sienas būvētas no māla kleķa un apmestas, tajās izvietoti logi ar pusaploces pārsedzēm. Ģērbkambris celts pildrežģa konstrukcijā ar kieģeļa aizpildījumu. Draudzes telpai līmeniski koka griesti, bet ieejas daļā luktas, kas balstās uz koka kolonnām. Baznīcai daļēji saglabājusies vecā iekārta – 17. gs.vidū veidotā kancele manierisma stilā ar bagātīgiem kokgriezumiem un 19.gs. otrajā pusē būvētais altāra retabls neogotiskās formās ar altārgleznu "Sv. Pētera glābšana." Altāra sienas gleznojums radīts 20.-30. gados un tā autors ir scenogrāfs E.Brustiņš. Baznīca atrodas kapsētas vidū, kurā daudz mākslinieciski augstvērtīgu kapa pieminekļu. Grīvaišu luterānu baznīca ar savām sabalansētajām proporcijām un masīvo būvapjomu ir viens no tipiskākajiem Kurzemes baznīcu piemēriem.

The precise year of the construction of Grīvaiši Lutheran Church is not known. However, it is dated with the year of 1697 when the

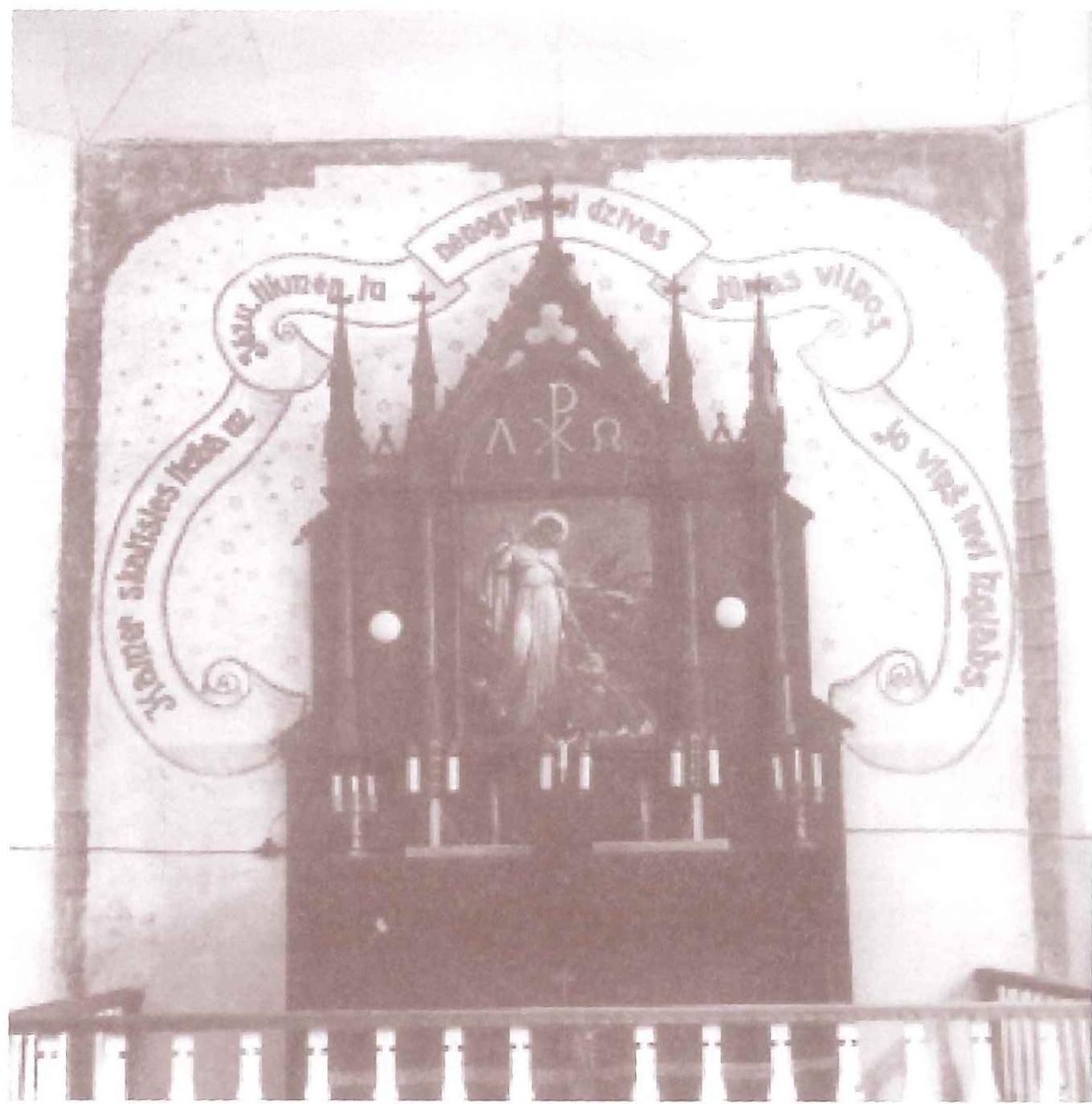

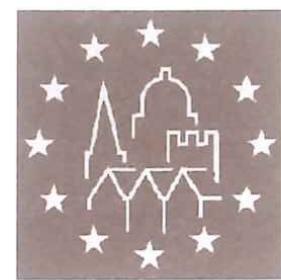
EUROPEAN HERITAGE DAYS

"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"

September 11-12, 1999

parsonage was founded there. The church was rebuilt in 1864. it is a single-nave rectangular longitudinal building with the presbytery as a polygonal continuance of the main block and a sacristy added to the building in the north-eastern part. In planning a square, protruded tower has been attached to the western faēade which is divided into three levels with the help of cornices and closes with a pyramidal roof creating a rather low, massive construction's size. The church has a rubble foundation, the walls are built from clay adobe and daubed, there are windows with semicircular lintels placed in them. The vestry is built in the timber framing construction with a brick fill. The congregation room has a horizontal ceiling, there are lofts in the entrance part that are supported by wooden columns. The old furnishing of the church has partly remained – the pulpit made in the 17th century in the Mannerism style with rich woodcuttings and the altar's retable from the second half of the 19th century developed in the Neo-Gothic forms with the altar painting "The Rescue of St. Peter". the paintings of the altar's wall are made in the 20-30s and the author is a scene-designer E. Brastiņš. The church is situated in the middle of a graveyard where one can find many artistically valuable gravestones. Grīvaiši Lutheran Church is one of the most typical samples of the churches in Kurzeme with its well-balanced proportions and massive construction volume.

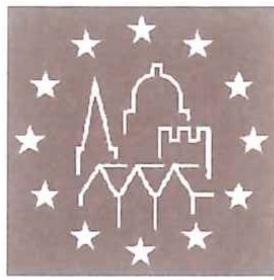
SALDUS SV. JĀŅA LUTERĀNU BAZNĪCA SALDUS ST. JOHN'S LUTHERAN CHURCH

Saldus raj., Saldus, Kuldīgas iela 2

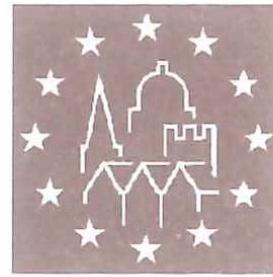
Saldus luterānu baznīca rakstos pirmoreiz minēta 1555.gadā. Jauna mūra baznīca sākta celt 17.gs. sākumā – ap 1614.gadu, bet jau 1675.gadā tā ir avārijas stāvoklī un daļēji atjaunota 1675.gadā. Jaunu mūra baznīcu uzceļ 1737.gadā. 19.gs. beigās tā kļūst par mazu un 1898.gadā tiek nojaukta, atklājot zem baznīcas kapenes (tās netiek izpētītas). Jaunās baznīcas projektu izstrādā Rīgas arhitekts Vilhelms Neimanis, par būvdarbu vadītāju ieceļot Lukasu. Vēlāk šos pienākumus veic Jākobsons. 1900.gadā baznīca tiek svinīgi iesvētīta. Saldus baznīca ir trīsjomu bazilika ar poligonālu altāra apsīdu un poligonālām, pazeminātām sakristejām kā sānu jomu noslēgumiem. Rietumu fasādei pieslēdzas kvadrātisks tornis ar kontrforsiem un abās pusēs tam piebūvētiem kāpņu tornīšiem. Sienas celtas no laukakmens, apmestas, tajās izvietoti logi ar pusaploces pārsedzēm. Bazilikas centrālā joma augšdaļā izvietoti apaļi logi. Sienu dekoratīvajai apdarei izmantotas arkatūru joslas. Masīvi, kvadrātiski stabī, uz kuriem balstās pusapļa arkas, sadala draudzes telpu trīs jomos. Jomi pārsegti ar līmeniskiem koka griestiem. Sienām apakšējā daļā koka paneļu apdare. Baznīcas iekārta daļēji saglabājusies no vecās baznīcas - ap 1657.gadu veidotā kancele manierisma stilā, 1777.gadā darinātā lasāmpulsts. 19.gs.otrajā pusē būvēts altāris ar meistara J.Zēgera altārgleznu, bet ērģeles tapušas 1872.gadā (Liepājas meistrs K.A.Hermanis). Saldus luterānu baznīca ir viens no vērtīgākajiem 20.gs. sākuma būvmākslas paraugiem, kas risināta izmantojot tradicionālas formas.

Saldus Lutheran Church was first mentioned in documents in 1555. A new stone church was erected in the beginning of the 17th century – around 1614, however, it was almost collapsing already in

1675 and partly rebuilt then. A new stone church was built in 1737. At the end of the 19th century it became too small and in 1898 the church was taken down discovering a crypt under it (the crypt was not investigated). Vilhelm Neumann, an architect from Riga, who appointed Lukass to monitor the building, designed the project for a new church. Later on these responsibilities were implemented by Jākobsons. In 1900 the church was ceremonially consecrated. Saldus Church is a three-nave basilica with a polygonal altar apse and polygonal, lowered sacristies as the aisle closings. A square tower with buttresses adjoins the western facade, and on either side of it small staircase towers have been built. The walls are built from rubble, daubed and have windows with semicircular lintels. In the upper part of the central nave there are round windows. For the decoration of the walls decorative archways have been used. Massive, square posts, which support semicircular arches, divide the congregation room into three naves. The naves are covered with a horizontal wooden ceiling. The walls have a decoration of wooden panels in at the bottom. The furnishing of the church has partly remained from the old church – the pulpit is created in the Mannerism style around 1657; the reading desk was made in 1777. In the second half of the 19th century the altar with J.Zēgers's altar painting was built. The organ was constructed in 1872 (the master K.A.Herman from Liepāja). Saldus Lutheran Church is one of the most valuable samples of the construction art of the beginning of the 20th century, which is developed by using the traditional forms.

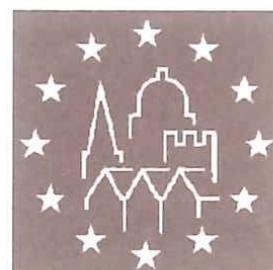

TALSU LUTERĀNU BAZNĪCA TALSI LUTHERAN CHURCH

Talsu raj., Talsi, Baznīcas laukums 4

1403.gadā Talsos minēta pirmā katoļu koka baznīca, kura no 16.gs. pāriņ luterānu draudzes īpašumā. 1567.gadā pēc Kurzemes hercoga Gotharda Ketlera rīkojuma bijušās koka baznīcas vietā sāk celt mūra baznīcu. 17.gs. vairākkārtīgi veikti baznīcas remonta darbi. Jaunu mūra torni būvē no 1707. – 1712. gadam un ap 1730.gadu uzceļ jaunu baznīcas korpusu, kuru pārbūvē un paplašina 1793.gadā. Baznīcas pārbūves un remonta darbi turpinās arī 19.gs., no kuriem lielākie bijuši 1888.gadā, kad baznīcai uzceļ jaunu altārdaļu un transeptu, kā arī uzbūvē jaunu ieejas portālu un divas jaunas kapličas abpus tornim, fasāžu dekoratīvajai apdarei izmantojot neogotikas formas. Jaunas pārbūves baznīcā tiek veiktas arhitekta P.Kundziņa vadībā no 1937. – 1938.gadam, kad ēka tiek elektrificēta un izkrāsota, un tajā iebūvē jaunu apkures sistēmu. Talsu baznīca ir vienjoma taisnstūra garenbūve ar transeptu un garenass virzienā piebūvētu sakristeju, kuru no draudzes telpas atdala arka. Sakristeja sadalīta divos stāvos, no kuriem pirmais stāvs kalpo kā ģērbkambaris, bet otrs pārsegts ar kupola velvi, kas rada telpisku altāra kulisi. Rietumu fasāde veidota ar centrā izvirzītu torni, kas noslēdzas ar pyramidālu

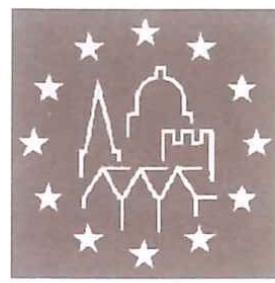

jumtu, un abās pusēs piebūvētām sānu kapličām un centrā izvirzītu portālu ar kontrforsiem. Baznīcas sienas celtas no laukakmens un ķieģeļa, apmestas, tajās izvietoti logi ar pusaploces pārsedzēm un sīkrūšu dalījumu. Draudzes telpai koka konstrukcijās veidoti griesti – vidējā daļā līmeniski, bet sānu daļās nošķauti ar nelielu izliekumu. 1873. gadā baznīcā izbūvē koka luktas, kas abos sānos stipri izvirzītas virs soliem un balstās uz četrstūra koka stabiem. Baznīcas interjera apdare un iekārta attiecināma uz 19.gs. otro pusi – altāra retabls, kancele, sienu pildiņi un luktas risinātas neogotiskās formās. Altārgleznu gleznojis Drēzdenes meistars C. Šēnherts 1876. gadā. Talsu baznīcas būvvēsture atspoguļojas gan celtnes plānojumā, gan fasāžu risinājumā un dod priekšstatu par būvniecību 18. – 19.gadsimtā. Baznīcas veiksmīgais pilsētbūvnieciskais novietojums ļauj tai būt par Talsu pilsētas dominanti.

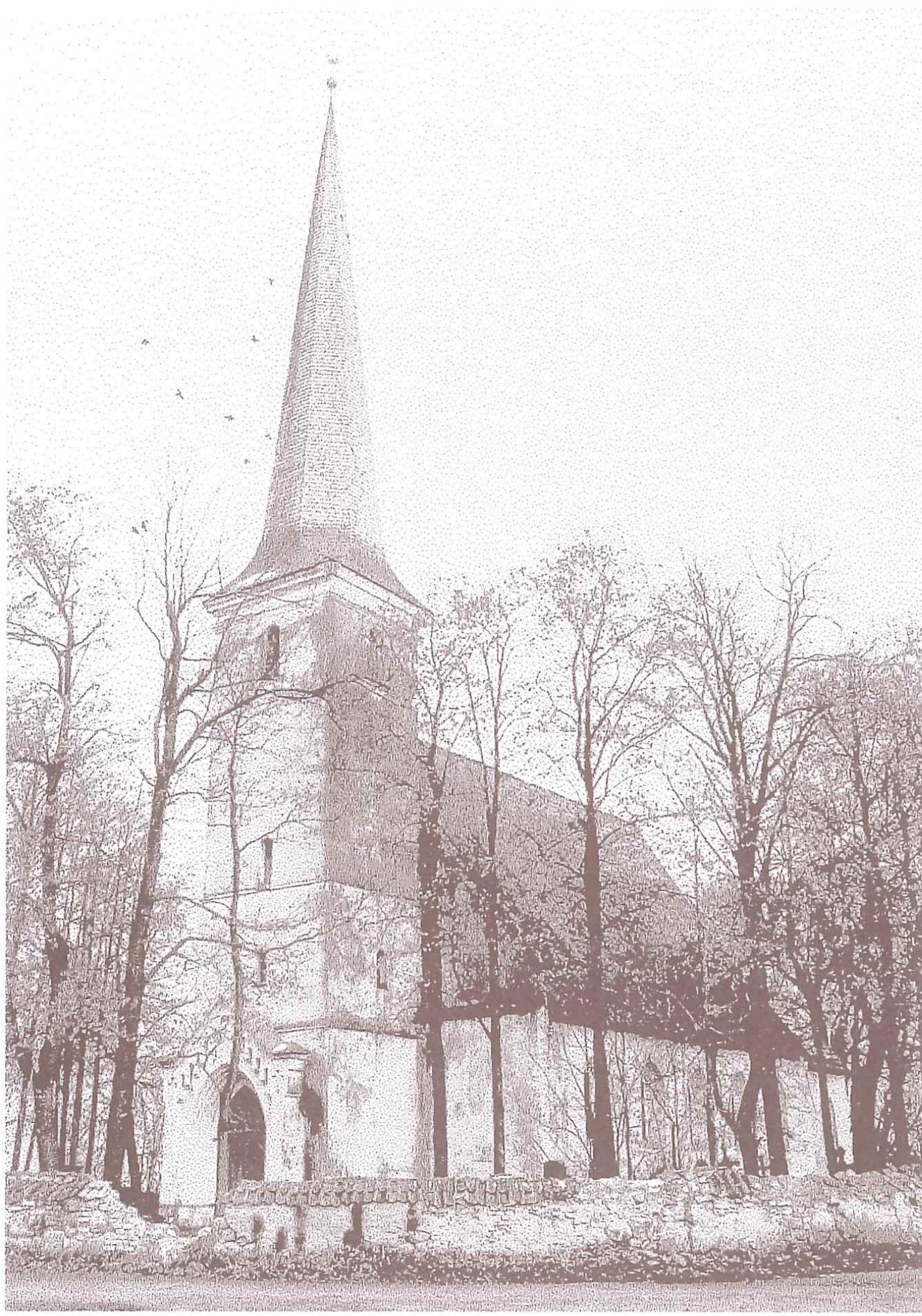
In 1403 the first Catholic wooden church in Talsi is mentioned which is devolved to a Lutheran congregation in the 16th century. In 1567 on the bidding of Kurzeme's duke Gothard Ketler a new stone church is being erected instead of the old one. In the 17th century the church is repaired several times. A new tower is built from 1707 till 1712 and in about 1730 a new block of the church is built which is reconstructed and widened in 1793. The repair of the church still continues in the 19th century. One of the widest repairs takes place in 1888 when there is a new transept and an presbytery as well as a new entrance portal and two mortuaries built on either side of the tower using Neo-Gothic forms for the decoration of the facades. There is a new rebuilding taking place from 1937 till 1938 under the guidance of the architect P. Kundziņš when the building is electrified and coloured; a new heating system is installed. Talsu Church is a single-nave rectangular longitudinal building with a transept and a sacristy built on the longitudinal axis which is separated from the congregation room with an arch. The sacristy is divided into two floors where the first one serves as a vestry and the second is covered with a dome vault that comprises a dimensional altar's coulisse. The western faēade is fashioned with a tower projected in the centre which closes with a pyramidal tower and side mortuaries built on either side. There is a portal with buttresses projected in the centre. The walls of the church are built from rubble and bricks, daubed, there have been placed windows with semicircular lintels and fine squared tracery. The ceiling of the congregation room is built in wooden constructions – horizontal in the middle part and bevelled on side parts with a small curve. In 1838 wooden lofts are constructed in the church which are supported by square wooden stakes and which are deeply protruded on both sides above the benches. The interior's decoration is relevant to the second half of the 19th century – the altar's retable, the pulpit, the panels of the walls and the lofts are developed in the Neo-Gothic forms. In 1876 a master from Dresden paints the altar painting. The construction's history of the Talsi Church is depicted both in the planning of the building and in the development of the facades. It creates a concept of the construction of the 18th – 19th centuries. The successful town planning location let it to be a dominant of Talsi.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
 "EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
 1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
 "EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
 September 11-12, 1999

NURMUIŽAS LUTERĀNU BAZNĪCA NURMUIŽA LUTHERAN CHURCH

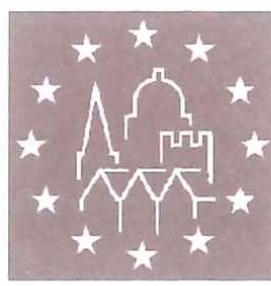
Talsu raj., Laucienas pag.

Nurmuižas luterānu baznīca celta 1594.gadā, pārbūvēta 1673.-1687.gadā. No sākotnējās baznīcas, domājams, saglabājušās masīvās askētiskās ārsienas. Baznīcas kori noslēdz pusapļa apsīda, baznīcai ir trīs jomi, vidējais divas reizes platāks par sānu. Vidējais joms un koris pārsegts ar cilindra velvēm, sānu - ar krusta velvēm. Velvju pārsegumu svaru nes vienkārši balsti. Par lokālu tektonikas izpratni liecina tas, ka velvju sistēmā nav akcentēti konstruktīvie elementi. Visai savdabīgas ir baznīcas proporcijas. Augsts stāvs divslīpju

jumts ir aptuveni divas reizes augstāks par ārsienām. Augšup tieksmes kulminācija ir dievnama tornis ar augstu smailu pyramidālu noslēgumu. Torņa forma atbalso gotikas tradīcijas Latvijas kulta celtņu arhitektūrā. 1879.gadā galveno ieeju akcentēja ar neogotisku portālu un piebūvēja pie kora ziemeļu sienas sakristeju. 1899.gadā tornis atjaunots pēc ugunsgrēka. No baznīcas iekārtas jāmin manierisma stila kapa piemineklis - plāksne baznīcas cēlājam Georgam fon Firksam un viņa laulātajai draudzenei (ap 1600.gadu). Abu mirušo portretējums ir reālistisks, sava laikmeta tērpos, ar lūgšanā saliktām rokām. Pie sienas atrodas divas fon Firksu dzimtas akmens epitāfijas (17.gs.). Īpaši jāmin ar skulptūrām un ornamentāliem kokgriezumiem rotātais manierisma - baroka stilu pārejas posmā altāra retabls (1687) un kancele, kā arī luktu pildiņu gleznojumi (1680.gadi). Tie izpildīti pasmagos dzeltenbrūnos tonos, tādi paši ir arī pildiņu ornamentālā ierāmējuma gleznojumi. Tēlotā Bībeles personāža tērpos mījas fantāzija ar sava laika aristokrātijas modes elementiem. Altārī - glezna "Krustā sistais" (19.gs.otrā puse) un trīs mazāki gleznojumi (17.gs.beigas), no kuriem predellā novietots darbs "Svētais vakarēdiens." Baznīcas pagrabos - Firksu dzimtas apbedījumi un kapeņu inventārs (1684.-18.gs.beigas).

Nurmuiža Lutheran Church was built in 1594, rebuilt in 1673-1687. The massive exterior walls have probably revived from this original structure. Choir ends in a semicircular apse. The nave is twice as wide as the side aisles. The nave and the choir are covered by cylindrical vaults, while aisles display groined vaults. The vaulting is supported by simple bearings. The fact that the constructive elements are not accentuated in the vaulting system is a proof to local tectonic approach. Proportions of the church body are rather peculiar. The high gable roof is about twice as high as the exterior walls. Culmination of the Gothic spirit is the tower with a tall, pointed pyramidal spire. The shape of the tower resembles Gothic traditions in the architecture of Latvian cult buildings. In 1879, the main entrance was accentuated with a Neo-Gothic portal and a sacristy was added to the northern wall of the choir. In 1899, the tower was renovated after a fire. As to the church furnishings, commemorative plaque to the church founder George von Firks and his wife (about 1600) should be mentioned. Both persons are pictured in a realistic manner, dressed in contemporary clothes. Two stone epitaphs to the von Firks family are situated on the wall (the 17th cent.). A special focus should be set at the altar retable with sculptural and ornamental woodcarvings that feature transitional stage of Mannerism and Baroque styles, as well as the pulpit and paintings on the loft panels (1680's). Dark, heavy yellow-brownish colours dominate the paintings that harmonise with the ornamental framework of the panels. As to the clothes of the pictured biblical characters, fantasy is mixed with elements of contemporary aristocracy fashion. The altar is adorned with a painting "Christ on the Cross" (late 19th cent.) and three smaller paintings (late 17th cent.). The cellar contains burials of the Firks family and sepulchre equipment (1684 - late 18th cent.).

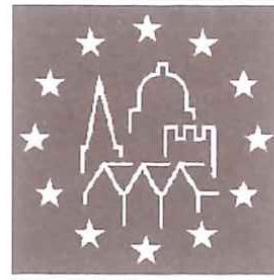

MAZIRBES LUTERĀNU BAZNĪCA MAZIRBE LUTHERAN CHURCH

Talsu raj., Dundagas pag.

Pirmā koka baznīca Mazirbē – Irbes baznīca, uzcelta 1766.gadā. Dundagas muižas īpašnieks T. fon Osten – Sakens 1866.gadā lika pamatakmeni jaunai mūra baznīcai, kuru iesvēta 1868.gadā. Celtniecību vada vācu būvmeistars A.Šrots, bet ceļ vietējie meistari. Baznīca ir halles tipa ar augstu divslīpju jumtu. Tā celta kā vienjoma garenbūve ar garenass virzienā piebūvētu apsīdu un rietumos kvadrātisku torni. Tornis cietis kara laikā 1914.gadā un atjaunots 1927.gadā. Torņa būvapjoms risināts trijos līmeņos, kas pakāpeniski

sašaurinās un noslēdzas ar pyramidālu torņa smaili. Torņa augstums 40 m un tas kalpo par Mazirbes dominanti. Baznīcas estētisko kvalitāti nosaka pielietotais būvmateriāls – dabiskais laukakmens baznīcas sienām, tornim, apsīdai un kaltie granīta rusti stūru apdarei. Logiem un durvīm veidotas pusloka arku pārsedzes un ailas ierāmētas ar dekoratīviem apmetumā veidotiem rustiem. Baznīcāi bijusi neogotiskās formās darināta iekārta. Draudzes telpas griesti pārsegti ar koka konstrukcijās veidotu cilindrisko velvi, kuru no sienas atdala profilēta dzega. Apsīda sadalīta divos stāvos, pirmais no tiem kalpo kā sakristeja, bet otrs pārsegts ar puskupolu, atdalīts no draudzes telpas ar pusapļa arku, un veido draudzes telpas apsīdas velvi. Kulta vajadzībām baznīca kalpojusi līdz 1964.gadam, kad to draudzei atsavina. 1970.gadā baznīca tiek aizdedzināta un līdz 1982.gadam vairākkārt demolēta. Baznīcas atjaunošanas darbi sākās 1984.gadā un turpinājās līdz 1988.gadam, kad tā atguva savu sākotnējo izskatu un kļuva par koncertzāli. 1989.gadā baznīcā notiek pirmais dievkalpojums. Mazirbes luterānu baznīca ir viens no labākajiem Kurzemes piekrastes baznīcu piemēriem, kas izceļas ar savām izjustajām, slaidajām proporcijām un gleznaino veidolu.

The first wooden church at Mazirbe – Irbe Church – was built in 1766. In 1866 the proprietor of the Dundaga Estate T. fon Osten-Sacken laid the foundation stone for a new stone church which was consecrated in 1868. A German builder A. Schrot monitored the construction, but the local masters built the church. It is a hall-church with a high gable roof. It was built as a single-nave longitudinal building with an apse built on the longitudinal axis and a square tower added in the west. The tower suffered during the war in 1914 and it was renewed in 1927. The extent of the tower is developed in three levels that gradually narrow and close with a pyramidal spire. The height of the tower is 40 meters and it serves as a dominant of Mazirbe. The used building materials denote the aesthetic quality of the church – natural rubble for the church's walls, the tower, the apse and the chiselled granite rustication for the decoration of the corners. Semicircular arch lintels have been designed for the windows and doors and the openings are framed with decorative rustication shaped in plaster. The church has once had the furnishing patterned in the Neo-Baroque forms. The congregation room is covered with a cylindrical vault formed in wooden constructions, which is separated from the wall with a profiled cornice. The apse is divided into two storeys, the first of which serves as a sacristy, but the second is covered with a half-cupola and separated from the congregation room with a semicircular arch and forms the apse vault of the congregation room. The church served for the ceremonial requirements till 1964 when it was alienated from the congregation. In 1970 the church was set on fire and till 1982 vandalized several times. The repair of the church began in 1984 and continued till 1988 when it regained its original appearance and became a concert hall. In 1989 the first church service takes place. Mazirbe Lutheran church is one of the best church samples on Kurzeme coast and it stands out with its heartfelt, slender proportions and picturesque image.

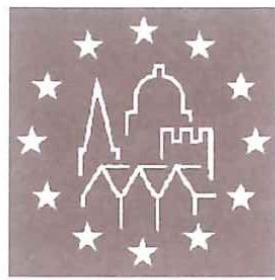

IĞENES LUTERĀNU BAZNĪCA IĞENE LUTHERAN CHURCH

Talsu raj., Vandzenes pag.

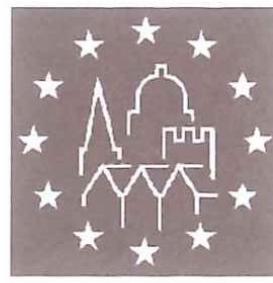
Iģenes koka baznīcu 1757.gadā cēlis Iģenes muižas īpašnieks Aleksandrs fon Brinkens. Tā ir guļbūve ar dēļu apšuvumu, viena no vecākajām sakrālajām koka būvēm Latvijā. Draudzes telpas zelmiņi būvēti pildrežģa konstrukcijās. Baznīcas apjoma forma, plānojums un proporcijas ir arhaiskas, kas liecina par senu koka amatniecības tradīciju saglabāšanos. Plāna pamatā ir lūgšanu jeb draudzes telpa un poligonāla apsīda. Baznīcas tornis celts vēlāk, domājams, vienlaicīgi ar sakristeju 19.gs.70.gados. Par to liecina šo būves daļu sasaiste ar senāko apjomu, logi pie torņa iekšsienas. 1877.gadā baznīcai veikts kapitālais remonts. 1932.gadā tā ne īpaši veiksmīgi izkrāsota. Arī vēlākos gados veikti remonta darbi, taču tie nav glābuši pārsegumus un nesošās sienas no avārijas stāvokļa, kāds ir šodien. Baznīcas iekštelpas glabā baroka laika iekārtu. Kanceles pildīju gleznojumos (18.gs.) attēloti evanģēlisti - Johannes, Lukass, Markuss, Matejs. Figūras ietērptas bagātīgi drapētos tērpos, gleznojums samērā primitīvs. Altāra retabla (1752) uzbūves pamatā ir divas vītas, dzegu un frīzi balstošas kolonnas, kuras ietver centrālo gleznu "Golgāta." Pie krustā sistā attēlota Marija un apustulis Jānis. Fonā gleznota pilsētas panorāma. Lauztā trīsstūra frontona centrā redzama ovālas

formas glezna "Kristus valdnieks." Altāra retable sānus rotā ornamentāli siluetgriezumi. Tiem savukārt abās pusēs novietotas apgleznotas siluetgriezuma figūras (17.gs.?). Baznīcas apmeklētājus gaida soli ar barokālas formas durvju pildījiem.

Igenes wooden church was built in 1757 by owner of Igene estate Alexander von Brinken. It is a structure of horizontal logs with a weather panelling. This is one of the oldest wooden sacral buildings in Latvia. Pediments in congregation room are designed in timber-framing construction. Form of the church body, layout and proportions are rather archaic, a proof of old traditions of timber constructions. Congregation room and polygonal apse forms the basis of the building. Belfry was added later, probably simultaneously with the sacristy in 1870s. This can be approved by the conjunction of this building part with the older body, and windows at the internal walls of the tower. In 1877, extensive repair work was carried out in the church. The church was painted in 1932, unfortunately not very good. Some repair works have been carried out in the church even later, yet the coverings and bearing walls are in a critical condition today. The church contains Baroque furnishings. Paintings on the pulpit panels (the 18th cent.) pictures the gospelers: Johannes, Lucas, Marcus and Matthew. The figures have lavishly draped clothes; the painting is made in a rather primitive manner. Two twisted columns, supporting a cornice and a frieze, form the altar retable (1752) that frames the central painting "Golgotha". Christ is pictured together with Maria and apostle John. A city panorama in the background. An oval picture "Christ, the Ruler" is situated in the centre of the triangular gable. The flanks of the altar retable are decorated by ornamental silouette carvings. Those are in turn flanked by carved figures (the 17th cent.?). The church contains pews with Baroque panels.

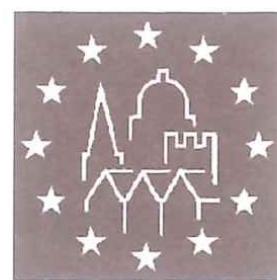

TUKUMA LUTERĀNU BAZNĪCA TUKUMS LUTHERAN CHURCH

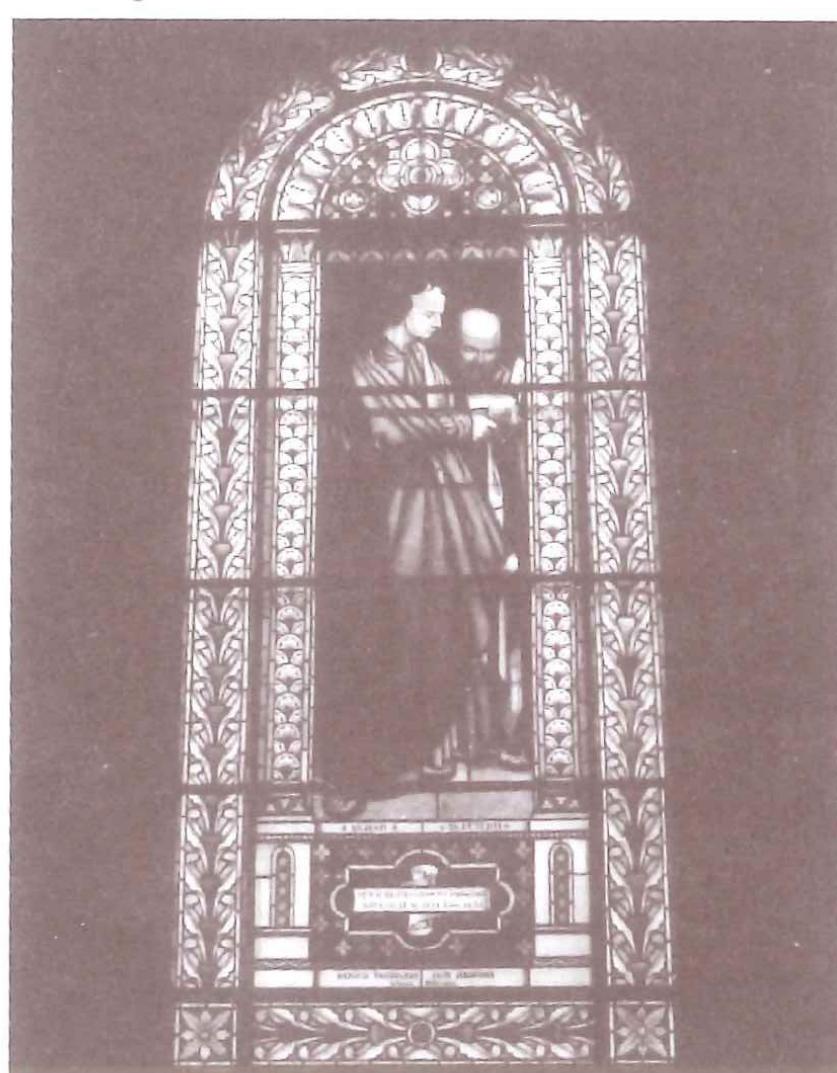

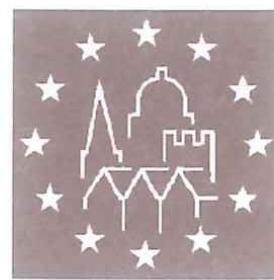
Tukuma raj., Tukums, Brīvības laukums 1

Pirmo reizi baznīca Tukumā pieminēta 1486.gadā. Tā ir Sv. Marka katoļu koka kapela. Pēc hercoga Gotharda Ketlera pavēles 1567.gadā sāk jaunas baznīcas celtniecību, kura jau 1587.gadā ir sliktā stāvoklī. 1609.gadā Tukumā nolemj būvēt jaunu mūra baznīcu. Baznīcas celtniecība sākas 1644.gadā, bet poļu – zviedru kara dēļ to pabeidz tikai 1687.gadā. Baznīca ir vienjoma taisnstūra garenbūve ar altāra daļu kā galvenās telpas poligonālu noslēgumu. Tornis piebūvēts rietumu fasādei, plānā taisnstūrveida, noslēdzas ar pyramidālu smaili. Tā celtniecība tiek pabeigta tikai 1753. gadā. Tornī uzstādīts pulkstenis. Baznīcas sienas celtas no laukakmens, apmestas, tajās izvietoti logi ar pusaploces pārsedzēm. No 1788.līdz 1789.gadam notiek baznīcas remonta un pārbūves darbi, kuru rezultātā poligonālajai altāra apsīdai garenass virzienā piebūvē taisnstūrveida sakristeju. Jumta konstrukcijas mainītas remonta laikā no 1828. – 1830.gadam. 1856.gadā baznīcas draudzes telpai izbūvē cilindriskus, velvētus koka griestus ar kasetētām joslām. Lukas izbūvētas 'U' formā un balstītas uz doriskā ordena kolonnām un puskolonnām. To margas rotātas ar rozetēm un baznīcas emblēmām. 1859.gadā dievnamā uzstāda Liepājas meistara K.Hermaņa būvētās ērģeles ar neogotiskās formās veidoto ērģeļu prospektu. Baznīcā atrodas klasiskās formās veidots altāris ar 1859.gadā uzstādītu jaunu altārgleznu – Diseldorfas gleznotāja J.Rētinga gleznas kopiju. 1860.gadā baznīcas sienas nostiprina ar masīviem kontrforsiem, bet torni ar dzelzs saitēm un enkuriem. Elektrību baznīcā ievielk 1922.gadā, bet 1923.gadā uzliek jaunu astoņstūra pyramidālu torņa jumtu ar vara gaili, bumbu un krustu. 1934. – 1937.gadā baznīcas logos ievieto četras vitrāžas, kuras darinātas Ā.Kālerta firmā Rīgā.

The first time the church in Tukums was mentioned in 1486. It is St. Mark's Catholic wooden chapel. On the bidding of the duke Gothard Ketler in 1567 the construction of a new church is begun, which is in a poor condition already in 1587. In 1609 it is decided to build a new stone church in Tukums. The construction of the church began in 1644, but because of the Polish-Swedish war it was finished only in 1687. The church is a single-nave rectangular longitudinal building with the presbytery as a polygonal closing of the main part. The tower was added to the western facade; it is of a rectangular shape in the plan and it closes with a pyramidal spire. Its construction was finished only in 1753. There is a clock installed in the church. The walls of the church are built from rubble, daubed, there are windows with semicircular lintels placed there. From 1788 till 1798 the church is repaired and reconstructed. As a result a sacristy is added to the polygonal altar's apse in the direction of the longitudinal axis. The constructions of the roof have been relayed during the repair from 1828 till 1830. In 1856 a cylindrical, vaulted wooden ceiling is constructed for the congregation room. The lofts are built in the "U" shape and are supported by Doric order's columns and half-columns. Their banisters are decorated with rosettes and emblems of the church. In 1859 an organ with a Neo-Gothic organ's prospect built by a master from Liepāja K.Hermann is installed in the church. There is a classically patterned altar with a new altar painting installed in 1859 - a copy of the painting by J. Rheting from Duesseldorf – in the church. In 1860 the walls of the church are steadied with massive buttresses, whereas the tower is steadied with iron wires and anchors. The church is electrified in 1922, but in 1923 a new octagonal, pyramidal tower's roof with a copper cock, a ball and a cross is constructed. From 1934 till 1937 there are four stained glasses placed in the windows of the church which are made in A.Kalert's firm in Riga.

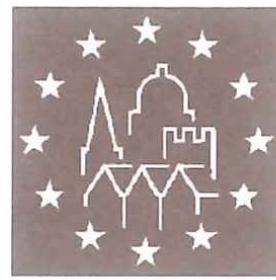

KANDAVAS LUTERĀNU BAZNĪCA KANDAVA LUTHERAN CHURCH

Tukuma raj., Kandava, Kalna iela

Pirmā Kandavas mūra baznīca celta no 1680. – 1687.gadam, bet nodegusi 1728.gadā. Tagadējā baznīca būvēta 1736.gadā kā vienjoma garenbūve, ar poligonālu altāra apsīdu joma platumā, kurai ziemeļu pusē piebūvēts taisnstūrveida ģērbkambaris. Celtnes izmēri ir 15 x 31 metrs. Galvenajā fasādē izvirzīts kvadrātveida tornis, kura paralēlskaldnis noslēdzas ar trīsstūrveida frontoniem katrā fasādē un vainagojas ar astoņstūra piramīdas smaili, kas uzcelta 1889.gadā. Torņa augstums ir 37 metri. Sienas celtas no laukakmens, apmestas, tajās dzīlās pusaploces arkās izvietoti logi. Galveno ieeju veido

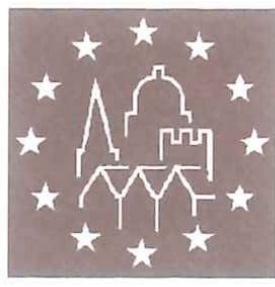
perspektīvais portāls ar pusaploces noslēgumu. Baznīcāi kapitālā remonta darbi veikti 1781. un 1849.gadā. Mūsu gadsimtā baznīca vairākkārtīgi remontēta – 1904., 1921., 1925., 1933. gadā. Jumta un pārsegumu konstrukcijas būvētas no koka. Draudzes telpas griesti veidoti kā lēzena velve ar līmenisku vidējo daļu, bet prezbiterija telpai līmeniski griesti. Virs ieejas atrodas koka luktas, balstītas uz divām masīvām koka kolonnām un koka stabiem. Sienas apakšējai daļai un luktu margām ir koka pildiņu apdare. Kandavas baznīcā labi saglabājusies iekārta – Ventspils kokgriezēju skolas meistara Johana Mertensa ap 1730.gadu baroka formās darinātā kancele un kungu sols, Liepājas meistara K.Hermaņa 1863.gadā būvētās ērģeles un neobarokālajās formās risinātais altāra retabls ar Berlīnes meistara K.J.Arnoldi gleznoto altārgleznu. Ap baznīcu atrodas kapsēta, kurā apbedīti vairāki ievērojami cilvēki, kā arī 18./19.gs. mijā celtā kapliča. Kandavas luterāņu baznīca kalpo par pilsētas dominanti un ar savām sabalansētajām būvformām bagātina pilsētas vidi.

The first stone church was built from 1680 till 1687, but it burnt down in 1728. The present church was built in 1736 as a single-nave longitudinal building with a polygonal altar's apse in breadth of the nave. To its northerly side a rectangular vestry has been built. The size of the building is 15x31 metres. In the main faēade there is a projective tetragonal tower whose parallelepiped ends in triangular gables at each faēade and crowns with an octagonal spire of the pyramid that was built in 1889. The height of the tower is 37 metres. The walls are built from rubble, daubed, the windows are placed in deep semicircular arches. A perspective portal with a semicircular closing comprises the main entrance. The overhauls took place in 1781 and 1849. The church has been repaired several times in our century – in 1904, 1921, 1925 and 1933. The roof and the covering constructions are built of wood. The ceiling of the congregation room are modelled as a flat vault with a horizontal middle part, but there is a horizontal ceiling in the presbytery. Above the entrance there are wooden lofts supported by two massive wooden columns and wooden stakes. The lower part of the wall and the handrail have the decoration of wooden panels. Kandava church has a well preserved furnishing – a pulpit and a masters' bench made in Baroque forms by a master of Ventspils Woodcarver School Johann Mertens in about 1730, an organ and in the Neo-Baroque style developed retable of the altar built in 1863 by a master from Liepāja - K. Hermann with an altar painting painted by a master from Berlin - K. J. Arnoldi. The church is surrounded by a graveyard where many outstanding people are buried. There is also a mortuary built in the alternation of the 18th and the 19th centuries. Kandava Lutheran church serves as a dominant of the town and enriches its environment with its balanced forms.

90.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

LUGAŽU LUTERĀNU BAZNĪCA LUGAŽI LUTHERAN CHURCH

Valkas raj., Valka, Rīgas ielā 8

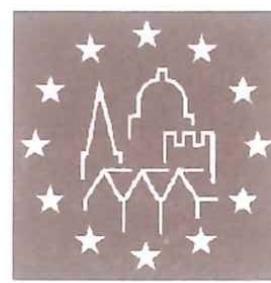
Valkas Lugažu draudze pirmo reizi rakstos pieminēta 1477.gadā. Ap to laiku celta arī pirmā baznīca, kuru nosauca svētās Katrīnas vārdā. Ziemeļu kara laikā 1702.gada 20.jūlijā baznīcu nopostīja. Jauno baznīcu, kas uzskatāma par tagadējās galveno pamatu, cēla 1729.gadā barons Kārlis Johans fon Vrangels. Tā drīz sagruva, un Vrangela dēls 1752.-1755.gadā atjaunoja baznīcu uz vecajiem pamatiem un piebūvēja tai torni. 1907.gada 7.februārī baznīca izdega (sevišķi tornis), un to atjaunoja Vrangela mājas līdzīgu sākotnējām formām. Baznīca iesvētīta 1910.gada 2.maijā. Lugažu baznīca ir balti apmesta vienjoma halles tipa baznīca ar divslīpju kārniņu seguma jumtu un sīkrūšu logiem. Baznīcā ir barokāls zelminis, ieejas portālā

izmantotas gotiskās arkādes formas un pilastri aizvietoti ar dekoratīviem kontrforsiem. Interjerā balti apmestās sienas kontrastē ar tumšā kokā darināto iekārtu (altāris, kancele, luktas, soli 20.gs.sākums) un sienu apakšējās daļas apšuvumu. Divslīpju griesti apšūti ar to pašu tumšo koku, atstājot atsegtas nesošās konstrukcijas. Baznīcā saglabājies J.Hecela lietais zvans (1777).

In written sources Valkas Lugazu congregation is mentioned as early as in 1477. At this time the first church, named after St.Catherine, was built. The church was ruined during the Northern War on 29 July 1702. The new church, the foundation of the present church, was built by baron Carl Johan Wrangel in 1729. This church crashed down quite soon and was rebuilt by Wrangel's son in 1752-1755, who rebuilt the church on the old foundation and added a new tower to the building. On 7 February 1907 the church suffered in fire (especially severely damaged was the church tower) and afterwards the edifice was reconstructed by Wrangel's sisters. The church was consecrated on 2 May 1910. Lugazi church is a single-nave, white plastered hall-type building with a gable tile roofing and fine squared tracery windows. The church has a Baroque pediment, entrance portal is designed in the shapes of Gothic arcades; pilasters are replaced by decorative abutments. As to the church interior, white plastered walls contrast with the furnishings that are made of dark wood (altar, pulpit, loft and pews from the early 20th century) and panelling of the lowest part of the walls. Gable ceiling is panelled with the same dark wood, letting the bearing constructions opened. A bell, casted by J.Hetzel in 1777, is still preserved in the church.

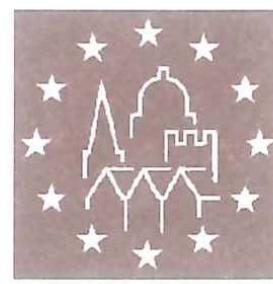
VIJCIEMA LUTERĀNU BAZNĪCA VIJCIEMS LUTHERAN CHURCH

Valkas raj., Vijciema pag.

Vijciema baznīca (18. gs.) ir vienjoma halles tipa koka guļbūves celtne uz laukakmeņu pamatiem. Ľoti īpatnēja ir sienu ārējā apdare- sienas apšūtas ar zvīņveida koka dēlīšiem. Sākotnēji no tiem bijis arī jumts. Tagad baznīcas divslīpju jumtam kā arī četrstūru zvanu tornim ir skārda segums. Fasāžu dekors ir ļoti atturīgs - apšūtās sienas sadala vertikāli koka konstruktīvie elementi. Lieli sešpadsmitrūšu logi ar smailloka arkām un dekoratīvu balti krāsotu aplodu vairo ēkas izteiksmību. Ieejas fasādē izcelas pildīju durvis un taisnstūrveida sīkrūšu logi. Arī interjers ir ļoti atturīgs - griesti, sienas un grīdas- priežu dēļu, sienas pārdala vertikāli konstruktīvie elementi. No 18.gs. saglabājies altāris, no 19.gs.sākuma durvju vērtnes. Ľoti nozīmīga ir glezna "Svētais vakarēdiens", kas gleznota 18.gadsimta pirmajā pusē ar eļļas krāsām uz koka. Ēka pateicoties ārzemju tautiešu atbalstam ir sakopta un atjaunota.

Vijciema Church (c. 18th) is a single-nave wooden structure of horizontal logs, built on rubble foundation. The exterior finishing is very special, the walls are covered with small scaly wooden boards. Originally the same covering was used even for roofing; now both the gable roof and the square belfry are covered with roofing iron. Decorative treatment of facades is very restrained - the boarded walls are divided by vertical constructive elements of wood. The character of the edifice is stressed by large 16-sectioned windows and decorative white window jambs. Also the interior is very restrained: ceiling, walls and floor are covered with pine planks, the walls are divided by vertical constructive elements. The altar dates back to the 18th century, the door leaves - from early 19th century. Painting "Holy Communion" is a very remarkable : it is painted with oil on wooden surface in the early 18th century. Due to the support of Latvians living abroad, the church is renovated.

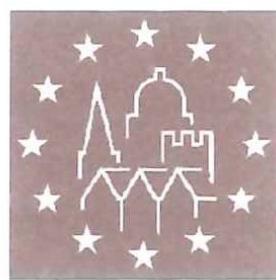

VALMIERAS SV. SĪMAŅA LUTERĀNU BAZNĪCA VALMIERA ST. SIMON'S LUTHERAN CHURCH

Valmieras raj., Valmiera, Bruņinieku iela 2

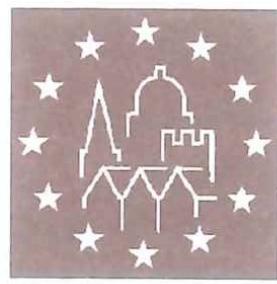
Gaujas krastā netālu no Livonijas ordeņa pils 1283.gadā celta Sv.Sīmaņa baznīca. Tās sienas mūrētas no laukakmeņiem un sarkanajiem ķieģeļiem. Vēlāk baznīca pārbūvēta. Senākajam būvniecības periodam attiecināma rietumu siena, kurā saglabājies romānikas stila perspektīvais portāls un kora daļa, kurai ir poligonāls noslēgums. Kora daļas ārsienēs redzami kontrforsi, savdabīga frīzu josla no mazu smailloka nišu virknes, logiem ir pusapļa arkas. Vēlāk uzcelts tornis, sakristeja. Domājams, 14.gs.beigās - 15.gs.sākumā baznīca pārbūvēta par trīsjomu baziliku, izveidotas krusta velves ar nervirām, pārveidota sakristeja. Ēka kapitāli remontēta 17.gs.beigās. 1702.gada ugunsgrēkā nodegusi daļa pilsētas apbūves un cietusi arī baznīca. 1720.-1739.gadā dievnamam uzlikts jauns jumts, atjaunots torņa noslēgums, apmestas kora un bazilikālās daļas sienas. Torņa galerija un barokālā smaile ir līdzīga Rīgas Doma baznīcai. Baznīcas interjerā dominē vareno un augsto mūra sienu askētiskums un būvformas, piemēram, smailloka arkāde, kas atdala jomus. Koris no vidusjoma atdalīts ar triumfa arku. No dievnama iekārtas un mākslinieciskiem veidojumiem jāmin kanceles un apakšējo luktu gleznojumi (1730.gadi), 1886.gadā modernizētās ērģeles (F.Ladegasta firma), vitrāžas kora daļā (19.gs.beigas, Ernsta Todes darbnīca Rīgā), altārglezna "Kristus kārdināšana" (1842., Karls Kristiāns Fogels-Fogelsteins), kapa plāksne P.Tīliham (1517), un citi. 1969. - 1972.gadā baznīca fragmentāri restaurēta.

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

In 1283, St.Simon's Church was built on the bank of the Gauja river near the castle of Livonia Order. The walls are made of rubbles and red bricks. The church was transformed later. Western wall can be regarded to this oldest construction period. One can distinguish a perspective portal of Romanesque style and a polygonal choir section. Abutments are supporting the exterior walls of the choir, a peculiar frieze of a row of small lancet niches; windows with semi-circular arches. A tower and a sacristy were added later. The church was transformed into basilica with a nave and two aisles probably at late 14th -early 15th century. Groined vaulting was designed, but the sacristy was transformed. The edifice underwent repair works in the late 17th century. During a fire in 1702, a part of the town was got lost and the church was also damaged. In 1739, a new roofing was laid, the spire was reconstructed, the walls in choir and basilica were plastered. The gallery of tower and the Baroque spire bear some similarities to Riga Dome Church. The archways are compositionally connected with the portal-shaped projections, situated among the sharply-pointed windows. Church interior is dominated by ascetic and mighty stone walls and building masses, eg., lancet arcade that divides the nave and the aisles. A triumphal arch separates the choir from the nave. As to the church furnishings and pieces of art, the following articles should be mentioned: paintings at the pulpit and lofts (1730's), organ (modernised by F.Ladegast's company in 1886), stained glasses in choir (late 19th cent., E.Tode's Workshop in Riga), altarpiece "The Temptation of Christ" (1842, Carl Christian Fogel-Fogelstein), commemorial plaque to P.Tillich (1517), and others. Fragmentary restoration of the church 1969-1972.

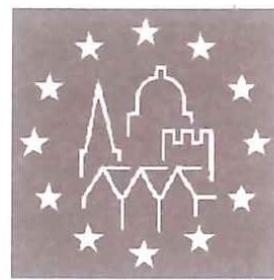
EUROPEAN HERITAGE DAYS
 "EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
 September 11-12, 1999

RŪJIENAS LUTERĀNU BAZNĪCA RŪJIENA LUTHERAN CHURCH

Valmieras raj., Rūjiena, Rīgas iela 32

Rūjienas Sv. Bērtuļa (Bartolomeja) baznīca celta gandrīz vienā laikā ar Rūjienas ordeņa pili 1259. - 1263.g. Tā ir viena no vecākām un lielākām baznīcām Vidzemē, ārpus Rīgas. Sākotnēji romāniska taisnstūra garenplāna halles tipa baznīca pēc 1450.-1480.gg. pārbūves pārtop par trīsjomu gotikas baziliku ar taisnstūra altārgala (prezbiterija) izbūvi. Ziemeļu fasādes daļā altārim piebūvēta sakristeja, baznīcas galveno ieeju rotā smailloka perspektīvais portāls. Baznīcas vēsture saistīta ar nepārtraukiem postījumiem un atkal "augšāmcelšanos". Vidzemē grūti atrast vēl tik bieži un pamatīgi postītu kulta celtni. 1560.gadā krievu cara Jāņa IV Bargā karaspēks pilnīgi nodedzina baznīcu. Krusta velvju pārsegums, domājams sagrauts kara laikā 1598.gadā, vēlāk tiek vēl paaugstināti centrālā joma mūri. Poļu laiku 1613.g. zīņas rakstīts par baznīcu "...bez jumta un griestiem", tāda tā atrodama vēl ilgi. 1631.gadā baznīca ir atkal nopostīta "...palikuši tikai četri mūri", atjaunošanas darbi uzsākti tikai zviedru laikos un zviedru vizitācijas protokolos lasam, ka 1645.gadā baznīca ir atjaunota. 1674.gadā baznīcai uzlikts jauns dakstiņu jumts un ievietotas ērģeles. Tomēr tā cieš 1686.gadā kara darbības rezultātā (baznīcā pat ierīkoti zirgu stāļi), 1688.gadā to atjauno, bet 1704.gadā Ziemeļu kara laikā tā atkal ir nopostīta. 1753.gadā uzstāda ērģeles no Rīgas Ģertrūdes baznīcas. 1820.gadā baznīcai uzcelts jauns koka zvanu tornis ar augstu poligonālu smaili. 1837.gadā Igaunijas baltvācu izcelsmes mākslinieks Fr. Ludvigs Maidels (1795-1845) uzglezno

altāra gleznu "Jēzus pie krusta" (Golgāta). 1854.gadā baznīcā notiek remonta darbi kurus veic Mārcis Sārums. 1856.gadā baznīcā uzstāda gotiskās formās darinātus altāri un kanceli. 1861.gadā baznīcā ievieto jaunas ērģeles, bet 1899.gadā baznīcā notiek lielākas pārbūves, tā tiek paplašināta (700 vietām) piebūvējot otru sakristeju. 1930-tajos gados pēc arhitekta P.Kundziņa projekta tiek uzcelti divi jauni vējtveri. 50-to gadu vidū atjauno baznīcas jumta segumu un galvenās ieejas durvis. 1974.gadā baznīca pilnīgi izdeg. 1987.gadā uzsākti plaši konservācijas darbi. 1992.-1994.g. notiek interjeru restaurācija. 1993.gada 16.jūlijā baznīcā atkal skan ērģeles - dāvinājums no Zviedrijas ciemata Leruma draudzes.

Rūjiena St. Bartolomey's Church was built almost at the same time with the Castle of Rūjiena Order - from 1259 till 1263. It is one of the oldest and biggest churches in Vidzeme, outside of Riga. Initially it was a rectangular Romanesque style hall-church with a longitudinal planing that became a three-nave Gothic basilica with a rectangular presbytery after the rebuilding in 1450-1480. In the side of the northern faēade there is a sacristy added to the altar; the main entrance of the church is decorated with a pointed-arch, perspective portal. The history of the church is connected with never ceasing ravage and a "resurrection". It would be hard to find another ceremonial building in Vidzeme that was ruined so often. In 1560 Russian tsar Ivan the Fourth army burns down the church completely. The covering of the groins was probably ruined during the war in 1598. Later on the stone walls of the central nave were heightened. In the date written during Polish times in 1613 it is written about the church: "without a roof and a ceiling". It stood like this for a long time. In 1631 the church was ruined again: "there are only four stone walls left". The reestablishment was begun only during Swedish times and the visitation protocols of the time state that the church was renovated in 1645. In 1674 the church acquires a tile roof and an organ is installed. Nevertheless, it suffers again in 1686 because of the tactical activities (even stables are installed in the church). In 1688 it is renovated, but is ruined again in 1704 during the Northern War. In 1753 an organ coming from Riga Gertrude's Church is installed. In 1820 there is a new wooden belfry with a high polygonal spire built. In 1837 an Estonian artist Fr. Ludvig Maidel (1795-1845) paints the altar painting "Jesus at the Cross" (The Golgotha). In 1854 Mārcis Sārums does repair works in the church. In 1856 there is an altar and a pulpit of Gothic forms installed in the church. In 1861 a new organ is installed in the church, but in 1899 there is a wider rebuilding in the church – it is widened (for 700 places) by adding the second sacristy. In the 30s according to the architect P. Kundziņš's project there are two new wather-vanes built. In the middle of the 50s the roofing and the door of the main entrance is restored. In 1974 the inner side of the church burns completely. In 1987 wide conservation works are begun. From 1992 till 1994 there takes place a restoration of the interior. On July 16, 1993, a new organ sounds in the church – a presentation from the congregation of Lerum village in Sweden.

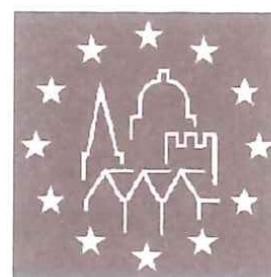

BURTNIEKU LUTERĀNU BAZNĪCA BURTNIEKI LUTHERAN CHURCH

Valmieras raj., Burtnieku pag.

Gleznainā Burtnieku ezera dienvid-austrumu krastā paceļās senā un skaistā Burtnieku luterānu baznīca. Tās pirmsākumi meklējami jau 13.gs. sākumā un šī baznīca ir viens no spilgtākiem Vidzemes vēlīnās gotikas un baroka paraugiem. Par Burtnieku draudzes dibināšanas gadu vēstures avotos minēts 1234.gads. Pirmā Burtnieku mūra baznīca uzcelta 1283.-1287.gados un to veltīja Sv.Marijai. Sākotnēji, domājams, tā bijusi bez torna. 1654.gadā Dievnamis nodega, tā atjaunošana ieilgst krievu-poļu karadarbības dēļ, tomēr 1666.gadā baznīcas mūra jomiem uzliek dēļu jumtu, bet altāra daļai - dakstiņus, uzceļ arī "15 asis augstu torni ar dēļu segumu". 17.gs.beigās Burtnieku baznīcas arhitektoniskais apjoms ir pilnīgi izveidots. Tā ir iegarena taisnstūra plāna, halles tipa gotiskā baznīca, kas ar divām masīvu pilāru rindām sadalīta 3 jomos. Austrumu daļā izbūvēts zemāka būvapjoma taisnstūru altāris, ar kapelas piebūvi ziemeļu pusē. Galvenās rietumu fasādes stūrus balsta divi milzīgi trīsstūrveida kontrforsi. Sānu fasādēs izmūrētas gotiskas smailloka aillas, logu rāmji darināti vēlāk. Altārdaļas smailloka arka un ziemeļu fasādes mazas sānu durvis vēlākā laika posmā aizmūrētas. Masīvas sienas laukakmeņu mūra ar ķieģeļu logu un durvju apdarēm un spraišjiem, apmestas un krāsotas baltā krāsā. Augstais divslīpu jumts segts ar sarkaniem kārniņiem, torņa smaile iesegta ar skārdu. Baznīcas plāna struktūra un fasāžu uzbūve izteikti gotiska, par baroka stila ietekmi liecina torņa smaile, interjeru apdares elementi, un daļēji rokoko stilam raksturīgs dekorējums. Vidējais joms un altārdaļa pārsegti ar ķieģeļu

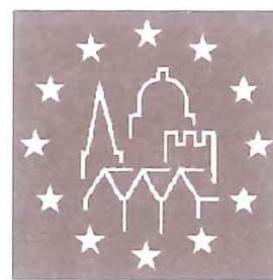
krusta velvēm, apmesti, balsināti. Sānu jomi ar līmenisku koka siju pārsegumu. 18.gs. baznīcā notiek vairāki remonti, 1770.gadā iesvēta jaunas ērģeles, 1780.gadā tās grezno ar kokgriezumiem. 1812.gadā baznīcā uzliek jaunu jumtu. 1867.gadā uzstāda jaunas F.Ladegasta firmas būvētas ērģeles no Vācijas. 1870.gadā ap baznīcu uzmūrē laukakmeņu sētu. 1925.gadā remontē torni, 1931.-1933.gg. atjauno interjerus un jumta konstrukcijas. Padomju laikā, līdz 50. gadiem baznīca vēl atrodas draudzes rokās un ir labā tehniskā stāvoklī. 60-tajos gados baznīca atņemta draudzei un praktiski pamesta, ir vietējo varu lēmums par baznīcas "izmantošanu sabiedriski-kulturālajiem pasākumiem". Tomēr līdzekļu trūkuma dēļ baznīca ilgus gadus stāv tukša, iet bojā interjers detaļas un iekārta, tek jumts. Kopš 1981.gada Burtnieku baznīcā uzsākti izpētes darbi. 1988.-1993.g. ēkā veikts kapitālais remonts, notiek interjera restaurācija, atjaunotas fasādes un uzlikts jauns dakstiņu jumts. 1992.gadā baznīca atdota Burtnieku luterāņu draudzei. Blakus baznīcā atrodas Burtnieku mācītājmuža, kas celta 18.gs. II pusē un 90. gadu vidū atjaunota.

On the south-eastern coast of the picturesque Burtnieki lake there raises the lovely Burtnieki Lutheran Church. Its origin traces back in the beginning of the 13th century and this church is one of the brightest samples of the late Gothic and Baroque styles in Vidzeme. The foundation of Burtnieki congregation is documented in historical sources with the year of 1234. The first Burtnieki stone church was built from 1283 till 1287 and it was devoted to St. Maria. Initially, it is thought to be without a tower. In 1654 the church burnt down and the renewal of it lingered because of Russian-Polish warfare, however, in 1666 the stone walls are covered with a plank sheathing and the chancel is tiled. "A 15 fathom high tower with a plank sheathing" was built. At the end of the 17th century the architectonic volume of Burtnieki Church was completed. It is an elongated rectangular planning Gothic hall-church which is divided in three naves with the help of two massive pillar rows. In the eastern part a lower rectangular altar and a chapel to its northern side have been built. Two giant triangular buttresses support the corners of the main western faēade. The side facades have Gothic pointed-arch openings; the window frames have been made later. The chancel's pointed arch and the small door in the northern faēade have been walled later on. The structure of the plan and the faēades is extremely Gothic though the spire of the tower as well as the decoration elements in the interior shows the influence of the Baroque style. The decoration is partly characteristic to the Rococo style. The middle nave and the chancel are covered with cross vaults, daubed, whitewashed. The aisles have horizontal beam coverings. In 1770 a new organ was consecrated, in 1780 it was decorated with woodcarvings. In 1812 the church is roofed again. In 1864 the master Meijers from Limbaži began to renovate the tower which had suffered from a stroke of lightening in 1863. In 1876 the organ built by F.Ladegast's firm was installed. In the 60s the church was alienated from the congregation and deserted. In 1992 it was given back to Burtnieki Lutheran congregation.

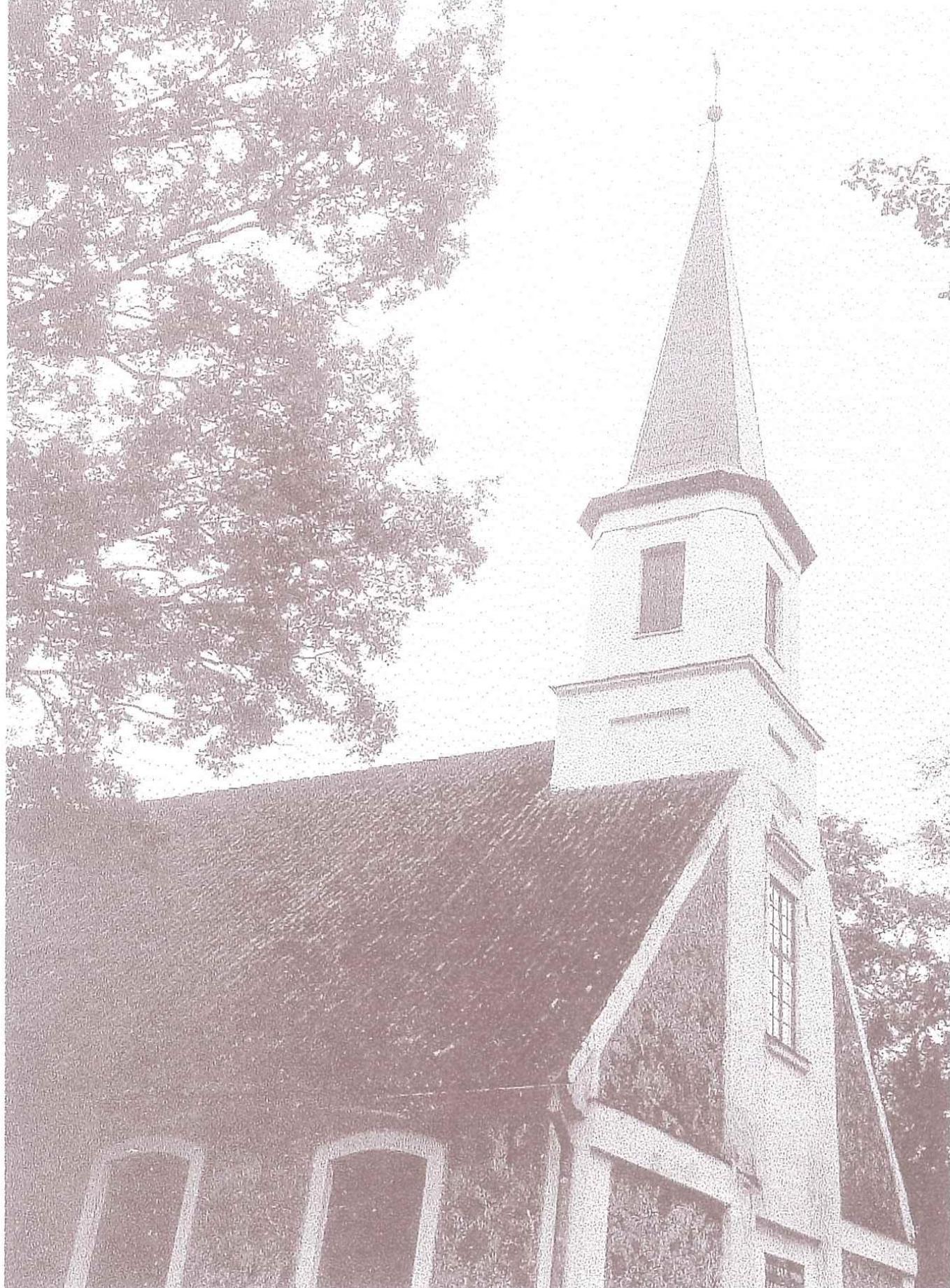
95.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

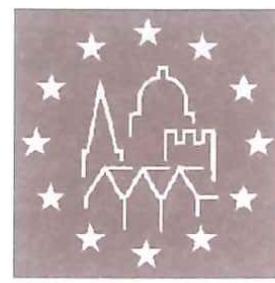

DIKĻU LUTERĀNU BAZNĪCA DIKĻI LUTHERAN CHURCH

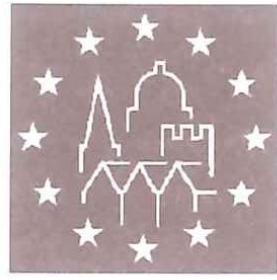
Valmieras raj., Dikļu pag.

Dikļu jaunā baznīca vecās vietā celta 1722.gadā. Tā ir koka karkasa ar māla-kleķa pildījumu, pārsegta ar salmu jumtu. 1848.gadā to kapitāli pārbūvē par mūra ēku 400 vietām. Tā ir halles tipa, vienjoma, vienkārša taisnstūra garenplāna baznīca ar izceltu, būvapjomā pazeminātu poligonālu altārdaļu, un frontālu zvana torni virs galvenās fasādes. Tornja virsdaļu vainago augsta smaile ar gaili. Ārsienas no neapmesta laukakmeņu mūra ar šķembu iespiedumiem labi kontrastē ar ēkas gludajiem, balti krāsotajiem stūru pilastriem un logu apmalēm. Apmetumā izcelta galvenās fasādes centrālā daļa un zvanu tornis.

Logi sīkrūšu dalījuma, ar segmentveida pārsedzēm. Baznīcu grezno augsts divslīpju kārniņu jumts ar poligonālu altārdaļu. Iekštelpu sienu apdare ļoti vienkārša, griesti - koka mucveida velve, apmesta un krāsota baltā krāsā. Vēlīnā baroka (rokoko) un klasicisma stilu ietekme jūtama greznā altāra retabla (1698., 18.gs. otrs cet.) un kanceles (1699., 18.gs. otrs cet.) izveidojumā. Vienā no baznīcas sienām iemūrēts kapa plāksnes fragments Annai Pālenai Ungernai, kas ir nozīmīgs Latvijas 17.gs.sākuma memoriālās tēlniecības piemineklis. 1939.gadā baznīcā veikts kapitālais remonts. Padomju laikos Dikļu luterānu draudzei izdevās saglabāt savu baznīcu labā tehniskā stāvoklī. 1998.gada jūnija beigās notika dievnama ērģeļu atjaunošanai un iesvētīšanai veltīts dievkalpojums. Ērģeles (1934) ir viens no labākajiem pazīstamā ērģeļu būvētāja Jāņa Dūrēja darbiem, kas saglabājies līdz mūsdienām. Latvijas kultūras vēsturē nozīmīgs ir fakts, ka 1857.-1867.gadā par Dikļu draudzes mācītāju šeit kalpojis Juris Neikens (1826 - 1868). Viņa ierosmē Dikļu mācītājmužas parkā 1864.gadā notikuši pirmie latviešu dziesmu svētki.

The new church at Dikļi was built in 1722 instead of the old church. It has a wooden carcass with a clay-adobe packing and thatched roof. In 1848, the building underwent reconstruction that transformed the church into masonry building for 400 persons. It is a single-nave hall building of a simple rectangular planning with accentuated, a bit lowered polygonal chancel and frontal belfry above the main facade. The tower is crowned with a high spire and a rooster. The not-plastered exterior walls of rubbles provide a contrast with flat, white pilasters in the corners, as well as window jambs. Plaster stresses the central part of the main facade and the belfry fine squared tracery windows with segmental lintels. The church is crowned by a steep gable roof with tile roofing and polygonal chancel. As to the interior, the wall finish is very plain, ceiling is barrel-vaulted, plastered and painted in white. The touch of Late Baroque (Roccocco) and Classicism styles can be distinguished in the design of the splendid altar retable (1698, 2nd quarter of the 18th cent.) and pulpit (1699, 2nd quarter of the 18th cent.). A fragment of commemorative plaque to Anna Pahlen Ungern is built in one of the church walls. This plaque is a remarkable monument of memorial art of early 17th century in Latvia. In 1939, capital repairs were carried out in the church. During Soviet time the congregation managed to maintain the building in a good technical condition. On June 1998, the renovated organ was consecrated in a special church service. The organ (1934) by the famous organ builder Janis Durejs is one of the best of his works, still preserved until nowadays. From 1857 till 1867 Juris Neikens (1826-1868) served as a parson in this church. This fact has a special importance in Latvian culture history, since the first Latvian Choir Festival was organised in the park of Dikli manor upon initiative of J.Neikens in 1864.

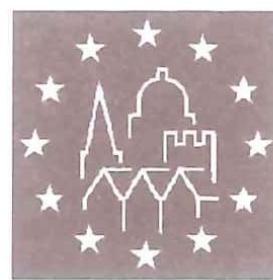

VENTSPILS NIKOLAJA LUTERĀNU BAZNĪCA VENTSPILS NIKOLAY'S LUTHERAN CHURCH

Ventspils, Tirgus iela 2

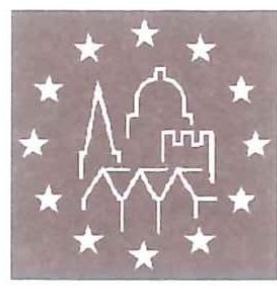
1834.-1835.gadā celtās Ventspils Nikolaja luterānu baznīcas būvdarbus vadīja arhitekts un inženierpulkvedis Johans Eduards de Vite. 19.gs.20.,30.gados viņš kopā ar arhitektu J.A.Špacīru bija galvenais gubernijas varas iestāžu būvpolitikas īstenošājs. Dievnama apjoma telpisko uzbūvi veido garena trīsjomu draudzes telpa, kurai pieslēdzas tornis un taisnstūrveida apsīda. Baznīcas galvenās fasādes ieeju rotā iespaidīgs četru jonisko kolonnu portiks. Portāla motīvs izmantots torņa risinājumā - vidējā stāvā, virs kura paceļas kaltām metāla margām ierobežota terase pilsētas aplūkošanai. Tās vidusdaļu aizņem cilindriska laterna ar sfērisku jumta kupolu. Laternai viegluma iespaidu rada astoņi augsti pusapļa logi, kuri vienlaicīgi samazina šīs torņa daļas slodzi. Pusapļa arkas lietotas arī citu torņa stāvu ailām, kā arī draudzes telpas logiem, kuri izgaismo balkonus. Šie greznu spraišu raksta sadalītie logi lejpusē noslēdzas ar dzegu, zem kuras ir niša ar mazāka platuma lielajiem logiem. Nedaudz citādāk traktēta galvenās ieejas aila - nišā iekļautais pusapļa logs un durvju aila ir vienāda platuma. Baznīcas interjers (1834-1835) izveidots komplicētāk un pretendē uz lielāku greznumu, nekā ārējais risinājums. Draudzes telpu sadala jonisko kolonnu rindas. Starp tām izvietoti balkoni. Kolonnas balsta masīvu dzegu, no kuras horizontālā griestu plakne iluzori pacelta augstāk. Ventspils Nikolaja baznīca pārstāv sērijveida dievnamu virkni Latvijas sakrālajā arhitektūrā, kur vēlais klasicisms prezentē savu loģisko un racionālo pieeju izteiksmīga, antīkās kultūras gara caurausta mākslinieciskā tēla radīšanā, piemēram, Jēzus luterānu baznīca Rīgā (1818.-1822., arh.

K.F.Breitkreics), Vecmuižas (Vecumnieku) luterāņu baznīca (1840.-1845.). Vecmuižas baznīcas projekta autors ir Kurzemes gubernās arhitekts Frīdrihs Šulcs, un jādomā, ka viņa projektēta ir arī Ventspils Nikolaja baznīca.

Architect and engineer colonel Johan Eduard de Vite supervised the construction of Ventspils Nikolay's Lutheran Church in 1834-1835. In 1820s and 1830s he, together with architect J.A.Schpatzier, were the key persons to implement the building policy of the province authorities. The spatial structure of the church building is formed by a longitudinal three-nave congregation room, adjoined by a tower and a rectangular apse. An imposing portico of four Ionic columns decorates the main entrance. The motif of portal is also used in the design of the middle section of the tower where a terrace with metal banisters is arranged. The middle section is occupied by a cylindrical lantern with a spherical dome. The lantern is designed with eight tall semi-circular windows that makes an impression of lightness and reduce the load at this part of the tower. Semi-circular arches are also used in the design of other storeys of the tower, as well as in the windows in the congregation room. Lowest part of the windows with a splendid ornamental ribbing ends in a cornice. The church interior (1834-1835) is developed in more complicated patterns and is more magnificent as the exterior. Congregation room is divided by rows of Ionic columns. Balconies are situated between them. The columns support a massive cornice that gives an illusion that the horizontal ceiling is much higher. Ventspils Nikolay's Lutheran Church represents a number of churches in Latvian sacral architecture, where Late Classicism presents its logical and rational approach in order to create an image, inspired by the antique culture, eg., Jesus Lutheran Church in Riga (1818-1822, arch.C.F.Brightkreutz), Vecmuizas (Vecumnieku) Lutheran Church (1840-1845). Kurzemes Province architect Friedrich Schultz has designed the Church in Vecmuiza, and it seems likely that he also is the author of Ventspils Nikolay's Church.

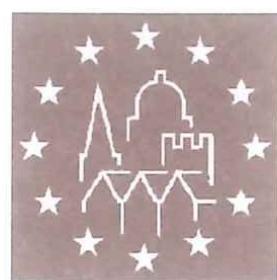

UGĀLES LUTERĀNU BAZNĪCA UGĀLE LUTHERAN CHURCH

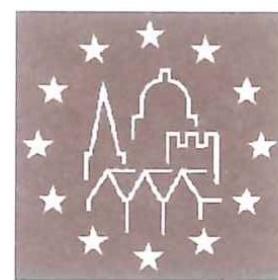
Ventspils raj., Ugāles pag.

Ugāles baznīcas celtniecības iniciators bija Johans fon Bērs. Būvdarbi uzsākti 1693.gadā. Baznīca pabeigta 1696.gadā. Dievnamis ir raksturīgs Kurzemes novadam. Stāvs dakstiņu jumts sedz draudzes telpu un poligonālo altārgalu, daļēji apjomā ieaudzis masīvs tornis, kas noslēdzas ar augstu un slaidu jumta smaili. Altārgalā piebūvēta sakristeja, bet pie zvana un ērģelēm varam nonākt pa atsevišķu ieeju torņa sānos. Baznīca segta ar krusta velvēm, kuru ribas izveidotas apmetumā. Izcili baroka mākslas pieminekļi ir Ugāles baznīcas iekārtas priekšmeti. Smalkiem kokgriezumiem bagātīgi rotāto altāra retablu, kanceli un biktssolu 1697.gadā darinājis Rīgas tēlnieks Johans Daniels Šaus. Virs ieejas durvīm sakristejā novietota grezna epitāfija. Tā veltīta mācītājam Francim Joahimam Simonim (18.gs.sākums) un viņa dēlam Johannesam. Ugāles baznīcas ērģeles ir lielākās un greznākās Latvijas laukos. Tās 1699.-1701.gadā darinājuši Liepājā dzimušais ērģeļbūvētājs Kornēlijs Raneuss (Ranejs) un Ventspils koktēlnieks Mihaels Markvarts. Ērģeļu prospekts pārsteidz ar savu barokālo formu dzīvīgumu, kustību un rotaļīgumu.

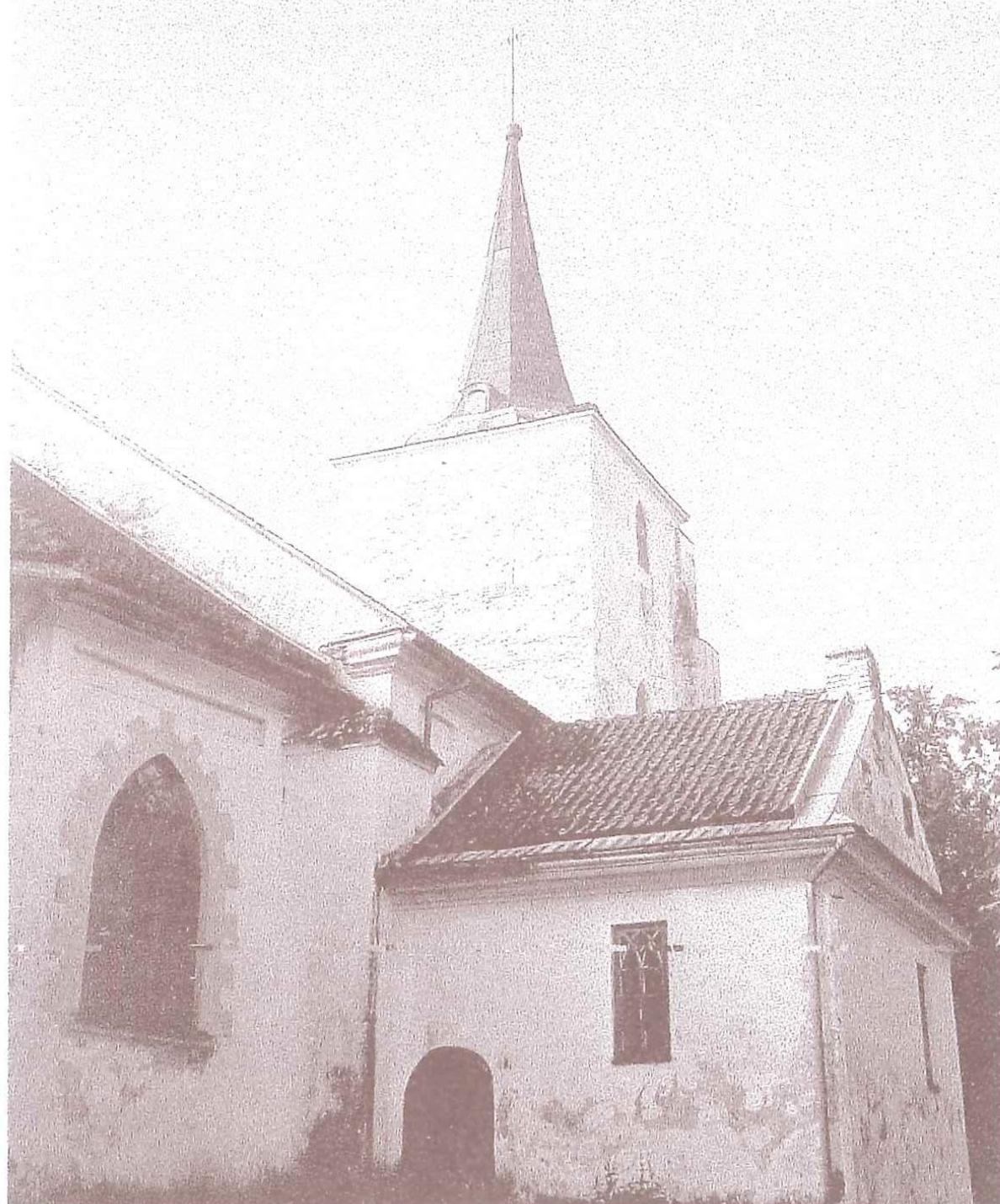

Construction of the Ugale Church was initiated by Johan von Behr. The church was built between 1693 and 1696. The Church is typical for Kurzeme region. Congregation room and polygonal chancel are covered by a steep tile roof. A massive tower, crowned by a tall spire, is partly incorporated in the church body. A sacristy is added to the chancel, while the church bell and the organ can be reached through a doorway in the side of the tower. The church has groined vaults with plastered ribs. Church furnishings are outstanding masterpieces of Baroque art. The altar retable, lavishly adorned with a variety of wood-carvings, a pulpit and a confessional pew are made by Johan Daniel Schaus, a sculptor from Riga, in 1697. There is a splendid epitaph situated above the entrance to the sacristy. It is dedicated to parson Franc Joachim Simon (early 18th cent.) and his son Johannes. The text of this epitaph is a sort of elegiac poetry, i.e., a dialogue rooted in the antique prose. Organ in Ugale Church is the biggest and most splendid organ to be found in Latvian countryside. It was made in 1699-1701 by Kornelius Ranneuss, an organ-builder born in Liepaja, and Michail Markwart, a wood-sculptor from Ventspils. Organ prospect impresses with the richness and playfulness of Baroque forms.

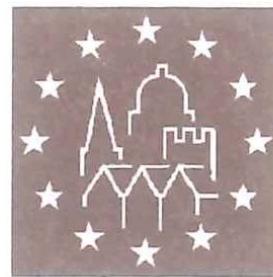

ZLĒKU LUTERĀNU BAZNĪCA ZLĒKAS LUTHERAN CHURCH

Ventspils raj., Zlēku pag.

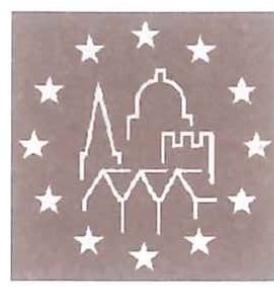
Dievnamu no 1645. līdz 1648.gadam cēlusi fon Bēru dzimta. Zlēku luterānu baznīca ir viena no izteiksmīgākām un tipiskākām Kurzemes hercogistes laikā būvētām baznīcām. Mūra ēku raksturo masīvi būvapjomi ar vizuāli atsevišķi nodalāmu draudzes daļu, altāra apsīdu, ģērbkambari un visu kompozīciju apvienojošo, atsevišķi mūrēto torņa stāvu. Torņa slaidā koka smaile divkārt degusi (1725., 1833.) un šobrīd esošā ir zemāka un mazāk izteiksmīga. Plānojumā baznīca ir trīsjomu ar īpaši izceltu, divkārt platāku vidusjomu. Uz diviem pāriem astoņskaldņu pīlāru balstītās mūra velves pārklāj visu draudzes telpu. Tās veidotas kā taisnstūra traveju krusta velves profilķieģeļu ribojumā. Baznīcas austrumu galā ir poligonāla altāra telpa, kuras griestu velve mūrēta ar vēdekļveidā izkārtotām, uz centru orientētām profilētām ribām. Tas piešķir altāra daļai centriskas telpas nozīmi, izceļot tās īpašo lomu. Arī monumentālais triumfa arkas loks, vizuāli nošķirot altārdaļu no draudzes telpas pasvītro tās autonomu dabu. Zīmīga līdz ar to ir ne tikai altāra , bet arī fon Bēru kapeļu atrašanās kriptā zem altāra. Interjera iekārta ir mākslinieciski ļoti augstvērtīga. Nozīmīgākie mākslas pieminekļi ir manierisma (ziemeļu renesances) stilā veidotie kokgriezuma altāris un kancele (abi ap 1650.gadu). Altāra retablam ir ovāla silueta trīslīmeņu kompozīcija, kuras centrā atrodas divi

kokgriezuma ciļņi - Sv.vakarēdiens" un "Kristus Ģetzemane dārzā". Otrā stāvā ir glezna "Kristus zaimošana" un visu kompozīciju vainago Golgātas aina ar Dievmātes, apstuļa Jāņa un Kristus figūrām. Altārim bagāta polihromija ir ne tikai ciļņu un figūru krāsojumā, bet arī tektoniskajām un dekoratīvajām detaļām (kolonnām, hermām, frīžu dekoram u.c.). Arī kanceles mākslinieciskajā programmā kokgriezuma autors tiecīes atklāt manierismam raksturīgo krāsainību, tēlu artistisko un individualizēto šarmu. To pauž kanceles balsta eņģelis, tā tērps un graciozi atkailinātā kāja, uzejas portāla dejojošo eņģeļu figūras, kustībā atraisīto apstuļu tēli un tml. Arī draudzes solu galu un durvju pildiņu gleznojumi atspoguļo manierismam raksturīgo tieksmi uz dekorativitāti un krāsainību. 10 ornamentālajos gleznojumos redzam stilizētas ziedu kompozīcijas, bet 11 figurālajos darbos sieviešu figūras interpretē tikumu alegorijas. Izcili mākslas darbi ir divi manierisma kokgriezuma biktssoli. Zlēku baznīcas ērģeles ir liepājnieka K.A.Hermaņa 1875.g. darinājums.

The church was built from 1645 till 1648 by von Behr family. Zlēkas Lutheran Church is one of the most expressive and typical churches that were built during the period of Kurzeme dukedom. The stone building is characteristic for its massive construction's volume and the congregation part, the altar apse, the vestry that can be visually separated, and a separately built tower that unites the whole composition. The slender spire of the tower has burnt twice (in 1725, 1833) and the present spire is lower and less expressive. In the planning the church is a three-nave building with a specially accentuated middle nave that is twice wider than the aisles. The monumental triumph arch, which visually divides the chancel from the congregation room, also underlines the autonomic nature of the congregation room. Due to that not only the locality of the altar, but also the crypt of von Behr family is significant. The interior furnishing is artistically highly valuable. The most important art monuments are the altar and the pulpit (both made around 1650) decorated with wood-carvings and shaped in the Mannerism (the northern Renaissance) style. The altar is rich in polychromy not only in the paintings of relieves and figures, but also in tectonic and decorative details (columns, herms, decoration of friezes, etc.). The author of the wood-carvings has strained to reveal the colourfulness, the artistic and individualized charm of the characters characteristic to the Mannerism style also in the pulpit's artistic program. The paintings of the pew ends and door panels also depict the tendency of decorativeness and the colourfulness characteristic to the Mannerism style. Two Mannerism style confessional pews with wood-carvings are outstanding artworks. The organ of Zlēkas Church is the creation of K.A.Hermann from Liepāja (1875).

PUZES LUTERĀNU BAZNĪCA PUZE LUTHERAN CHURCH

Ventspils raj., Puzes pag.

Dievnamu 1692.gadā cēlusi Puzes muižas īpašnieku Mirbahu dzimta. Vienjoma mūra ēkai ir Kurzemes baznīcām raksturīgais dalītais būvtips ar draudzes apjomam piebūvētu masīvu torni. Mūra stāvam bijis slaids koka tornis, kas pēc zibens spēriena 1804.g. nodedzis. Tagad ir neliela četrskaldņu piramīda, kura vizuāli pastiprina mūra druknumu. Tornim ir vēl papildus loma saistībā ar četriem akmens kaluma ģērbončīļiem. Tie iemūrēti fasādē virs ieejas un ir Kurzemes muižniecības vēstures saglabātie liecinieki. Ap baznīcu ir monumentāla, daļēji saglabājusies sēta. Baznīca ir vienjoma ar poligonālu altārdalju un segmentveida pusloka pārsegumu. 1980. gados ēka bijusi bez izmantošanas un stipri cietis tās interjers, īpaši jau Liepājas meistara K.Hermann 1844.g.darinātās ērģeles. Koka kancele un altāris ir neogotiskās (19.gs.) formās. Altārglezna "Kristus noņemšana no krusta" darināta 1879.gadā.

The church was built in 1692 by the proprietors of Puze Estate Mirhbach family. The single-nave building has a divided construction with a massive tower added to it that is characteristic to the churches in Kurzeme. The stone storey had a slender wooden tower which burnt down after a stroke of lightening in 1804. Now there is a pyramid that visually enhances the heaviness of the tower. The tower has an additional role in connection with four stone chiselled relieves of a coat of arms. They are immured in the faēade above the entrance and are the witnesses of the history of Kurzeme nobility. There is a monumental, partly remained fence around the church. The church is a single-nave building with a polygonal *chancel* and a segmented semicircular covering. In the 80s the building had no usage and its interior was suffered seriously, especially the organ built in 1844 by the master from Liepāja K.Hermann. The wooden pulpit and the altar (c. 19th) are shaped Neo-Gothicaly. The altar painting "Chirst's Removal from the Cross" was made in 1879.

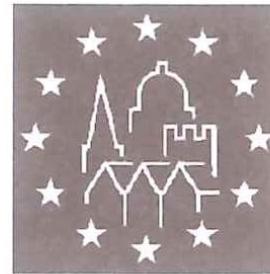
JŪRKALNES KATOĻU BAZNĪCA JŪRKALNE CATHOLIC CHURCH

Ventspils raj., Jūrkalnes pag.

Jūrkalnes katoļu draudze kopš 17.gadsimta bijusi Alsungas draudzes daļa, līdz 1862.gadā, uzceļot jaunu mūra dievnamu, jūrkalnieši kļuva patstāvīgi. Vienjoma celtne ir Kurzemes baznīcām raksturīga. Tai ir taisnstūra draudzes telpa ar poligonālu gala apsīdas izbūvi un masīvu četrskaldņu torni. Torņa stāva mūrējums nav vienlaidus, bet ir kā neregulārs trīspakāpju apjoms. Iekštelpas iekārtotas bez īpaša greznuma. Piesaista baznīcas vidū iekārtais kuģa modelis (19.gs.), norādot uz saistību ar tuvumā esošo Baltijas jūru. Centrālais altāris (19.gs.) ir divstāvu, ar "Sv.Jāzepa" altārgleznu starp divām klasiskā ordena kolonnām un "Dievmātes" gleznu centrā virs dzegas. 19.gadsimta darinājumi ir arī ērģeles, krucifikss un lustras. Mākslas pieminekļu vērtība ir diviem durvju komplektiem ar apkalumiem (18.gs.v., 1847.g.)

Jūrkalne Catholic congregation has been a part of Alsunga congregation since the 17th century until in 1862 after building a new stone church they became independent. The single-nave building is characteristic to Kurzeme churches. It has a rectangular congregation room with a polygonal apse and a massive square tower. The stonework of the tower is not one-piece, but as an irregular three-level extent. The interior has a little of splendour. The model of the ship (c. 19th) suspended in the centre of the church attracts the attention; it denotes the connection with the adjacent Baltic Sea. The central altar (c. 19th) is two-level with the altar painting "St. Jasper" between two columns of the Classic order and the painting "Our Lady" in the centre above the cornice. The organ, the crucifix and the chandeliers are also created in the 19th century. Two sets of doors with fitting have an artistic value.

Literatūra

- Ābele E. Kurzemes altāru tipi un attīstība./ Filologu biedrības raksti.- Rīga, 1938.-18.sēj.-66-89.lpp.
- Ārends P. Sv.Pētera baznīca Rīgā.-Rīga,1944.
- Ārends P. Arhitektūra un baznīcas māksla Talsu novadā.-Rīga,1935.
- Arhitektūras piemineklis - Valmieras Sīmaņa baznīca.-Valmiera, 1984.
- Behr U. Edwahlen und die Behrsche Eche in Kurland.-Werden/ Aller,1979.
- Belte P. Rīgas Jūrmalas, Slokas un Ķemeru pilsētas ar apkārtni. Vēsturisks apskats.-Rīgas Jūrmala,1935.
- Bērents P. Āraišu baznīca un draudze 700 gadu gaitā.-Cēsis,1927.
- Bērents P. Burtnieku draudze. 1234.-1934. - Rīga,1934.
- Bolšteins M., Kalējs M.u.c. Jelgavas baznīcas.- Rīga,1992.
- Bruģis D. Bauskas Sv.Gara baznīca.1594-1994.-Bauska,1993. (Novads Nr.7)
- Bruģis D. Skaistkalnes baznīca.-Bauska,1995. (Novads Nr.8)
- Bruģis D. Par Rundāles pils muzeja tēlniecības kolekciju./ Dabas un vēstures kalendārs.-1990.-201.-208.lpp.
- Čoldere D. Dobeles luterānu dievnamam 500.-Dobele,1995.
- Čoldere D. Aglonas ieguvumi./Latvijas arhitektūra.-1998.-Nr.15.-18.-19.lpp.
- Dekante H. Trīs pieskārieni tēmai "Dievnamis"/Latvijas arhitektūra.- 1998.-Nr.15.-72.-74.lpp.
- Die neue Vorhalle der Domkirche./Jahrbuch für Bildende Kunst in den Ostseeprovinzen.-Riga,1907.-S.64.-65.
- Dzenis G. Par lauku koka baznīcām./ Dabas un vēstures kalendārs.- 1988.
- Enciklopēdija Rīga.-Rīga,1988.
- Endzelīņš H. Skati Valmieras pilsētas, draudzes un novada pagātnē.- Valmiera, 1932.
- Ermans J. Krimuldas baznīca un draudze. 1205.-1930.-Rīga,1930.
- Feldmanis R., Čoldere D. Katlakalna baznīca.-Rīga,1994.
- Feodālā Rīga.-Rīga,1978. (autoru kolektīvs)
- Fogele S. Johans Lēberehts Eginks.-Rīga,1994.
- Freijs A. Talsu novada draudzes un baznīcas. /Talsu novads.- Rīga,1935.-2.daļa.
- Grosbabs A. Ventspils baznīca un draudze. Veltījums baznīcas un draudzes 100 gadu jubilejai.- Rīga,1935.
- Gulbenes baznīcāi 150. 1843.gada 11.jūlijs-1993.11.jūlijs.
- Grauzdiņa I. Tūkstoš mēlēm ērģeles spēlē.-Rīga,1987.

Grosmane E. Ventspils koktēlnieki. 17.gs.otrā puse-18.gs.sākums.- Rīga,1981.

Grosmane E. Rīgas Doms. Kādas ir mūsu pieminekļu pētniecības perspektīvas? //Literatūra un māksla.-1990.g.1.12.-8.lpp.

Henning E. Geschichte der Stadt Goldingen in Kurland.-Mitau,1809.- T.1.

Jahrbuch für Bildende Kunst in den Ostseeprovinzen.- Riga,1907.

Jansons G. Arhitektūras pieminekļi Gaujas nacionālajā parkā.- Rīga,1987.

Kallmeyer T. Die evangelischen Kirchen und Prediger Kurlands.- Mitau,1910.

Kalniņš J. Tirzas draudze senāk un tagad.-Rīga,1901.

Kaminska R. 18.gadsimta glezniecība Latgalē.-Rīga,1994.

Kaminska R. Altāri 18.gs.Latgales baznīcās. Retablu pamattihi./ Letonica.-1998.-Nr.1.-20.-61.lpp.

Kampe P. Lexikon Liv- und Kurländischer Baumeister, Bauhandwerker und Baugestalter von 1400 - 1850.- Stockholm,1951.-Bd1.-Stockholm,1957.-Bd.2.

Kampe P. Rīgas Sv.Jāņa baznīcas būvvēsture./Senatne un māksla./ 1936.-Nr.4.-175.-186.lpp.

Kampe P. Centrālveidīgais būvtips Vidzemes baznīcu celtniecībā no 17.gs.vidus līdz 19.gs.vidum./ Senatne un māksla.-1938.- 131.-145.lpp.

Kampe P. Latvijas ev.-lut. baznīcu iznīcinātās mākslas vērtības./ Izglītības ministrijas mēnešraksts -Rīga,1934.-Nr.3/4.

Kampe P. Latvijas baznīcas zvanu vēsture.- Rīga, 1930.

Ķiploks E. Dzimtenes draudzes un baznīcas.- Mineapolis, 1987.

Kangars J. Lutriņu draudzes 300 gadi.- Saldus,1938.

Kangars J. Vārmes draudzes vēsture.- Saldus,1940.

Klēmanis G.B.K. Lazdonas draudze senāk un tagad.- Lazdona, 1929.

Krastiņš J. Eklektisms Rīgas arhitektūrā.-Rīga,1988.

Krastiņš J. Jūgendstils Rīgas arhitektūrā.-Rīga,1980.

Krastiņš J. Latvijas republikas būvmāksla.-Rīga,1992.

Krastiņš J. Rīga jūgendstila metropole.-Rīga,1996.

Krastiņš J., Vasiljevs J. Rīgas izbūve un arhitektūra 19.gs.otrajā pusē un 20.gs. sākumā./Rīga.1860-1917.-Rīga,1978.-413.- 451.lpp.

Kundziņš P. Raunas baznīca//Latvijas arhitektūra.-1938.-Nr.3.-97.- 101.lpp.

Lancmanis I. Liepāja no baroka līdz klasicismam.-Rīga,1983.

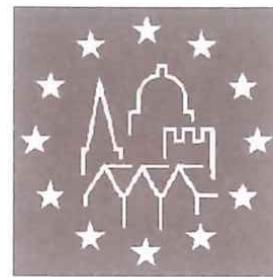
Lange E. Straupes baznīca un draudze. Materiālu apkopojums sakarā ar baznīcas 675 (732) g. jubileju.- Limbaži,1938.

- Lastovecka I. Jelgavas rajona baznīcas.-Jelgava, 1995.
- Latviešu konversācijas vārdnīca - Rīga, 1927.-1940.
- Latviešu tēlotāja māksla. 1860-1940.-Rīga, 1986.
- Latvijas arhitektūras meistari.-Rīga, 1995.(autoru kolektīvs)
- Lejnieks J. Rīgas arhitektūra.-Rīga, 1989.
- Levina M. Latgale. Arhitektūras mantojums./ Latvijas arhitektūra.- 1998.-Nr.15.-4.-9.Ipp.
- Liepiņš B. Kokneses - Krapes draudze.-Rīga, 1937.
- Lūsis J. Iecavas draudzes vēsture.-Rīga, 1936.
- Mašnovskis V. Struteles baznīcas dārgumi// Tukuma ziņas.-1996.- 6.augusts.-6.Ipp.
- Mežmuižas evanģēliski -luteriskā baznīca. 1648.-1998.- Dobele, 1998.
- Moltrecht G. Par piemiņu uz Matīšu baznīcas un draudzes pagājušiem 200 gadu pastāvēšanas svētkiem sept. 1887.gadā.- Rīga, 1887.
- Neumann W. Der Dom zu St.Marien in Riga.-Riga, 1912.
- Novads. 1989.
- Ornaments Latvijā. Materiāli mākslas vēsturei.-Rīga, 1994.(autoru kolektīvs)
- Pāvele T., Rendele L., Vasiljevs J. La catedral de Riga.-Lenin- grad, 1980.
- Pētersons R., Naudiša A. Jūrmalas vēsturiskā arhitektūra.- Jūrmala, 1998.
- Pujāte I. Janis Rozentāls. Rīga, 1991.
- Putniņa M. Iecavas baznīca.-Bauska, 1996. (Novads Nr.8)
- Riga und seine bauten.-Rīga, 1903.(autoru kolektīvs)
- Rigasche Almanach für 1863., 1865., 1868., 1888.
- Rokas grāmata ekskursiju vadītājiem. Rīgas apkārtne. Rīga, 1934.- 1.daļa.
- Rusmanis S., Vīks I. Kurzeme.-Rīga, 1993.
- Sāne Alksne L. Ceļvedis Liepājas arhitektūrā. Versija par Liepājas arhitektūras vēsturi līdz 1940.gadam.-Liepāja, 1991.
- Siliņš J. Latvijas māksla 1800-1914.-Stokholma, 1980.
- Siliņš J. Latvijas māksla 1915-1940.-Stokholma, 1990.
- Skujīņš K. Krustpils draudze. Krustpils baznīcas 100 gadus pastāvēšanas svētku piemiņai 29.jūnijā 1924.gadā.-Rīga, 1925.
- Spārītis O. Usmas baznīca. Rīgā. Latvijā. Pasaulē.- Rīga, 1999.
- Spārītis O. Liepājas rajona arhitektūras pieminekļi. /Latvijas PSR vēstures un kultūras pieminekļi.-Rīga, 1988.-45.-62.Ipp.
- Spārītis O. Rīgas Doma vitrāžas.- Rīga, 1997.
- Spārītis O. Tērvetes "Golgāta"/ Avots.-1990.-Nr.9.-36.-45.Ipp.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS
"EIROPA - KOPĪGS MANTOJUMS. BAZNĪCAS LATVIJĀ"
1999. gada 11.-12. septembris

EUROPEAN HERITAGE DAYS
"EUROPE, A COMMON HERITAGE. CHURCHES IN LATVIA"
September 11-12, 1999

Spārītis O. Piemineklis gara kultūrai./Māksla plus.-1997.-Nr.4.-68.-
70.lpp.

Spārītis O. Vācbaltiešu kultūras vērtības Kurzemē./Kurzeme un
kurzemnieki.-Rīga,1995.

Strēlnieks J. Ogre. Tūrisma maršruti rajonā.-Ogre,1998.-2.daļa.

Svilāns J. Latvijas Romas katoļu draudzes un kapelas.-Rīga,1995.

Tuliša S. Aglonas bazilika./ Katoļu dzīve.-Rēzekne,1993.

Vāgners P.D. Ziņas par Neretas draudzi...- Rīga, 1873.

Vilīte V. Sesavas evanģēliski-luteriskā baznīca. 1633-1993.-
Jelgava,1994.

Vītols A. Cesvaines draudze. Vēsturisks apskats.- Cesvaine,1929.

Vipers B. Latvijas māksla baroka laikmetā.-Rīga,1937.

Virbulis A. Tukuma drzudze un baznīca.- Rīga, 1937.

Zilgalvis J. Kultūrvēsturiskā situācija Latvijā 19.gs.otrajā pusē un
pareizticīgo kulta ēku celtniecība./Latvijas vēstures institūta
žurnāls.-1994.-Nr.2.-41.-52.lpp.

Zilgalvis J. Arhitektūras mantojums Aizkraukles novadā.-Rīga,1997.

Zirnis G. Pētera baznīca.-Rīga,1984.

Васильев Ю. Классицизм в архитектуре Риги.- Рига, 1961.

Васильев Ю. Рига. Памятники зодчества.- Рига, 1971.

Чантурия В., Минкевич Ю., Васильев Ю., Алттоа К.
Белорусия, Литва, Датвия, Эстония.- Москва, Лейпциг,
1986.

Довгялло Д. Список церквей Витебской губернии.- Витебск,
1899.

Сахаров С. П. Православния церкви в Латгалии.- Рига, 1939.

Objektu saraksts

Aizkraukles raj.

1. Gostīņu luterānu baznīca - Pļaviņas (6165)
2. Aizkraukles luterānu baznīca - Aizkraukles pag. (6155)
3. Jaunjelgavas pareizticīgo baznīca - Jaunjelgava
4. Kurmenes katoļu baznīca - Kurmenes pag.
5. Neretas luterānu baznīca - Neretas pag. (6161)

Alūksnes raj.

6. Alūksnes luterānu baznīca - Alūksne, Pils ielā 25 (2700)
7. Apekalna luterānu baznīca - Jaunlaicenes pag. (2781)
8. Alūksnes pareizticīgo baznīca - Alūksne, Helēnas iela 56 (2690)

Balvu raj.

9. Šķilbēnu (Rekavas) katoļu baznīca - Šķilbēnu pag. (2847)
10. Šķilbēnu pareizticīgo baznīca - Šķilbēnu pag. (2848)

Bauskas raj.

11. Bauskas Sv. Gara luterānu baznīca - Bauska, V. Plūdoņa iela 13a (6167)
12. Iecavas luterānu baznīca - Iecavas pag. (6173)
13. Skaistkalnes katoļu baznīca - Skaistkalnes pag. (6188)

Cēsu raj.

14. Sv. Jāņa luterānu baznīca - Cēsis, Skolas ielā 8 (6214)
15. Raunas luterānu baznīca - Raunas pag. (6273)
16. Āraišu luterānu baznīca - Drabešu pag. (6217)

Daugavpils

17. Daugavpils luterānu baznīca - 18.novembra iela 68 a (4733)
18. Jaunavas Marijas katoļu baznīca - A.Pumpura iela 11 a (4794)
19. 1.vecticībnieku kopienas lūgšanas nams - Puškina iela 16 a (4793)

Daugavpils raj.

20. Nīcgales katoļu baznīca - Nīcgales pag.
21. Subates luterānu baznīca - Subata, Baznīcas iela 32 (6299)

Dobeles raj.

22. Mežmuižas luterānu baznīca - Augstkalnes pag. (4864)
23. Kalnamuižas luterānu baznīca - Tērvetes pag. (4957)
24. Bērzes luterānu baznīca - Bērzes pag. (4879)

Gulbenes raj.

25. Stāmerienes Aleksandra Nēvska pareizticīgo baznīca - Stāmerienes pag. (5059)
26. Vecgulbenes luterānu baznīca - Gulbene, Brīvības iela 13 (5011)
27. Velēnas luterānu baznīca - Lizuma pag. (5070)
28. Tirzas luterānu baznīca - Tirzas pag. (5102)

Jēkabpils raj.

29. Gārsenes luterānu baznīca - Gārsenes pag.
30. Krustpils luterānu baznīca - Jēkabpils, Rīgas iela 211a, 214 (6308)
31. Viesītes luterānu baznīca - Viesīte

Jelgava

32. Sv. Jura katoļu baznīca - Katoļu iela 11 (5150)
33. Sv. Annas luterānu baznīca - Jaunatnes iela 1 (5149)
34. Sv. Simeona un Annas pareizticīgo katedrāle - Akadēmijas iela 12 (5110)

Jelgavas raj.

35. Sesavas luterāņu baznīca - Elejas pag. (5190)
36. Dalbes luterāņu baznīca - Cenu pag. (5187)
37. Zaļenieku luterāņu baznīca - Zaļenieku pag. (5328)

Jūrmala

38. Dubultu luterāņu baznīca - Baznīcas iela 13 (5376)
39. Ķemeru luterāņu baznīca - A.Upīša iela 18 (5668)
40. Ķemeru katoļu baznīca - Sēravotu iela 10 a (5670)
41. Sv. Pētera un Pāvila Ķemeru pareizticīgo baznīca - Katedrāles iela 1 (5546)

Krāslavas raj.

42. Krāslavas katoļu baznīca - Krāslava, baznīcas iela 2 (6319)

Kuldīgas raj.

43. Sv. Katrīnas luterāņu baznīca - Kuldīga, Baznīcas iela 33 (6351)
44. Sv. Trīsvienības katoļu baznīca - Kuldīga, Raiņa iela 6 (6358)
45. Ēdoles luterāņu baznīca - Ēdoles pag. (6328)
46. Valtaiku luterāņu baznīca - Laidu pag. (6364)

Liepāja

47. Sv. Trīsvienības luterāņu baznīca - Lielā iela 9 (6381)
48. Sv. Nikolaja pareizticīgo katedrāle - Katedrāles iela 7

Liepājas raj.

49. Rucavas luterāņu baznīca - Rucavas pag.
50. Aizputes Sv. Jāņa luterāņu baznīca - Aizpute, Liepājas iela 3 (6395)

Limbažu raj.

51. Limbažu luterāņu baznīca - Limbaži, Lībiešu iela 2 (6450)
52. Augstrozes luterāņu baznīca - Umurgas pag.
53. Umurgas luterāņu baznīca - Umurgas pag. (6454)
54. Vilķenes Katrīnas luterāņu baznīca - Vilķenes pag.

Ludzas raj.

55. Eversmuižas katoļu baznīca - Ciblas pag. (6459)
56. Malnavas katoļu baznīca - Kārsava, Puškina iela 2 (6460)
57. Pasienes katoļu baznīca - Pasienes pag. (6465)

Madonas raj.

58. Lubānas luterāņu baznīca - Lubāna, Baznīcas iela 1
59. Ľaudonas pareizticīgo baznīca - Ľaudonas pag., Ľaudona, Brīvības iela 18
60. Varakļānu katoļu baznīca - Varakļāni, Rīgas iela 2 (6485)

Ogres raj.

61. Lielvārdes luterāņu baznīca - Lielvārdes p. ar l.t. (2886)
62. Meņģeles luterāņu baznīca - Meņģeles pag. (2889)

Preiļu raj.

63. Rušonu katoļu baznīca - Rušonas pag. (6507)
64. Bērzgales (Biržgalu) katoļu baznīca - Aglonas pag.
65. Aglonas Bazilika - Aglonas pag. (6491)

Rēzekne

66. Rēzeknes pareizticīgo baznīca - Atbrīvošanas aleja 98 (5765)
67. Rēzeknes luterāņu baznīca - Raiņa iela 4 (5793)

Rēzeknes raj.

68. Dricēnu katoļu baznīca - Dricānu pag. (5801)
69. Sarkaņu katoļu baznīca - Lendžu pag. (5816)

70. Viļānu katoļu baznīca - Viļāni, Kultūras laukums 6 a (5875)
71. Pilcenes katoļu baznīca - Dricānu pag. (5802)

Rīga

72. Doma baznīca - Doma laukums 1 (6537)
73. Sv.Pētera luterāņu baznīca - Skārņu iela 19 (6598)
74. Jēzus luterāņu baznīca - Elijas iela 18 (6625)
75. Sv.Jēkaba katoļu baznīca - Klosteru iela 2 (6547)
76. Sv.Jāņa luterāņu baznīca - Skārņu iela 24 (6567)

Rīgas raj.

77. Katlakalna luterāņu baznīca - Ķekavas pag. (6700)
78. Krimuldas luterāņu baznīca - Krimuldas pag. (6701)
79. Saulkrastu luterāņu baznīca - Saulkrastu p.ar l.t.
80. Ādažu (Baltezera) luterāņu baznīca - Ādažu pag. (8332)
81. Allažu luterānu baznīca - Allažu pag. (6698)

Saldus raj.

82. Grīvaišu luterāņu baznīca - Ezeres pag. (6714)
83. Sv. Jāņa luterāņu baznīca - Saldus, Kuldīgas iela 2

Talsu raj.

84. Talsu luterāņu baznīca - Talsi, Baznīcas laukums 4 (6765)
85. Nurmuižas luterāņu baznīca - Laucienas pag. (6759)
86. Mazirbes luterāņu baznīca - Dundagas pag.
87. Iģenes luterāņu baznīca - Vandzenes pag. (6796)

Tukuma raj.

88. Tukuma luterāņu baznīca - Tukums, Brīvības laukums 1 (6843)
89. Kandavas luterāņu baznīca - Kandava, Kalna iela (6818)

Valkas raj.

90. Lugažu luterāņu baznīca - Valka, Raiņa iela 8 (6883)
91. Vijciema luterāņu baznīca - Vijciema pag. (6885)

Valmieras raj.

92. Valmieras Sv. Sīmaņa luterāņu baznīca - Valmiera, Bruņinieku iela 2 (6922)
93. Rūjienas luterāņu baznīca - Rūjiena, Rīgas iela 32 (6918)
94. Burtnieku luterāņu baznīca - Burtnieku pag. (6886)
95. Dikļu luterāņu baznīca - Dikļu pag.

Ventspils

96. Ventspils luterāņu baznīca - Tirgus iela 2 (6933)

Ventspils raj.

97. Ugāles luterāņu baznīca - Ugāles pag. (6961)
98. Zlēku luterāņu baznīca - Zlēku pag. (6964)
99. Puzes luterāņu baznīca - Puzes pag. (6957)
100. Jūrkalnes katoļu baznīca - Jūrkalnes pag. (6935)